

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Podstawowe zasady przeprowadzania wyborów deputowanych do Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej

Deputowani do Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej (w dalszym ciągu zwani deputowanymi do Dumy Państwowej) wybierani są przez obywateli Federacji Rosyjskiej na podstawie powszechnego, równego i bezpośredniego prawa wyborczego w głosowaniu tajnym. Udział obywatela Federacji Rosyjskiej w wyborach jest swobodny i dobrowolny. Nikt nie ma prawa wywierać wpływu na obywatela Federacji Rosyjskiej w celu zmuszenia go do wzięcia lub nie wzięcia udziału w wyborach, jak również stwarzać mu przeszkód w nieskrępowanym wyrażeniu woli.

Artykuł 2

Ustawodawstwo dotyczące wyborów deputowanych do Dumy Państwowej

Na ustawodawstwo dotyczące wyborów deputowanych do Dumy Państwowej składają się Konstytucja Federacji Rosyjskiej, Ustawa Federalna „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej”, niniejsza Ustawa Federalna oraz inne ustawy federalne.

Artykuł 3

Wybory do Dumy Państwowej

1. Zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej do Dumy Państwowej wybieranych jest 450 deputowanych.

2. 225 deputowanych do Dumy Państwowej wybieranych jest z jednomandatowych okręgów wyborczych (jeden okręg - jeden mandat), tworzonych na podstawie jednolitej normy reprezentacji wyborców w jednomandatowym okręgu wyborczym, z wyjątkiem okręgów wyborczych tworzonych w tych podmiotach Federacji Rosyjskiej, w których liczba wyborców jest mniejsza od przewidzianej przez jednolitą normę reprezentacji. Jednolita norma reprezentacji wyborców w jednomandatowym okręgu wyborczym ustalona zostaje w drodze podziału ogólnej liczby wyborców zamieszkujących na terytorium Federacji Rosyjskiej i zarejestrowanych w Federacji Rosyjskiej zgodnie z Ustawą Federalną „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej” przez ogólną liczbę (225) jednomandatowych okręgów wyborczych.

3. 225 deputowanych do Dumy Państwowej wybieranych jest z federalnego okręgu wyborczego proporcjonalnie do liczby głosów oddanych na federalne listy kandydatów na deputowanych zgłoszone przez zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze.

Artykuł 4

Prawa wyborcze obywatela Federacji Rosyjskiej w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej

1. Obywatel Federacji Rosyjskiej, który w dniu głosowania ukończył 18 rok życia, ma prawo wybrać deputowanych do Dumy Państwowej z federalnego okręgu wyborczego.

2. Obywatel Federacji Rosyjskiej, który w dniu głosowania ukończył 18 rok życia i stale lub przeważnie zamieszkuje na obszarze właściwego okręgu wyborczego, ma prawo wybrać deputowanego do Dumy Państwowej z jednomandatowego okręgu wyborczego.

3. Obywatel Federacji Rosyjskiej, który ukończył 18 rok życia, ma prawo uczestniczyć w zgłaszaniu kandydatów, list kandydatów, w agitacji wyborczej, w nadzorowaniu przebiegu wyborów i pracy komisji wyborczych, łącznie z ustalaniem wyników głosowania i wyniku wyborów, jak również w dokonywaniu innych czynności wyborczych w trybie przewidzianym przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne.

4. Na deputowanego do Dumy Państwowej może zostać wybrany obywatel Federacji Rosyjskiej, który w dniu głosowania ukończył 21 rok życia.

5. Obywatel Federacji Rosyjskiej, zamieszkujący lub przebywający w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej, dysponuje takimi samymi jak inni obywatele Federacji Rosyjskiej prawami w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej.

6. Czynne i bierne prawo wyborcze nie przysługuje obywatelowi Federacji Rosyjskiej uznanemu przez sąd za niezdolnego do czynności prawnych lub przebywającemu z wyroku sądowego w zakładzie karnym.

Artykuł 5

Zarządzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej

1. Przeprowadzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej w terminie ustanowionym przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej i niniejszą Ustawę Federalną jest **obligatoryjne**.

2. Zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej wybory deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji zarządza Prezydent Federacji Rosyjskiej. Decyzja o przeprowadzeniu wyborów winna zapaść nie wcześniej niż na pięć miesięcy i nie później niż na cztery miesiące przed dniem głosowania. Dniem głosowania w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej jest pierwsza niedziela przypadająca po dniu, w którym upływa konstytucyjny termin, na jaki została wybrana Duma Państwowa poprzedniej kadencji. Konstytucyjny termin, na jaki została wybrana Duma Państwowa, liczony jest od dnia jej wyboru. Dniem wyboru Dumy Państwowej jest dzień głosowania, w którego wyniku została ona wybrana w prawomocnym składzie. Postanowienie o rozpisaniu wyborów podlega oficjalnemu opublikowaniu w środkach masowego przekazu nie później niż po upływie pięciu dni od dnia jego podjęcia.

3. W wypadku, gdy Prezydent Federacji Rosyjskiej nie zarządzi wyborów deputowanych do Dumy Państwowej w terminie ustanowionym w ustępie 2 niniejszego artykułu, wybory deputowanych do Dumy Państwowej przeprowadza Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w pierwszą lub drugą niedzielę miesiąca następującego po miesiącu, w którym upływa kadencja Dumy Państwowej. Postanowienie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej o przeprowadzeniu wyborów publikowane jest nie później niż po siedmiu dniach od dnia upływu ustanowionego w ustępie 2 niniejszego artykułu terminu oficjalnej publikacji postanowienia o rozpisaniu wyborów.

4. W razie rozwiązania Dumy Państwowej w wypadkach i trybie przewidzianych przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej, Prezydent Federacji Rosyjskiej zarządza jednocześnie przedterminowe wybory deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji. W takim wypadku dniem głosowania jest ostatnia niedziela poprzedzająca dzień, w którym upływają trzy miesiąca od dnia rozwiązania Dumy Państwowej. Postanowienie o rozpisaniu wyborów przedterminowych podlega oficjalnemu opublikowaniu w środkach masowego przekazu nie później niż po upływie pięciu dni od dnia jego podjęcia.

5. W wypadku, gdy Prezydent Federacji Rosyjskiej po rozwiązaniu Dumy Państwowej nie zarządzi wyborów deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji, wybory deputowanych do Dumy Państwowej przeprowadza Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej

w pierwszą lub drugą niedzielę następującą po upływie trzech miesięcy od dnia rozwiązania Dumy Państwowej. Postanowienie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej o przeprowadzeniu wyborów publikowane jest nie później niż po siedmiu dniach od dnia upływu ustanowionego w ustępie 4 niniejszego artykułu terminu oficjalnej publikacji postanowienia o rozpisaniu wyborów przedterminowych.

6. W wypadkach przewidzianych w ustępach 4 i 5 niniejszego artykułu terminy dokonywania czynności wyborczych ustanowione przez niniejszą Ustawę Federalną ulegają skróceniu o jedną czwartą.

7. W wypadku, gdy niedziela, na którą winny być zarządzone wybory, zbiega się z dniem przedświątecznym lub świątecznym bądź z dniem następującym po dniu świątecznym, wybory zarządza się na następną niedzielę.

Artykuł 6. Prawo do zgłaszania kandydatów na deputowanych do Dumy Państwowej

Kandydaci na deputowanych do Dumy Państwowej (w dalszym ciągu zwani kandydatami) mogą zostać zgłoszeni przez wyborców właściwego jednomandatowego okręgu wyborczego, jak również sami zgłosić swoją kandydaturę. Kandydatów i listy kandydatów mogą zgłaszać zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze.

Artykuł 7. Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej przez komisje wyborcze

1. Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, zapewnienie realizacji i ochrony praw wyborczych obywateli oraz kontrola przestrzegania wymienionych praw spoczywa na komisjach wyborczych w zakresie ich kompetencji ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne.

2. W toku przygotowywania i przeprowadzania wyborów deputowanych do Dumy Państwowej komisje wyborcze w ramach swoich kompetencji ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne są niezależne od organów władzy państwowej i organów samorządu terytorialnego. Ingerencja wymienionych organów w działalność komisji wyborczych jest niedopuszczalna.

3. Decyzje i akty komisji wyborczych wydane przez nie w ramach ich kompetencji ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne są obligatoryjne dla federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego, kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, zrzeszeń społecznych, organizacji, osób urzędowych i wyborców.

4. W toku przygotowywania i przeprowadzania wyborów komisje wyborcze mają prawo korzystać z państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego w celu informowania wyborców o przebiegu przygotowań do wyborów i wyborów, wyniku wyborów, wyszukiwania, gromadzenia, uzupełniania, przetwarzania, przekazywania i przechowywania informacji wykorzystywanych w toku przygotowywania i przeprowadzania wyborów, zapewnienia komisjom wyborczym obsługi informacyjnej w zakresie działalności prowadzonej przez nie w ramach uprawnień ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne.

Artykuł 8. Prawo do agitacji wyborczej

1. Państwo zapewnia obywatelom Federacji Rosyjskiej i politycznym zrzeszeniom społecznym wolność uprawiania agitacji zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną oraz innymi ustawami federalnymi.
2. Obywatele Federacji Rosyjskiej i polityczne zrzeszenia społeczne mają prawo w formach dopuszczonych przez prawo i zgodnymi z prawem metodami uprawiać agitację wyborczą, to znaczy prowadzić działalność skłaniającą lub mającą skłonić wyborców do udziału w wyborach, jak również do głosowania na dowolnego zarejestrowanego kandydata lub przeciwko niemu, na dowolną zarejestrowaną przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej federalną listę kandydatów lub przeciwko niej.
3. Zarejestrowanym kandydatom na deputowanych do Dumy Państwowej (w dalszym ciągu zwanym zarejestrowanymi kandydatami), jak również zrzeszeniom wyborczym i blokom wyborczym, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, gwarantuje się jednakowe warunki dostępu do środków masowego przekazu w celu uprawiania agitacji wyborczej.

Artykuł 9. Finansowanie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej

1. Wydatki na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej realizowane są ze środków budżetu federalnego.
2. Kandydaci, zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze mają obowiązek utworzenia własnych funduszy wyborczych w celu sfinansowania swojej kampanii wyborczej.

Artykuł 10. Jawność przygotowań do wyborów i wyborów deputowanych do Dumy Państwowej

1. Przygotowania do wyborów i wybory deputowanych do Dumy Państwowej odbywają się publicznie i są jawne.
2. Wszelkie akty normatywne komisji wyborczych, organów władzy państwowej i organów samorządu terytorialnego, związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów, podlegają opublikowaniu zaś inne postanowienia wymienionych organów, związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów, są publikowane bądź podawane do publicznej wiadomości w inny sposób.

Artykuł 11. Niedopuszczalność udziału w kampaniach wyborczych obcokrajowców, osób nie posiadających obywatelstwa oraz zagranicznych osób prawnych

Obcokrajowcy, osoby nie posiadające obywatelstwa oraz zagraniczne osoby prawne nie mają prawa prowadzić działalności na rzecz zgłoszenia i rejestracji bądź przeciwko zgłoszeniu i rejestracji kandydatów, list kandydatów, na rzecz wybrania bądź przeciwko wybraniu zarejestrowanych kandydatów.

Rozdział II

Okręgi wyborcze i obwody głosowania

Artykuł 12. Tworzenie jednomandatowych okręgów wyborczych

1. W celu przeprowadzenia wyborów deputowanych do Dumy Państwowej wybieranych z jednomandatowych okręgów wyborczych, na terytorium Federacji Rosyjskiej tworzy się 225 jednomandatowych okręgów wyborczych na podstawie przedłożonych Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej przez organy wykonawcze władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej danych o liczbie wyborców zarejestrowanych zgodnie z wymogami artykułu 17 Ustawy Federalnej „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej” na terytoriach podmiotów Federacji Rosyjskiej.

2. Wyborcy zamieszkujący poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej dopisywani są do ewidencji w jednomandatowych okręgach wyborczych utworzonych na terytorium Federacji Rosyjskiej. Dane o liczbie wyborców zarejestrowanych zgodnie z wymogami artykułu 17 Ustawy Federalnej „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej” poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej przedkłada Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej Ministerstwo Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej. Liczba wyborców w jednomandatowym okręgu wyborczym, w którym do ewidencji dopisywani są wyborcy zamieszkujący poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej, winna być mniejsza od przewidzianej przez jednolitą normę reprezentacji wyborców. Liczba wyborców dopisanych do ewidencji w jednomandatowym okręgu wyborczym nie może przekraczać 10 procent liczby wyborców zarejestrowanych na terytorium tego jednomandatowego okręgu wyborczego.

3. Jednomandatowe okręgi wyborcze tworzone są w warunkach spełnienia następujących wymogów:

a) należy przestrzegać zasady przybliżonej równości jednomandatowych okręgów wyborczych pod względem liczby zarejestrowanych na ich obszarach wyborców, przy czym dopuszczalne odchylenie od średniej normy reprezentacji w granicach jednego podmiotu Federacji Rosyjskiej nie może być większe niż 10 procent, zaś na terenach trudno dostępnych i odległych - nie więcej niż 15 procent. Wykaz terenów trudno dostępnych i odległych ustala ustawa podmiotu Federacji Rosyjskiej, wchodząca w życie nie później niż w dniu oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu wyborów;

b) w granicach obszaru podmiotu Federacji Rosyjskiej niedopuszczalne jest tworzenie jednomandatowego okręgu wyborczego z obszarów nie graniczących z sobą, z wyjątkiem wypadków, gdy część obszaru danego podmiotu Federacji Rosyjskiej znajduje się w granicach innego podmiotu Federacji Rosyjskiej;

c) niedopuszczalne jest tworzenie jednomandatowego okręgu wyborczego z obszarów dwóch i więcej podmiotów Federacji Rosyjskiej;

d) na terytorium każdego podmiotu Federacji Rosyjskiej winien zostać utworzony co najmniej jeden jednomandatowy okręg wyborczy;

e) rozkład jednomandatowych okręgów wyborczych pomiędzy podmiotami Federacji Rosyjskiej winien zapewniać możliwie maksymalną, z uwzględnieniem punktów „c” i „d” niniejszego ustępu, równość reprezentacji w Dumie Państwowej wyborców zamieszkujących w rozmaitych podmiotach Federacji Rosyjskiej;

4. Przy spełnianiu wymogów dotyczących tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych, wymienionych w ustępie 3 niniejszego artykułu, należy uwzględniać strukturę (podział) administracyjno-terytorialną podmiotu Federacji Rosyjskiej oraz granice jednostek municypalnych.

5. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej na podstawie posiadanych danych o wyborcach, uzyskanych zgodnie z przepisami o Państwowym Systemie Rejestracji (Ewidencjonowania) Wyborców, Uczestników Referendum, zatwierdzanymi przez Centralną Komisję

Wyborczą Federacji Rosyjskiej, opracowuje i nie później niż na 200 dni przed dniem upływu konstytucyjnego terminu, na jaki została wybrana Duma Państwowa aktualnej kadencji, przedkłada do rozpatrzenia Dumie Państwowej schemat tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych oraz jego wykres graficzny. Schemat tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych winien zawierać:

- a) nazwę każdego spośród jednomandatowych okręgów wyborczych i jego numer;
- b) wykaz wchodzących w skład każdego spośród jednomandatowych okręgów wyborczych jednostek administracyjno-terytorialnych lub jednostek municypalnych szczebla miejskiego, rejonowego, dzielnicowego miejskiego bądź analogicznego. W wypadku, gdy jednomandatowy okręg wyborczy obejmuje część obszaru jednostki administracyjno-terytorialnej, jednostki municypalnej bądź miejscowości, w wymienionym schemacie winny być oznaczone granice tej części jednostki administracyjno-terytorialnej, jednostki municypalnej bądź miejscowości. W wypadku, gdy na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej został utworzony jeden jednomandatowy okręg wyborczy, do schematu tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych nie włącza się wykazu jednostek administracyjno-terytorialnych lub jednostek municypalnych wchodzących w skład tego jednomandatowego okręgu wyborczego;
- c) liczbę wyborców zarejestrowanych w każdym spośród jednomandatowych okręgów wyborczych, a jeżeli na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej utworzono więcej niż jeden jednomandatowy okręg wyborczy - również liczbę wyborców zarejestrowanych w każdej spośród jednostek administracyjno-terytorialnych lub w każdej spośród jednostek municypalnych (lub w ich części) wchodzących w skład każdego spośród jednomandatowych okręgów wyborczych;
- e) liczbę wyborców dopisanych zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu do ewidencji we właściwych jednomandatowych okręgach wyborczych, ze wskazaniem państw obcych, w których zamieszkują ci wyborcy.

6. W toku tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych i konstruowania schematu ich powstawania może być wykorzystywany państwowy zautomatyzowany system informacyjny.

7. Schemat jednomandatowych okręgów wyborczych zostaje zatwierdzony przez ustawę federalną, która winna być opublikowana (ogłoszona) nie później niż na 100 dni przed dniem głosowania.

8. W wypadku, gdy ustawa federalna wymieniona w ustępie 7 niniejszego artykułu, łącznie ze schematem jednomandatowych okręgów wyborczych, nie zostanie opublikowana (ogłoszona) w terminie ustanowionym w ustępie 7 niniejszego artykułu, wybory deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji przeprowadza się według schematu jednomandatowych okręgów wyborczych wykorzystanego w wyborach do Dumy Państwowej poprzedniej kadencji. W takim wypadku poprzedni schemat jednomandatowych okręgów wyborczych zostaje opublikowany (ogłoszony) przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej nie później niż na 98 dni przed dniem głosowania.

Artykuł 13. **Federalny okręg wyborczy**

Federalny okręg wyborczy, z którego wybierani są deputowani do Dumy Państwowej proporcjonalnie do liczby głosów oddanych na federalne listy kandydatów zgłoszone przez zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze, obejmuje całe terytorium Federacji Rosyjskiej. Wyborcy dopisani zgodnie z ustępem 2 artykułu 12 niniejszej Ustawy Federalnej do ewidencji w jednomandatowych okręgach wyborczych uważani są również za przypisanych do ewidencji federalnego okręgu wyborczego.

Artykuł 14. Tworzenie obwodów głosowania

1. W celu przeprowadzenia głosowania i obliczenia głosów wyborców w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, na podstawie danych o liczbie wyborców zarejestrowanych na obszarach jednostek municypalnych zgodnie z wymogami artykułu 17 Ustawy Federalnej „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej” -tworzy się obwody głosowania.
2. Obwody głosowania tworzy naczelnik jednostki municypalnej (a w wypadku, gdy statut jednostki municypalnej nie przewiduje takiego stanowiska - osoba upoważniona do tego przez organ przedstawicielski samorządu terytorialnego) w uzgodnieniu z właściwą terytorialną komisją wyborczą, nie później niż na 30 dni przed dniem głosowania, z uwzględnieniem warunków miejscowych i innych, jak też kierując się koniecznością stworzenia maksymalnych udogodnień dla wyborców.
3. W toku tworzenia obwodów głosowania winny być spełniane następujące wymogi:
na obszarze każdego obwodu głosowania może być zarejestrowanych nie więcej niż 3000 wyborców;
niedopuszczalne jest, by granice okręgów wyborczych przecinały się z granicami obwodów głosowania.
4. W miejscach czasowego pobytu wyborców (szpitalach, sanatoriach, domach wczasowych oraz innych miejscach czasowego pobytu), na terenach trudno dostępnych i odległych, w stacjach polarnych, na statkach znajdujących się w dniu głosowania w rejsie, obwody głosowania mogą być tworzone w terminie ustanowionym w ustępie 2 niniejszego artykułu, a w wypadkach wyjątkowych - nie później niż na pięć dni przed dniem głosowania. Takie obwody głosowania wchodzi w skład jednomandatowych okręgów wyborczych właściwych ze względu na lokalizację obwodu lub port macierzysty statku.
5. Wojskowi głosują w ogólnych obwodach głosowania. Wyjątkowo dopuszcza się tworzenie obwodów głosowania na terenach jednostek wojskowych rozlokowanych na terenach odizolowanych, odległych od osiedli ludzkich. W takich wypadkach obwody głosowania tworzą w terminie ustanowionym w ustępie 2 niniejszego artykułu, a w wypadkach wyjątkowych - nie później niż na pięć dni przed dniem głosowania dowódcy jednostek wojskowych na mocy postanowienia właściwej okręgowej komisji wyborczej. Przy tym wszyscy członkowie obwodowej i nadrzędnych komisji wyborczych, zarejestrowani kandydaci i ich mężowie zaufania, mężowie zaufania i upoważnieni przedstawiciele zrzeczeń wyborczych i bloków wyborczych oraz obserwatorzy winni mieć zapewniony dostęp do lokalu, w którym pracuje komisja wyborcza, jak również do lokalu wyborczego, w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną.
6. Obwody głosowania przeznaczone do przeprowadzenia głosowania i obliczenia głosów wyborców przebywających w dniu głosowania na terytoriach państw obcych tworzą nie później niż na 30 dni przed dniem głosowania kierownicy przedstawicielstw dyplomatycznych lub placówek konsularnych Federacji Rosyjskiej na terytorium kraju ich pobytu. W takich wypadkach przestrzeganie wymogu dotyczącego liczby zarejestrowanych wyborców, o którym mowa w ustępie 3 niniejszego artykułu, nie jest konieczne.
7. Spisy obwodów głosowania z podaniem ich numerów i granic (o ile obwód głosowania obejmuje część miejscowości) bądź wykazu miejscowości (o ile obwód głosowania został utworzony w kilku miejscowościach), siedzib obwodowych komisji wyborczych, lokali wyborczych i numerów telefonów obwodowych komisji wyborczych publikuje naczelnik jednostki municypalnej (a w wypadku, gdy statut jednostki municypalnej nie przewiduje takiego stanowiska - osoba upoważniona do tego przez organ przedstawicielski samorządu terytorialnego) nie później niż na 25 dni przed dniem głosowania, zaś informacje o obwodach gło-

wania utworzonych w terminie późniejszym niż podany w ustępie 2 niniejszego artykułu - nie później niż po upływie trzech dni od ich utworzenia.

8. Kwestie dotyczące publikacji wymienionych w ustępie 7 niniejszego artykułu informacji o obwodach głosowania utworzonych poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej rozstrzygają kierownicy właściwych przedstawicielstw dyplomatycznych lub placówek konsularnych Federacji Rosyjskiej z uwzględnieniem miejscowych warunków.

Rozdział III

Spisy wyborców

Artykuł 15. Sporządzanie spisów wyborców

1. Spisy wyborców sporządzają właściwe komisje wyborcze oddzielnie dla każdego obwodu głosowania według wzoru ustalonego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej.

2. Spisy wyborców sporządza terytorialna komisja wyborcza nie później niż na 26 dni przed dniem głosowania, na podstawie informacji o wyborcach dostarczonych przez naczelnika jednostki municypalnej (a w wypadku, gdy statut jednostki municypalnej nie przewiduje takiego stanowiska - przez osobę upoważnioną do tego przez organ przedstawicielski samorządu terytorialnego), dowódcę jednostki wojskowej, jak również kierownika placówki, w której wyborcy czasowo przebywają.

3. Spis wyborców z obwodu głosowania utworzonego na terenie trudnodostępnym lub odległym sporządza obwodowa komisja wyborcza nie później na 25 dni przed dniem głosowania, a w wypadkach wyjątkowych - nie później niż po upływie dwóch dni od utworzenia obwodowej komisji wyborczej, na podstawie informacji o wyborcach dostarczonych przez naczelnika jednostki municypalnej (a w wypadku, gdy statut jednostki municypalnej nie przewiduje takiego stanowiska - przez osobę upoważnioną do tego przez organ przedstawicielski samorządu terytorialnego).

4. W odniesieniu do obwodu głosowania utworzonego na terenie jednostki wojskowej spis wyborców - wojskowych przebywających w jednostce wojskowej, członków ich rodzin oraz innych wyborców, o ile zamieszkują oni na obszarze dyslokacji jednostki wojskowej, sporządza obwodowa komisja wyborcza nie później niż na 25 dni przed dniem głosowania, na podstawie informacji o wyborcach dostarczonych przez dowódcę jednostki wojskowej.

5. Spis wyborców z obwodu głosowania utworzonego w miejscach czasowego pobytu wyborców (szpitalach, sanatoriach, domach wczasowych oraz innych miejscach czasowego pobytu), na statku znajdującym się w dniu głosowania w rejsie, bądź w stacji polarnej sporządza właściwa obwodowa komisja wyborcza nie później niż w dniu poprzedzającym dzień głosowania, na podstawie informacji o wyborcach dostarczonych przez kierownika placówki, w której wyborca czasowo przebywa, kapitana statku bądź kierownika wymienionej stacji.

6. Spis wyborców z obwodu głosowania utworzonego poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej sporządza właściwa obwodowa komisja wyborcza nie później niż na 25 dni przed dniem głosowania, na podstawie informacji o wyborcach dostarczonych przez kierownika właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego, placówki konsularnej Federacji Rosyjskiej bądź dowódcę jednostki wojskowej rozlokowanej poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej.

7. Informacje o wyborcach gromadzą i uściślają osoby urzędowe wymienione w ustępach 2-6 niniejszego artykułu, w trybie przewidzianym przez przepisy o Państwowym Systemie Rejestracji (Ewidencjonowania) Wyborców, i dostarczają terytorialnym komisjom wyborczym nie później niż na 60 dni przed dniem głosowania, a w wypadku, gdy spis wyborców sporządza obwodowa komisja wyborcza - właściwym obwodowym komisjom wyborczym natychmiast po ich utworzeniu.

8. Spis wyborców sporządzany jest w dwóch egzemplarzach. Informacje o wyborcach wpisanych do spisu wyborców umieszczane są w spisie w porządku alfabetycznym lub innym (według klucza miejscowości, ulic, domów, mieszkań). W spisie podaje się nazwisko, imię, imię ojcowskie, rok urodzenia (w wieku lat 18 - dodatkowo dzień i miesiąc urodzenia), adres miejsca stałego lub najczęstszego zamieszkiwania wyborcy.

9. W toku sporządzania spisu wyborców można korzystać z państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego. Spisy wyborców sporządzane są w formie maszynopisu, a w wypadkach wyjątkowych dopuszcza się odrębne sporządzenie spisów wyborców.

10. Pierwszy egzemplarz spisu wyborców, sporządzony zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu, przekazywany jest protokolarnie właściwej obwodowej komisji wyborczej na 25 dni przed dniem głosowania, natomiast drugi egzemplarz przechowywany jest przez terytorialną komisję wyborczą i wykorzystywany w trybie ustalonym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Spis wyborców podpisują przewodniczący i sekretarz terytorialnej komisji wyborczej. Spis wyborców poświadczają pieczęcią terytorialnej komisji wyborczej.

11. Spis wyborców z obwodu głosowania utworzonego zgodnie z ustępami 4-6 artykułu 14 niniejszej Ustawy Federalnej zostaje podpisany przez przewodniczącego i sekretarza obwodowej komisji wyborczej oraz poświadczony pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

12. Obwodowa komisja wyborcza po otrzymaniu spisu wyborców sprawdza go, m.in. uściślając z uwzględnieniem zaszłych zmian, na podstawie indywidualnych wniosków obywateli, zgodnie z artykułem 17 niniejszej Ustawy Federalnej, odpowiednich dokumentów przedkładanych przez organy samorządu terytorialnego, osoby urzędowe, urzędy stanu cywilnego, organy prowadzące ewidencję obywateli Federacji Rosyjskiej według miejsca ich pobytu i zamieszkania w granicach Federacji Rosyjskiej. Sprawdzony i uściślony spis wyborców nie później niż w dniu poprzedzającym dzień głosowania zostaje podpisany przez przewodniczącego i sekretarza obwodowej komisji wyborczej oraz poświadczony pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

13. Osoby dostarczające informacji o wyborcach ponoszą odpowiedzialność za wiarygodność, pełnię i terminowy przekaz stosownych informacji.

Artykuł 16. Tryb wpisywania obywateli do spisu wyborców oraz ich wykreślenia ze spisu wyborców

1. Do spisów wyborców wpisywani są wszyscy obywatele Federacji Rosyjskiej posiadający czynne prawo wyborcze zgodnie z artykułem 4 niniejszej Ustawy Federalnej.

2. Podstawę do wpisania obywatela Federacji Rosyjskiej do spisu wyborców w konkretnym obwodzie głosowania stanowi fakt, iż stale lub przeważnie zamieszkuje on na terenie tegoż obwodu głosowania - fakt stwierdzony przez organy prowadzące ewidencję obywateli Federacji Rosyjskiej według miejsca ich pobytu i zamieszkania w granicach Federacji Rosyjskiej, zgodnie z ustawą federalną regulującą tryb realizacji prawa obywateli Federacji Rosyjskiej do swobodnego przemieszczania się, wyboru miejsca pobytu i zamieszkania w granicach Federacji Rosyjskiej.

3. Wojskowi zamieszkujący poza jednostkami wojskowymi wpisywani są do spisów wyborców według miejsca zamieszkania na ogólnych zasadach. Podstawę do wpisania do spisu

wyborców wojskowych przebywających w jednostce wojskowej, członków ich rodzin oraz innych wyborców zamieszkujących na obszarze dyslokacji jednostki wojskowej stanowi fakt, iż stale lub przeważnie zamieszkują oni na obszarze dyslokacji jednostki wojskowej, stwierdzony przez właściwą służbę jednostki wojskowej lub organy prowadzące ewidencję obywateli Federacji Rosyjskiej według miejsca ich pobytu i zamieszkania w granicach Federacji Rosyjskiej, bądź też rozkaz dowódcy jednostki wojskowej o zaliczeniu do stanu osobowego jednostki wojskowej obywateli odbywających służbę z poboru.

4. Podstawę do wpisania do spisu wyborców obywateli Federacji Rosyjskiej zamieszkujących poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej lub przebywających na długotrwałych zagranicznych delegacjach służbowych stanowi fakt, iż stale lub przeważnie zamieszkują oni poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej, jak również fakt przebywania na długotrwałych zagranicznych delegacjach służbowych, stwierdzony przez przedstawicielstwa dyplomatyczne lub placówki konsularne Federacji Rosyjskiej.

5. Wyborcy przebywający w dniu głosowania w szpitalach, sanatoriach, domach czasowych oraz innych miejscach czasowego pobytu wciągani są do spisu wyborców na podstawie dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu i zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalającego na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej.

6. Obywatele Federacji Rosyjskiej, którzy zostali uznani za przesiedleńców przymusowych bądź zwrócili się do Federalnej Służby Migracyjnej Rosji lub do jej organów terytorialnych z prośbą o uznanie ich za przesiedleńców przymusowych, wpisywani są do spisu wyborców według miejsca ich stałego zamieszkania na podstawie dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu, jak również stosownych dokumentów wydanych przez Federalną Służbę Migracyjną Federacji Rosyjskiej lub jej organy terytorialne.

7. Posiadający czynne prawo wyborcze obywatele Federacji Rosyjskiej przebywający w państwach obcych na zaproszenia prywatne, podróżujący służbowo, w interesach i w celach turystycznych wpisywani są do spisu wyborców w razie stawienia się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, na podstawie dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu i zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalającego na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej.

8. Wyborcy, którzy osiedlili się na terenie obwodu głosowania po udostępnieniu wyborcom do wglądu spisu wyborców, jak również wyborcy z jakichkolwiek innych powodów nie wpisani do spisu wyborców, zostają przez obwodową komisję wyborczą dodatkowo wpisani do spisu wyborców na podstawie dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu, a w razie konieczności także dokumentów zaświadczających, iż wyborca stale lub przeważnie zamieszkuje na terenie danego obwodu głosowania.

9. Wyborca może być wpisany do spisu wyborców tylko w jednym obwodzie głosowania.

10. Wykreślenie obywatela z rejestru wyborców po podpisaniu go przez przewodniczącego i sekretarza terytorialnej komisji wyborczej następuje tylko na podstawie oficjalnych dokumentów, jak również w wypadku wydania wyborcy zaświadczenia o wykreśleniu go z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalającego na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną. Jednocześnie w spisie wyborców podane zostają data i przyczyna wykreślenia obywatela ze spisu. Adnotację tę poświadcza swoim podpisem przewodniczący obwodowej komisji wyborczej, zaś w wypadku wydania zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalającego na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej - członek komisji wyborczej, który wydał to zaświadczenie.

11. Zabrania się dokonywania jakichkolwiek zmian w spisach wyborców po zakończeniu głosowania i rozpoczęciu obliczania głosów wyborców.

Artykuł 17. Umożliwienie wyborcom wglądu w spis wyborców

1. Nie później niż na 20 dni przed dniem głosowania obwodowa komisja wyborcza udostępnia wyborcom do wglądu oraz w celu dodatkowego uściślenia spis wyborców.
2. Obywatel Federacji Rosyjskiej posiadający czynne prawo wyborcze ma prawo powiadomić obwodową komisję wyborczą o nie wpisaniu go do spisu wyborców oraz o jakichkolwiek błędach lub nieścisłościach w spisie wyborców. W ciągu doby, a w dniu głosowania - w ciągu dwóch godzin od chwili powiadomienia, nie później jednak niż do chwili zakończenia głosowania, obwodowa komisja wyborcza obowiązana jest sprawdzić oświadczenie oraz przedłożone dokumenty i albo usunąć błąd lub nie ścisłość, albo udzielić wnioskodawcy odpowiedzi na piśmie z podaniem przyczyn oddalenia wniosku.
3. Postanowienie obwodowej komisji wyborczej odnośnie wpisania lub nie wpisania obywatela do spisu wyborców może zostać zaskarżone do nadrzędnej komisji wyborczej lub do sądu (właściwego dla siedziby obwodowej komisji wyborczej), które obowiązane są rozpatrzyć zażalenie (oświadczenie) w terminie trzydniowym, a na trzy dni przed dniem głosowania i w dniu głosowania - bezzwłocznie. W razie wydania werdyktu pozytywnego dla wnioskodawcy, obwodowa komisja wyborcza bezzwłocznie dokonuje korekty spisu wyborców.

Rozdział IV

Komisje wyborcze

Artykuł 18. System i status komisji wyborczych w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej

1. Przygotowania do wyborów prowadzą i wybory deputowanych do Dumy Państwowej przeprowadzają:
Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej;
komisje wyborcze podmiotów Federacji Rosyjskiej;
okręgowe komisje wyborcze;
terytorialne (rejonowe, miejskie i inne) komisje wyborcze;
obwodowe komisje wyborcze.
2. Uprawnienia i tryb działania komisji wyborczych w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej ustanawiają Federalne Ustawa „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej”, niniejsza Ustawa Federalna oraz inne ustawy federalne.
3. Postanowienia nadrzędnej komisji wyborczej w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, podjęte przez nią w ramach jej kompetencji, są obowiązujące dla komisji wyborczych niższego rzędu.
4. Komisje wyborcze w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej obowiązane są w ramach swoich kompetencji rozpatrywać wnioski w sprawie naruszenia niniejszej ustawy Federalnej oraz innych ustaw federalnych, jakie napłynęły do nich w toku kampanii wyborczej, w części regulującej przygotowanie i przeprowadzenie wyborów, sprawdzać te wnioski oraz udzielać osobom, które wystąpiły z wnioskami, odpowiedzi na piśmie w terminie pięciodniowym, nie później jednak niż w dniu poprzedzającym dzień głosowania, a w dniu gło-

wania lub w dniu następującym po dniu głosowania - bezzwłocznie. W wypadku, gdy fakty zawarte w wymienionych wnioskach wymagają dodatkowego sprawdzenia, werdykty odnośnie tych wniosków zapadają nie później niż w terminie dziesięciodniowym. Komisje wyborcze w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej mają prawo zwracać się z wnioskiem o przeprowadzenie stosownej kontroli i położenie kresu naruszeniu niniejszej Ustawy Federalnej oraz innych ustaw federalnych, w części regulującej przygotowanie i przeprowadzenie wyborów, do organów ochrony prawnej, które w terminie pięciodniowym, nie później jednak niż w dniu poprzedzającym dzień głosowania, a w dniu głosowania lub w dniu następującym po dniu głosowania - bezzwłocznie, obowiązane są podjąć przewidziane przez prawo kroki zmierzające do położenia kresu tym naruszeniom. W wypadku, gdy fakty zawarte we wniosku wymagają dodatkowego sprawdzenia, wymienione kroki podejmowane są nie później niż w terminie dziesięciodniowym.

5. Komisje wyborcze w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej informują wyborców o terminach i trybie dokonywania czynności wyborczych, o przebiegu kampanii wyborczej, o kandydatach oraz o zarejestrowanych kandydatach.

6. Postanowienie komisji wyborczej w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej sprzeczne z ustawodawstwem federalnym bądź wykraczające poza jej ustawowe uprawnienia podlega uchynieniu przez nadrzędną komisję wyborczą w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej lub sąd. Jednocześnie nadrzędna komisja wyborcza ma prawo podjąć postanowienie odnośnie do meritum sprawy.

7. Organy państwowe, instytucje państwowe i zasiadające w nich osoby urzędowe obowiązują udzielać komisjom wyborczym w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej pomocy w realizacji ich uprawnień, w szczególności zaś nieodpłatnie udostępniać niezbędne lokale i zapewniać ich ochronę, ochronę kart do głosowania, zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalających na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, oraz innej dokumentacji wyborczej, udostępniać środki transportu, środki łączności, sprzęt techniczny, informacje i materiały, jak również udzielać odpowiedzi na pytania komisji wyborczych w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej w terminie pięciodniowym, a na pięć dni przed dniem głosowania i w dniu głosowania - bezzwłocznie. Organizacje legitymujące się w dniu oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów ponad trzydziestoprocentowym udziałem państwa w swoim kapitale statutowym (zakładowym) oraz organy samorządu terytorialnego obowiązane są udzielać komisjom wyborczym w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej pomocy w realizacji ich uprawnień, w szczególności zaś udostępniać niezbędne lokale, środki transportu, środki łączności, sprzęt techniczny, informacje i materiały, jak również udzielać odpowiedzi na pytania komisji wyborczych w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej w terminie pięciodniowym, a na pięć dni przed dniem głosowania - bezzwłocznie. Organizacje emitujące programy telewizyjne i (lub) radiowe oraz redakcje wydawnictw periodycznych, wymienione w ustępie 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, winny umożliwiać komisjom wyborczym w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej zamieszczanie drukiem informacji, jak również udostępniać im bezpłatnie czas antenowy w celu informowania wyborców w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne. Wydatki organizacji emitujących programy telewizyjne i (lub) radiowe pokrywane są przy tym z ich bieżących, pochodzących z budżetu funduszy.

8. Organizacje (w tym emitujące programy telewizyjne i (lub) radiowe), redakcje wydawnictw periodycznych oraz zrzeszenia społeczne nie wymienione w ustępie 7 niniejszego artykułu, jak również zasiadające w nich osoby urzędowe obowiązane są udostępniać komisjom wyborczym w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej niezbędne informacje i materiały oraz udzielać odpowiedzi na pytania komisji wyborczych w

wyborach deputowanych do Dumy Państwowej w terminie pięciodniowym, a na pięć dni przed dniem wyborów i w dniu wyborów - bezzwłocznie.

Artykuł 19. Tryb tworzenia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej oraz komisji wyborczych podmiotów Federacji Rosyjskiej

Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej oraz komisje wyborcze podmiotów Federacji Rosyjskiej tworzone są zgodnie z Ustawą Federalną „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej”.

Artykuł 20. Tryb tworzenia okręgowej komisji wyborczej

1. Okręgowa komisja wyborcza tworzona jest w każdym spośród jednomandatowych okręgów wyborczych.
2. Okręgową komisję wyborczą tworzy się nie wcześniej niż po upływie pięciu dni od dnia oficjalnego opublikowania schematu jednomandatowych okręgów wyborczych i nie później niż na 90 dni przed dniem głosowania, w składzie 8-14 członków z prawem decydującego głosu.
3. Połowę członków okręgowej komisji wyborczej powołuje ustawodawczy (przedstawicielski) organ władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej, a drugą połowę - organ wykonawczy władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej. Członkowie okręgowej komisji wyborczej zostają powołani na podstawie wniosków zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, zrzeszeń społecznych, pochodzących z wyboru organów samorządu terytorialnego oraz właściwej okręgowej komisji wyborczej w jej poprzednim składzie. Urzędnicy państwowi i municypalni nie mogą przy tym stanowić więcej niż jedna trzecia ogólnej liczby członków komisji wyborczej.
4. Zarówno ustawodawczy (przedstawicielski), jak i wykonawczy organ władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej obowiązany jest powołać nie mniej niż jedną trzecią powoływanej przezeń liczby członków komisji wyborczej na podstawie wniosków otrzymanych od wszystkich zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych, mających swoje frakcje w Dumie Państwowej, jak również na podstawie wniosków otrzymanych od zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych, mających swoje frakcje w ustawodawczym (przedstawicielskim) organie władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej, a w wypadku, gdy zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze nie przedłożą odpowiedniej liczby własnych propozycji - od innych politycznych zrzeszeń społecznych. Do komisji wyborczej można przy tym powołać najwyżej po jednym przedstawicielu z ramienia każdej spośród zrzeszeń wyborczych, każdego spośród bloków wyborczych oraz innych politycznych zrzeszeń społecznych.
5. W wypadku przedterminowego zakończenia kadencji Dumy Państwowej, ustawodawczego (przedstawicielskiego) organu władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej prawo do przedłożenia wniosków odnośnie składu okręgowej komisji wyborczej zachowują zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze mające frakcje parlamentarne w Dumie Państwowej i ustawodawczym (przedstawicielskim) organie władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej ostatniej kadencji.
6. W wypadku, gdy ustawodawczy (przedstawicielski) i wykonawczy organ władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej nie powołały składu bądź części składu okręgowej komisji wyborczej w terminie ustanowionym w ustępie 2 niniejszego artykułu, okręgową komisję wyborczą tworzy bądź część jej składu powołuje Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej z zachowaniem wymogów ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną.

7. Jeżeli w podmiocie Federacji Rosyjskiej został utworzony tylko jeden jednomandatowy okręg wyborczy, na mocy postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej okręgowa komisja wyborcza może nie być utworzona. W takim wypadku Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ceduje uprawnienia okręgowej komisji wyborczej na komisję wyborczą danego podmiotu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 21. Tryb tworzenia terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych

1. Terytorialna (rejonowa, miejska i inne) komisja wyborcza tworzona jest nie wcześniej niż na 70 i nie później niż na 60 dni przed dniem głosowania w składzie 5-9 członków z prawem decydującego głosu przez organ przedstawicielski (organy przedstawicielskie) samorządu terytorialnego, na podstawie wniosków zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, zrzeszeń społecznych, zgromadzeń wyborców w miejscach zamieszkania, pracy i nauki oraz terytorialnej komisji wyborczej w jej poprzednim składzie, o ile miała ona charakter stały. W granicach jednej administracyjnej jednostki terytorialnej o dużej liczbie wyborców, na mocy postanowienia komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej uzgodnionego z Centralną Komisją Wyborczą Federacji Rosyjskiej, tworzy się kilka terytorialnych komisji wyborczych. W wypadku, gdy ustawa podmiotu Federacji Rosyjskiej oraz statut jednostki municypalnej zgodnie z Ustawą Federalną „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej” przewidują, iż terytorialna komisja wyborcza ma charakter stały, komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej w uzgodnieniu z Centralną Komisją Wyborczą Federacji Rosyjskiej może scedować uprawnienia terytorialnej komisji wyborczej w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej na wymienioną komisję wyborczą.

2. Obwodowa komisja wyborcza tworzona jest nie później niż po upływie trzech dni od dnia utworzenia właściwego obwodu głosowania przez organ przedstawicielski (organy przedstawicielskie) samorządu terytorialnego, na podstawie wniosków zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, zrzeszeń społecznych, zgromadzeń wyborców w miejscu zamieszkania, pracy, służby i nauki, w następującym składzie, w zależności od liczby wyborców zarejestrowanych na terenie obwodu głosowania:

- do 1000 wyborców - 3-7 członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu;
- od 1001 do 2000 wyborców - 5-11 członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu;
- ponad 2000 wyborców - 5-15 członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.

3. W wypadku zbiegu dnia głosowania w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej z dniem głosowania w wyborach do organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu terytorialnego, maksymalna liczba członków komisji wyborczych z prawem decydującego głosu, podana w ustępach 1-2 niniejszego artykułu, może zostać zwiększona, nie więcej jednak niż o czterech członków. Dodatkowe wynagrodzenie dla wymienionych członków komisji wyborczej wypłacane jest ze środków właściwego budżetu.

4. Organ przedstawicielski (organy przedstawicielskie) samorządu terytorialnego obowiązany jest (obowiązane są) mianować nie mniej niż jedną trzecią składu terytorialnej, obwodowej komisji wyborczej na podstawie wniosków otrzymanych od wszystkich zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych mających swoje frakcje w Dumie Państwowej, jak również na podstawie wniosków otrzymanych od zrzeszeń wyborczych oraz bloków wyborczych mających swoje frakcje w ustawodawczym (przedstawicielskim) organie władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej i (lub) w organie ustawodawczym (organach ustawodawczych) samorządu terytorialnego, a w wypadku, jeżeli zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze nie przedstawiają odpowiedniej liczby propozycji - od innych politycznych zrzeszeń społecznych. Do

komisji wyborczej można przy tym powołać najwyżej po jednym przedstawicielu z ramienia każdej spośród zrzeszeń wyborczych, każdego spośród bloków wyborczych oraz innych politycznych zrzeszeń społecznych.

5. W wypadku, gdy w tworzeniu komisji wyborczej uczestniczą dwa i więcej organów przedstawicielskich samorządu terytorialnego, tryb podjęcia postanowienia o składzie komisji wyborczej wymienione organy przedstawicielskie ustalają samodzielnie.

6. W wypadku porzedterminowego zakończenia kadencji Dumy Państwowej, ustawodawczego (przedstawicielskiego) organu władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej, organu przedstawicielskiego samorządu terytorialnego prawo przedłożenia wniosków odnośnie do składu terytorialnej, obwodowej komisji wyborczej zachowują zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze mające frakcje parlamentarne w Dumie Państwowej, ustawodawczym (przedstawicielskim) organie władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej, organie przedstawicielskim samorządu terytorialnego ostatniej kadencji.

7. Urzędnicy państwowi i municypalni nie mogą stanowić więcej niż jedna trzecia ogólnej liczby członków terytorialnej, obwodowej komisji wyborczej.

8. W wypadku, gdy organ przedstawicielski (organy przedstawicielskie) samorządu terytorialnego nie mianował (nie mianowały) składu bądź części składu terytorialnej, obwodowej komisji wyborczej w terminie ustanowionym w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu, bądź, gdy na danym terenie organ przedstawicielski samorządu terytorialnego nie istnieje, część składu terytorialnej komisji wyborczej tworzy bądź mianuje okręgowa komisja wyborcza, zaś część składu obwodowej komisji wyborczej tworzy bądź mianuje właściwa terytorialna komisja wyborcza z zachowaniem wymogów ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną.

9. W obwodzie głosowania utworzonym w stacji polarnej, na statku znajdującym się w dniu głosowania w rejsie lub na terenie jednostki wojskowej rozlokowanej w odizolowanym, odległym od osiedli ludzkich rejonie skład obwodowej komisji wyborczej mianuje na podstawie postanowienia zgromadzenia wyborców właściwej załogi pracowniczej lub personelu wojskowego odpowiednio kierownik stacji polarnej, kapitan statku, dowódca jednostki wojskowej w terminie ustanowionym przez ustęp 2 niniejszego artykułu, a w wypadkach wyjątkowych - nie później niż na pięć dni przed dniem głosowania.

10. W obwodzie głosowania utworzonym poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej skład obwodowej komisji wyborczej mianuje w terminie ustanowionym w ustępie 2 niniejszego artykułu kierownik właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub placówki konsularnej Federacji Rosyjskiej bądź dowódca jednostki wojskowej rozlokowanej poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej.

11. W podmiotach Federacji Rosyjskiej, w których system organów władzy państwowej przewiduje utworzenie terytorialnych organów władzy państwowej rejonów i innych administracyjnych jednostek terytorialnych, terytorialne komisje wyborcze tworzone są przez przedstawicielskie i wykonawcze organy władzy państwowej w trybie przewidzianym przez niniejszy artykuł.

Artykuł 22. Mianowanie członków komisji wyborczej z prawem głosu doradczego

1. Zrzeszenie wyborcze i blok wyborczy, które zarejestrowały w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej federalną listę kandydatów, mają prawo mianować po jednym członku komisji wyborczej z prawem głosu doradczego w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, w każdej spośród komisji wyborczych podmiotu Federacji Rosyjskiej oraz w każdej spośród okręgowych, terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych.

2. Kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym ma prawo mianować po jednym członku komisji wyborczej z prawem głosu doradczego w okręgowej komisji wyborczej, która zarejestrowała danego kandydata, jak również w każdej spośród terytorialnych

i obwodowych komisji wyborczych w tym jednomandatowym okręgu wyborczym, w którym kandydat został zarejestrowany.

3. Zrzeszenie wyborcze i blok wyborczy, w stosunku do których nie obowiązują postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu, a które zgłosiły kandydata (kandydatów) zarejestrowanego w jednomandatowym okręgu wyborczym, również mają prawo mianować po jednym członku komisji wyborczej z prawem głosu doradczego w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej oraz w komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej.

4. Członkom komisji wyborczej z prawem głosu doradczego wydawane są zaświadczenia według wzoru ustalonego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 23. Status członka komisji wyborczej

1. Członkami komisji wyborczych z prawem decydującego głosu nie mogą być deputowani do ustawodawczych (przedstawicielskich) organów władzy państwowej i organów samorządu terytorialnego, pochodzące z wyboru osoby urzędowe zasiadające w organach władzy państwowej i organach samorządu terytorialnego, sędziowie, prokuratorzy, kandydaci i zarejestrowani kandydaci oraz ich mężowie zaufania, pełnomocnicy i mężowie zaufania zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych, które zgłosiły listy kandydatów, członkowie komisji wyborczych z prawem głosu doradczego, małżonkowie i bliscy krewni małżonków (dzieci, rodzice, przysposobieni i przysposabiający, rodzeni bracia i siostry, wnuki, dziadkowie), bliscy krewni kandydatów i zarejestrowanych kandydatów, osoby bezpośrednio podlegające kandydatom i zarejestrowanym kandydatom.

2. Bezpośrednia podległość rozumiana jest w niniejszej Ustawie Federalnej jako stosunek służbowy między przełożonym a podwładnym, w ramach którego ten pierwszy posiada w stosunku do drugiego władze uprawnień kierownicze, to znaczy ma prawo przyjąć do pracy i zwolnić z niej podwładnego lub w ramach uprawnień związanych z zajmowanym stanowiskiem wydawać mu wiążące rozkazy, dyspozycje i wytyczne oraz stosować środki zachęty i kary dyscyplinarne.

3. Członek komisji wyborczej z prawem decydującego głosu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej nie może być jednocześnie członkiem innej komisji wyborczej z prawem głosu doradczego w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej.

4. Kadencja członków komisji wyborczych z prawem decydującego głosu upływa z chwilą wygaśnięcia pełnomocnictw tych komisji wyborczych.

5. Członek komisji wyborczej z prawem decydującego głosu w ciągu miesiąca, a w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów - w ciągu trzech dni zostaje zwolniony z obowiązków członka komisji wyborczej do chwili wygaśnięcia jego kadencji na mocy postanowienia organu, który go mianował, w wypadku:

a) złożenia przez członka komisji wyborczej pisemnej rezygnacji z posiadanych pełnomocnictw;

b) zaistnienia podstaw, przewidzianych w ustępach 1 i 3 niniejszego artykułu.

6. Uprawnienia członka komisji wyborczej z prawem decydującego głosu wygasają natychmiast w wypadku:

a) utraty przez członka komisji wyborczej obywatelstwa Federacji Rosyjskiej;

b) uprawomocnienia się skazującego wyroku sądowego wydanego w stosunku do członka komisji wyborczej;

c) uznania - na mocy uprawomocnionego wyroku sądowego - członka komisji wyborczej za niezdolnego do czynności prawnych, częściowo zdolnego do czynności prawnych, za zaginionego bez wieści lub zmarłego;

d) śmierci członka komisji wyborczej;

e) uznania przez sąd - na podstawie wniosku właściwej komisji wyborczej - iż członek komisji wyborczej systematycznie nie wywiązuje się ze swoich obowiązków;

f) rozwiązania komisji wyborczej w trybie przewidzianym przez Ustawę Federalną „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej”.

7. Organ, który mianował członka komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, obowiązany jest mianować nowego członka komisji wyborczej z prawem decydującego głosu na miejsce członka komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, który opuścił skład komisji wyborczej z wyżej podanych przyczyn, nie później niż w terminie miesięcznym, a w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów - nie później niż po upływie dziesięciu dni od dnia opuszczenia zgodnie z wymogami ustanowionymi przez niniejszą Ustawę Federalną. W wypadku nie spełnienia tego wymogu przez organ uprawniony, nowego członka komisji wyborczej mianuje nadrzędna komisja wyborcza z zachowaniem wymogów ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną.

8. Za naruszenie niniejszej Ustawy Federalnej przewodniczący, zastępcy przewodniczących i sekretarze komisji wyborczych, jak również członkowie komisji wyborczych zatrudnieni na stałe (etatowo) ponoszą odpowiedzialność przewidzianą przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej w stosunku do osób urzędowych.

9. Członek komisji wyborczej z prawem decydującego głosu zatrudniony na stałe (etatowo) nie może pełnić obowiązków na innych stanowiskach państwowych i municypalnych, pracować w służbie państwowej lub municypalnej, uprawiać płatnej działalności z wyjątkiem pracy dydaktycznej, naukowej lub innej działalności twórczej, nie może też zajmować się przedsiębiorczością.

10. Członek komisji wyborczej z prawem decydującego głosu w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów nie może być pociągnięty bez zgody właściwego prokuratora do odpowiedzialności karnej lub z nakazu sądowego ukarany w trybie administracyjnym.

11. Członek komisji wyborczej z prawem decydującego głosu - do czasu zakończenia swojej kadencji, a członek komisji wyborczej z prawem głosu doradczego - w okresie kampanii wyborczej nie mogą być przeniesieni do innej pracy bez ich zgody lub zwolnieni z pracy z inicjatywy administracji (pracodawcy).

12. Członek komisji wyborczej z prawem głosu doradczego posiada pełnię praw członka komisji wyborczej z prawem decydującego głosu w kwestiach związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, z wyjątkiem wydawania zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalających na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, wydawania kart do głosowania, udziału w sortowaniu i liczeniu kart do głosowania, w anulowaniu kart do głosowania i zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalających na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, w sporządzaniu protokołów wyników głosowania i wyniku wyborów, w głosowaniu nad rozstrzygnięciem kwestii należącej do kompetencji właściwej komisji wyborczej, jak również z wyjątkiem prawa do podpisywania postanowień komisji wyborczej. Jego działalność nie jest opłacana ze środków przyznanych komisji wyborczej.

13. Członek komisji wyborczej, zarówno z prawem decydującego głosu, jak i z prawem głosu doradczego:

a) zawczasu powiadamiany jest o posiedzeniach właściwej komisji wyborczej;

b) ma prawo zabierać głos na posiedzeniu komisji wyborczej, zgłaszać wnioski w kwestiach należących do kompetencji właściwej komisji wyborczej oraz żądać przeprowadzenia głosowania w tych kwestiach;

c) ma prawo zadawać innym uczestnikom posiedzenia komisji wyborczej pytania zgodne z porządkiem dziennym i otrzymywać na nie odpowiedzi merytoryczne;

d) ma prawo wglądu do dowolnych dokumentów i materiałów (w tym do spisów wyborców i kart do głosowania), łącznie ze znajdującymi się na nośnikach przeznaczonych do odczytu mechanicznego dokumentami i materiałami właściwej i podległych komisji wyborczych, i uzyskiwać kopie tych dokumentów i materiałów (z wyjątkiem spisów wyborców, arkuszy podpisów, kart do głosowania i zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalających na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej). Na jego wniosek komisja wyborcza obowiązana jest poświadczyć te kopie (z wyjątkiem kopii dokumentów znajdujących się na nośnikach przeznaczonych do odczytu mechanicznego). Wgląd do dokumentów i materiałów zawierających informacje stanowiące państwową, handlową lub inną chronioną prawnie tajemnicę odbywa się zgodnie z ustawodawstwem federalnym;

e) ma prawo zaskarżać postanowienia i czynności (bezczynność) komisji wyborczej do właściwej nadrzędnej komisji wyborczej lub sądu.

14. Uprawnienia członków komisji wyborczych z prawem głosu doradczego w wypadku, gdy zarejestrowany kandydat, który ich mianował, został wybrany lub gdy federalna lista kandydatów zgłoszona przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które ich mianowały, została dopuszczona do udziału w rozdziale mandatów deputowanych, zostają przez nich zachowane do chwili zakończenia rejestracji kandydatów (federalnych list kandydatów) w następnych wyborach deputowanych do Dumy Państwowej. Uprawnienia pozostałych członków komisji wyborczych z prawem głosu doradczego wygasają po upływie 30 dni od chwili oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów deputowanych do Dumy Państwowej w danej kampanii wyborczej, a w wypadku, gdy do nadrzędnej komisji wyborczej wpłynęły zażalenia (oświadczenia) i protesty w związku z postanowieniami i czynnościami (bezczynnością) komisji wyborczej, w których wyniku naruszony został tryb głosowania i tryb obliczania głosów, jak również w wypadku, gdy fakty te są przedmiotem postępowania sądowego - po wydaniu ostatecznego werdyktu w kwestii meritum zażalenia (oświadczenia) lub protestu przez nadrzędną komisję wyborczą lub sąd.

15. Uprawnienia członka komisji wyborczej z prawem głosu doradczego mogą ustać w każdym momencie jego kadencji na mocy postanowienia osoby lub organu, które mianowały danego członka komisji wyborczej, i sędowane na inną osobę.

Artykuł 24. Uprawnienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej

1. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w toku przygotowywania i przeprowadzania wyborów deputowanych do Dumy Państwowej w ramach swoich uprawnień ustanowionych przez ustawodawstwo federalne:

a) kieruje działalnością komisji wyborczych w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej;

b) sprawuje kontrolę nad przestrzeganiem praw wyborczych obywateli Federacji Rosyjskiej w toku przygotowywania i przeprowadzania wyborów oraz zapewnia jednolite stosowanie niniejszej Ustawy Federalnej;

c) opracowuje i przedkłada do rozpatrzenia Dumie Państwowej schemat tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych;

d) na podstawie danych dostarczonych przez właściwe federalne organy władzy wykonawczej przy określaniu schematu tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych rozstrzyga kwestię dopisania wyborców zamieszkujących poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej do ewidencji we właściwych jednomandatowych okręgach wyborczych

e) wydaje instrukcje oraz inne akty normatywne dotyczące kwestii związanych ze stosowaniem niniejszej Ustawy Federalnej;

- f) udziela komisjom wyborczym pomocy prawnej, metodycznej i organizacyjno-technicznej;
- g) kieruje działalnością komisji wyborczych w zakresie jednolitego stosowania państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego;
- h) rejestruje bloki wyborcze;
- i) poświadcza federalne listy kandydatów i listy kandydatów zgłoszonych w jednomandatowych okręgach wyborczych przez zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze;
- j) rejestruje federalne listy kandydatów zgłoszone przez zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze;
- k) publikuje zarejestrowane federalne listy kandydatów
- l) rejestruje mężów zaufania oraz pełnomocników ds. finansów zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych;
- ł) wydaje kandydatom zarejestrowanym w federalnym okręgu wyborczym, mężom zaufania oraz pełnomocnikom ds. finansów zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych ustalonego wzoru zaświadczenia;
- m) zapewnia wszystkim kandydatom, zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym i blokom wyborczym przestrzeganie warunków działalności wyborczej ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne;
- n) wysłuchuje informacji federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz organów samorządu terytorialnego dotyczących kwestii związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów;
- o) ustala wzór, w tym stopień ochrony, kart do głosowania, listy wyborców oraz innych dokumentów wyborczych, a także rozstrzyga kwestie związane z ich sporządzeniem;
- p) ustala wzór zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalającego na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, zapewnia sporządzenie wymienionych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji i zaopatrzenie w nie komisji wyborczych podmiotów Federacji Rosyjskiej;
- r) zatwierdza treść karty do głosowania w języku rosyjskim przeznaczonej do głosowania w federalnym okręgu wyborczym;
- s) zatwierdza wzory pieczęci komisji wyborczych;
- t) zatwierdza w uzgodnieniu z Federalną Służbą Archiwalną Federacji Rosyjskiej tryb przechowywania i przekazywania do archiwum dokumentów wyborczych;
- u) rozdziela środki przyznane z budżetu federalnego na sfinansowanie przygotowania i przeprowadzenia wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, działalności komisji wyborczych i realizacji ich uprawnień, kontroluje prawidłowość wykorzystywania wymienionych środków, jak również środków przekazanych na fundusze wyborcze kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych;
- v) podejmuje kroki zmierzające do stosowania jednolitego trybu podziału czasu antenowego między zarejestrowanymi kandydatami, zrzeszeniami wyborczymi i blokami wyborczymi w celu przeprowadzenia agitacji wyborczej;
- w) opracowuje normatywy wyposażenia technicznego niezbędnego do działania terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych oraz zatwierdza wymienione normatywy i kontroluje ich przestrzeganie;
- x) sprawuje kontrolę w zakresie zapewnienia komisjom wyborczym lokali, środków transportu i środków łączności oraz rozpatruje inne kwestie związane z zapewnieniem wyborcom odpowiedniego zaplecza materiałowo-technicznego;
- y) zapewnia wyborcom informacje o terminach i trybie dokonywania czynności wyborczych oraz o przebiegu kampanii wyborczej;
- z) rozpatruje zażalenia (oświadczenia) na postanowienia i czynności (bezczynność) podległych komisji wyborczych oraz zasiadających w nich osób urzędowych, a także podejmuje umotywowane postanowienia w sprawie zażaleń (oświadczeń);

ż) ustala, którzy spośród zarejestrowanych kandydatów, wpisanych na federalne listy kandydatów zgłoszone przez zrzeszenia wyborcze i bloki wyborcze, zostali wybrani na deputowanych do Dumy Państwowej z federalnego okręgu wyborczego i wydaje im zaświadczenia o wyborze;

ż) ustala ogólne wyniki wyborów deputowanych do Dumy Państwowej w całej Federacji Rosyjskiej i oficjalnie je publikuje;

ż1) sporządza listy osób wybranych na deputowanych do Dumy Państwowej i przekazuje te listy oraz niezbędne dokumenty Dumie Państwowej;

ż2) zarządza i organizuje powtórne wybory deputowanych do Dumy Państwowej oraz wybory deputowanych do Dumy Państwowej na miejsca wakujące (wybory uzupełniające);

ż3) realizuje inne uprawnienia w zgodzie z niniejszą Ustawą Federalną i Ustawą Federalną „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej”.

2. W wypadku, gdy kadencja Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej ustanowiona przez ustawę federalną upływa w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej zachowuje swoje uprawnienia aż do chwili przedłożenia przez nią izbom Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej sprawozdania finansowego dotyczącego wydatkowania środków budżetu federalnego, jak również informacji o wpływach do funduszy wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych i bloków wyborczych oraz o wydatkowaniu środków z tych funduszy, nie dłużej jednak niż przewiduje ustanowiony przez niniejszą Ustawę Federalną termin przedłożenia wymienionego sprawozdania finansowego.

Artykuł 25. Uprawnienia komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej

1. Komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej:

a) koordynuje działalność komisji wyborczych na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej;

b) zapewnia współdziałanie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej z organami władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej;

c) kontroluje przestrzeganie praw wyborczych obywateli Federacji Rosyjskiej na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej;

d) zapewnia na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej wszystkim kandydatom, zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym i blokom wyborczym przestrzeganie ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne warunków działalności wyborczej;

e) zapewnia jednolite stosowanie na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego;

f) zapewnia zgodnie z postanowieniami Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej sporządzenie kart do głosowania w federalnym okręgu wyborczym i jednomandatowych okręgach wyborczych utworzonych na terytorium właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej i zaopatrzenie w nie okręgowych i terytorialnych komisji wyborczych;

g) zapewnia dostarczenie podległym komisjom wyborczym zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalających na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej oraz innych dokumentów wyborczych;

h) rozdziela środki finansowe przyznane jej na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów w podmiocie Federacji Rosyjskiej, w tym rozdziela część tych środków między okręgowe i terytorialne komisje wyborcze oraz zapewnia kontrolę nad prawidłowym wykorzystaniem tych środków, jak również nad wpływami i wydatkowaniem środków funduszy wyborczych kan-

dydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych i bloków wyborczych na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej;

i) nadaje nazwy terytorialnym komisjom wyborczym oraz ustanawia jednolitą numerację obwodów głosowania na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej;

j) zapewnia przestrzeganie zatwierdzonych przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej normatywów wyposażenia technicznego oraz trybu przechowywania i przekazywania do archiwum dokumentów wyborczych;

k) kontroluje przestrzeganie na terytorium podmiotu Federacji Rosyjskiej jednolitego trybu obliczania głosów oraz ustalania wyników głosowania i wyniku wyborów;

l) wysłuchuje informacji organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz organów samorządu terytorialnego dotyczących kwestii związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów;

ł) rozpatruje zażalenia (oświadczenia) na postanowienia i czynności (bezczynność) innych komisji wyborczych w danym podmiocie Federacji Rosyjskiej oraz zasiadających w nich osób urzędowych, a także podejmuje umotywowane postanowienia w sprawie zażaleń (oświadczeń);

m) zapewnia wyborcom informacje o terminach i trybie dokonywania czynności wyborczych oraz o przebiegu kampanii wyborczej;

n) realizuje inne uprawnienia zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

2. W wypadku, gdy kadencja komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej ustanowiona przez ustawę podmiotu Federacji Rosyjskiej upływa w okresie kampanii wyborczej związanej z wyborami deputowanych do Dumy Państwowej, komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej zachowuje swoje uprawnienia aż do chwili przedłożenia przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej izbom Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej sprawozdania finansowego dotyczącego wydatkowaniu środków budżetu federalnego, jak również informacji o wpływach do funduszy wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych i bloków wyborczych oraz o wydatkowaniu środków z tych funduszy, nie dłużej jednak niż przewiduje ustanowiony przez niniejszą Ustawę Federalną termin przedłożenia wymienionego sprawozdania finansowego.

Artykuł 26. Uprawnienia okręgowej komisji wyborczej

1. Okręgowa komisja wyborcza:

a) kontroluje wykonywanie niniejszej ustawy federalnej na terenie okręgu wyborczego;

b) koordynuje działalność terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych, rozpatruje zażalenia (oświadczenia) na postanowienia i czynności (bezczynność) tych komisji oraz zasiadających w nich osób urzędowych, a także podejmuje umotywowane postanowienia w sprawie zażaleń (oświadczeń);

c) zapewnia dostęp do informacji o kandydatach zgłoszonych z właściwego jednomandatowego okręgu wyborczego oraz publikuje informacje o zarejestrowanych kandydatach;

d) rejestruje kandydatów na deputowanych z właściwego jednomandatowego okręgu wyborczego oraz ich mężów zaufania, a także wydaje im ustalonego wzoru zaświadczenia;

e) zapewnia na właściwym terenie wszystkim kandydatom, zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym i blokom wyborczym przestrzeganie ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne warunków działalności wyborczej;

f) wysłuchuje informacji organów władzy wykonawczej właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej oraz organów samorządu terytorialnego dotyczących kwestii związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów;

- g) rozdziela środki finansowe przyznane jej na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów oraz zapewnia kontrolę nad prawidłowym wykorzystaniem tych środków, jak również nad wpływami i wydatkowaniem środków funduszy wyborczych kandydatów i zarejestrowanych kandydatów;
- h) zatwierdza treść karty do głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym, a w wypadku podjęcia przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej właściwego postanowienia zapewnia sporządzenie kart do głosowania, przeznaczonych do głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym;
- i) zapewnia zaopatrzenie terytorialnych komisji wyborczych w karty do głosowania w federalnym i jednomandatowym okręgu wyborczym w wypadkach przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną;
- j) zapewnia dostarczenie podległym komisjom wyborczym zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalających na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej oraz innych dokumentów wyborczych w trybie ustanowionym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej;
- k) kontroluje przestrzegania na terenie okręgu wyborczego jednolitego trybu obliczania głosów oraz ustalania wyników głosowania i wyniku wyborów;
- l) ustala wynik wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym oraz wyniki głosowania w federalnym okręgu wyborczym, przesyła dane o wyniku wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym i o wynikach głosowania w federalnym okręgu wyborczym na właściwym terenie do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, publikuje ogólne dane o wyniku wyborów oraz dane zawarte w protokołach wyników głosowania, sporządzonych przez podległe komisje wyborcze, w trybie i terminach ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną;
- ł) wydaje zaświadczenie o wyborze zarejestrowanemu kandydatowi, wybranemu na deputowanego do Dumy Państwowej z właściwego jednomandatowego okręgu wyborczego;
- m) kontroluje zapewnienie terytorialnym i obwodowym komisjom wyborczym lokali, środków transportu i środków łączności oraz wykonywanie podjętych przez komisje wyborcze postanowień dotyczących innych kwestii związanych z zapewnieniem wyborcom odpowiedniego zaplecza materiałowo-technicznego;
- n) zapewnia przestrzeganie zatwierdzonych przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej normatywów wyposażenia technicznego oraz trybu przechowywania i przekazywania do archiwum dokumentów wyborczych;
- o) zapewnia wyborcom informacje o terminach i trybie dokonywania czynności wyborczych oraz o przebiegu kampanii wyborczej;
- p) przeprowadza powtórne i uzupełniające wybory deputowanych do Dumy Państwowej;
- r) realizuje inne uprawnienia zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

2. Kadencja okręgowej komisji wyborczej w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej upływa w dniu pierwszego posiedzenia okręgowej komisji wyborczej utworzonej do przeprowadzenia wyborów deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

Artykuł 27. Uprawnienia terytorialnej komisji wyborczej

1. Terytorialna komisja wyborcza:

- a) kontroluje przygotowania i przebieg wyborów deputowanych do Dumy Państwowej na właściwym terenie;

- b) koordynuje pracę obwodowych komisji wyborczych na właściwym terenie, rozpatruje zażalenia (oświadczenia) na postanowienia i czynności (bezczynność) tych komisji wyborczych, a także podejmuje umotywowane postanowienia w sprawie zażeń (oświadczeń);
- c) wysłuchuje informacji organów samorządu terytorialnego dotyczących kwestii związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów;
- d) sporządza spisy wyborców na właściwym terenie oddzielnie dla każdego obwodu głosowania, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w ustępach 3-6 artykułu 15 niniejszej Ustawy Federalnej;
- e) rozdziela środki finansowe przyznane jej na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów, w tym rozdziela część tych środków między obwodowe komisje wyborcze oraz kontroluje ich prawidłowe wydatkowanie;
- f) zapewnia wspólnie z okręgową komisją wyborczą na właściwym terenie wszystkim kandydatom, zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym i blokom wyborczym przestrzeganie warunków działalności wyborczej ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną oraz inne ustawy federalne;
- g) organizuje dostawę kart do głosowania oraz innych dokumentów dla obwodowych komisji wyborczych;
- h) wydaje wyborcom zświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalające na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej;
- i) udziela pomocy organizacyjno-technicznej obwodowym komisjom wyborczym w przeprowadzeniu głosowania w obwodach głosowania;
- j) kontroluje przestrzeganie na właściwym terenie jednolitego trybu obliczania głosów, ustalania wyników głosowania i wyniku wyborów;
- k) ustala wyniki głosowania na właściwym terenie, komunikuje kje przedstawicielom środków masowego przekazu i przekazuje protokoły wyników głosowania okręgowej komisji wyborczej;
- l) zapewnia przechowywanie i przekazywanie dokumentów związanych z przeprowadzeniem i przygotowaniem wyborów, zgodnie z trybem zatwierdzonym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej;
- ł) zapewnia przestrzeganie zatwierdzonych przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej normatywów technicznego;
- m) zapewnia wyborcom informacje o terminach i trybie dokonywania czynności wyborczych oraz o przebiegu kampanii wyborczej;
- n) realizuje inne uprawnienia zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

2. Kadencja terytorialnej komisji wyborczej w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej upływa po 15 dniach od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów w wypadku, gdy do nadrzędnej komisji wyborczej nie wpłynęły zażalenia (oświadczenia) i protesty w związku z postanowieniami i czynnościami (bezczynnością) danej komisji wyborczej, w których wyniku został naruszony tryb głosowania i tryb obliczania głosów, jak również w wypadku, gdy fakty te nie są przedmiotem postępowania sądowego. W wypadku zaskarżenia lub oprostowania wyników głosowania uprawnienia terytorialnej komisji wyborczej wygasają po wydaniu przez nadrzędną komisję lub sąd ostatecznego werdyktu w kwestii meritum zażenia (oświadczenia), protestu.

Artykuł 28. Uprawnienia obwodowej komisji wyborczej

1. Obwodowa komisja wyborcza:

- a) informuje ludność o adresie i numerze telefonu obwodowej komisji wyborczej, o czasie jej pracy, jak również o dniu i miejscu głosowania;
- b) uściśla, a w wypadkach przewidzianych w ustępach 3-6 artykułu 15 niniejszej Ustawy Federalnej sporządza i uściśla spis wyborców, udostępnia wyborcom do wglądu spis wyborców, rozpatruje oświadczenia dotyczące omyłek i nieścisłości w spisie wyborców i rozstrzyga kwestię wprowadzenia doń stosownych zmian;
- c) zapewnia przygotowanie lokali wyborczych, urn oraz innego wyposażenia;
- d) zapewnia wyborcom informacje o zarejestrowanych kandydatach i o listach kandydatów na podstawie informacji uzyskanych od nadrzędnej komisji wyborczej;
- e) kontroluje przestrzeganie na terenie obwodu głosowania zasad prowadzenia agitacji wyborczej;
- f) wydaje wyborcom zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalające na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej;
- g) organizuje w obwodzie głosowanie w dniu głosowania, jak również głosowanie przedterminowe;
- h) dokonuje obliczenia głosów, ustala wyniki głosowania w obwodzie głosowania i przekazuje protokoły wyników głosowania terytorialnej komisji wyborczej;
- i) w ramach swoich uprawnień rozpatruje zażalenia (oświadczenia) na przypadki naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej oraz podejmuje umotywowane postanowienia w sprawie zażeń (oświadczeń);
- j) zapewnia przechowywanie i przekazywanie dokumentów związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów, zgodnie z trybem zatwierdzonym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej;
- k) realizuje inne uprawnienia zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

2. Kadencja obwodowej komisji wyborczej upływa po 10 dniach od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów, o ile do nadrzędnej komisji wyborczej nie wpłynęły zażalenia (oświadczenia) i protesty w związku z postanowieniami i czynnościami (bezczynnością) danej komisji wyborczej, w których wyniku został naruszony tryb głosowania i tryb obliczania głosów, jak również w wypadku, gdy fakty te nie są przedmiotem postępowania sądowego. W wypadku zaskarżenia lub oprotestowania wyników głosowania uprawnienia obwodowej komisji wyborczej wygasają po wydaniu przez nadrzędną komisję lub sąd ostatecznego werdyktu w kwestii meritum zażalenia (oświadczenia) lub protestu.

Artykuł 29. **Jawność działania komisji wyborczych**

1. Na wszystkich posiedzeniach którejkolwiek z komisji wyborczych, jak również w trakcie obliczania głosów i pracy właściwej obwodowej, terytorialnej komisji wyborczej nad spisami wyborców, kartami do głosowania, zaświadczeniami o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalającymi na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, protokołami wyników głosowania i wyniku wyborów mają prawo być obecni członkowie i przedstawiciele nadrzędnych komisji wyborczych, kandydat zarejestrowany przez daną bądź nadrzędną komisję wyborczą lub jego mąż zaufania, pełnomocnik lub mąż zaufania zrzeczenia wyborczego i bloku wyborczego, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, lub kandydat z wymienionej listy. Obecność tych osób na posiedzeniach i w trakcie pracy właściwej komisji wyborczej nad wymienionymi dokumentami wyborczymi nie wymaga dodatkowego zezwolenia komisji wyborczej. Właściwa komisja wyborcza zapewnia powyższym osobom nieskrępowany wstęp na posiedzenia i do lokali, w których dokonuje się obliczenia głosów oraz trwa praca nad wymienionymi dokumentami

wyborczymi. Na posiedzeniach oraz w trakcie obliczania głosów wyborców i pracy właściwej komisji wyborczej nad wymienionymi dokumentami wyborczymi mają również prawo być obecni przedstawiciele środków masowego przekazu.

2. Właściwa komisja wyborcza informuje bezpośrednio nadrzędną komisję wyborczą oraz każdego kandydata zarejestrowanego we właściwym jednomandatowym okręgu wyborczym lub jego męża zaufania, pełnomocnika lub męża zaufania każdego spośród zrzeczeń wyborczych i bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, o terminie zwołania posiedzeń komisji i prac nad wymienionymi dokumentami wyborczymi.

3. Na posiedzeniach komisji wyborczych w trakcie rozpatrywania zażeń (oświadczeń) mają prawo być obecni przedstawiciele zainteresowanych stron.

4. Komisje wyborcze podają do wiadomości obywateli wyniki rejestracji kandydatów, list kandydatów, dane biograficzne zarejestrowanych kandydatów oraz inne dane o nich napływające do komisji wyborczych zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną, jak również wyniki głosowania w odniesieniu do każdego spośród zarejestrowanych kandydatów oraz federalnej listy kandydatów.

5. Od chwili rozpoczęcia pracy przez obwodową komisję wyborczą w dniu głosowania, w tym w dniu głosowania przedterminowego, do chwili otrzymania doniesienia o przyjęciu przez nadrzędną komisję wyborczą protokołów wyników głosowania, jak również w trakcie powtórnego obliczania głosów wyborców w obwodach głosowania mają prawo być obecne osoby wymienione w ustępie 1 niniejszego artykułu, a także obserwatorzy i obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi).

6. Obserwatorzy, przedstawiciele środków masowego przekazu oraz obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi) mają prawo być obecni w innych komisjach wyborczych w trakcie ustalania przez nie wyników głosowania i wyniku wyborów, jak również sporządzania protokołów wyników głosowania i wyniku wyborów, a także w trakcie powtórnego obliczania głosów wyborców.

7. Wszyscy członkowie komisji wyborczej, osoby wymienione w ustępie 1 niniejszego artykułu oraz obserwatorzy winni mieć zapewniony dostęp do lokalu obwodowej komisji wyborczej powołanej w obwodzie głosowania utworzonym w jednostce wojskowej, zamkniętej administracyjnej jednostce terytorialnej, szpitalu, sanatorium, domu wczasowym, areszcie śledczym i areszcie tymczasowym, jak również do lokalu wyborczego w tym obwodzie głosowania.

8. Każdy kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym, każde ze zrzeczeń wyborczych i każdy z bloków wyborczych, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, jak również każde ze zrzeczeń społecznych ma prawo mianować we właściwych obwodowych komisjach wyborczych kilku obserwatorów, którzy w dniu głosowania, w tym także w dniu głosowania przedterminowego, mają prawo kolejno prowadzić obserwację w lokalu wyborczym przez okres podany w ustępie 5 niniejszego artykułu.

9. Uprawnienia obserwatora winny być poświadczone na piśmie przez kandydata zarejestrowanego w jednomandatowym okręgu wyborczym lub przez jego męża zaufania - zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, zrzeczenie społeczne, których interesy reprezentuje dany obserwator, z podaniem nazwiska, imienia oraz imienia ojcowskiego obserwatora, jego adresu zamieszkania, jak również numeru obwodu głosowania oraz nazwy komisji wyborczej (okręgowej, terytorialnej, obwodowej), do której jest on kierowany. Dokument ten jest ważny przy jednoczesnym okazaniu dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu. Uprzednie powiadomienie o skierowaniu obserwatora nie jest wymagane.

10. Dokumenty wymienione w ustępie 9 niniejszego artykułu mogą zostać przedłożone komisji wyborczej (obwodowej bądź innej) w dowolnym czasie - od dnia pierwszego posiedzenia właściwej komisji wyborczej do momentu zakończenia prac nad sporządzaniem protokołów

wyników głosowania i wyniku wyborów, w tym rezultatów powtórnego obliczenia głosów wyborców.

11. Obserwator ma prawo:

- a) wglądu do spisów wyborców;
- b) przebywać w lokalu wyborczym właściwego obwodu głosowania w dowolnym czasie w okresie wymienionym w ustępie 5 niniejszego artykułu;
- c) obserwować wydawanie kart do głosowania wyborcom;
- d) być obecnym przy oddawaniu głosów przez wyborców poza lokalem wyborczym;
- e) obserwować obliczanie liczby wyborców wciągniętych do spisów wyborców, kart do głosowania wydanych wyborcom oraz unieważnionych kart do głosowania; obserwować obliczanie głosów wyborców w obwodzie głosowania na odległość i w warunkach zapewniających wgląd w treść kart do głosowania; wizualnie zapoznawać się z dowolnymi wypełnionymi lub niewypełnionymi kartami do głosowania w trakcie obliczania głosów wyborców; obserwować sporządzanie przez komisję wyborczą protokołów wyników głosowania oraz innych dokumentów w okresie wymienionym w ustępie 5 niniejszego artykułu;
- f) kierować wnioskami i uwagami dotyczące organizacji głosowania do przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej, a w razie jego nieobecności - do osoby zastępującej go;
- g) zapoznawać się z protokołami wyników głosowania sporządzonymi przez obwodową komisję wyborczą, jak również z protokołami wyników głosowania i wyniku wyborów innej komisji wyborczej, do której został skierowany, sporządzać bądź uzyskiwać od właściwej komisji wyborczej kopie wymienionych protokołów i załączonych do nich dokumentów, a także innych dokumentów, jakie wpłynęły do właściwych komisji wyborczych bądź zostały sporządzone przez te komisje w okresie wymienionym w ustępie 5 niniejszego artykułu, w tym także listy osób obecnych w trakcie głosowania. Na żądanie obserwatora komisja wyborcza obowiązana jest poświadczyć wymienione kopie bądź wydać mu poświadczone kopie wymienionych dokumentów;
- h) zaskarżyć postanowienia i czynności (bezczynność) obwodowej komisji wyborczej bądź innej komisji wyborczej do bezpośrednio nadrzędnej komisji wyborczej, komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej, Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej lub sądu;
- i) być obecnym w trakcie powtórnego obliczania głosów wyborców we właściwych komisjach.

12. Obserwator nie ma prawa:

- a) wydawać wyborcom kart do głosowania
- b) poświadczać za wyborcę na jego prośbę swym podpisem odbioru kart do głosowania
- c) wypełniać za wyborcę na jego prośbę kart do głosowania
- d) podejmować działań naruszających tajność głosowania
- e) brać bezpośredniego udziału w dokonywanym przez członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu liczeniu kart do głosowania
- f) podejmować działań przeszkadzających w pracy komisji wyborczej
- g) uprawiać agitacji wyborczej wśród wyborców
- h) uczestniczyć w podejmowaniu postanowień przez właściwą komisję wyborczą.

13. Przedstawiciele środków masowego przekazu mają prawo zapoznawać się z postanowieniami i protokołami wyników głosowania oraz wyniku wyborów wszystkich komisji wyborczych, sporządzać bądź uzyskiwać od właściwej komisji wyborczej kopie wymienionych postanowień i protokołów oraz załączonych do nich dokumentów.

14. Kopie protokołów i innych dokumentów komisji wyborczych poświadcza przewodniczący lub sekretarz komisji wyborczej, przy czym w poświadczanym dokumencie wymienione osoby umieszczają adnotację: "Kopia zgodna z oryginałem", składają swój podpis i przystawiają pieczęć właściwej komisji wyborczej wpisując także datę poświadczenia.

15. Członkowie komisji wyborczych z prawem głosu doradczego oraz obserwatorzy obecni w trakcie głosowania i obliczania głosów w obwodowych komisjach wyborczych mają prawo nosić nie mające znamion agitacji wyborczej odzianki lub plakietki informujące przez kogo i w jakim charakterze zostali oddelegowani.

Artykuł 30. Obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi)

1. Obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi) otrzymują zezwolenie na wjazd do Federacji Rosyjskiej w trybie ustanowionym przez ustawę federalną i na podstawie właściwego zaproszenia uzyskują akredytację Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej.

2. Zaproszenia mogą być wystosowane przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej, Radę Federacji i Dumę Państwową Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej, Rząd Federacji Rosyjskiej, Rzecznika Praw Człowieka w Federacji Rosyjskiej i Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej po oficjalnym opublikowaniu postanowienia o rozpisaniu wyborów. Wnioski w sprawie wystosowania zaproszeń mogą składać międzynarodowe i krajowe organizacje rządowe i pozarządowe, jak również osoby prywatne będące uznanymi autorytetami w dziedzinie obrony praw i wolności człowieka i obywatela. Duma Państwowa wystosowuje zaproszenia zgodnie z wnioskami każdego ze zrzeseń wyborczych i bloków wyborczych mających swoje frakcje w Dumie Państwowej.

3. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej wydaje zagranicznemu (międzynarodowemu) obserwatorowi ustalonego wzoru zaświadczenie, zgodne z przedłożonymi przezeń dokumentami poświadczającymi fakt wystosowania zaproszenia przez dowolny organ lub osobę spośród wymienionych w ustępie 2 niniejszego artykułu. Zaświadczenie takie uprawnia obserwatora zagranicznego (międzynarodowego) do prowadzenia działalności w okresie przygotowywania wyborów i w czasie wyborów.

4. Działalność obserwatorów zagranicznych (międzynarodowych) regulują niniejsza Ustawa Federalna o raz inne ustawy federalne.

5. Okres pełnomocnictwa obserwatora zagranicznego (międzynarodowego) rozpoczyna się z dniem jego akredytacji w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, a kończy w dniu oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów.

6. Obserwator zagraniczny (międzynarodowy) prowadzi swoją działalność samodzielnie i niezależnie. Koszty związane z działalnością zagranicznego (międzynarodowego) obserwatora pokrywa strona, która go skierowała, lub on sam ze środków własnych.

7. Obserwator zagraniczny (międzynarodowy) w czasie swego pobytu na terytorium Federacji Rosyjskiej znajduje się pod opieką Federacji Rosyjskiej. Komisje wyborcze, federalne organy władzy państwowej i organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej obowiązane są udzielać mu niezbędnej pomocy.

8. Po zakończeniu dnia głosowania obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi) mają prawo przedstawiać swój pogląd na temat ordynacji wyborczej oraz przygotowania i przebiegu wyborów, zwoływać konferencje prasowe i zwracać się do środków masowego przekazu.

9. Obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi) mają prawo spotykać się z kandydatami, zarejestrowanymi kandydatami, pełnomocnikami zrzeseń wyborczych i bloków wyborczych oraz mężami zaufania zarejestrowanych kandydatów, zrzeseń wyborczych i bloków wyborczych.

10. Obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi) nie mają prawa wykorzystywać swojego statusu do prowadzenia działalności nie związanej z obserwacją kampanii wyborczej, przygotowań do wyborów oraz ich przebiegu.

11. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ma prawo odwołać akredytowanego obserwatora zagranicznego (międzynarodowego) w wypadku naruszenia przezeń ustawodawstwa federalnego lub ogólnie uznawanych zasad i norm prawa międzynarodowego.

Artykuł 31. **Organizacja działalności komisji wyborczych**

1. Komisje wyborcze działają na zasadzie kolegialności.
2. Stała komisja wyborcza zbiera się na swoim pierwszym posiedzeniu nie później niż piętnastego dnia od wydania decyzji o mianowaniu jej członków z prawem decydującego głosu, nie wcześniej jednak niż po upływie kadencji komisji wyborczej w jej poprzednim składzie. W skład komisji wyborczej winno być przy tym mianowane nie mniej niż dwie trzecie przepisanej liczby członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.
3. Niestala komisja wyborcza zbiera się na swoim pierwszym posiedzeniu nie później niż po upływie trzech dni od jej utworzenia. Komisja wyborcza jest uprawniona do rozpoczęcia pracy, o ile w jej skład wchodzi nie mniej dwie trzecie przepisanej liczby członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.
4. Przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sekretarz komisji wyborczej wybierani są w głosowaniu tajnym na jej pierwszym posiedzeniu spośród członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej winien z reguły posiadać wyższe wykształcenia prawnicze lub stopień naukowy z zakresu prawa.
5. Posiedzenia komisji wyborczej zwoływane są przez przewodniczącego lub na jego polecenie przez zastępcę przewodniczącego komisji wyborczej, jak również na żądanie nie mniej niż jedna trzecia przepisanej liczby członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.
6. Członek komisji wyborczej z prawem decydującego głosu obowiązany jest uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach komisji wyborczej.
7. Posiedzenie komisji wyborczej jest prawomocne o ile uczestniczy w nim większość przepisanej liczby członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu. Posiedzenie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej i komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej jest prawomocne o ile uczestniczy w nim nie mniej niż dwie trzecie przepisanej liczby członków właściwej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.
8. Uchwały komisji wyborczej o wyborze przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i sekretarza komisji wyborczej, a także o odwołaniu wymienionych osób ze stanowisk, jak również w kwestiach związanych z finansowaniem przygotowań do wyborów i wyborów, o rejestracji kandydatów (list kandydatów), o zniesieniu rejestracji kandydatów (list kandydatów), o wynikach głosowania lub o wyniku wyborów, o uznaniu wyborów za niebyłe lub nieważne, o przeprowadzeniu wyborów powtórnych i uzupełniających oraz o uchyleniu postanowienia podległej komisji wyborczej zapadają na posiedzeniu komisji wyborczej większością głosów przepisanej liczby członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.
9. Uchwały komisji wyborczej w innych kwestiach zapadają większością głosów obecnych członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.
10. W wypadku, gdy w trakcie podejmowania uchwały przez komisję wyborczą liczba głosów „za” i „przeciw” okaże się równa, decyduje głos przewodniczącego komisji wyborczej.
11. Komisja wyborcza na żądanie któregośkolwiek z członków właściwej komisji wyborczej, a także jakiegokolwiek obecnego na posiedzeniu członka nadrzędnej komisji wyborczej obowiązana jest przeprowadzać głosowanie we wszystkich kwestiach należących do jej kompetencji i rozpatrywanych przez komisję wyborczą na posiedzeniu zgodnie z zatwierdzonym porządkiem dziennym.

12. Wszystkie posiedzenia komisji wyborczej są protokołowane. Wszystkie dokumenty wpływające do komisji wyborczej są rejestrowane.

13. Uchwały i protokoły posiedzeń komisji wyborczej podpisują przewodniczący i sekretarz komisji wyborczej.

14. Członkowie komisji wyborczej nie zgadzający się z uchwałą podjętą przez komisję mają prawo wyrazić na piśmie zdanie odrębne, które winno być rozpatrzone przez tę komisję i znaleźć odbicie w jej protokole, a także być załączone do niego i przekazane przez przewodniczącego komisji wyborczej do wiadomości nadrzędnej komisji wyborczej nie później niż w ciągu trzech dni, a w dniu głosowania i w dniu następującym po dniu głosowania - bezwzględnie.

15. W ramach środków przyznanych jej z budżetu federalnego komisja wyborcza może na podstawie umów o pracę i umów cywilno-prawnych angażować do prac związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów pracowników nieetatowych.

16. W okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów organizacje emitujące programy telewizyjne i (lub) radiowe, wymienione w ustępie 2 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, bezpłatnie udostępniają Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej nie mniej niż 15 minut czasu antenowego, a organizacje emitujące programy telewizyjne i (lub) radiowe, wymienione w ustępie 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej - komisjom wyborczym podmiotów Federacji Rosyjskiej nie mniej niż 10 minut czasu antenowego, zaś okręgowym komisjom wyborczym - nie mniej niż 5 minut czasu antenowego tygodniowo na swoich kanałach w celu objaśniania ordynacji wyborczej, informowania wyborców o terminach i trybie dokonywania niezbędnych czynności wyborczych, o przebiegu kampanii wyborczej oraz udzielania odpowiedzi na pytania wyborców.

17. Wymienione w ustępie 2 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej redakcje wydawnictw periodycznych ukazujących się nie rzadziej niż raz w tygodniu, w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów bezpłatnie udostępniają Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej nie mniej niż jedną setną ich cotygodniowej powierzchni drukowanej. Wymienione w ustępie 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej redakcje wydawnictw periodycznych ukazujących się nie rzadziej niż raz w tygodniu, w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów bezpłatnie udostępniają komisjom wyborczym podmiotów Federacji Rosyjskiej nie mniej niż jedną setną ich cotygodniowej powierzchni drukowanej, zaś okręgowym komisjom wyborczym - nie mniej niż jedną dwusetną ich cotygodniowej powierzchni drukowanej. Komisje wyborcze wykorzystują wymienioną powierzchnię drukowaną do objaśniania ordynacji wyborczej, informowania wyborców o terminach i trybie dokonywania niezbędnych czynności wyborczych, o kandydatach, zarejestrowanych kandydatach, zrzeczeniach wyborczych i blokach wyborczych, o przebiegu kampanii wyborczej oraz do udzielania odpowiedzi na pytania wyborców.

Rozdział V

Zrzeszenia wyborcze

Artykuł 32. **Pojęcie zrzeszenia wyborczego**

1. Zrzeszenie wyborcze jest to ogólnorosyjskie polityczne zrzeszenie społeczne (partia polityczna lub inna organizacja polityczna, ruch polityczny) utworzone i zarejestrowane w Ministerstwie Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej w trybie ustanowionym przez ustawodawstwo

federalne. Polityczne zrzeszenie społeczne bądź zmiany i uzupełnienia wprowadzane do statutu zrzeszenia społecznego w celu nadania mu statusu politycznego zrzeszenia społecznego winny być zarejestrowane nie później niż na rok przed dniem głosowania. Wymieniony termin nie dotyczy innych zmian i uzupełnień wprowadzanych do statutu politycznego zrzeszenia społecznego.

2. Wykaz politycznych zrzeszeń społecznych odpowiadających wymogom wymienionym w ustępie 1 niniejszego artykułu sporządza Ministerstwo Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej. Na żądanie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej wymieniony wykaz według stanu na dzień, w którym wpłynęło żądanie, zostaje przesłany do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej w ciągu dziesięciu dni od dnia otrzymania żądania.

3. Polityczne zrzeszenie społeczne będące założycielem, członkiem bądź uczestnikiem innego politycznego zrzeszenia społecznego występującego w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej w charakterze zrzeszenia wyborczego bądź biorącego udział w tworzeniu bloku wyborczego nie może występować w tych wyborach w charakterze zrzeszenia wyborczego, zarówno samodzielnie zgłaszającego listę kandydatów, jak i uczestniczącego w tworzeniu bloku wyborczego.

4. Prawa przysługujące zrzeszeniu wyborczemu posiadają także bloki wyborcze tworzone na okres wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

Artykuł 33. **Bloki wyborcze**

1. Bloki wyborcze są to tworzone w celu wspólnego udziału w wyborach dobrowolne związki dwóch i więcej zrzeszeń wyborczych odpowiadających wymogom artykułu 32 niniejszej Ustawy Federalnej.

2. Uchwała o wejściu do bloku wyborczego zapada na zjeździe (konferencji) każdego ze zrzeszeń wyborczych (z podaniem nazw tych spośród zrzeszeń wyborczych, z którymi zamierza się utworzyć blok wyborczy), po czym przedstawiciele tych zrzeszeń wyborczych podpisują wspólną uchwałę o utworzeniu bloku wyborczego.

3. W celu zarejestrowania bloku wyborczego jego pełnomocnik przedkłada Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej następujące dokumenty:

a) notarialnie poświadczone kopie statutów politycznych tych zrzeszeń społecznych, które weszły do bloku wyborczego;

b) notarialnie poświadczone kopie zaświadczeń o zarejestrowaniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej tych politycznych zrzeszeń społecznych, które weszły do bloku wyborczego;

c) protokoły zjazdów (konferencji) zrzeszeń wyborczych zawierające uchwały o wejściu zrzeszeń wyborczych do bloku wyborczego;

d) wspólną uchwałę o utworzeniu bloku wyborczego podpisaną przez przedstawicieli zrzeszeń wyborczych i poświadczoną pieczęciami tych zrzeszeń wyborczych.

4. Bloki wyborcze podlegają rejestracji w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej nie później niż w ciągu pięciu dni od chwili przedłożenia stosownych dokumentów. Dokumenty te mogą zostać przedłożone jednocześnie z przedłożeniem wspólnej federalnej listy kandydatów i (lub) listy kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych, nie później jednak niż nastąpiło wymienione przedłożenie.

5. Podstawą do odmowy zarejestrowania bloku wyborczego może być jedynie brak lub niewłaściwa forma dokumentów wymienionych w ustępie 3 niniejszego artykułu, niespełnianie przez jedno lub kilka zrzeszeń społecznych, które weszły do bloku wyborczego, wymogów artykułu 32 niniejszej Ustawy Federalnej oraz inne przypadki naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej. Podstawą do odmowy zarejestrowania bloku wyborczego nie może być fakt utwo-

zenia bloku wyborczego o mniejszej liczbie uczestników niż zostało to zapisane w uchwale zjazdu (konferencji) jednego lub kilku zrzeszeń wyborczych, które utworzyły dany blok wyborczy.

6. Wchodzące do bloku wyborczego zrzeszenia wyborcze nie mogą w okresie jednej i tej samej kampanii wyborczej wchodzić do innych bloków wyborczych lub występować w charakterze samodzielnych zrzeszeń wyborczych.

7. Po zarejestrowaniu bloku wyborczego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej w jego skład nie mogą zostać włączone jakiegokolwiek inne zrzeszenia wyborcze.

Artykuł 34. Nazwa i emblemat zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego

1. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy przedkłada Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej informacje dotyczące pełnej i skróconej nazwy zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego. Nazwą zrzeszenia wyborczego jest nazwa podana w zarejestrowanym statucie właściwego politycznego zrzeszenia społecznego.

2. Nazwa bloku wyborczego ustalana jest na zjeździe (konferencji) przedstawicieli tych zrzeszeń wyborczych, które weszły do danego bloku. W nazwie bloku wyborczego nie może być wykorzystana nazwa zarejestrowanego ogólnorosyjskiego zrzeszenia społecznego, które nie weszło do danego bloku wyborczego, niezależnie od uczestniczenia lub nieuczestniczenia wymienionego zrzeszenia społecznego w wyborach, jak również nazwa innego wcześniej zarejestrowanego w danych wyborach bloku wyborczego. Niedopuszczalne jest także wykorzystywanie w charakterze nazwy bloku wyborczego nazwy, z jakiej blok wyborczy korzystał podczas poprzednich wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, o ile do bloku wyborczego nie wchodzi więcej niż połowa tych zrzeszeń wyborczych, które utworzyły właściwy blok wyborczy w poprzednich wyborach. Wykorzystywanie imienia i nazwiska osoby fizycznej w nazwie bloku wyborczego możliwe jest jedynie za pisemną zgodą danej osoby fizycznej.

3. Przedkładając do poświadczenia listy kandydatów, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają jednocześnie prawo przedłożyć Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej własny emblemat. Zrzeszenie wyborcze ma przy tym prawo przedłożyć emblemat podany w opisie symboli właściwego politycznego zrzeszenia społecznego zawartym w jego zarejestrowanym statucie (w dalszym ciągu zwany zarejestrowanym emblematem) bądź inny emblemat, z wyjątkiem zarejestrowanych emblematów innych ogólnorosyjskich zrzeszeń społecznych, emblematów przedłożonych przez inne zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze w danych bądź poprzednich wyborach. Blok wyborczy ma prawo przedłożyć zarejestrowany emblemat dowolnego spośród wchodzących do niego zrzeszeń wyborczych bądź inny emblemat , z wyjątkiem zarejestrowanych emblematów innych zrzeszeń wyborczych, emblematów przedłożonych przez inne bloki wyborcze w danych bądź poprzednich wyborach (o ile przedkładający emblemat blok wyborczy nie ma, zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu, prawa do wykorzystywania nazwy właściwego bloku wyborczego). Symbolika zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego nie powinna naruszać prawa do własności intelektualnej, prawa do znaku towarowego, obrażać lub bezcześcić symboli państwowych (flag, godeł, hymnów) Federacji Rosyjskiej, podmiotów Federacji Rosyjskiej, innego państwa, symboli religijnych i uczuć narodowych oraz naruszać ogólnie uznanych norm moralnych. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy uzgadniają z Centralną Komisją Wyborczą Federacji Rosyjskiej zwięźłą, złożoną nie więcej niż z siedmiu słów, nazwę i emblemat wykorzystywane w dokumentach wyborczych.

4. W okresie kampanii wyborczej zmiana nazw i emblematów zrzeszeń wyborczych , bloków wyborczych jest niedopuszczalna.

Artykuł 35. **Pełnomocnicy zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego**

1. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mianują swoich pełnomocników upoważnionych zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną do reprezentowania zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego we wszystkich kwestiach związanych z udziałem zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej, w tym także w kwestiach finansowych.

2. Pełnomocnicy mianowani są na mocy uchwały zjazdu (konferencji) zrzeczenia wyborczego lub przedstawicieli tych zrzeczeń wyborczych, które weszły do bloku wyborczego, bądź na mocy postanowienia organu upoważnionego do tego przez zjazd (konferencję) zrzeczenia wyborczego lub przedstawicieli tych zrzeczeń wyborczych, które weszły do bloku wyborczego.

3. Pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego pełni swoją funkcję na podstawie postanowienia przewidzianego w ustępie 2 niniejszego artykułu, w którym stwierdza się jego pełnomocnictwa, podając nazwisko, imię, imię ojcowskie, datę urodzenia, serię i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu oraz datę wydania go i adres miejsca zamieszkania, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby, zajmowane stanowisko (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), a w odniesieniu do pełnomocnika ds. finansów - również przysługujące mu prawo do podpisywania dokumentów finansowych oraz wzór pieczęci stawianej na dokumentach finansowych.

4. Wykaz mianowanych pełnomocników zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego zostaje przedłożony Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej. Wykaz pełnomocników zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, z wyjątkiem pełnomocników ds. finansów, przedkładany jest również okręgowym komisjom wyborczym. Wykaz pełnomocników zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego zawiera nazwisko, imię, imię ojcowskie, datę urodzenia, serię i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu oraz datę wydania go i adres miejsca zamieszkania, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby, zajmowane stanowisko (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), a także numer telefonu każdego z pełnomocników zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego. Do powyższego wykazu przedkładanego Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej załącza się również pisemną zgodę każdej z wyszczególnionych w nim osób na prowadzenie wymienionej działalności.

5. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy na mocy postanowienia upoważnionego do tego organu właściwego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego ma prawo w dowolnym czasie cofnąć pełnomocnictwa pełnomocnika, powiadamiając go o tym na piśmie i przesyłając kopię stosownego postanowienia do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej oraz do okręgowych komisji wyborczych.

6. Pełnomocnicy zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych piastujący stanowiska państwowe lub municypalne nie mają prawa czerpać korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji.

7. Kadencja pełnomocników zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego rozpoczyna się z dniem ich mianowania, a upływa z chwilą utraty statusu przez wszystkich kandydatów i zarejestrowanych kandydatów zgłoszonych na właściwej liście kandydatów tego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, które ich mianowały, nie później jednak niż w dniu oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów. Kadencja pełnomocników ds. finansów zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego wygasa po upływie 60 dni od dnia głosowania, a jeżeli zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną toczy się postępowanie sądowe z udziałem właściwego

zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego - z chwilą wydania przez sąd ostatecznego wyroku.

Artykuł 36. Udział zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej

Zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze uczestniczą w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej na zasadzie równości, w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną.

Rozdział VI

Zgłaszanie i rejestracja kandydatów na deputowanych do Dumy Państwowej

Artykuł 37. Zgłaszanie kandydatów bezpośrednio przez wyborców

1. Prawo do zgłoszenia kandydata z jednomandatowego okręgu wyborczego przysługuje obywatelowi (obywatelom) Federacji Rosyjskiej posiadającemu czynne prawo wyborcze na terenie danego okręgu wyborczego.
2. Prawo do zgłoszenia własnej kandydatury z jednomandatowego okręgu wyborczego przysługuje każdemu obywatelowi Federacji Rosyjskiej, który posiada czynne prawo wyborcze i który w dniu głosowania ukończył 21 rok życia.
3. Zgłaszanie kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych może się rozpocząć z chwilą oficjalnego opublikowania zatwierdzonego przez ustawę federalną schematu jednomandatowych okręgów wyborczych, nie wcześniej jednak niż w dniu oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów.
4. W wypadku rozwiązania Dumy Państwowej zgłaszanie kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych może się rozpocząć z chwilą oficjalnego opublikowania dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o rozpisaniu przedterminowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji bądź opublikowania postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej podjętego zgodnie z ustępem 5 artykułu 5 niniejszej Ustawy Federalnej.
5. W wypadku nie zatwierdzenia schematu jednomandatowych okręgów wyborczych w terminie ustanowionym w ustępie 7 artykułu 12 niniejszej Ustawy Federalnej, zgłaszanie kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych może się rozpocząć na 90 dni przed dniem głosowania.
6. Zgłaszanie kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach powtórnych lub uzupełniających może się rozpocząć z chwilą oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu tych wyborów.
7. Inicjator (inicjatorzy) zgłoszenia kandydata z jednomandatowego okręgu wyborczego powiadamia (powiadamiają) na piśmie właściwą okręgową komisję wyborczą o swojej inicjatywie. W powiadomieniu winny być podane nazwisko, imię, imię ojcowskie, data urodzenia, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby oraz zajmowane stanowisko (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), adres miejsca zamieszkania (nazwa podmiotu Federacji Rosyjskiej, rejon, miasto lub inna miejscowość, ulica, numer domu i mieszkania) kandydata, jak również nazwisko, imię, imię ojcowskie, data

urodzenia, adres miejsca zamieszkania, seria i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu każdego z inicjatorów zgłoszenia kandydata.

8. Jednocześnie z powiadomieniem o wymienionej w ustępie 7 niniejszego artykułu inicjatywie inicjator (inicjatorzy) zgłoszenia kandydata przesyła (przesyłają) do właściwej okręgowej komisji wyborczej oświadczenie kandydata, w którym wyraża on zgodę na wystawienie jego kandydatury z jednomandatowego okręgu wyborczego zobowiązując się zarazem, iż w razie wybrania go zaniecha działalności niezgodnej ze statusem deputowanego do Dumy Państwowej. Oświadczenie to zawiera informacje o charakterze biograficznym (nazwisko, imię, imię ojcowskie, data urodzenia, adres miejsca zamieszkania, wykształcenie, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia) oraz zajmowane stanowisko). W wypadku, gdy kandydat był karany, a skazanie nie uległo sądowemu bądź ustawowemu zatarciu, oświadczenie winno zawierać również numer (numery) i nazwę (nazwy) artykułu (artykułów) Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z którego (których) został skazany kandydat, jak również artykułu (artykułów) kodeksu karnego przyjętego zgodnie z Podstawami Ustawodawstwa Karnego Związku SRR i Republik Związkowych oraz artykułu (artykułów) ustawy państwa obcego, o ile kandydat został skazany zgodnie z wymienionymi aktami ustawodawczymi za czyny uznawane za przestępne w świetle obowiązującego Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z podaniem nazwy ustawy. W oświadczeniu winno być podane obywatelstwo kandydata, a w wypadku posiadania przez kandydata oprócz obywatelstwa Federacji Rosyjskiej także obywatelstwa państwa obcego - również obywatelstwo państwa obcego (z podaniem nazwy państwa obcego oraz daty i podstaw nabycia obywatelstwa).

9. Kandydat zgłoszony przez wyborców może wyrazić zgodę na wystawienie jego kandydatury tylko z jednego jednomandatowego okręgu wyborczego.

10. Kandydat zgłoszony przez wyborców ma prawo podać w oświadczeniu wymienionym w ustępie 8 niniejszego artykułu swoją przynależność do nie więcej niż jednego zrzeszenia społecznego, zarejestrowanego w trybie ustanowionym przez prawo nie później niż na rok przed dniem głosowania, oraz swój status w w danym zrzeszeniu społecznym, pod warunkiem przedłożenia dokumentu potwierdzającego wymienione informacje i oficjalnie poświadczonego przez stały organ kierowniczy właściwego zrzeszenia społecznego. Kandydat uzgadnia przy tym z okręgową komisją wyborczą zwięzłą, złożoną nie więcej niż z siedmiu słów, nazwę danego zrzeszenia społecznego.

11. Jeżeli do chwili zgłoszenia kandydata okręgowa komisja wyborcza nie zostanie utworzona, powiadomienie o wymienionej w ustępie 7 niniejszego artykułu inicjatywie, oświadczenie kandydata, w którym wyraża on zgodę na wystawienie jego kandydatury, oraz inne dokumenty wymienione w ustępie 8 niniejszego artykułu przesyłane są do komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej. Komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej przekazuje wymienione dokumenty do okręgowej komisji wyborczej po jej utworzeniu i wybraniu jej przewodniczącego.

12. Właściwa komisja wyborcza obowiązana jest wydać inicjatorom zgłoszenia kandydata pisemne potwierdzenie otrzymania przedłożonych zgodnie z niniejszym artykułem dokumentów niezwłocznie po ich przedłożeniu.

Artykuł 38. Zgłaszanie kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy

1. Uchwała o zgłoszeniu przez zrzeszenie wyborcze kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych zapada w głosowaniu tajnym na zjeździe (konferancji) zrzeszenia wyborczego.

2. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo wysunąć z jednego jednomandatowego okręgu wyborczego nie więcej niż jednego kandydata.
3. Postanowienie o zgłoszeniu kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach powtórnych i uzupełniających po oficjalnym opublikowaniu postanowienia o rozpisaniu odpowiednich wyborów może zostać podjęte przez stały organ kierowniczy zrzeszenia wyborczego, o ile nie zabrania tego statut właściwego politycznego zrzeszenia społecznego.
4. W wypadku zgłaszania kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych przez blok wyborczy, kandydaty zgłaszane są w głosowaniu tajnym na zjeździe (konferencji) każdego spośród zrzeszeń wyborczych wchodzących do bloku wyborczego. Zjazd (konferencja) zrzeszenia wyborczego zatwierdza również przedstawiciele upoważnionych do podjęcia uchwały o zgłoszeniu listy kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych na zjeździe (konferencji) przedstawiciele tych zrzeszeń wyborczych, które weszły do tego bloku wyborczego. Uchwała o zgłoszeniu listy kandydatów z ramienia bloku wyborczego zapada na wymienionym zjeździe (konferencji) przedstawiciele zrzeszeń wyborczych.
5. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mogą zacząć zgłaszać kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych z chwilą oficjalnego opublikowania zatwierdzonego przez ustawę federalną schematu jednomandatowych okręgów wyborczych, nie wcześniej jednak niż w dniu oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów.
6. W wypadku rozwiązania Dumy Państwowej zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mogą zacząć zgłaszać kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych z chwilą oficjalnego opublikowania dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o rozpisaniu przedterminowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji bądź opublikowania postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej podjętego zgodnie z ustępem 5 artykułu 5 niniejszej Ustawy Federalnej.
7. Jeżeli schemat jednomandatowych okręgów wyborczych nie zostanie zatwierdzony w terminie ustanowionym w ustępie 7 artykułu 12 niniejszej Ustawy Federalnej, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mogą zacząć zgłaszać kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych nie wcześniej niż na 90 dni przed dniem głosowania.
8. Uchwała zjazdu (konferencji) zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego o zgłoszeniu kandydatów otrzymuje postać protokołu (lub innego dokumentu), w którym należy podać:
 - a) liczbę zarejestrowanych uczestników zjazdu (konferencji);
 - b) liczbę uczestników niezbędną do podjęcia uchwały - zgodnie ze statutem zrzeszenia wyborczego, porozumieniem o utworzeniu bloku wyborczego;
 - c) uchwałę o zgłoszeniu kandydatów oraz wyniki głosowania nad tą uchwałą (z załączoną listą kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych);
 - d) datę podjęcia uchwały.
9. Lista kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych winna zawierać nazwę i numer okręgu wyborczego, w którym każdy z kandydatów będzie wystawiać swoją kandydaturę. Lista kandydatów zgłoszona przez zrzeszenie wyborcze zostaje poświadczona podpisem szefa zrzeszenia wyborczego i pieczęcią zrzeszenia wyborczego. W wypadku zgłoszenia listy kandydatów z ramienia bloku wyborczego uchwała o zgłoszeniu kandydatów z ramienia zrzeszenia wyborczego, które weszło do bloku wyborczego, zostaje poświadczona podpisem szefa tego zrzeszenia wyborczego i pieczęcią zrzeszenia wyborczego, a lista kandydatów zgłoszona przez blok wyborczy - podpisami pełnomocników bloku wyborczego i pieczęciami tych zrzeszeń wyborczych, które weszły do bloku wyborczego.
10. Na mocy postanowienia upoważnionych do tego organów zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo nie później niż na 65 dni przed dniem głosowania zmienić za zgodą kandydata, zarejestrowanego kandydata jednomandatowy okręg, z którego ten kandydat, zarejestrowany kandydat został pierwotnie zgłoszony, po-

wiadamiając o tym na piśmie Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej oraz właściwe okręgowe komisje wyborcze, a w wypadku, gdy nie zostały one jeszcze utworzone - komisję wyborczą (komisje wyborcze) podmiotu (podmiotów) Federacji Rosyjskiej. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają również prawo na mocy decyzji upoważnionych do tego organów zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego nie później niż na 65 dni przed dniem głosowania za zgodą kandydata, zarejestrowanego kandydata wciągniętego na federalną listę kandydatów zgłosić go w dowolnym jednomandatowym okręgu wyborczym, powiadamiając o tym na piśmie Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej oraz właściwą okręgową komisję wyborczą, a w wypadku, gdy nie została ona jeszcze utworzona - komisję wyborczą podmiotu Federacji Rosyjskiej. Postanowienia w tych kwestiach podejmuje poważniony do tego organ zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego.

11. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo zgłaszać w charakterze kandydatów osoby nie będące członkami danego zrzeszenia wyborczego, politycznych zrzeszeń społecznych, które weszły do bloku wyborczego.

Artykuł 39. Zgłaszanie federalnej listy kandydatów przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy

1. Uchwała o zgłoszeniu przez zrzeszenie wyborcze federalnej listy kandydatów zapada w głosowaniu tajnym na zjeździe (konferencji) zrzeszenia wyborczego.
2. W wypadku zgłaszania federalnej listy kandydatów przez blok wyborczy kandydatury zgłaszane są w głosowaniu tajnym na zjazdach (konferencjach) tych zrzeszeń wyborczych, które wchodzi do bloku wyborczego. Zjazd (konferencja) bloku wyborczego zatwierdza również przedstawiciele upoważnionych do podjęcia uchwały o zgłoszeniu federalnej listy kandydatów z ramienia bloku wyborczego na zjeździe (konferencji) przedstawiciele tych zrzeszeń wyborczych, które weszły do tego bloku wyborczego. Uchwała o zgłoszeniu federalnej listy kandydatów zapada na wymienionym zjeździe (konferencji) przedstawiciele zrzeszeń wyborczych.
3. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mogą zgłaszać federalną listę kandydatów z chwilą oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów.
4. W wypadku rozwiązania Dumy Państwowej zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mogą zgłosić federalną listę kandydatów z chwilą oficjalnego opublikowania dekretu Prezydenta Federacji Rosyjskiej o rozpisaniu przedterminowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej nowej kadencji bądź opublikowania postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej podjętego zgodnie z ustępem 5 artykułu 5 niniejszej Ustawy Federalnej.
5. Uchwała zjazdu (konferencji) zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego o zgłoszeniu kandydatów otrzymuje postać protokołu (lub innego dokumentu), w którym należy podać:
 - a) liczbę zarejestrowanych uczestników zjazdu (konferencji);
 - b) liczbę uczestników niezbędną do podjęcia uchwały - zgodnie ze statutem zrzeszenia wyborczego, porozumieniem o utworzeniu bloku wyborczego;
 - c) uchwałę o zgłoszeniu kandydatów oraz wyniki głosowania nad tą uchwałą (z załączoną federalną listą kandydatów);
 - d) datę podjęcia uchwały.
6. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo zgłaszać na federalnej liście kandydatów osoby nie będące członkami danego zrzeszenia wyborczego, politycznych zrzeszeń społecznych, które weszły do bloku wyborczego.
7. Federalna lista kandydatów zgłoszona przez zrzeszenie wyborcze zostaje poświadczona podpisem szefa zrzeszenia wyborczego i pieczęcią zrzeszenia wyborczego. W wypadku zgłoszenia federalnej listy kandydatów z ramienia bloku wyborczego uchwała o zgłoszeniu kan-

dydatów z ramienia zrzeszenia wyborczego, które weszło do bloku wyborczego, zostaje poświadczona podpisem szefa tego zrzeszenia i pieczęcią zrzeszenia wyborczego, a federalna lista kandydatów zgłoszona przez blok wyborczy - podpisami pełnomocników bloku wyborczego i pieczęciami tych zrzeszeń wyborczych, które weszły do bloku wyborczego.

8. Skład federalnej listy kandydatów tryb umieszczania na niej kandydatów określa zrzeszenia wyborcze, blok wyborczy. Określając tryb umieszczania kandydatów na federalnej liście kandydatów, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy dzieli go w całości lub częściowo na regionalne grupy kandydatów odpowiadające podmiotom Federacji Rosyjskiej lub grupom podmiotów Federacji Rosyjskiej (w dalszym ciągu zwane regionalnymi grupami kandydatów), przy czym w regionalnej części federalnej listy kandydatów należy podać, któremu z podmiotów Federacji Rosyjskiej lub grupie podmiotów Federacji Rosyjskiej (z przytoczeniem wykazu podmiotów Federacji Rosyjskiej) odpowiada każda z regionalnych grup kandydatów, oraz nazwę każdej z regionalnych grup kandydatów złożoną się z nie więcej niż pięciu słów. Ogólnofederalna część federalnej listy kandydatów, do której zostali wciągnięci kandydaci nie należący do regionalnych grup kandydatów, może obejmować nie więcej niż 18 kandydatów. Na federalnej liście kandydatów kandydat może być wymieniony tylko jeden raz.

9. Na federalnej liście kandydatów mogą figurować kandydaci na deputowanych zgłaszani przez to samo zrzeszenie wyborcze, ten sam blok wyborczy z jednomandatowych okręgów wyborczych.

10. Ogólna liczba kandydatów zgłaszanych przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy z federalnego okręgu wyborczego nie może przekraczać 270 osób.

Artykuł 40. Przedkładanie list kandydatów oraz innych dokumentów wyborczych zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej

1. Pełnomocnik zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego przedkłada federalną listę kandydatów i listę kandydatów zgłoszonych przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy z jednomandatowych okręgów wyborczych Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej. Na listach tych podaje się nazwisko, imię, imię ojcowskie, datę urodzenia, wykształcenie, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby oraz zajmowane stanowisko (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), miejsce zamieszkania (nazwę podmiotu Federacji Rosyjskiej, rejon, miasto lub inną miejscowość) każdego z kandydatów, jak również na życzenie kandydata jego przynależność do nie więcej niż jednego zrzeszenia społecznego, zarejestrowanego nie później niż na rok przed dniem głosowania, i jego status w nim. Listy kandydatów przedkładane są Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej w postaci wydruku i w postaci przeznaczonej do odczytu mechanicznego, według wzoru ustanowionego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej.

2. Jednocześnie z listami kandydatów pełnomocnik zrzeszenia wyborczego przedkłada następujące dokumenty:

a) notarialnie poświadczoną kopię zaświadczenia o zarejestrowaniu przez Ministerstwo Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej politycznego zrzeszenia społecznego;

b) notarialnie poświadczoną kopię obowiązującego statutu politycznego zrzeszenia społecznego;

c) protokół z uchwałą zjazdu (konferencji) zrzeszenia wyborczego, na którym zostali zgłoszeni kandydaci;

d) uzyskane w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną pełnomocnictwa pełnomocników zrzeszenia wyborczego.

3. Pełnomocnik bloku wyborczego przedkłada Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej następujące dokumenty:

- a) protokoły zjazdów (konfederencji) tych zrzeszeń wyborczych, które weszły do bloku wyborczego, z uchwałami o zgłoszeniu kandydatów;
- b) protokół zjazdu (konferencji) przedstawicieli tych zrzeszeń wyborczych, które weszły do bloku wyborczego, z uchwałą o zgłoszeniu list kandydatów przez blok wyborczy;
- c) uzyskane w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną pełnomocnictwa pełnomocników bliku wyborczego.

4. Jednocześnie z dokumentami wymienionymi w ustępach 1-3 niniejszego artykułu pełnomocnik zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego przedkłada Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej oświadczenia kandydatów, w których wyrażają oni zgodę na wystawienie ich kandydatury z właściwego okręgu wyborczego zobowiązując się zarazem, iż w razie wybrania ich zaniechają działalności niezgodnej ze statusem deputowanego do Dumy Państwowej. Oświadczenie to zawiera informacje o charakterze biograficznym (nazwisko, imię, imię ojcowskie, data urodzenia, adres miejsca zamieszkania, wykształcenia, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia) oraz zajmowane stanowisko, jak również na życzenie kandydata zostaje zaznaczona jego przynależność do nie więcej niż jednego zrzeszenia społecznego, zarejestrowanego nie później niż na rok przed dniem głosowania, i jego status w nim. W wypadku, gdy kandydat był karany, a skazanie nie uległo sądowemu bądź ustawowemu zatarcu, oświadczenie winno zawierać również numer (numery) i nazwę (nazwy) artykułu (artykułów) Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z którego (których) został skazany kandydat, jak również artykułu (artykułów) kodeksu karnego przyjętego zgodnie z Podstawami Ustawodawstwa Karnego Związku SRR i Republik Związkowych oraz artykułu (artykułów) ustawy państwa obcego, o ile kandydat został skazany zgodnie z wymienionymi aktami ustawodawczymi za czyny uznawane za przestępne w świetle obowiązującego Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z podaniem nazwy właściwej ustawy. W oświadczeniu winno być podane obywatelstwo kandydata, a w wypadku posiadania przez kandydata oprócz obywatelstwa Federacji Rosyjskiej także obywatelstwa państwa obcego - również obywatelstwo państwa obcego (z podaniem nazwy państwa obcego oraz daty i podstaw nabycia obywatelstwa). Informacje dotyczące braku sądowego bądź ustawowego zatarcia skazania oraz posiadania obywatelstwa państwa obcego również winny być umieszczone na liście kandydatów przedłożonej celem poświadczenia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej.

5. Kandydat zgłoszony przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy może być wciągnięty tylko na jedną federalną listę kandydatów i może zostać zgłoszony tylko z jednego jednomandatowego okręgu wyborczego.

6. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w ciągu trzech dni rozpatruje przedłożone dokumenty i wydaje pełnomocnikowi zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego poświadczoną kopię federalnej listy kandydatów i (lub) poświadczoną kopię listy kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych bądź umotywowane postanowienie o odmowie wydania takowych. W wypadku, gdy blok wyborczy przedłożył jednocześnie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej dokumenty celem zarejestrowania bloku wyborczego w trybie przewidzianym przez artykuł 33 niniejszej Ustawy federalnej oraz listy kandydatów, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej rozpatruje wszystkie przedłożone dokumenty nie później niż w ciągu piętnastu dni.

7. Podstawą do odmowy wydania zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu poświadczonych kopii list kandydatów może być brak, niekompletność bądź niewłaściwa forma dokumentów wymienionych w ustępach 1-4 niniejszego artykułu, jak również inne przypadki naruszenia trybu zgłaszania kandydatów ustanowionego przez niniejszą Ustawę Federalną.

8. Odmowa przyjęcia dokumentów i wydania kopii list kandydatów może być zaskarżona przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, który obowiązany jest rozpatrzyć zażalenie nie później niż w ciągu trzech dni.

9. Z chwilą przedłożenia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej federalnej listy kandydatów oraz listy kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych, na listach i w trybie umieszczania na nich kandydatów nie mogą być dokonywane zmiany z wyjątkiem zmian spowodowanych rezygnacją kandydatów bądź złożeniem przez nich osobistych oświadczeń, bądź w związku z odwołaniem kandydatów przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, bądź w związku ze śmiercią kandydata, bądź w związku z okolicznościami wymienionymi w ustępie 10 artykułu 38 niniejszej Ustawy Federalnej.

10. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zgłosiły kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych, obowiązane są przedłożyć właściwej okręgowej komisji wyborczej kopię protokołu zjazdu (konferencji) z uchwałą o zgłoszeniu kandydatów, poświadczoną przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej kopię listy kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych, jak również oświadczenie kandydata, w którym wyraża on zgodę na wystawienie jego kandydatury z jednomandatowego okręgu wyborczego zobowiązując się zarazem, iż w razie wybrania go zaniecha działalności niezgodnej ze statusem deputowanego do Dumy Państwowej, oraz podaje inne informacje o sobie, wymienione w ustępie 4 niniejszego artykułu. W wypadku, gdy okręgowa komisja wyborcza nie została jeszcze utworzona, wymienione dokumenty zostają przedłożone komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej.

11. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej zapewnia bieżący dostęp do poświadczonych federalnych list kandydatów oraz informacji o dokonywanych w nich zmianach (wyłącznie w systemie biernego odczytu) abonentom informacyjnych sieci komunikacyjnych ogólnego użytku. Okręgowe komisje wyborcze lub komisje wyborcze podmiotów Federacji Rosyjskiej zapewniają dostęp do informacji zawierających dane o kandydatach zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych, jak również do informacji o zmianie danych dotyczących kandydatów.

Artykuł 41. **Zapewnienie równego statusu kandydatów**

1. Wszyscy kandydaci mają równe prawa i równe obowiązki, z wyjątkiem wypadków przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną. Kandydaci piastujący stanowiska państwowe lub municypalne nie mają prawa czerpać korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji.

2. Przez czerpanie korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji w niniejszej Ustawie Federalnej należy rozumieć:

a) angażowanie osób podległych lub w jaki kolwiek inny sposób uzależnionych służbowo oraz urzędników państwowych i municypalnych celem prowadzenia w godzinach służbowych działalności na rzecz zgłoszenia i (lub) wybrania;

b) wykorzystywanie lokali zajmowanych przez organy państwowe lub organy samorządu terytorialnego do prowadzenia działalności na rzecz zgłoszenia i (lub) wybrania, w sytuacji, gdy inni kandydaci bądź zarejestrowani kandydaci nie mogą korzystać z tychże lokali na takich samych warunkach;

c) korzystanie z łączności telefonicznej i faksymilowej oraz z innych rodzajów łączności, z usług informacyjnych i techniki organizacji zapewniających funkcjonowanie instytucji państwowych lub organów samorządu terytorialnego - w celu zbierania podpisów i uprawiania agitacji wyborczej;

d) bezpłatne lub na warunkach ulgowych korzystanie z państwowych lub municypalnych środków transportu do prowadzenia działalności na rzecz zgłoszenia i (lub) wybrania. Przepis ten nie dotyczy osób korzystających z wymienionych środków transportu zgodnie z federalnym ustawodawstwem o ochronie państwowej;

e) zbieranie podpisów i uprawianie agitacji wyborczej przez urzędników państwowych lub municypalnych przebywających na delegacjach służbowych (opłacanych ze środków państwowych lub municypalnych);

f) stosowanie preferencji (w porównaniu z innymi kandydatami i zarejestrowanymi kandydatami) jeśli chodzi o dostęp do środków masowego przekazu wymienionych w ustępie 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej w celu zbierania podpisów lub uprawiania agitacji wyborczej.

3. Przestrzeganie wymienionych ograniczeń nie powinno stanowić przeszkody w wykonywaniu przez deputowanych i pochodzące z wyboru osoby urzędowe ich uprawnień i obowiązków wobec wyborców.

4. W toku kampanii wyborczej działalności dobroczynnej nie mają prawa prowadzić: kandydaci, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, które zgłosiły listy kandydatów, zrzeszenia wyborcze włączone w skład tych bloków wyborczych, które dokonały odpowiedniego zgłoszenia, pełnomocnicy zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, a także organizacje, których założycielami, właścicielami i (lub) członkami ich organów kierowniczych są wymienione osoby i (lub) organizacje (przedstawiciele wymienionych organizacji), jak również inne osoby fizyczne i prawne działające na prośbę lub na polecenie wymienionych osób i organizacji. Wymienionym osobom i organizacjom zabrania się zwracania do innych osób fizycznych i prawnych z propozycjami udzielenia pomocy rzeczowej i finansowej lub świadczenia usług wyborcom i organizacjom. Osobom fizycznym i prawnym zabrania się prowadzenia działalności dobroczynnej w imieniu lub na rzecz poparcia kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych oraz ich pełnomocników.

Artykuł 42. Zbieranie podpisów na poparcie kandydata zgłoszonego bezpośrednio przez wyborców

1. Zbieranie podpisów na poparcie kandydata zgłoszonego bezpośrednio przez wyborców rozpoczyna się z dniem powiadomienia przez nich właściwej okręgowej komisji wyborczej (komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej) w trybie ustanowionym w artykule 37 niniejszej Ustawy Federalnej.

2. Na poparcie kandydata należy - wyjąwszy wypadek wniesienia kaucji wyborczej - zebrać podpisy nie mniej niż 1 procenta ogólnej liczby wyborców zarejestrowanych na terenie właściwego okręgu wyborczego. W wypadku wyborów przedterminowych, na poparcie kandydata należy zebrać podpisy nie mniej niż 0,5 procenta ogólnej liczby wyborców zarejestrowanych na terenie właściwego okręgu wyborczego.

3. Arkusze podpisów sporządzane są według wzoru ustanowionego w załączniku Nr 1 do niniejszej Ustawy Federalnej. W każdym arkuszu podpisów zostają podane nazwisko, imię, imię ojcowskie, data urodzenia, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby oraz zajmowane stanowisko (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), miejsce zamieszkania (rejon, miasto, inna miejscowość) kandydata, a także nazwa okręgu wyborczego, z którego został zgłoszony. W wypadku, gdy kandydat był karany, a skazanie nie uległo sądowemu bądź ustawowemu zatarciu, arkusz podpisów winien zawierać numer (numery) i nazwę (nazwy) artykułu (artykułów) Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z którego (z których) został skazany kandydat, jak również artykułu (artykułów) kodeksu karnego przyjętego zgodnie z Podstawami Ustawodawstwa Karnego Związku SRR i

Republik Związkowych oraz artykułu (artykułów) ustawy państwa obcego, o ile kandydat został skazany zgodnie z wymienionymi aktami ustawodawczymi za czyny uznawane za przestępne w świetle obowiązującego Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z podaniem nazwy właściwej ustawy. W wypadku posiadania przez kandydata oprócz obywatelstwa Federacji Rosyjskiej także obywatelstwa państwa obcego w arkuszu podpisów winno to być zaznaczone z podaniem nazwy właściwego państwa obcego.

4. W arkuszu podpisów zostaje podana również przynależność kandydata do zrzeszenia społecznego, którego członkowstwo wykazał on w oświadczeniu o wyrażeniu zgody na wystawienie jego kandydatury zgodnie z ustępem 10 artykułu 37 bądź ustępem 4 artykułu 40 niniejszej Ustawy Federalnej, jak również swój status w tym zrzeszeniu społecznym.

5. Podpisy mogą być zbierane jedynie wśród wyborców tego okręgu wyborczego, w którym kandydat zgadza się kandydować.

Artykuł 43. Zbieranie podpisów na poparcie kandydatów, federalnej listy kandydatów zgłoszonych przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy

1. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zgłosiły kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych - z wyjątkiem wypadku wniesienia kaucji wyborczej - zbierają na poparcie kandydata podpisy wyborców z tego okręgu wyborczego, w którym kandydat zgadza się wystawić swoją kandydaturę, przy czym na poparcie każdego z kandydatów należy zebrać podpisy nie mniej niż 1 procenta ogólnej liczby wyborców zarejestrowanych na terenie właściwego okręgu wyborczego. W wypadku wyborów przedterminowych na poparcie kandydata należy zebrać podpisy nie mniej niż 0,5 procenta ogólnej liczby wyborców zarejestrowanych na terenie właściwego okręgu wyborczego.

2. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zgłosiły federalną listę kandydatów - z wyjątkiem wypadku wniesienia kaucji wyborczej - obowiązane są zebrać na jej poparcie nie mniej niż 200 tysięcy podpisów wyborców, przy czym na jeden podmiot Federacji Rosyjskiej winno przypadać nie więcej niż 14 tysięcy niezbędnej do zarejestrowania liczby podpisów. W wypadku wyborów przedterminowych wymienione liczby podpisów zostają zredukowane o połowę.

3. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo rozpocząć zbieranie podpisów wyborców na poparcie federalnej listy kandydatów z dniem poświadczenia przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej kopii tej listy kandydatów. Do chwili poświadczenia kopii federalnej listy kandydatów zbieranie podpisów jest niedopuszczalne. Zbieranie podpisów na poparcie kandydata zgłoszonego przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy z jednomandatowego okręgu wyborczego rozpoczyna się z dniem przedłożenia okręgowej komisji wyborczej bądź komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej dokumentów i informacji wymienionych w ustępie 10 artykułu 40 niniejszej Ustawy Federalnej.

4. Arkusze podpisów sporządzane są według wzoru ustanowionego w załącznikach Nr 2 i Nr 3 do niniejszej Ustawy Federalnej.

5. W trakcie zbierania podpisów na poparcie federalnej listy kandydatów w każdym arkuszu podpisów zostają podane nazwisko, imię, imię ojcowskie, data urodzenia, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby, zajmowane stanowisko (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia) i miejsce zamieszkania (rejon, miasto, inna miejscowość) trzech pierwszych kandydatów figurujących na czele ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, jak również trzech kandydatów figurujących na czele odpowiedniej regionalnej grupy kandydatów odnoszącej się do podmiotu Federacji Rosyjskiej (grupy podmiotów Federacji Rosyjskiej), w którym (w których) odbywało się zbieranie podpisów. W wypadku, gdy którykolwiek z wymienionych kandydatów był karany, a skazanie nie uległo

sądowemu bądź ustawowemu zatarciu, arkusz podpisów winien zawierać numer (numery) i nazwę (nazwy) artykułu (artykułów) Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z którego (z których) został skazany kandydat, jak również artykułu (artykułów) kodeksu karnego przyjętego zgodnie z Podstawami Ustawodawstwa Karnego Związku SRR i Republik Związkowych oraz artykułu (artykułów) ustawy państwa obcego, o ile kandydat został skazany zgodnie z wymienionymi aktami ustawodawczymi za czyny uznawane za przestępne w świetle obowiązującego Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z podaniem nazwy właściwej ustawy. W wypadku posiadania przez któregokolwiek z kandydatów oprócz obywatelstwa Federacji Rosyjskiej także obywatelstwa państwa obcego w arkuszu podpisów winno to być zaznaczone z podaniem nazwy właściwego państwa obcego. W każdym arkuszu podpisów winna być również podana nazwa podmiotu Federacji Rosyjskiej, w którym odbywa się zbieranie podpisów. Na żądanie wyborcy osoba zbierająca podpisy na poparcie federalnej listy kandydatów obowiązana jest okazać kopię poświadczoną przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej federalnej listy kandydatów.

6. W wypadku, gdy podpisy zbierane są na poparcie kandydata zgłoszonego przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy z jednomandatowego okręgu wyborczego, w arkuszu podpisów zostają podane wymienione w ustępie 5 niniejszego artykułu informacje o kandydacie, jak również informacje o tym, które spośród zrzeszeń wyborczych i który spośród bloków wyborczych zgłosiły tego kandydata, o jego przynależności do zrzeszenia społecznego wymienionego w jego oświadczeniu o wyrażeniu zgody na wystawienie własnej kandydatury zgodnie z ustępem 4 artykułu 40 niniejszej Ustawy Federalnej, jak również o jego statusie w tym zrzeszeniu społecznym.

Artykuł 44. Tryb zbierania podpisów wyborców na poparcie kandydata, federalnej listy kandydatów oraz sporządzania arkuszy podpisów

1. Niedopuszczalny jest udział w zbieraniu podpisów organów administracyjnych organizacji o wszelkiej formie własności oraz instytucji. Zabrania się zmuszania wyborców w trakcie zbierania podpisów do ich składania i nagradzania ich za to w jakiegokolwiek formie, jak również zbierania podpisów w trakcie i w miejscach wypłaty wynagrodzenia za pracę. Poważne lub wielokrotne naruszenie tych zakazów może stanowić podstawę do unieważnienia zebranych podpisów i (lub) odmowy zarejestrowania kandydata, cofnięcia rejestracji już zarejestrowanego kandydata, odmowy zarejestrowania bądź cofnięcia rejestracji federalnej listy kandydatów.

2. Prawo do zbierania podpisów wyborców przysługuje pełnoletniemu zdolnemu do czynności prawnych obywatelowi Federacji Rosyjskiej. Kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mogą zawrzeć z osobą prowadzącą zbiór podpisów wyborców umowę o zbieraniu podpisów. Praca ta wynagradzana jest wyłącznie z funduszu wyborczego kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego.

3. Podpisy wyborców na poparcie kandydatów, federalnych list kandydatów mogą być zbierane w miejscu pracy, służby, nauki, zamieszkania, jak również w innych miejscach, w których uprawianie agitacji wyborczej i zbieranie podpisów nie jest zabronione przez ustawę federalną.

4. Wyborcy mają prawo złożyć podpis na poparcie rozmaitych kandydatów (federalnych list kandydatów), ale tylko jeden raz na poparcie jednego i tego samego kandydata (federalnej listy kandydatów). Wyborca składa swój podpis i wpisuje datę jego złożenia na arkuszu podpisów, w którym podaje swoje nazwisko, imię, imię ojcowskie, rok urodzenia (w wieku lat 18 - dodatkowo dzień i miesiąc urodzenia), adres miejsca zamieszkania, serię i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu oraz datę wydania go. Dane dotyczące wy-

borców składających swój podpis na poparcie kandydata, federalnej listy kandydatów może wpisywać do arkusza podpisów osoba zbierająca podpisy na poparcie kandydata, federalnej listy kandydatów. Wymienione dane wpisywane są wyłącznie odrębnie.

5. W wypadku zbierania podpisów wyborców na poparcie kandydata, federalnej listy kandydatów dopuszcza się wykorzystanie obu stron arkusza podpisów. Odwrotna strona arkusza stanowi przy tym kontynuację jego strony pierwszej opatrzoną jednolitą numeracją podpisów, a podpisy poświadczające składane są na odwrotnej stronie arkusza podpisów.

6. W wypadku zbierania podpisów wyborców na poparcie kandydata zgłoszonego z jednomandatowego okręgu wyborczego arkusz podpisów poświadcza osoba, która zbierała podpisy, własnoręcznie wpisując swoje nazwisko, imię, imię ojcowskie, adres miejsca zamieszkania, serię i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu oraz datę wydania go, a także składając swój podpis i wpisując datę jego złożenia, oraz przez kandydata, który obok swojego nazwiska, imienia i imienia ojcowskiego własnoręcznie składa podpis oraz wpisuje datę jego złożenia.

7. W wypadku zbierania podpisów na poparcie federalnej listy kandydatów arkusz podpisów poświadcza osoba, która zbierała podpisy, własnoręcznie wpisując swoje nazwisko, imię, imię ojcowskie, adres miejsca zamieszkania, serię i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu oraz datę wydania go, a także składając swój podpis i wpisując datę jego złożenia, oraz pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, który obok swojego nazwiska, imienia i imienia ojcowskiego własnoręcznie składa swój podpis oraz wpisuje datę jego złożenia.

8. Każde zrzeczenie wyborcze, każdy blok wyborczy, każdy wyborca, wyborcy, którzy zgłosili jednego i tego samego kandydata i na piśmie powiadomili o jego zgłoszeniu właściwą komisję wyborczą, zbierają niezbędną liczbę podpisów wyborców na poparcie kandydatów. Niedopuszczalne jest sumowanie podpisów wyborców zebranych przez różnych inicjatorów zgłoszenia kandydata na poparcie jednego i tego samego kandydata.

9. Po zakończeniu zbierania podpisów wyborców na poparcie federalnej listy kandydatów pełnomocnicy zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego obliczają liczbę podpisów zebranych w każdym z tych podmiotów Federacji Rosyjskiej, w których je zbierano, jak również ogólną liczbę podpisów wyborców. Na podstawie obliczeń sporządza się protokół wyników zbierania podpisów wyborców, który podpisuje pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego.

10. Inicjatorzy zgłoszenia kandydata, kandydat lub pełnomocnicy zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego obliczają liczbę podpisów wyborców zebranych na poparcie kandydata zgłoszonego z jednomandatowego okręgu wyborczego oraz sporządzają i podpisują protokół wyników zbierania podpisów wyborców.

11. Liczba podpisów wyborców figurujących w arkuszach podpisów przedkładanych komisjom wyborczym może przekraczać ustanowioną przez niniejszą Ustawę Federalną niezbędną do rejestracji liczbę podpisów, nie więcej jednak niż o 15 podpisów.

12. Arkusze podpisów przedkładane właściwym komisjom wyborczym winny być zbroszurowane i ponumerowane. Arkusze podpisów na poparcie federalnej listy kandydatów powinny być przy tym zbroszurowane w postaci teczek - oddzielnie dla każdego z tych podmiotów Federacji Rosyjskiej, w których zbierano podpisy wyborców.

Artykuł 45. Przedkładanie dokumentów wyborczych w celu zarejestrowania kandydatów, federalnych list kandydatów

1. W celu zarejestrowania kandydata zgłoszonego z jednomandatowego okręgu wyborczego kandydat bądź pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego nie wcześniej niż na

85 dni przed dniem głosowania i nie później niż na 55 dni przed dniem głosowania do godziny 18 czasu miejscowego przedkłada właściwej komisji wyborczej następujące dokumenty wyborcze:

- a) arkusze podpisów z podpisami wyborców zebranymi na poparcie zgłoszenia kandydata;
- b) protokół wyników zbierania podpisów wyborców na nośniku papierowym w dwóch egzemplarzach według wzoru ustanowionego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej;
- c) informacje o zmianach danych o kandydacie, przedłożonych wcześniej zgodnie z ustępami 7 i 8 artykułu 37 oraz ustępami 1 i 4 artykułu 40 niniejszej Ustawy Federalnej;
- d) informacje o wysokości i źródłach dochodów kandydata;
- e) informacje o majątku należącym do kandydata na zasadzie prawa własności;
- f) pierwsze sprawozdanie finansowe kandydata.

2. W celu zarejestrowania federalnej listy kandydatów pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego nie wcześniej niż na 85 dni przed dniem głosowania i nie później niż na 55 dni przed dniem głosowania do godziny 18 czasu moskiewskiego przedkłada Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej następujące dokumenty wyborcze:

- a) arkusze podpisów z podpisami wyborców zebranymi na poparcie federalnej listy kandydatów
- b) protokół wyników zbierania podpisów wyborców na nośniku papierowym w dwóch egzemplarzach oraz w postaci przeznaczonej do odczytu mechanicznego według wzoru ustanowionego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej;
- c) informacje o zmianach dokonanych na federalnej liście kandydatów po poświadczeniu jej kopii i o zmianach danych o każdym z kandydatów z federalnej listy kandydatów, przedłożonych wcześniej zgodnie z ustępami 1 i 4 artykułu 40 niniejszej Ustawy Federalnej;
- d) informacje o wysokości i źródłach dochodów każdego z kandydatów;
- e) informacje o majątku należącym do każdego z kandydatów na zasadzie prawa własności;
- f) pierwsze sprawozdanie finansowe zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego.

3. Informacje o wysokości i źródłach dochodów przedkładane są w postaci kopii deklaracji o dochodach obywatela będącego kandydatem za rok poprzedzający rok rozpisania wyborów (z adnotacją organów podatkowych). W wypadku, gdy zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej o podatkach i opłatach obywatel będący kandydatem nie ma obowiązku przedłożenia deklaracji o dochodach, przedkładane jest zaświadczenie o łącznej wysokości jego dochodów za rok poprzedzający rok rozpisania wyborów, wydane przez organ właściwy dla miejsca uzyskania dochodów. Informacje o majątku należącym do kandydata na zasadzie prawa własności przedkładane są według wzoru ustanowionego w załączniku Nr 4 do niniejszej Ustawy Federalnej. Wykaz informacji o dochodach i o majątku podlegających opublikowaniu ustanawia Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej.

4. Przyjmując dokumenty wyborcze komisje wyborcze poświadczają każdą teczkę z arkuszami podpisów pieczęcią komisji wyborczej, sprawdzają czy liczba przedłożonych arkuszy podpisów zgadza się z liczbą podaną w protokole wyników zbierania podpisów wyborców, a następnie wydają kandydatowi lub pełnomocnikowi zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego pisemne potwierdzenie przyjęcia arkuszy podpisów z podaniem liczby przyjętych arkuszy podpisów i zadeklarowanej liczby podpisów oraz daty i godziny ich przyjęcia. Właściwa komisja wyborcza nie ma prawa ograniczać kandydatowi, pełnomocnikowi zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego dostępu do zajmowanego przez nią lokalu lub odmówić wymienionym osobom przyjęcia niezbędnych do rejestracji dokumentów wyborczych w wypadku, gdy dokumenty zostały dostarczone przed upływem czasu podanego w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu.

5. Rejestracji kandydata, federalnej listy kandydatów dokonuje właściwa komisja wyborcza bądź - według uznania kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego - na podstawie

przedłożonych podpisów wyborców, bądź na podstawie kaucji wyborczej - kwoty pieniężnej wpłaconej przez: kandydata - na specjalne konto komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej, zaś przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy - na specjalne konto Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej. Wymienione konta zakładane są w oddziałach Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej. Jednocześnie z wniesieniem kaucji wyborczej kandydat, zrzeszenia wyborcze, blok wyborczy przedkłada właściwej komisji wyborczej kopię zlecenia płatniczego na dokonanie przelewu kwoty pieniężnej z tytułu kaucji wyborczej z adnotacją Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej o przyjęciu go do wykonania oraz inne dokumenty niezbędne do zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną, wymienione odpowiednio w ustępie 1 lub w ustępie 2 niniejszego artykułu i nie związane ze zbieraniem podpisów. Wysokość kaucji wyborczej i tryb jej wnoszenia ustanawia artykuł 64 niniejszej Ustawy Federalnej.

Artykuł 46. Sprawdzanie przez komisje wyborcze wiarygodności danych zawartych w arkuszach podpisów oraz informacji przedłożonych przez kandydatów, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze

1. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej sprawdza zgodność trybu zgłoszenia federalnej listy kandydatów z wymogami niniejszej Ustawy Federalnej, jak również wiarygodność danych zawartych w arkuszach podpisów na poparcie federalnej listy kandydatów - w odniesieniu do każdego z tych zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, które przedłożyły dokumenty ustanowione przez niniejszą Ustawę Federalną. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ma prawo sprawdzić wiarygodność danych biograficznych oraz innych informacji przedłożonych przez kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

2. Właściwa okręgowa komisja wyborcza sprawdza zgodność trybu zgłoszenia kandydata z wymogami niniejszej Ustawy Federalnej, jak również wiarygodność danych zawartych w arkuszach podpisów na poparcie każdego z tych kandydatów, którzy przedłożyli dokumenty ustanowione przez niniejszą Ustawę Federalną. Okręgowa komisja wyborcza ma prawo sprawdzić wiarygodność danych biograficznych oraz innych informacji przedłożonych przez kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, wyborcę, wyborców zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

3. Komisja wyborcza ma prawo zwrócić się z wnioskiem o sprawdzenie wiarygodności danych i informacji przedkładanych zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną do odpowiednich organów, które obowiązane są w ciągu dziesięciu dni, a na dziesięć i mniej dni przed dniem głosowania - w terminie wyznaczonym przez komisję wyborczą poinformować komisję wyborczą o wyniku sprawdzenia.

4. W celu sprawdzenia wiarygodności podpisów i odpowiadających im danych zawartych w arkuszach podpisów właściwa komisja wyborcza może na podstawie własnego postanowienia powoływać grupy robocze złożone z członków komisji wyborczej, pracowników aparatu komisji wyborczej oraz z zaangażowanych specjalistów. Do takiego sprawdzania mogą być wykorzystywani członkowie podległych komisji wyborczych, eksperci wywodzący się z grona specjalistów organów spraw wewnętrznych, wymiaru sprawiedliwości, komisariatów wojskowych, jak również specjalistycznych instytucji i organizacji prowadzących ewidencję ludności Federacji Rosyjskiej. Ich opinie mogą stanowić podstawę do uznania danych zawartych w arkuszach podpisów za niewiarygodne. W celu ustalenia wiarygodności danych zawartych w arkuszach podpisów komisje wyborcze mają prawo korzystać z Państwowego Systemu Rejestracji (Ewidencjonowania) Wyborców, Uczestników Referendum.

5. Sprawdzeniu podlega nie mniej niż 20 procent niezbędnej do rejestracji liczby podpisów na poparcie każdego kandydata, federalnej listy kandydatów i odpowiadających im danych dotyczących wyborców, którzy złożyli swoje podpisy. Do pierwotnego sprawdzenia zostaje wybrana jednakowa liczba podpisów zebranych na poparcie odpowiednio - każdego kandydata, federalnej listy kandydatów. W wypadku, gdy niezbędna do rejestracji liczba podpisów nie przekracza 600, sprawdzeniu podlegają wszystkie podpisy. Arkusze podpisów przeznaczone do sprawdzenia wyrywkowego wyznaczane są w drodze przypadkowego wyboru (losowania). Procedurę dokonywania przypadkowego wyboru określa właściwa komisja wyborcza. W czasie losowania i sprawdzania arkuszy podpisów w okręgowej komisji wyborczej mają prawo być obecni kandydaci zgłoszeni z właściwego okręgu wyborczego lub ich pełnomocni przedstawiciele, pełnomocnicy tych zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, które zgłosiły kandydatów z jednomandatowego okręgu wyborczego; w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej - pełnomocnicy tych zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, które zgłosiły federalne listy kandydatów. Właściwa komisja wyborcza obowiązana jest zawczasu powiadomić wymienione osoby o czasie przeprowadzenia każdego losowania i sprawdzenia arkuszy podpisów. Komisja wyborcza nie ma prawa odmówić obecności w czasie sprawdzania innym osobom skierowanym przez kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy. Sprawdzeniu podlegają wszystkie podpisy figurujące w arkuszach podpisów wybranych do sprawdzenia.

6. W zależności od wyniku sprawdzenia wiarygodności danych w arkuszach podpisów podpis wyborcy może zostać uznany za wiarygodny lub niewiarygodny.

7. Sprawdzeniu i zewidencjonowaniu nie podlegają podpisy i odpowiadające im dane figurujące w arkuszach podpisów, lecz usunięte (skreślone) przez inicjatorów zgłoszenia kandydata, federalnej listy kandydatów przed przedłożeniem arkuszy podpisów właściwej komisji wyborczej, o ile fakt usunięcia został przez nich specjalnie omówiony.

8. W wypadku, gdy w trakcie sprawdzania arkuszy podpisów stwierdzonych zostanie kilka podpisów jednej i tej samej osoby na poparcie zgłoszenia jednego i tego samego kandydata, federalnej listy kandydatów, za wiarygodny uważa się tylko jeden podpis, zaś pozostałe podpisy uważane są za niewiarygodne.

9. Za niewiarygodne podpisy uważa się także:

a) podpisy osób nie posiadających czynnego prawa wyborczego we właściwym jednomandatowym okręgu wyborczym, podmiocie Federacji Rosyjskiej, oraz podpisy tych wyborców, którzy w arkuszu podpisów podali dane niezgodne z rzeczywistością. W takim wypadku podpis zostaje uznany za niewiarygodny na podstawie oficjalnej informacji organu spraw wewnętrznych bądź opinii eksperta zaangażowanego do komisji wyborczej zgodnie z ustępem 4 niniejszego artykułu;

b) podpisy wyborców złożone w arkuszu podpisów przed datą powiadomienia okręgowej komisji wyborczej, komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej o zgłoszeniu kandydata bądź przed datą poświadczenia kopii federalnej listy kandydatów przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej;

c) podpisy wyborców złożone bez podania którejkolwiek z danych wymaganych zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną;

d) podpisy unieważnione na podstawie ustępu 1 artykułu 44 niniejszej Ustawy Federalnej;

e) podpisy złożone w imieniu różnych osób przez jedną osobę lub w imieniu jednej osoby przez inną osobę;

f) podpisy wyborców, których dane nie zostały wpisane do arkusza podpisów odręcznie lub zostały wpisane ołówkiem;

g) podpisy wyborców z poprawianą datą złożenia podpisu przez wyborcę i osoby poświadczające arkusze podpisów, o ile poprawka ta nie została specjalnie omówiona przez odpowiednio - wyborcę, osobę poświadczającą arkusze podpisów;

h) wszystkie podpisy w arkuszu podpisów w wypadku, gdy arkusz podpisów nie został poświadczony własnoręcznym podpisem osoby, która zbierała podpisy, i (lub) kandydata, pełnomocnika zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego bądź jeżeli podpis ten jest niewiarygodny.

10. Podpisy złożone w imieniu różnych osób przez jedną osobę lub w imieniu jednej osoby przez inną osobę uznawane są za niewiarygodne na podstawie pisemnej opinii eksperta zaangażowanego do komisji wyborczej zgodnie z ustępem 4 niniejszego artykułu;

11. W wypadku stwierdzenia w arkuszu podpisów wiersza (wierszy) zapisanego (zapisanych) niezgodnie z wymogami niniejszej Ustawy Federalnej, nie uwzględnia się jedynie podpisu w danym wierszu (danych wierszach). Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w ustępie 8 oraz w ustępie 9 punkcie „h” niniejszego artykułu;

12. Poprawki i skreślenia specjalnie omówione w trakcie sporządzania arkusza podpisów nie mogą stanowić podstawy do uznania podpisu za niewiarygodny przy sprawdzaniu wiarygodności podpisów lub przy obliczaniu liczby podpisów, o ile jego niewiarygodność nie została stwierdzona zgodnie z ustępami 8 i 9 niniejszego artykułu;

13. W wypadku, gdy liczba niewiarygodnych podpisów stwierdzonych w trakcie wrywkowego sprawdzania przekroczy 15 procent liczby podpisów wybranych do sprawdzenia, w podanym wyżej trybie dodatkowo sprawdza się dalszych 15 procent podpisów z tej liczby podpisów wyborców, jak niezbędna jest do rejestracji.

14. W wypadku, gdy sumaryczna liczba niewiarygodnych podpisów stwierdzonych w trakcie wrywkowego sprawdzania przekroczy 15 procent ogólnej liczby podpisów podlegających sprawdzeniu zgodnie z ustępami 5 i 13 niniejszego artykułu, dalsze sprawdzanie arkuszy podpisów zostaje przerwane i kandydat, federalna lista kandydatów nie zostaje zarejestrowany (zarejestrowana).

15. Kandydat, federalna lista kandydatów nie zostaje zarejestrowany (zarejestrowana) również w wypadku, gdy liczba przedłożonych podpisów wyborców po odjęciu od niej liczby podpisów uznanych za niewiarygodne jest niewystarczająca do rejestracji.

16. Po zakończeniu sprawdzania arkuszy podpisów w odniesieniu do każdego kandydata, federalnej listy kandydatów sporządzany jest protokół wyników sprawdzenia, który zostaje podpisany przez kierownika grupy roboczej - członka właściwej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu i przedłożony komisji wyborczej w celu podjęcia stosownego postanowienia. W protokole podaje się liczbę zgłoszonych podpisów wyborców, liczbę przedłożonych podpisów wyborców, liczbę sprawdzonych podpisów, liczbę podpisów uznanych za niewiarygodne - podaniem podstaw uznania tych podpisów za niewiarygodne. Protokół zostaje załączony do stosownego postanowienia komisji wyborczej. Z chwilą podjęcia przez komisję wyborczą postanowienia wprowadzanie zmian do protokołu jest niedopuszczalne. Kopia protokołu zostaje przekazana kandydatowi, pełnomocnikom zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego nie później niż na 12 godzin przed posiedzeniem komisji wyborczej, na którym winna być rozpatrywana kwestia zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów. W wypadku stwierdzenia niewystarczającej liczby wiarygodnych podpisów wyborców lub stwierdzenia ponad 15 procent niewiarygodnych podpisów wyborców wśród podpisów podlegających sprawdzeniu, kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo uzyskać w komisji wyborczej jednocześnie z kopią protokołu poświadczony przez kierownika grupy roboczej wykaz pokontrolny, w którym podane są podstawy uznania podpisów wyborców za niewiarygodne, ze wskazaniem numeru teczki, arkusza podpisów i numeru wiersza w arkuszu podpisów, w których każdy taki podpis figuruje.

Artykuł 47. Rejestracja kandydata, federalnej listy kandydatów

1. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej nie później niż po upływie dziesięciu dni od chwili przyjęcia arkuszy podpisów (od chwili wpłynięcia kaucji wyborczej na specjalne konto Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej) i przyjęcia innych dokumentów niezbędnych do zarejestrowania federalnej listy kandydatów obowiązana jest podjąć postanowienie o rejestracji federalnej listy kandydatów bądź umotywowanego postanowienia o odmowie zarejestrowania wymienionej listy. Okręgowa komisja wyborcza nie później niż po upływie dziesięciu dni od chwili przyjęcia arkuszy podpisów (wpłynięcia kaucji wyborczej na specjalne konto komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej) i przyjęcia innych dokumentów niezbędnych do zarejestrowania kandydata z jednomandatowego okręgu wyborczego obowiązana jest podjąć postanowienie o rejestracji kandydata z jednomandatowego okręgu wyborczego bądź umotywowanego postanowienia o odmowie zarejestrowania wymienionego kandydata. W trakcie rejestrowania kandydata zgłoszonego przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, w postanowieniu okręgowej komisji wyborczej o rejestracji odnotowuje się fakt zgłoszenia kandydata przez właściwe zrzeszenie wyborcze, właściwy blok wyborczy. W postanowieniu o rejestracji podaje się jej datę i godzinę.
2. W wypadku, gdy kandydat, zarejestrowany kandydat używają w swojej działalności twórczej pseudonimu lub gdy wśród kandydatów, zarejestrowanych kandydatów znajdują się osoby noszące to samo co i on nazwisko, wymieniony kandydat, zarejestrowany kandydat mają prawo w ciągu pięciu dni od dnia upływu terminu przedłożenia właściwej komisji wyborczej dokumentów w celu zarejestrowania kandydatów, federalnych list kandydatów zarejestrować we właściwej komisji wyborczej swój pseudonim twórczy, zaś w wypadku istnienia osoby noszącej to samo co i on nazwisko - dowolnego pseudonimu, którego ma on prawo używać - z jednoczesnym podaniem nazwiska, imienia i imienia ojcowskiego - w agitacji wyborczej, i który - z jednoczesnym podaniem nazwiska, imienia i imienia ojcowskiego - winien być podawany we wszystkich oficjalnych (w tym informacyjnych) dokumentach oraz w innych materiałach publikowanych przez komisje wyborcze. W charakterze wymienionego pseudonimu nie może być używane nazwisko lub wcześniej zarejestrowany pseudonim innego kandydata zgłoszonego lub zarejestrowanego w tym samym okręgu wyborczym bądź w okręgu wyborczym mającym wspólną granicę z tym okręgiem.
3. Niedopuszczalna jest rejestracja jednej i tej samej osoby na więcej niż jednej federalnej liście kandydatów, jak również w więcej niż jednym jednomandatowym okręgu wyborczym. Kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym jako kandydat zgłoszony bezpośrednio przez wyborców bądź zgłoszony przez siebie samego nie może być jednocześnie zarejestrowany jako kandydat z ramienia zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego. Kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym jako kandydat zgłoszony przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy nie może jednocześnie figurować na zarejestrowanej liście kandydatów innego zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego.
4. Jedna i ta sama osoba może być jednocześnie zarejestrowana jako kandydat w federalnym okręgu wyborczym i w jednym z jednomandatowych okręgów wyborczych, o ile kandydata i federalną listę kandydatów zgłosiło jedno i to samo zrzeszenie wyborcze, jeden i ten sam blok wyborczy.
5. W wypadku naruszenia zasad rejestracji kandydata, ustanowionych w ustępach 3 i 4 niniejszego artykułu, za ważną uważana jest rejestracja kandydata dokonana wcześniej, zaś postanowienie o rejestracji podjęte w terminie późniejszym zostaje uchylone przez właściwą komisję wyborczą, o ile w ciągu doby zarejestrowany kandydat nie złoży oświadczenia o rezygnacji z dokonanej wcześniej rejestracji.
6. Podjąwszy postanowienie o odmowie zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów właściwa komisja wyborcza obowiązana jest w ciągu doby od chwili jego podjęcia wydać kandydatowi, wyborcy, wyborcom, którzy zgłosili kandydata, bądź pełnomocnikom zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego, które zgłosiły listę kandydatów, kopię postanowienia

komisji wyborczej z podaniem podstaw odmowy zarejestrowania. Podstawą do odmowy może być:

- a) istotne naruszenie ustanowione przez niniejszą Ustawę Federalną trybu zbierania podpisów;
- b) brak lub niewłaściwa forma dokumentów wymienionych w artykułach 37, 40 i 45 niniejszej Ustawy Federalnej;
- c) niewystarczająca liczba przedłożonych wiarygodnych podpisów wyborców na poparcie kandydata, federalnej listy kandydatów lub stwierdzenie ponad 15 procent niewiarygodnych podpisów wyborców wśród podpisów poddanych sprawdzeniu, w wypadku, gdy w celu zarejestrowania nie została wniesiona kaucja wyborcza;
- d) niewiarygodność informacji przedkładanych przez kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną, o ile niewiarygodność tych informacji ma istotny charakter (niewiarygodność informacji dotyczących poszczególnych kandydatów wciągniętych na federalną listę kandydatów zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego może stanowić podstawę jedynie do wykreślenia odpowiednich kandydatów z poświadczonej federalnej listy kandydatów);
- e) istotne naruszenie trybu tworzenia funduszu wyborczego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego i wydatkowania środków odpowiedniego funduszu wyborczego;
- f) naruszenie przez kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, pełnomocnika zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego ustępu 4 artykułu 41 niniejszej Ustawy Federalnej;
- g) inne podstawy, przewidziane przez niniejszą Ustawę Federalną.

7. Fakt zebrania i przedłożenia komisji wyborczej przez kandydata, zrzeczenia wyborcze, blok wyborczy na poparcie danego kandydata, właściwej federalnej listy kandydatów podpisów wyborców w celu zarejestrowania - nie może stanowić podstawy do odmowy zarejestrowania w wypadku wniesienia przez kandydata, zrzeczenia wyborcze, blok wyborczy kaucji wyborczej.

8. W wypadku stwierdzenia znamion naruszenia prawa pociągającego za sobą odpowiedzialność karną lub administracyjną, komisja wyborcza przekazuje organom ochrony prawnej stosowane dokumenty i materiały w celu rozstrzygnięcia kwestii pociągnięcia do odpowiedzialności osób winnych naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej.

9. W wypadku, gdy niewiarygodność informacji, przedłożonych przez kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy zgodnie z artykułami 37, 40 i 45 niniejszej Ustawy Federalnej, zostanie stwierdzona po zarejestrowaniu kandydata, federalnej listy kandydatów, a niewiarygodność tych informacji ma istotny charakter, komisja wyborcza nie później niż na 16 dni przed dniem głosowania ma prawo podjąć postanowienie o cofnięciu rejestracji kandydata (o wykreśleniu kandydata z federalnej listy kandydatów), a na 15 dni -1 dzień przed dniem głosowania - zwrócić się do sądu z wnioskiem o cofnięcie rejestracji kandydata (wykreślenie go z federalnej listy kandydatów).

10. Postanowienie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej o zarejestrowaniu federalnej listy kandydatów bądź o odmowie jej zarejestrowania może zostać zaskarżone do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, zaś postanowienie okręgowej komisji wyborczej o zarejestrowaniu kandydata bądź o odmowie jego zarejestrowania - do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej lub do sądu podmiotu Federacji Rosyjskiej. Zażalenie winno być rozpatrzone w ciągu piętnastu dni.

11. Każdemu zarejestrowanemu kandydatowi wydaje się zaświadczenie o rejestracji. W ciągu 48 godzin od chwili zarejestrowania właściwe komisje wyborcze dostarczają środkom masowego przekazu zarejestrowane federalne listy kandydatów z informacjami o kandydatach oraz informacje o kandydatach zarejestrowanych w jednomandatowych okręgach wyborczych. Okręgowe i terytorialne komisje wyborcze nie później niż na 15 dni przed dniem głosowania umieszczają na tablicach w lokalach komisji wyborczych informacje o zarejestrowa-

nych kandydatach i federalnych listach kandydatów z podaniem informacji wymienionych w ustępach 7 i 8 artykułu 37 niniejszej Ustawy Federalnej. W tym samym trybie podawane są informacje o cofnięciu rejestracji już zarejestrowanych kandydatów, federalnych list kandydatów, o zmianach w składach bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, o wycofaniu się zarejestrowanych kandydatów z federalnych list kandydatów. Informacje o zarejestrowanych kandydatach i o zrzeczeniach wyborczych, blokach wyborczych umieszczane są w takiej samej kolejności, jak w biuletynach informacyjnych.

12. W wypadku, gdy na 45 dni przed dniem głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym nie będzie zarejestrowany ani jeden kandydat bądź będzie zarejestrowany tylko jeden kandydat, jak również, gdy w federalnym okręgu wyborczym nie będzie zarejestrowana ani jedna federalna lista kandydatów bądź będzie zarejestrowana tylko jedna taka lista, wybory na mocy postanowienia odpowiednio okręgowej komisji wyborczej, Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej zostają odroczone na okres nie dłuższy niż dwa miesiące w celu dodatkowego zgłoszenia kandydatów, list kandydatów i dokonania dalszych czynności wyborczych.

Rozdział VII

Status zarejestrowanych kandydatów

Artykuł 48. Równość zarejestrowanych kandydatów

1. Wszyscy zarejestrowani kandydaci posiadają równe prawa i mają równe obowiązki, z wyjątkiem wypadków ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną, Federalną Ustawę „O podstawowych gwarancjach praw wyborczych i prawa do udziału w referendum obywateli Federacji Rosyjskiej” oraz inne ustawy federalne.
2. Zarejestrowani kandydaci, piastujący zgodnie z Ustawą Federalną „O podstawach służby państwowej Federacji Rosyjskiej” stanowiska państwowe kategorii „A”, jak również zarejestrowani kandydaci piastujący obsadzone w drodze wyboru stanowiska municypalne, nie mają prawa czerpać korzyści z zajmowanego stanowiska.
3. Zarejestrowani kandydaci, zatrudnieni w służbie państwowej lub municypalnej bądź w środkach masowego przekazu na podstawie umowy o pracę lub umowy prawno-cywilnej, na czas udziału w wyborach są zwalniani z pełnienia obowiązków służbowych, przedkładając komisji wyborczej poświadczoną kopię stosownego polecenia (zarządzenia) nie później niż w ciągu trzech dni od dnia zarejestrowania, i nie mają prawa czerpać korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji.
4. Wykaz naruszeń zasady równego prawa wyborczego, związanych z czerpaniem korzyści z zajmowanego stanowiska i pełnionej funkcji, został ustanowiony w ustępie 2 artykułu 41 niniejszej Ustawy Federalnej.
5. Zarejestrowany kandydat piastujący stanowisko państwowe kategorii „A” lub obsadzone w drodze wyboru stanowisko municypalne ma prawo uprawiać agitację wyborczą tylko w czasie wolnym od wykonywania obowiązków służbowych. Przepis ten nie obowiązuje w wypadku korzystania przez zarejestrowanego kandydata z bezpłatnego czasu antenowego na kanałach organizacji państwowych i municypalnych emitujących programy telewizyjne i (lub) radiowe, zgodnie z artykułem 56 niniejszej Ustawy Federalnej.
6. Osobom urzędowym, dziennikarzom i twórczym pracownikom organizacji emitujących programy telewizyjne i (lub) radiowe oraz redakcji środków masowego przekazu, o ile wymie-

nione osoby są zarejestrowanymi kandydatami bądź mężami zaufania zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, bądź pełnomocnikami zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, zabrania się uczestniczenia w komentowaniu kampanii wyborczej za pośrednictwem środków masowego przekazu.

7. Przestrzeganie ograniczeń ustanowionych przez niniejszy artykuł nie powinno stanowić przeszkody w wykonywaniu przez deputowanych i pochodzące z wyboru osoby urzędowe ich uprawnień i obowiązków wobec wyborców.

8. W trakcie kampanii wyborczej działalności dobroczynnej nie mają prawa prowadzić zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów lub zgłosiły kandydata zarejestrowanego w jednomandatowym okręgu wyborczym, zrzeczenia wyborcze wchodzące w skład tych bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów lub zgłosiły zarejestrowanych kandydatów z jednomandatowych okręgów wyborczych, mężowie zaufania i pełnomocnicy wymienionych zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, mężowie zaufania zarejestrowanych kandydatów, a także organizacje, których założycielami, właścicielami i (lub) członkami ich organów kierowniczych są wymienione osoby i organizacje, jak również inne osoby fizyczne i prawne działające na prośbę lub na polecenie wymienionych osób lub organizacji. Wymienionym osobom i organizacjom zabrania się zwracania do innych osób fizycznych i prawnych z propozycjami udzielenia pomocy rzeczowej i finansowej lub świadczenia usług wyborcom i organizacjom. Osobom fizycznym i prawnym zabrania się prowadzenia działalności dobroczynnej w imieniu lub na rzecz poparcia kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, ich pełnomocników oraz mężów zaufania.

Artykuł 49. Gwarancje działalności zarejestrowanego kandydata

1. Administracja organizacji, dowódca jednostki wojskowej, kierownik organu spraw wewnętrznych, w których jest zatrudniony, odbywa służbę, szkolenie wojskowe, pobiera naukę zarejestrowany kandydat, od dnia zarejestrowania kandydata przez właściwą komisję wyborczą do dnia oficjalnego opublikowania wyniku wyborów mają obowiązek na wniosek, raport zarejestrowanego kandydata zwolnić go w tym okresie od pracy, służby, zajęć dydaktycznych w dowolnym dniu i na dowolny czas. W wypadku zwolnienia od pracy, służby właściwa komisja wyborcza ze środków przyznaných z budżetu federalnego na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów wypłaca zarejestrowanemu kandydatowi rekompensatę pieniężną w wysokości jego przeciętnych miesięcznych zarobków (uposażenia, żołdu), nie większą jednak niż wynosi dziesięciokrotna kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej. Rekompensata pieniężna wypłacana jest zarejestrowanemu kandydatowi za czas jego zwolnienia od zasadniczej pracy na podstawie polecenia skierowanego do podstawowego miejsca jego zatrudnienia lub służby w sprawie udzielenia mu urlopu bezpłatnego.

2. Kandydat na deputowanego zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym otrzymuje zwrot kosztu biletów na przejazd środkami publicznej komunikacji miejskiej, jak również podmiejskiej (nie więcej niż za trzydzieści przejazdów) i międzymiastowej (nie więcej niż za cztery przejazdy) na terenie właściwego okręgu. W miastach, w których istnieje kilka okręgów wyborczych, kandydat na deputowanego zarejestrowany w jednym z tych okręgów otrzymuje zwrot kosztów przejazdów w wysokości równej cenie biletów komunikacji miejskiej. Jeżeli zarejestrowany kandydat zamieszkuje poza granicami jednomandatowego okręgu wyborczego, w którym wystawia swoją kandydaturę, dodatkowo otrzymuje zwrot kosztów podróży w wysokości równej kosztom czterech przejazdów środkami publicznej

komunikacji kolejowej, wodnej lub samochodowej bądź dwóch podróży drogą powietrzną do okręgu wyborczego i z powrotem. Podróże kandydata zarejestrowanego w jednomandatowym okręgu wyborczym opłaca właściwa okręgowa komisja wyborcza ze środków przyznanych z budżetu federalnego na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów.

3. Zarejestrowany kandydat, wciągnięty do ogólnofederalnej części zarejestrowanej federalnej listy kandydatów, otrzymuje zwrot kosztu biletów przejazdowych w wypadku odbycia dwóch podróży na terytorium Federacji Rosyjskiej dowolnym środkiem międzymiastowej komunikacji publicznej. Zarejestrowany kandydat, wciągnięty do regionalnej grupy kandydatów na zarejestrowanej federalnej liście kandydatów, otrzymuje zwrot kosztu biletów na przejazd środkami publicznej komunikacji miejskiej, jak również podmiejskiej (nie więcej niż za trzydzieści przejazdów) i międzymiastowej (nie więcej niż za cztery przejazdy) w regionie, w którym kandydat został wciągnięty do regionalnej grupy kandydatów. Jeżeli zarejestrowany kandydat zamieszkuje poza granicami regionu, w którym został wciągnięty do regionalnej grupy kandydatów, dodatkowo otrzymuje zwrot kosztów podróży w wysokości równej kosztom czterech przejazdów środkami publicznej komunikacji kolejowej, wodnej lub samochodowej bądź dwóch podróży drogą powietrzną do regionu i z powrotem. Podróże te opłaca Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ze środków przyznanych z budżetu federalnego na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów.

4. Zarejestrowani kandydaci otrzymują zwrot kosztów podróży poczynając od dnia ich zarejestrowania do dnia oficjalnego opublikowania wyniku wyborów. Koszty podróży taksówkami i rejsami czarterowymi nie są zwracane. Koszty podróży środkami komunikacji podmiejskiej i międzymiastowej zostają zwrócone po okazaniu biletów na przejazd (od punktu wyjazdu do punktu przybycia), zaś środkami komunikacji miejskiej - po okazaniu biletów przejazdowych za stosowny okres.

5. Rekompensata pieniężna nie jest wypłacana, a koszty podróży nie są zwracane z chwilą przekazania przez zarejestrowanego kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, właściwej komisji wyborczej w terminie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną końcowego sprawozdania finansowego.

6. W terminie wymienionym w ustępie 1 niniejszego artykułu zarejestrowany kandydat nie może zostać z inicjatywy administracji (pracodawcy) zwolniony z pracy, ze służby, skreślony z listy słuchaczy placówki oświatowej lub bez swojej zgody przeniesiony do innej pracy, w tym do pracy w innej miejscowości, jak również wysłany w delegację służbową, powołany do służby wojskowej lub zastępczej służby cywilnej oraz na ćwiczenia wojskowe. Okres udziału zarejestrowanego kandydata w wyborach zaliczany jest mu do stażu pracy w zawodzie, który wykonywał do czasu zarejestrowania go w charakterze kandydata.

7. Zarejestrowany kandydat w terminie wymienionym w ustępie 1 niniejszego artykułu nie może bez zgody Prokuratora Generalnego Federacji Rosyjskiej być pociągnięty do odpowiedzialności karnej, aresztowany lub ukarany w trybie administracyjnym orzeczonym przez sąd. W razie wydania takiej zgody Prokurator Generalny Federacji Rosyjskiej bezzwłocznie powiadamia o tym komisję wyborczą, która zarejestrowała kandydata.

8. Kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym, pełnomocnik zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, mają prawo uzyskać we właściwej okręgowej komisji wyborczej wykaz obwodów głosowania z podaniem ich granic, adresy i telefony terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych oraz adresy lokali wyborczych.

Artykuł 50. Mężowie zaufania zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych

1. Kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym ma prawo wyznaczyć do 20 mężów zaufania, zaś zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów - do 500 mężów zaufania. Wymienione osoby zostają zarejestrowane odpowiednio przez okręgową komisję wyborczą lub Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Rejestracja mężów zaufania odbywa się w ciągu trzech dni poczynając od dnia wpływu pisemnego oświadczenia kandydata lub wniosku zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego o mianowaniu mężów zaufania oraz oświadczenia samego obywatela, iż zgadza się być mężem zaufania. W oświadczeniu bądź wniosku w odniesieniu do każdego kandydata na męża zaufania zostaje podane nazwisko, imię ojcowskie, data urodzenia, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), zajmowane stanowisko, adres miejsca zamieszkania (nazwa podmiotu Federacji Rosyjskiej, rejon, miasto lub inna miejscowość, ulica, numer domu i mieszkania), seria i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu oraz data wydania go.

2. Mężowie zaufania otrzymują od komisji wyborczej zaświadczenia. W terminie podanym w ustępie 1 artykułu 49 administracja (pracodawca) obowiązana (obowiązany) jest udzielić mężom zaufania na ich prośbę urlopu bezpłatnego.

3. Mężowie zaufania uprawiają agitację oraz inną działalność na rzecz wyboru zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów. Mąż zaufania posiada także uprawnienia obserwatora.

4. Zarejestrowani kandydaci, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, którzy mianowali (które mianowały) mężów zaufania, mają prawo w dowolnym czasie odwołać ich i mianować na ich miejsce innych, powiadamiając o tym komisję wyborczą, która anuluje zaświadczenia wydane odwołanym mężom zaufania. Mąż zaufania ma prawo w dowolnym czasie z własnej inicjatywy zrzec się swojego pełnomocnictwa, zwracając właściwej komisji wyborczej wydane mu zaświadczenie i powiadamiając o tym zarejestrowanego kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy.

5. Uprawnienia mężów zaufania zaczynają obowiązywać z dniem zarejestrowania ich przez właściwą komisję wyborczą wygasają zaś z chwilą utraty statusu przez zarejestrowanego kandydata, który ich mianował, lub z chwilą utraty statusu przez wszystkich kandydatów zgłoszonych w ramach federalnej listy kandydatów przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które ich mianowały, z wyjątkiem wypadku wymienionego w ustępie 4 niniejszego artykułu, nie później jednak niż z chwilą oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów, a jeżeli w związku z zażaleniami złożonymi w sprawie naruszeń niniejszej Ustawy Federalnej toczy się postępowanie sądowe - nie później niż z chwilą wydania przez sąd ostatecznego werdyktu.

Artykuł 51

Rezygnacja kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych

1. Kandydat zgłoszony z jednomandatowego okręgu wyborczego ma prawo w dowolnym czasie wycofać oświadczenie, w którym wyraża zgodę na wystawienie swojej kandydatury, pisemnie powiadamiając o tym właściwą okręgową komisję wyborczą. Wymienione powiadomienie nie może być wycofane.

2. Kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym ma prawo w dowolnym czasie, nie później jednak niż na trzy dni przed dniem głosowania, wycofać swoją kandydaturę, przesyłając w tej sprawie pisemne oświadczenie do właściwej okręgowej komisji wyborczej. Wymienione oświadczenie nie może być wycofane. Na podstawie otrzymanego oświadczenia okręgowa komisja wyborcza w ciągu doby podejmuje postanowienie o cofnięciu rejestracji kandydata, który złożył to oświadczenie. W wypadku, gdy zarejestrowany

kandydat wycofa swoją kandydaturę w sytuacji, w której nie zaistniały zmuszające go do tego okoliczności, okręgowa komisja wyborcza obowiązana jest wyegzekwować od niego uzyskane przezeń a pochodzące z budżetu federalnego środki na przeprowadzenie kampanii wyborczej.

3. Kandydat, zarejestrowany kandydat figurujący na federalnej liście kandydatów ma prawo w dowolnym czasie, nie później jednak niż na pięć dni przed dniem głosowania, zrezygnować z dalszego udziału w wyborach w ramach danej federalnej listy kandydatów, przesyłając w tej sprawie pisemne oświadczenie do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej. Wymienione oświadczenie nie może być wycofane. Na podstawie otrzymanego oświadczenia Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w ciągu doby wykreśla kandydata, zarejestrowanego kandydata z właściwej federalnej listy kandydatów.

4. Czynności wymienione w ustępach 1-3 niniejszego artykułu nie pozbawiają osoby, która ich dokonała, prawa do powtórnego zgłoszenia w tych samych wyborach z dowolnego jednomandatowego okręgu wyborczego w trybie i terminie przewidzianym przez niniejszą Ustawę Federalną.

5. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zgłosiły federalną listę kandydatów, mają prawo w dowolnym czasie, nie później jednak niż na pięć dni przed dniem głosowania, wycofać federalną listę kandydatów na mocy postanowienia organu, który zgłosił federalną listę kandydatów, przesyłając w tej sprawie stosowne pisemne oświadczenie do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej. Wymienione oświadczenie nie może być wycofane.

6. Zrzeszenie wyborcze wchodzące do bloku wyborczego ma prawo w dowolnym czasie, nie później jednak niż na pięć dni przed dniem głosowania, zrezygnować z dalszego udziału w wyborach w ramach danego bloku wyborczego na mocy postanowienia upoważnionego do tego organu właściwego zrzeszenia wyborczego, przesyłając w tej sprawie pisemne oświadczenie do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej. Zrzeszenie wyborcze, które zrezygnowało z dalszego udziału w wyborach w ramach bloku wyborczego, ma prawo wystąpić w charakterze samodzielnego zrzeszenia wyborczego lub wejść do innego bloku wyborczego w trybie i terminie przewidzianym przez niniejszą Ustawę Federalną. Jeżeli po oświadczeniu przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej kopii listy (list) kandydatów zgłoszonych przez blok wyborczy z udziału w wyborach zrezygnują wszystkie zrzeszenia wyborcze wchodzące do danego bloku wyborczego, z wyjątkiem jednego zrzeszenia wyborczego, to to zrzeszenie wyborcze ma prawo nadal uczestniczyć w wyborach w charakterze bloku wyborczego, posługując się nazwą i symboliką oraz zachowując prawa i obowiązki tego bloku wyborczego, który przedłożył stosowną listę kandydatów. Przepis ten nie dotyczy wypadku odmowy zarejestrowania federalnej listy kandydatów lub cofnięcia jego rejestracji zgodnie z ustępem 11 niniejszego artykułu.

7. Rezygnacja bloku wyborczego z udziału w wyborach nie opozbawia wchodzących do niego zrzeszeń wyborczych prawa do udziału w tych wyborach, do czego niezbędne jest ponowne zgłoszenie kandydatów i dokonanie innych czynności wyborczych w trybie przewidzianym przez niniejszą Ustawę Federalną.

8. Zrzeszenie wyborcze zgodnie ze swoim statutem, blok wyborczy na mocy postanowienia przedstawicieli upoważnionych do tego przez wchodzące do niego zrzeszenia wyborcze ma prawo w dowolnym czasie, nie później jednak niż na pięć dni przed dniem głosowania, wykreślić niektórych kandydatów (zarejestrowanych kandydatów) z federalnej listy kandydatów poświadczonej (zarejestrowanej) przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej.

9. Zrzeszenie wyborcze zgodnie ze swoim statutem, blok wyborczy na mocy postanowienia podjętego przez przedstawicieli upoważnionych do tego przez wchodzące do niego zrze-

szczenia wyborcze ma prawo w dowolnym czasie, nie później jednak niż na pięć dni przed dniem głosowania, odwołać kandydata zarejestrowanego kandydata) zgłoszonego przez niego z jednomandatowego okręgu wyborczego, przesyłając w tej sprawie pisemne oświadczenie do właściwej okręgowej komisji wyborczej. W wypadku odwołania zarejestrowanego kandydata okręgowa komisja wyborcza egzekwuje od zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego środki uzyskane przez zarejestrowanego kandydata, a pochodzące z budżetu federalnego.

10. Komisja wyborcza, która podjęła postanowienie o cofnięciu rejestracji kandydata, niezwłocznie powiadamia o tym osobę, w stosunku do której podjęto to postanowienie, i wydaje jej kopię postanowienia.

11. W wypadku, gdy liczba kandydatów, zarejestrowanych kandydatów wykreślonych z federalnej listy kandydatów na podstawie oświadczeń kandydatów, na mocy postanowienia zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego przekracza 25 procent ogólnej liczby kandydatów figurujących na poświęconej federalnej liście kandydatów, bądź w wypadku rezygnacji jednego lub więcej kandydatów, którzy zajmowali trzy pierwsze miejsca w ogólnofederalnej części poświęconej federalnej listy kandydatów (z wyjątkiem wypadków rezygnacji w okolicznościach zmuszających do niej, wymienionych w ustępie 16 niniejszego artykułu), Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej odmawia rejestracji federalnej listy kandydatów bądź ją cofa.

12. Niedopuszczalne jest wciąganie na listę dodatkowych osób, jak również dokonywanie przesunięć na liście kandydatów, z wyjątkiem wypadków, kiedy przesunięcie takie wynika ze zmiany kolejności w związku z rezygnacją niektórych kandydatów, a także wypadku przewidzianego w ustępie 10 artykułu 38 niniejszej Ustawy Federalnej. Wprowadzenie zmian w federalnej liście kandydatów w trybie zgodnym z niniejszą Ustawą Federalną, jak również ze statutem zrzeszenia wyborczego, porozumieniem o utworzeniu bloku wyborczego nie może stanowić podstawy do odmowy zarejestrowania federalnej listy kandydatów, cofnięcia postanowienia o rejestracji federalnej listy kandydatów.

13. W wypadku wycofania przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy zgłoszonej przez nie federalnej listy kandydatów bez zaistnienia okoliczności zmuszających do tego w trybie przewidzianym w ustępie 5 niniejszego artykułu, bądź w wypadku cofnięcia rejestracji federalnej listy kandydatów w trybie przewidzianym w ustępie 11 niniejszego artykułu, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej egzekwuje od właściwego zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego uzyskane przez nie środki pochodzące z budżetu federalnego.

14. W wypadku, jeżeli na dzień głosowania w okręgu wyborczym nie pozostanie ani jeden zarejestrowany kandydat bądź pozostanie jeden zarejestrowany kandydat, jak również jeżeli w federalnym okręgu wyborczym nie pozostanie ani jedna zarejestrowana federalna lista kandydatów bądź pozostanie tylko jedna taka lista, wybory na mocy postanowienia odpowiednio okręgowej komisji wyborczej, Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej zostają odroczone na okres nie dłuższy niż dwa miesiące w jednomandatowym okręgu wyborczym i nie dłuższy niż trzy miesiące w federalnym okręgu wyborczym w celu dodatkowego zgłoszenia kandydatów, list kandydatów oraz dokonania dalszych czynności wyborczych.

15. W wypadku, gdy wymienione w ustępie 14 niniejszego artykułu okoliczności zaistnieją w wyniku wycofania przez zarejestrowanego kandydata jego kandydatury bądź odwołania przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy zarejestrowanego kandydata bez zaistnienia okoliczności zmuszających do tego, bądź cofnięcia rejestracji kandydata zgodnie z ustępem 3 lub 5 artykułu 91 niniejszej Ustawy Federalnej, bądź wycofania przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy bez zaistnienia okoliczności zmuszających do tego zarejestrowanej federalnej listy kandydatów, bądź cofnięcia rejestracji federalnej listy kandydatów zgodnie z ustępem 11 ni-

niejszego artykułu, ustępem 3 lub 5 artykułu 91 niniejszej Ustawy Federalnej, wszelkie wydatki poniesione przez właściwą komisję wyborczą w trakcie przygotowywania i przeprowadzania wyborów są egzekwowane od tegoż zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego. Jeżeli obowiązek zwrotu środków spada na blok wyborczy, to wymienione środki zostają rozłożone w równych częściach na zrzeczenia wyborcze wchodzące do tego bloku wyborczego w dniu podjęcia przez blok wyborczy stosownego postanowienia bądź podjęcia przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej postanowienia o cofnięciu rejestracji federalnej listy kandydatów, o ile inny rozkład nie został przewidziany w uchwale o jego utworzeniu, przedłożonej Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej.

16. W niniejszej Ustawie Federalnej przez okoliczności zmuszające zarejestrowanego kandydata do wycofania swojej kandydatury, a zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy - do odwołania zarejestrowanego kandydata należy rozumieć sądowe uznanie zarejestrowanego kandydata za niezdolnego do czynności prawnych, ciężką chorobę, trwałą utratę zdrowia przez zarejestrowanego kandydata, jego bliskich krewnych. Przez okoliczności zmuszające zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy do wycofania federalnej listy kandydatów należy rozumieć rezygnację w okolicznościach zmuszających do niej bądź zgon lub uznanie za zmarłych kandydatów, którzy zajmowali trzy pierwsze miejsca w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, ponad 50 procent (nie mniej jednak niż sześciu) kandydatów z ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, ponad 25 procent kandydatów z federalnej listy kandydatów.

ROZDZIAŁ VIII AGITACJA WYBORCZA

Artykuł 52

Agitacja wyborcza i formy jej uprawiania

1. Agitacja wyborcza może być uprawiana:

- a) za pośrednictwem środków masowego przekazu;
- b) w drodze organizowania masowych imprez (zgromadzeń i spotkań z obywatelami, wieców, demonstracji, pochodów, publicznych debat i dyskusji);
- c) w drodze emitowania i rozpowszechniania agitacyjnych materiałów drukowanych, audio-wizualnych i innych;
- d) w innych nie zabronionych przez prawo formach.

2. Agitacja wyborcza uprawiana za pośrednictwem środków masowego przekazu ma formę publicznych debat, dyskusji, spotkań „okrągłego stołu”, konferencji prasowych, wywiadów, wystąpień, reklamy politycznej, emisji reportaży telewizyjnych, utrwalonych na taśmie wideo filmów traktujących o zarejestrowanym kandydacie, zrzeczeniu wyborczym, bloku wyborczym oraz inne nie zabronione przez prawo formy. Zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy ma przy tym prawo do samodzielnego wyboru formy i charakteru własnej agitacji wyborczej.

3. Zabrania się uprawiania agitacji wyborczej, emitowania i rozpowszechniania jakichkolwiek wyborczych materiałów agitacyjnych:

- a) federalnym organom władzy państwowej, organom władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, innym organom państwowym, organom samorządu terytorialnego;
- b) osobom piastującym stanowiska państwowe i municypalne, urzędnikom państwowym i municypalnym, wojskowym w trakcie pełnienia obowiązków wynikających z tytułu zajmowanego stanowiska lub obowiązków służbowych bądź w połączeniu z czerpaniem korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji;

- c) jednostkom wojskowym, instytucjom i organizacjom wojskowym;
- d) organizacjom dobroczynnym i związkowym wyznaniowym, jak również założonym przez nie organizacjom;
- e) komisjom wyborczym, członkom komisji wyborczych z prawem decydującego głosu.

Artykuł 53. Czas uprawiania agitacji wyborczej

1. Agitacja wyborcza rozpoczyna się z dniem zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów, z wyjątkiem wypadków ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną, i zostaje przerwana o godzinie zero czasu miejscowego na dobę przed dniem głosowania. W dniu głosowania i w dniu poprzedzającym go jakakolwiek agitacja wyborcza jest zabroniona.
2. Wyborcze druki agitacyjne (ulotki, plakaty i inne), umieszczone poprzednio na zewnątrz budynków i lokali komisji wyborczych w trybie ustanowionym przez ustawę federalną, pozostają w dniu głosowania na swoich poprzednich miejscach.

Artykuł 54. Badania opinii publicznej

1. Publikując (ogłaszając) wyniki badań opinii publicznej związanych z wyborami, środki masowego przekazu obowiązane są podać nazwę organizacji, która przeprowadziła badanie, czas jego przeprowadzenia, liczbę ankietowanych (ich dobór), metodę zbierania informacji, dokładne brzmienie pytania, procentowy wskaźnik możliwego błędu statystycznego.
2. Poczynając od dnia zakończenia rejestracji kandydatów, federalnych list kandydatów organizacje przeprowadzające związane z wyborami badania opinii publicznej w celu opublikowania ich w środkach masowego przekazu, jak również organizacje publikujące wyniki takich badań i prognozy dotyczące wyniku wyborów przesyłają kopie tych publikacji odpowiednio do okręgowej komisji wyborczej lub do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej w celu stworzenia banku informacji, którego dane winny być udostępniane osobom wymienionym w ustępie 1 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, jak również zagranicznym (międzynarodowym) obserwatorom na ich żądanie w celu zapoznania się lub skopiowania.
3. W ciągu trzech dni poprzedzających dzień głosowania, jak również w dniu głosowania publikowanie (ogłaszanie) w środkach masowego przekazu wyników badań opinii publicznej, prognoz dotyczących wyniku wyborów oraz innych badań związanych z wyborami jest niedopuszczalne.

Artykuł 55. Ogólne warunki dostępu zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych do środków masowego przekazu

1. Organizacje emitujące programy telewizyjne i (lub) radiowe (w dalszym ciągu zwane organizacjami teleradiofonicznymi) oraz redakcje wydawnictw periodycznych obowiązane są zapewnić kandydatom zarejestrowanym w jednomandatowych okręgach wyborczych, jak również zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, równe warunki uprawiania agitacji wyborczej, przedstawiania wyborcom swoich programów wyborczych w wypadku, gdy założycielami (współzałożycielami) tych organizacji, wydawnictw periodycznych bądź ich redakcji są organy, organizacje, instytucje państwowe oraz (lub) w wypadku, gdy te organizacje, redakcje wydawnictw periodycznych finansowane były na sumę stanowiącą nie mniej niż 15 procent budżetu właściwej organizacji telera-

diofonicznej, redakcji wydawnictwa periodycznego na rok poprzedzający dzień oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów ze środków przyznanych przez federalne organy władzy państwowej, organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej.

2. Organizacje teleradiofoniczne emitujące programy niezawodnie odbierane na obszarze połowy lub więcej niż połowy podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz redakcje wydawnictw periodycznych rozpowszechnianych na terytoriach połowy lub więcej niż połowy tych podmiotów Federacji Rosyjskiej, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 niniejszego artykułu, obowiązane są umożliwić uprawianie agitacji wyborczej tym zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym, które zarejestrowały federalne listy kandydatów. Wykaz wymienionych organizacji teleradiofonicznych i wydawnictw periodycznych publikuje Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej na wniosek właściwych federalnych organów władzy wykonawczej opracowujących i realizujących politykę państwa w dziedzinie środków masowego przekazu, nie później niż dziesiątego dnia następującego po dniu, w którym oficjalnie opublikowano postanowienie o rozpisaniu wyborów.

3. Organizacje teleradiofoniczne emitujące programy niezawodnie odbierane na obszarze mniej niż połowy podmiotów Federacji Rosyjskiej, jak również właściwe oddziały organizacji teleradiofonicznych wymienionych w ustępie 2 niniejszego artykułu oraz redakcje wydawnictw periodycznych rozpowszechnianych na terytoriach mniej niż połowy tych podmiotów Federacji Rosyjskiej, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 niniejszego artykułu, obowiązane są umożliwić uprawianie na równych warunkach agitacji wyborczej odpowiednio regionalnym grupom kandydatów i kandydatom zarejestrowanym w jednomandatowych okręgach wyborczych. Wykaz wymienionych organizacji teleradiofonicznych i wydawnictw periodycznych publikują komisje wyborcze podmiotów Federacji Rosyjskiej na wniosek właściwych terytorialnych organów federalnych organów władzy wykonawczej opracowujących i realizujących politykę państwa w dziedzinie środków masowego przekazu i organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, nie później niż dziesiątego dnia następującego po dniu, w którym oficjalnie opublikowano postanowienie o rozpisaniu wyborów.

4. Te organizacje teleradiofoniczne i redakcje wydawnictw periodycznych, w stosunku do których ustęp 1 niniejszego artykułu nie ma zastosowania, obowiązane są oferować równe możliwości uprawiania agitacji wyborczej zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym w wypadku, gdy założycielami (współzałożycielami) tych organizacji, wydawnictw periodycznych lub ich redakcji są organy samorządu terytorialnego bądź jeżeli wymienione organizacje, redakcje wydawnictw periodycznych finansowane były na sumę stanowiącą nie mniej niż 15 procent budżetu właściwej organizacji teleradiofonicznej, redakcji wydawnictwa periodycznego na rok poprzedzający dzień oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów ze środków przyznanych przez organy samorządu terytorialnego. Agitacja wyborcza na kanałach wymienionych organizacji teleradiofonicznych i w wymienionych publikacjach periodycznych rozpoczyna się po zakończeniu rejestracji kandydatów, federalnych list kandydatów. Wymienione organizacje teleradiofoniczne i redakcje wydawnictw periodycznych mogą odmówić publikowania dowolnych wyborczych materiałów agitacyjnych pod warunkiem całkowitego nieangażowania się przez nie w jakiegokolwiek formy agitacji.

5. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy samodzielnie określają formy swojego udziału w agitacji wyborczej, na kanałach organizacji teleradiofonicznych, w wydawnictwach periodycznych.

6. Zarejestrowany kandydat, zgłoszony przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy z jednomandatowego okręgu wyborczego i jednocześnie wciągnięty do ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów tegoż zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego, nie ma prawa korzystać z bezpłatnego czasu antenowego i z powierzchni drukowanej na kanałach tych orga-

nizacji teleradiofonicznych i w tych wydawnictwach periodycznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 2 niniejszego artykułu.

7. Zarejestrowany kandydat, zgłoszony przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy z jednomandatowego okręgu wyborczego i jednocześnie wciągnięty do regionalnej grupy kandydatów federalnej listy kandydatów tegoż zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego, ma prawo korzystać z bezpłatnego czasu antenowego i powierzchni drukowanej na kanałach organizacji teleradiofonicznych i w wydawnictwach periodycznych wymienionych w ustępie 3 niniejszego artykułu bądź jako kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym, bądź jako kandydat wciągnięty do regionalnej grupy kandydatów.

8. Te organizacje teleradiofoniczne i redakcje wydawnictw periodycznych, w stosunku do których ustępy 1 i 4 niniejszego artykułu nie mają zastosowania, mają prawo na podstawie umowy udostępnić za opłatą czas antenowy, powierzchnię drukowaną zarejestrowanym kandydatom, tym zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, regionalnym grupom kandydatów. Wysokość i warunki opłaty winny być jednakowe dla wszystkich zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych. Informacje dotyczące opłaty winny być opublikowane przez właściwą organizację teleradiofoniczną, redakcję wydawnictwa periodycznego nie później niż dwudziestego dnia po oficjalnym opublikowaniu postanowienia o rozpisaniu wyborów, i przedłożone Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej wraz z powiadomieniem o gotowości udostępnienia czasu antenowego, powierzchni drukowanej zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym, zaś komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej - wraz z powiadomieniem o gotowości udostępnienia czasu antenowego, powierzchni drukowanej zarejestrowanym kandydatom, regionalnym grupom kandydatów.

9. Organizacje teleradiofoniczne i redakcje wydawnictw periodycznych (niezależnie od formy własności), które udostępniły zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym bezpłatnie lub odpłatnie czas antenowy i powierzchnię drukowaną, obowiązane są do prowadzenia odrębnej ewidencji ilości i kosztów tychże czasu antenowego i powierzchni drukowanej zgodnie ze wzorami ustalonymi przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej i przedłożenia danych z tej ewidencji na pięć dni przed dniem głosowania oraz w ciągu piętnastu dni od dnia głosowania - Komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej - w odniesieniu do kandydatów zarejestrowanych we właściwych jednomandatowych okręgach wyborczych, Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej - w odniesieniu do zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, w tym w odniesieniu do kandydatów figurujących w ogólnofederalnej części zarejestrowanej federalnej listy kandydatów i regionalnych grup kandydatów, jak również do przedłożenia na żądanie odpowiednio komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej, Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej dokumentów potwierdzających zgodę zarejestrowanego kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego na wykonanie odpłatnych prac i opłacenie usług.

10. Specjalistyczne organizacje teleradiofoniczne i specjalistyczne środki masowego przekazu (kulturalno-oświatowe, dziecięce, techniczne, naukowe i inne) mogą odmówić publikowania dowolnych wyborczych materiałów agitacyjnych pod warunkiem całkowitego nieangażowania się przez nie w jakąkolwiek formę komentowania kampanii wyborczej.

Artykuł 56

Warunki uprawiania agitacji wyborczej w telewizji i radiu

1. Zarejestrowani kandydaci, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, mają prawo do uzyskania bezpłatnego czasu antenowego na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej i które emitują programy telewizyjne i (lub) radiowe

na obszarze właściwego okręgu wyborczego, na takich samych warunkach (ilość udostępnionego czasu antenowego, czas emisji oraz inne warunki).

2. W ciągu tygodnia od zakończeniu rejestracji kandydatów, list kandydatów odbywa się, zgodnie z ustępem 10 niniejszego artykułu, losowanie w celu dokonania rozdziału bezpłatnego czasu antenowego między zarejestrowanych kandydatów, regionalne grupy kandydatów, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, które zgłosiły swój akces do tego losowania.

3. Bezpłatny czas antenowy na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, udostępniany jest w okresie rozpoczynającym się na 30 dni przed dniem głosowania, a kończącym się na dzień przed dniem głosowania, w dni robocze.

4. W celu nieodpłatnego uprawiania agitacji wyborczej te zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, mają prawo korzystać z czasu antenowego na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 2 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, zaś kandydaci zarejestrowani w jednomandatowych okręgach wyborczych oraz regionalne grupy kandydatów - na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej. Kandydat zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym nie ma prawa korzystać z bezpłatnego czasu antenowego na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 2 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej.

5. Ogólna ilość bezpłatnego czasu antenowego, jaki każda z tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 2 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, przeznaczają na uprawianie agitacji wyborczej, winna wynosić nie mniej niż jedną godzinę w dni robocze w okresie ustanowionym w ustępie 3 niniejszego artykułu. Ogólna ilość bezpłatnego czasu antenowego, jaki każda z tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, przeznaczają na uprawianie agitacji wyborczej, winna wynosić nie mniej niż 30 minut w dni robocze w tymże okresie, zaś w wypadku, gdy ogólny czas emisji organizacji teleradiofonicznej wynosi mniej niż dwie godziny dziennie - nie mniej niż jedną czwartą część ogólnego czasu emisji. Udostępniany bezpłatnie czas antenowy winien przypadać na porę największej oglądalności programów telewizyjnych i słuchalności programów radiowych.

6. Ilość czasu antenowego udostępnianego w każdym z podmiotów Federacji Rosyjskiej regionalnej grupie kandydatów przez organizację teleradiofoniczną, w stosunku do której ma zastosowanie ustęp 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, oblicza się mnożąc ilość czasu antenowego udostępnionego przez organizację teleradiofoniczną kandydatowi zarejestrowanemu w jednomandatowym okręgu wyborczym we właściwym podmiocie Federacji Rosyjskiej przez liczbę jednomandatowych okręgów wyborczych w tym podmiocie Federacji Rosyjskiej, nie może ona jednak przekraczać tej ilości więcej niż trzykrotnie. Organizacje teleradiofoniczne udostępniają przy tym z uwzględnieniem podanych proporcji jednakową ilość czasu antenowego kandydatom zarejestrowanym w jednomandatowych okręgach wyborczych, regionalnym grupom kandydatów.

7. Jedna trzecia ogólnej ilości bezpłatnego czasu antenowego udostępnianego przez organizacje teleradiofoniczne przydzielana jest zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, regionalnym grupom kandydatów w celu organizowania wspólnych dyskusji, spotkań „okrągłego stołu” oraz innych analogicznych wspólnych przedsięwzięć agitacyjnych. W wypadku przeznaczenia czasu antenowego na zorganizowanie wspólnych przedsięwzięć agitacyjnych na kanałach

tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, czas antenowy wyliczany jest i przeznaczany oddzielnie dla zarejestrowanych kandydatów i regionalnych grup kandydatów z uwzględnieniem proporcji podanych w ustępie 6 niniejszego artykułu. Wszyscy zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, regionalne grupy kandydatów winni (winne) mieć zapewniony odpowiednio jednakowy dostęp do tego odcinka bezpłatnego czasu antenowego.

8. Rezygnacja zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, regionalnej grupy kandydatów z udziału we wspólnych przedsięwzięciach agitacyjnych wymienionych w ustępie 7 niniejszego artykułu nie pociąga za sobą zwiększenia ilości czasu antenowego bezpłatnie udostępnianego im zgodnie z ustępem 9 niniejszego artykułu.

9. Pozostała część (dwie trzecie) bezpłatnego czasu antenowego udostępnianego przez organizacje teleradiofoniczne dzielona jest w równych częściach odpowiednio między zarejestrowanych kandydatów, między regionalne grupy kandydatów, między zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów.

10. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej przeprowadza z udziałem przedstawicieli właściwych organizacji teleradiofonicznych losowanie, w wyniku którego zostają określone terminy i czas emisji wyborczych materiałów agitacyjnych zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych. Komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej przeprowadza z udziałem przedstawicieli właściwych organizacji radiofonicznych losowanie, w wyniku którego zostają określone terminy i czas emisji wyborczych materiałów agitacyjnych zarejestrowanych kandydatów, regionalnych grup kandydatów. Przy losowaniu mają prawo być obecne osoby wymienione w ustępie 1 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej. Wyniki losowania zostają zaprotokołowane. Ustalony w wyniku losowania harmonogram rozdziału czasu antenowego zostaje opublikowany w wydawnictwach periodycznych wymienionych odpowiednio w ustępach 2 i 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej.

11. Wydatki organizacji teleradiofonicznych związane z bezpłatnym udostępnieniem czasu antenowego zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym, regionalnym grupom kandydatów pokrywane są z bieżących, pochodzących z budżetu funduszy tych organizacji teleradiofonicznych.

12. Te organizacje teleradiofoniczne, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, obowiązane są zarezerwować czas antenowy przeznaczony do uprawiania odpłatnej agitacji wyborczej przez zarejestrowanych kandydatów, regionalne grupy kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze. Wysokość i warunki opłaty winny być jednakowe dla wszystkich zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych i opublikowane przez organizacje teleradiofoniczne nie później niż po upływie 20 dni od dnia oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów. Ogólna ilość czasu antenowego rezerwowanego przez każdą z organizacji teleradiofonicznych do odpłatnego udostępnienia nie może być mniejsza od ogólnej ilości bezpłatnego czasu antenowego udostępnianego zgodnie z ustępem 5 niniejszego artykułu, nie może jednak przekraczać tej ilości więcej niż dwukrotnie.

13. Każdy z zarejestrowanych kandydatów, każda regionalna grupa kandydatów, każde zrzeczenie wyborcze, każdy blok wyborczy ma prawo za stosowną opłatą uzyskać z ogólnej ilości zarezerwowanego czasu antenowego czas w ramach części uzyskanej w wyniku podzielenia tej ilości przez ogólną liczbę, odpowiednio - zarejestrowanych kandydatów i regionalnych grup kandydatów (z uwzględnieniem wymogów ustępu 6 niniejszego artykułu) bądź zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów.

14. Czas antenowy, wymieniony w ustępie 12 niniejszego artykułu, winien zostać udostępniony przez organizację teleradiofoniczną w okresie podanym w ustępie 3 niniejszego artykułu. Data i czas emisji wyborczych materiałów agitacyjnych zostają określone w drodze losowania przeprowadzonego przez organizację teleradiofoniczną z udziałem zainteresowanych osób na podstawie akcesu do losowania zgłoszonego na piśmie przez zarejestrowanych kandydatów, pełnomocników zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych. Losowanie winno być przeprowadzone w terminie ustanowionym w ustępie 2 niniejszego artykułu. Czas antenowy zostaje udostępniony na podstawie umowy zawartej po przeprowadzeniu losowania.

15. W wypadku, gdy zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, regionalna grupa kandydatów po przeprowadzeniu losowania zrezygnują z wykorzystania czasu antenowego, obowiązani są nie później niż na dwa dni przed dniem emisji powiadomić o tym właściwą organizację teleradiofoniczną, która ma prawo wykorzystać zwolniony czas antenowy według własnego uznania, z wyjątkiem agitacji wyborczej.

16. Agitacja wyborcza na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ustępy 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej nie mają zastosowania, może się rozpocząć bezpośrednio po zarejestrowaniu kandydata, federalnej listy kandydatów zgodnie z umową zawartą między organizacją teleradiofoniczną a zarejestrowanym kandydatem, zrzeczeniem wyborczym, blokiem wyborczym, które zarejestrowały federalną listę kandydatów.

17. Wnoszenie przez zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze opłaty za czas antenowy, jak również udostępnianie go na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ustępy 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej nie mają zastosowania, odbywa się na takich samych warunkach. Organizacje teleradiofoniczne nie spełniające tych wymogów, jak również wymogów ustępu 8 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, nie mają prawa udostępniać zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym czasu antenowego w celu uprawiania agitacji wyborczej.

18. W umowach dotyczących odpłatnego udostępnienia czasu antenowego winny być uwzględnione następujące warunki: rodzaj (forma) agitacji wyborczej, data i czas emisji, ilość udostępnianego czasu antenowego, wysokość i tryb zapłaty za niego, formy i warunki udziału dziennikarza (prowadzącego) w programie telewizyjnym (radiowym). Z chwilą wykonania warunków umowy sporządzone zostają akt wykonania prac i stosowna informacja odnośnie wykorzystanego czasu antenowego, w których stwierdza się wykonanie zobowiązań wynikających z umowy z podaniem programu ramowego, nazwy programu wyemitowanego i czasu jego emisji.

19. Zlecenie płatnicze wystawione dla oddziału Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej na dokonanie przelewu pełnej kwoty pieniężnej należnej z tytułu opłaty za czas antenowy winno być przedłożone przez zarejestrowanego kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy nie później niż na dwa dni przed dniem udostępnienia czasu antenowego. W wypadku naruszenia wymienionego warunku udostępnienie czasu antenowego na kanałach organizacji teleradiofonicznych jest niedopuszczalne. Oddział Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązany jest do przelania kwoty pieniężnej nie później niż w dniu operacyjnym następującym po dniu, w którym otrzymał zlecenie płatnicze. Termin realizacji płatności bezgotówkowej nie powinien być przy tym dłuższy niż dwa dni operacyjne - na obszarze podmiotu Federacji Rosyjskiej i pięć dni operacyjnych - na obszarze Federacji Rosyjskiej.

20. Czas antenowy winien być opłacany wyłącznie ze środków funduszu wyborczego zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego.

21. W wypadku, gdy w trakcie wykorzystywania odpłatnego czasu antenowego zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy naruszają warunki ustanowione przez niniejszą Ustawę Federalną, organizacja teleradiofoniczna ma prawo zwrócić się do sądu z żądaniem rozwiązania umowy w sprawie udostępnienia czasu antenowego. W wypadku rozwiązania umowy organizacja teleradiofoniczna nie ma prawa wykorzystywać zwolnionego czasu antenowego w celu uprawiania agitacji wyborczej.

22. Zabrania się przerywania emisji wyborczych materiałów agitacyjnych zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, w tym reklamami towarów, robót i usług.

23. Zabrania się zagłuszania emisji wyborczych materiałów agitacyjnych zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych na kanałach tych organizacji teleradiofonicznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 2 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, transmisjami innych programów telewizyjnych i radiowych.

24. W telewizyjnych i radiowych programach informacyjnych komunikaty o imprezach wyborczych organizowanych przez kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze winny być przekazywane wyłącznie w oddzielnym bloku, z reguły na początku wymienionych programów, bez komentarzy. Tego rodzaju bloki informacyjne nie są opłacane przez kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze. Nie powinny one faworyzować jakiegokolwiek kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, w tym także jeśli chodzi o czas komentowania ich działalności wyborczej.

25. Programy telewizyjne i radiowe zawierające treści związane z agitacją wyborczą, w czasie ich emisji są utrwalane w postaci nagrań wideo i audio, przechowywanych następnie przez właściwą organizację teleradiofoniczną przez 12 miesięcy od dnia wyemitowania wymienionych programów. Organizacje teleradiofoniczne obowiązane są do przechowywania dokumentów ewidencyjnych dotyczących bezpłatnego i odpłatnego udostępnienia czasu antenowego, wymienionych w ustępie 9 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, przez pięć lat od dnia głosowania.

Artykuł 57. Warunki uprawiania agitacji wyborczej za pośrednictwem wydawnictw periodycznych

1. Zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, mają prawo do uzyskania bezpłatnej powierzchni drukowanej w tych wydawnictwach periodycznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej i które ukazują się nie rzadziej niż raz w tygodniu, na takich samych warunkach (wielkość udostępnianej powierzchni drukowanej, miejsce na kolumnie, rodzaj użytej czcionki oraz inne warunki).

2. W ciągu tygodnia od zakończenia rejestracji kandydatów, federalnych list kandydatów odbywa się losowanie w celu dokonania rozdziału bezpłatnej powierzchni drukowanej między zarejestrowanych kandydatów, regionalne grupy kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, które zgłosiły swój akces do tego losowania.

3. Bezpłatna powierzchnia drukowana udostępniania jest przez redakcje wydawnictw periodycznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy

Federalnej, w okresie rozpoczynającym się na 30 dni przed dniem głosowania, a kończącym się na dzień przed dniem głosowania, w dni robocze.

4. Ogólna minimalna wielkość powierzchni drukowanej, jaką każda z tych redakcji wydawnictw periodycznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, cotygodniowo bezpłatnie udostępnia odpowiednio - zarejestrowanym kandydatom, regionalnym grupom kandydatów bądź zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym, winna wynosić nie mniej niż 10 procent ogólnej wielkości cotygodniowej powierzchni drukowanej właściwego wydawnictwa w okresie ustanowionym w ustępie 3 niniejszego artykułu. Ogólna wielkość powierzchni drukowanej, jaką takie wydawnictwo periodyczne bezpłatnie udostępnia w celu uprawiania agitacji wyborczej w okresie ustanowionym w ustępie 3 niniejszego artykułu, zostaje zadeklarowana przez redakcję danego wydawnictwa nie później niż w ciągu 20 dni od chwili oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów.

5. Wielkość powierzchni drukowanej udostępnianej w każdym z podmiotów Federacji Rosyjskiej regionalnej grupie kandydatów przez redakcję wydawnictwa periodycznego, w stosunku do której ma zastosowanie ustęp 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, oblicza się mnożąc wielkość powierzchni drukowanej udostępnianej przez właściwą redakcję wydawnictwa periodycznego kandydatowi zarejestrowanemu w jednomandatowym okręgu wyborczym w danym podmiocie Federacji Rosyjskiej przez liczbę jednomandatowych okręgów wyborczych w danym podmiocie Federacji Rosyjskiej, nie może ona jednak przekraczać tej wielkości więcej niż trzykrotnie. Wymienione redakcje wydawnictw periodycznych udostępniają przy tym z uwzględnieniem podanych proporcji jednakową wielkość powierzchni drukowanej kandydatom zarejestrowanym w jednomandatowych okręgach wyborczych, regionalnym grupom kandydatów.

6. Ogólną wielkość bezpłatnej powierzchni drukowanej zadeklarowanej przez redakcję wydawnictwa periodycznego rozdysponowuje się między zarejestrowanych kandydatów, regionalne grupy kandydatów, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze dzieląc ogólną wielkość wyznaczonej powierzchni drukowanej przez ogólną liczbę zarejestrowanych kandydatów, regionalnych grup kandydatów (z uwzględnieniem wymogów ustępu 5 niniejszego artykułu) bądź zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych mających prawo do bezpłatnego publikowania wyborczych materiałów agitacyjnych w danym wydawnictwie periodycznym.

7. Daty bezpłatnych publikacji wyborczych materiałów agitacyjnych zarejestrowanych kandydatów, regionalnych grup kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych ustalane są w drodze losowania przeprowadzanego w ciągu tygodnia od zakończenia rejestracji kandydatów, list kandydatów - przez redakcję wydawnictwa periodycznego z udziałem zainteresowanych osób. Przy losowaniu mają prawo być obecni członkowie właściwej komisji wyborczej, jak również osoby wymienione w ustępie 1 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej. Wyniki losowania zostają zaprotokołowane.

8. Wydatki redakcji wydawnictw periodycznych związane z udostępnieniem zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym bezpłatnej powierzchni drukowanej w celu uprawiania agitacji wyborczej pokrywane są z bieżących, pochodzących z budżetu funduszy redakcji wydawnictw periodycznych.

9. Te redakcje wydawnictw periodycznych, w stosunku do których ma zastosowanie ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, obowiązane zarezerwować powierzchnie drukowane przeznaczone do uprawiania odpłatnej agitacji wyborczej przez zarejestrowanych kandydatów, regionalne grupy kandydatów, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze. Wysokość opłaty za powierzchnie drukowane winna być jednakowa dla wszystkich zarejestrowanych

kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych i opublikowana przez redakcję wydawnictwa periodycznego nie później niż po upływie 20 dni od dnia oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów. Ogólna wielkość powierzchni drukowanej rezerwowanej przez redakcję wydawnictwa periodycznego do odpłatnego udostępnienia nie może być mniejsza od ogólnej wielkości bezpłatnej powierzchni drukowanej udostępnianej zgodnie z ustępem 5 niniejszego artykułu, nie może jednak przekraczać tej wielkości więcej niż dwukrotnie.

10. Każdy z zarejestrowanych kandydatów, każda regionalna grupa kandydatów, każde zrzeczenie wyborcze, każdy blok wyborczy ma prawo za stosowną opłatą uzyskać z ogólnej wielkości zarezerwowanej powierzchni drukowanej powierzchnię drukowaną w ramach części uzyskanej w wyniku podzielenia tej wielkości przez ogólną liczbę, odpowiednio - zarejestrowanych kandydatów, regionalnych grup kandydatów (z uwzględnieniem wymogów ustępu 5 niniejszego artykułu) bądź zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów.

11. Powierzchnia drukowana, wymieniona w ustępie 9 niniejszego artykułu, winna zostać udostępniona przez redakcję wydawnictwa periodycznego w okresie podanym w ustępie 3 niniejszego artykułu. Data opublikowania wyborczych materiałów agitacyjnych zarejestrowanego kandydata, regionalnej grupy kandydatów, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego zostaje określona w wyniku losowania przeprowadzonego przez redakcję wydawnictwa periodycznego z udziałem zainteresowanych osób na podstawie akcesu do losowania zgłoszonego na piśmie przez zarejestrowanych kandydatów, pełnomocników zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych. Losowanie winno być przeprowadzone w terminie podanym w ustępie 2 niniejszego artykułu. Przy losowaniu mają prawo być obecni członkowie właściwej komisji wyborczej, jak również osoby wymienione w ustępie 1 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej. Wyniki losowania zostają zaprotokołowane.

12. W wypadku, gdy zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, regionalna grupa kandydatów po przeprowadzeniu losowania zrezygnują z wykorzystania powierzchni drukowanej, obowiązani są nie później niż na pięć dni przed dniem publikacji powiadomić o tym właściwą redakcję wydawnictwa periodycznego, która ma prawo wykorzystać zwolnioną powierzchnię drukowaną według własnego uznania, z wyjątkiem agitacji wyborczej.

13. Redakcje tych wydawnictw periodycznych, w stosunku do których ustępy 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej nie mają zastosowania, mają prawo publikować wyborcze materiały agitacyjne bezpośrednio po zarejestrowaniu kandydata, federalnej listy kandydatów zgodnie z umową zawartą między redakcją wydawnictwa periodycznego a zarejestrowanym kandydatem, zrzeczeniem wyborczym, blokiem wyborczym, które zarejestrowały federalną listę kandydatów.

14. Wnoszenie przez zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze opłaty za powierzchnię drukowaną udostępnianą im przez te redakcje wydawnictw periodycznych, w stosunku do których ustępy 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej nie mają zastosowania, odbywa się na takich samych warunkach. Redakcje wydawnictw periodycznych nie spełniające tych wymogów, jak również wymogów ustępu 8 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, nie mają prawa udostępniać zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym powierzchni drukowanej w celu uprawiania agitacji wyborczej.

15. Wnoszenie przez zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze opłaty za powierzchnię drukowaną odbywa się zgodnie z umowami zawartymi przez nich

(przez nie) z redakcjami wydawnictw periodycznych po przeprowadzeniu losowania. Zlecenie płatnicze wystawione dla oddziału Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej na dokonanie przelewu pełnej kwoty pieniężnej należnej z tytułu opłaty za powierzchnię drukowaną winno być przedłożone przez zarejestrowanego kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy nie później niż na dwa dni przed dniem publikacji. W wypadku naruszenia tego warunku udostępnienie powierzchni drukowanej jest niedopuszczalne. Oddział Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązany jest do przelania kwoty pieniężnej nie później niż w dniu operacyjnym następującym po dniu, w którym otrzymał zlecenie płatnicze. Termin realizacji płatności bezgotówkowej nie powinien przy tym być dłuższy niż dwa dni operacyjne - na obszarze podmiotu Federacji Rosyjskiej i pięć dni operacyjnych - na obszarze Federacji Rosyjskiej.

16. Powierzchnia drukowana winna być opłacana wyłącznie ze środków funduszu wyborczego zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego.

17. Wyborcze materiały agitacyjne publikowane zgodnie z niniejszym artykułem nie powinny być opatrywane jakimikolwiek komentarzami redakcyjnymi, jak również tytułami oraz ilustracjami, nie uzgodnionymi z zarejestrowanym kandydatem, zrzeczeniem wyborczym, blokiem wyborczym.

18. Redakcje wydawnictw periodycznych, założonych przez organy władzy ustawodawczej (przedstawicielskiej), wykonawczej i sądowniczej, jak również przez organy samorządu terytorialnego wyłącznie w celu publikowania ich oficjalnych materiałów i komunikatów oraz aktów normatywnych i innych, nie mają prawa publikować wyborczych materiałów agitacyjnych, jak również materiałów redakcyjnych komentujących kampanię wyborczą.

19. Wymóg udostępnienia na takich samych warunkach powierzchni drukowanej nie dotyczy redakcji wydawnictw periodycznych w wypadku, gdy redakcja i (lub) wydawnictwo periodyczne zostały założone przez zarejestrowanego kandydata (zarejestrowanych kandydatów), zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, jak również przez wchodzącego do bloku wyborczego zrzeczenie wyborcze (zrzeczenia wyborcze), a ustęp 1 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej nie ma w stosunku do nich zastosowania.

20. We wszystkich materiałach zamieszczanych w wydawnictwach periodycznych i opłacanych ze środków funduszu wyborczego kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego winna być umieszczona informacja, który z kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, które ze zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych opłacił (opłaciło) ze swojego funduszu wyborczego stosowną publikację. W wypadku, gdy publikacja wyborczych materiałów agitacyjnych była bezpłatna zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, w publikowanym materiale winna znaleźć się wzmianka o tym, że jest on publikowany bezpłatnie, jak również o tym, któremu z zarejestrowanych kandydatów, któremu ze zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych umożliwiono zamieszczenie stosownej publikacji.

Artykuł 58. Warunki prowadzenia agitacji wyborczej za pośrednictwem imprez masowych

1. Organy państwowe, organy samorządu terytorialnego obowiązane są udzielać pomocy zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, grupom wyborców w organizowaniu i przeprowadzaniu zgromadzeń i spotkań z obywatelami, publicznych debat i dyskusji, wieców, demonstracji i pochodów.

2. Wnioski o udostępnienie lokali w celu przeprowadzenia spotkań zarejestrowanych kandydatów, ich mężów zaufania, mężów zaufania i pełnomocników zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych z wyborcami organy państwowe, organy samorządu terytorialnego rozpatrują w ciągu trzech dni od dnia ich złożenia. Powiadomienia organizatorów wieców, demonstracji i pochodów rozpatrywane są przez organy samorządu terytorialnego zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

3. Na wniosek komisji wyborczych lokale nadające się do przeprowadzania masowych imprez wyborczych, a będące własnością państwową lub municypalną nieodpłatnie udostępniane są przez właściciela do użytkowania na czas ustalony przez komisję wyborczą w celu przeprowadzania spotkań zarejestrowanych kandydatów, pełnomocników zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych oraz ich mężów zaufania z wyborcami. W wypadku, gdy wymieniony lokal został udostępniony w celu przeprowadzania masowych imprez wyborczych jednemu z zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu, właściciel lokalu nie ma prawa odmówić innemu zarejestrowanemu kandydatowi, zrzeczeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu udostępnienia lokalu na takich samych warunkach. Komisje wyborcze obowiązane są przy tym zapewnić zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym jednakowe możliwości jeśli chodzi o przeprowadzanie masowych imprez wyborczych.

4. Zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, mają prawo na podstawie umowy dzierżawić budynki i lokale należące do obywateli i organizacji, niezależnie od formy własności tych budynków i lokali, w celu przeprowadzania spotkań z wyborcami, zgromadzeń, wieców, publicznych debat oraz innych masowych imprez wyborczych.

5. Do uprawiania agitacji nie mogą być udostępniane budynki i budowle figurujące w Państwowym Rejestrze Szczególnie Cennych Obiektów Spuścizny Kulturalnej Narodów Federacji Rosyjskiej.

6. Zabrania się uprawiania agitacji wyborczej w miejscach dyslokacji jednostek, organizacji i instytucji wojskowych. Spotkania zarejestrowanych kandydatów, pełnomocników zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, ich mężów zaufania z wyborcami wojskowymi poza obszarem dyslokacji jednostki wojskowej organizują dowódca jednostki wojskowej wspólnie z okręgową komisją wyborczą, mając obowiązek zaproszenia nie później niż na trzy dni przed każdym takim spotkaniem wszystkich kandydatów zarejestrowanych we właściwym jednomandatowym okręgu wyborczym, wszystkich zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów (ich pełnomocników).

7. Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa w trakcie masowych imprez wyborczych spoczywa, zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej, na organach państwowych.

Artykuł 59. Warunki emitowania i rozpowszechniania drukowanych, audiowizualnych i innych wyborczych materiałów agitacyjnych

1. Zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, mają prawo bez przeszkód emitować drukowane, jak również audiowizualne i inne wyborcze materiały agitacyjne w trybie ustanowionym przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

2. Organizacje świadczące usługi reklamowe, których założycielami (współzałożycielami) są organy, organizacje, instytucje państwowe lub municypalne, lub które finansowane są na sumę stanowiącą nie mniej niż 15 procent budżetu właściwej organizacji na rok poprzedzający dzień oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów ze środków przyznanych przez federalne organy władzy państwowej, organy władzy państwowej podmiotów

Federacji Rosyjskiej, organy samorządu terytorialnego, obowiązane są zapewnić kandydatom zarejestrowanym w jednomandatowych okręgach wyborczych oraz zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym jednakowe warunki rozmieszczania wyborczych materiałów agitacyjnych.

3. Wszelkie drukowane i audiowizualne wyborcze materiały agitacyjne (z wyjątkiem materiałów rozpowszechnianych zgodnie z artykułami 56 i 57 niniejszej Ustawy Federalnej) winny zawierać nazwy i adresy prawne organizacji (nazwiska, imiona, imiona ojcowskie oraz miejsca zamieszkania osób), które przygotowały dane materiały, nazwę organizacji (nazwisko, imię, imię ojcowskie osoby), która zleciła przygotowanie danych materiałów, jak również informację o wysokości ich nakładu i dacie emisji.

4. Egzemplarze wyborczych materiałów agitacyjnych lub ich kopie przed ich rozpowszechnieniem winna otrzymać od zarejestrowanego kandydata właściwa okręgowa komisja wyborcza bądź terytorialna komisja wyborcza, a od zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego - komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej bądź Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej. Wraz z wymienionymi materiałami właściwej komisji wyborczej winny być również przedłożone informacje o siedzibach (adresach miejsca zamieszkania) organizacji (osób), które przygotowały i zamówiły te materiały. Niedopuszczalne jest przygotowywanie, rozpowszechnianie wyborczych materiałów agitacyjnych bez pisemnej zgody właściwych zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych.

5. Zabrania się rozpowszechniania wyborczych materiałów agitacyjnych z naruszeniem wymogów ustanowionych w ustępach 3 i 4 niniejszego artykułu.

6. Organy samorządu terytorialnego na wniosek okręgowej komisji wyborczej nie później niż na 30 dni przed dniem głosowania obowiązane są wyznaczyć na terenie każdego obwodu głosowania specjalne miejsca służące do rozmieszczania drukowanych wyborczych materiałów agitacyjnych. Takie miejsca winny być dostępne dla wyborców i usytuowane w ten sposób, by wyborcy mogli przeczytać znajdujące się w nich informacje. Kandydatom zarejestrowanym we właściwym jednomandatowym okręgu wyborczym, jak również zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, winna zostać wyznaczona jednakowa powierzchnia służąca do rozmieszczania drukowanych wyborczych materiałów agitacyjnych. Kandydaci zarejestrowani w jednomandatowym okręgu wyborczym, jak również pełnomocnicy zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, mają prawo uzyskać w odpowiedniej terytorialnej komisji wyborczej wykaz miejsc wyznaczonych do rozmieszczania drukowanych wyborczych materiałów agitacyjnych.

7. W wypadkach nie przewidzianych w ustępie 6 niniejszego artykułu, wyborcze materiały agitacyjne mogą być wywieszane (rozlepiane, rozmieszczane) w lokalach, na budynkach, budowlach i innych obiektach tylko za zgodą właścicieli wymienionych obiektów.

8. Zabrania się wywieszania (rozlepiania, rozmieszczania) wyborczych materiałów agitacyjnych na pomnikach, obeliskach, budynkach, budowlach i w pomieszczeniach mających wartość historyczną, kulturalną lub architektoniczną, jak również w lokalach komisji wyborczych, w lokalach wyborczych lub przy wejściu do nich.

9. Komisja wyborcza, powiadomiona o rozpowszechnianiu fałszywych drukowanych, audiowizualnych i innych wyborczych materiałów agitacyjnych bądź o rozpowszechnianiu wyborczych materiałów agitacyjnych z naruszeniem wymogów ustępów 3, 4, 7 i 8 niniejszego artykułu, podejmuje odpowiednie kroki i ma prawo zwrócić się do organów ochrony prawnej oraz innych organów z wnioskiem o położenie kresu bezprawnej działalności agitacyjnej i skonfiskowania nielegalnych wyborczych materiałów agitacyjnych.

Artykuł 60. Niedopuszczalność nadużycia prawa do uprawiania agitacji wyborczej

1. W toku agitacji wyborczej niedopuszczalne jest nadużywanie wolności w zakresie masowego przekazu. Programy wyborcze zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, wyborcze materiały agitacyjne i wystąpienia na zgromadzeniach, wiecach, w środkach masowego przekazu nie powinny zawierać haseł wzywających do przejęcia władzy przemocą, zmiany siłą ustroju konstytucyjnego i nauszenia integralności Federacji Rosyjskiej, propagujących wojnę. Zabrania się uprawiania agitacji wzniecającej społeczną, rasową, narodowościową, religijną nienawiść i wrogość, nadużywania wolności masowego przekazu w innych formach, zakazanych przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej. Zabroniona jest agitacja naruszająca ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej dotyczące własności intelektualnej.

2. Kandydatom, zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym, ich pełnomocnikom, mężom zaufania, jak również innym osobom i organizacjom bezpośrednio lub pośrednio uczestniczącym w agitacji wyborczej, zabrania się przekupywania wyborców: wręczania im środków finansowych, prezentów oraz innych dóbr materialnych inaczej niż za wykonanie pracy organizacyjnej (pełnienie dyżurów w obwodach głosowania, zbieranie podpisów wyborców, działania agitacyjne), wynagradzania wyborców wykonujących wymienione prace organizacyjne w zależności od wyników głosowania lub obiecywania takiego wynagrodzenia, prowadzenia ulgowej wyprzedaży towarów, bezpłatnego rozpowszechniania jakichkolwiek towarów z wyjątkiem materiałów drukowanych (w tym ilustrowanych) i znaczków specjalnie wytworzonych na potrzeby kampanii wyborczej, jak również bezpłatnego lub ulgowego świadczenia usług. Zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, ich pełnomocnicy, inne osoby i organizacje nie mają prawa w toku agitacji wyborczej oddziaływać na wyborców za pomocą obietnic przekazania im środków finansowych, papierów wartościowych oraz innych dóbr materialnych (w tym w zależności od wyników głosowania), jak również świadczenia usług inaczej niż na podstawie podejmowanych zgodnie z ustawodawstwem federalnym postanowień organów władzy państwowej, organów samorządu terytorialnego.

3. Reklamowanie handlowej oraz innej działalności kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, mężów zaufania i pełnomocników zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, mężów zaufania zarejestrowanych kandydatów, jak również organizacji, których założycielami, właścicielami i (lub) członkami ich organów kierowniczych są wymienione osoby i organizacje, w toku kampanii wyborczej odbywa się tylko ze środków właściwego funduszu wyborczego na podstawach przewidzianych w ustępie 17 artykułu 56 oraz w ustępach 14 i 20 artykułu 57 niniejszej Ustawy Federalnej. W dniu głosowania i w dniu poprzedzającym dzień głosowania tak reklama jest niedopuszczalna.

4. Programy telewizyjne i radiowe nadawane na kanałach organizacji teleradiofonicznych wymienionych w ustępach 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej oraz redakcje wydawnictw periodycznych wymienione w ustępach 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej uczestnicząc w kampanii wyborczej nie mają prawa ogłaszać (publikować) informacji mogących wyrządzić szkodę dobremu imieniu, godności lub reputacji handlowej zarejestrowanego kandydata (zarejestrowanych kandydatów), o ile te programy telewizyjne i radiowe oraz redakcje wydawnictw periodycznych nie mogą umożliwić zarejestrowanemu kandydatowi (zarejestrowanym kandydatom) ogłoszenia (opublikowania) sprostowania lub innego wyjaśnienia na obronę jego (ich) dobrego imienia, godności lub reputacji handlowej przed upływem terminu agitacji wyborczej. Uniemożliwienie zarejestrowanemu kandydatowi (zarejestrowanym kandydatom) ogłoszenia (opublikowania) przed upływem terminu agitacji wyborczej sprostowania lub innych wyjaśnień na obronę jego (ich) dobrego imienia, godności lub reputacji handlowej w programach telewizyjnych i radiowych nadawanych na kanałach organizacji teleradiofonicznych wymienionych w ustępach 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Usta-

wy Federalnej oraz w wydawnictwach periodycznych wymienionych w ustępach 1 i 4 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, które ogłosiły (opublikowały) informacje mogące wyrządzić szkodę dobremu imieniu, godności lub reputacji handlowej zarejestrowanego kandydata (zarejestrowanych kandydatów), może stanowić podstawę do pociągnięcia tych organizacji teleradiofonicznych, redakcji wydawnictw periodycznych oraz zasiadających w nich osób urzędowych do odpowiedzialności przewidzianej przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

5. W wypadku naruszenia przez zarejestrowanego kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, ustępu 1 niniejszego artykułu komisja wyborcza obowiązana jest, zaś inne organy, organizacje i obywatele, wymienione (wymienieni) w ustępie 1 artykułu 90 niniejszej Ustawy Federalnej, mają prawo zwrócić się do sądu z wnioskiem o cofnięcie rejestracji kandydata, federalnej listy kandydatów. W wypadku naruszenia przez zarejestrowanego kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, innych zasad uprawiania agitacji wyborczej ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną komisja wyborcza postanawia udzielić ostrzeżenia temu zarejestrowanemu kandydatowi, zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu bądź zwraca się do właściwych organów ochrony prawnej oraz innych organów z wnioskiem o położenie kresu bezprawnej działalności agitacyjnej, przy czym komisja wyborcza ma także prawo uchylić postanowienie o zarejestrowaniu kandydata, federalnej listy kandydatów. O stosownym postanowieniu komisji wyborczej informowane są środki masowego przekazu.

6. Organy ochrony prawnej oraz inne organy obowiązane są podejmować kroki zmierzające do położenia kresu bezprawnej działalności agitacyjnej, zapobieżenia wytwarzaniu fałszywych i nielegalnych drukowanych, audiowizualnych i innych wyborczych materiałów agitacyjnych oraz do ich konfiskaty, do ustalania wytwórców wymienionych materiałów i źródeł ich finansowania, jak również bezzwłocznie informować właściwą komisję wyborczą o ujawnionych faktach i podjętych krokach.

7. W wypadku naruszenia przez organizację teleradiofoniczną, redakcję wydawnictwa periodycznego zasad uprawiania agitacji wyborczej ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną właściwa komisja wyborcza ma prawo zwrócić się do organów ochrony prawnej, sądu, organów wykonawczych władzy państwowej realizujących politykę państwa w dziedzinie środków masowego przekazu z wnioskiem o położenie kresu bezprawnej działalności agitacyjnej i pociągnięciu organizacji teleradiofonicznej, redakcji wydawnictwa periodycznego, zasiadających w nich osób urzędowych do odpowiedzialności przewidzianej przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ IX FINANSOWANIE WYBORÓW

Artykuł 61. **Zapewnienie środków finansowych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów**

1. Wydatki związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, jak również z zapewnieniem działalności komisji wyborczych w okresie ich kadencji pochodzą z budżetu federalnego. Wymienione wydatki przewidziane są w budżecie federalnym zgodnie z klasyfikacją budżetową Federacji Rosyjskiej.
2. Środki na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, przewidziane w budżecie federalnym, zostają oddane do dyspozycji Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej w ciągu dziesięciu dni od dnia oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów.
3. W wypadku rozpisania przedterminowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej wielkość środków wyasygnowanych z budżetu federalnego na ich przygotowanie i przeprowadzenie nie może być mniejsza niż suma wykazana w sprawozdaniu Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej dotyczącym środków wydatkowanych na przygotowanie i przeprowadzenie poprzednich wyborów deputowanych do Dumy Państwowej (z uwzględnieniem zmiany wysokości najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) poprzednich analogicznych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej).
4. W wypadku, gdy na sfinansowanie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, w tym przedterminowych, nie wyasygnowano dostatecznych środków z budżetu federalnego, jak również w wypadku dokonania nieterminowego lub niepełnego przelewu środków wyasygnowanych z budżetu federalnego Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ma prawo zaciągnąć na zasadach konkursowych kredyt bankowy. Ogólna wielkość środków przeznaczonych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów nie może być przy tym większa niż suma wykazana w sprawozdaniu Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej dotyczącym środków wydatkowanych na przygotowanie i przeprowadzenie poprzednich analogicznych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej (z uwzględnieniem zmiany wysokości najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) poprzednich analogicznych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej). Rząd Federacji Rosyjskiej obowiązany jest w ciągu dziesięciu dni od dnia, w którym zwróciła się do niego w tej sprawie Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej zapewnić jej państwowe gwarancje wykonania zobowiązań związanych ze zwrotem kredytu, łącznie z jego oprocentowaniem. Uzyskany kredyt i odsetki od niego spona budżet federalny. Wielkość wydatków związanych ze spłatą tego zobowiązania dłużnego zatwierdza federalna ustawa budżetowa na kolejny rok finansowy jako sumę ~~przeznaczoną na rok 90 dni przed~~ ~~niepóźniejszą niż 90 dni przed~~ dniem głosowania Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej dokonuje przelewu środków przeznaczonych na przeprowadzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej na konta komisji wyborczych podmiotów Federacji Rosyjskiej, które dokonują rozdziału otrzymanych środków między okręgowe i terytorialne komisje wyborcze i przelewają je na ich konta nie później niż, odpowiednio - na 60 i 40 dni przed dniem głosowania. W wypadku przeprowadzania uzupełniających lub przedterminowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, jak również w wypadku nieterminowego lub niepełnego finansowania wyborów komisje wyborcze dokonują rozdziału i przelewu środków w miarę ich napływu.

6. Przewodniczący komisji wyborczych dysponują środkami finansowymi wyasygnowanymi na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów deputowanych do Dumy Państwowej i są odpowiedzialni za zgodność dokumentów finansowych z postanowieniami komisji wyborczych dotyczącymi kwestii finansowych oraz przedkładanie sprawozdań finansowych odnośnie wydatkowania wymienionych środków w trybie i w terminach ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną.

7. Po zakończeniu wyborów deputowanych do Dumy Państwowej środki uzyskane z budżetu federalnego, a nie wydatkowane przez komisje wyborcze pozostają na kontach tych komisji wyborczych, które mają charakter stały (z wyjątkiem mających stały charakter terytorialnych komisji wyborczych) z przeznaczeniem na cele przewidziane przez niniejszą Ustawę Federalną.

8. Nie wydatkowany kredyt Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej zwraca bankowi, który go udzielił, nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów.

Artykuł 62. Fundusze wyborcze kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych

1. Kandydat zgłoszony z jednomandatowego okręgu wyborczego, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zgłosiły federalną listę kandydatów, obowiązane są utworzyć własne fundusze wyborcze. Kandydat wystawiony tylko w składzie federalnej listy kandydatów, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, które zgłosiły kandydatów tylko z jednomandatowych okręgów wyborczych, nie tworzą własnych funduszy wyborczych.

2. Fundusze wyborcze kandydatów, zarejestrowanych kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych mogą być tworzone jedynie z następujących środków finansowych:

a) środków własnych kandydata, zarejestrowanego kandydata, które łącznie nie mogą być większe niż tysiąckrotna kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej;

b) środków przyznanych kandydatowi, zarejestrowanemu kandydatowi przez zrzeszenie wyborcze, które go zgłosiło (nie ze środków funduszu wyborczego zrzeszenia wyborczego), zrzeszenia wyborcze wchodzące do bloku wyborczego, który go zgłosił (nie ze środków funduszu wyborczego bloku wyborczego), które to środki łącznie nie mogą być większe niż pomnożona przez 5 tysięcy kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej;

c) środków przyznanych zarejestrowanemu kandydatowi nie później niż na 40 dni przed dniem głosowania przez okręgową komisję wyborczą w wysokości równej kwocie przyznanej innym kandydatom zarejestrowanym we właściwym jednomandatowym okręgu wyborczym, z wyjątkiem wypadków przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną;

d) dobrowolnych ofiar obywateli i osób prawnych w wysokości nie większej niż - w wypadku każdego obywatela - stukrotna, a w wypadku każdej osoby prawnej - pomnożona przez 2 tysiące kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

3. Maksymalna kwota wszystkich wydatków kandydata (zarejestrowanego kandydata) pokrywanych ze środków jego funduszu wyborczego nie może być większa niż pomnożona przez 10 tysięcy kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę

federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

4. Fundusze wyborcze zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych mogą być tworzone jedynie z następujących środków finansowych:

a) środków własnych zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, które nie mogą być większe niż pomnożona przez 100 tysięcy kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej. Środki własne bloku wyborczego tworzone są z łącznej sumy środków przekazywanych danemu blokowi wyborczemu przez zrzeczenia wyborcze, które go utworzyły;

b) środków przyznanych przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym nie później niż na 40 dni przed dniem głosowania, z wyjątkiem wypadków przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną;

c) dobrowolnych ofiar obywateli i osób prawnych. Wysokość dobrowolnej ofiary nie może być większa niż - w wypadku każdego obywatela - pomnożona przez 150, a w wypadku każdej osoby prawnej - pomnożona przez 20 tysięcy kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

5. Maksymalna kwota wydatkowana z funduszu wyborczego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego nie może być większa niż pomnożona przez 250 tysięcy kwota najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

6. Zabrania się wpłacania ofiar na fundusze wyborcze kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych:

a) państwowym osobom prawnym;

b) obcokrajowcom;

c) osobom nie posiadającym obywatelstwa;

d) obywatelom Federacji Rosyjskiej, którzy nie ukończyli 18 roku życia;

e) rosyjskim osobom prawnym z udziałem zagranicznym, o ile udział zagraniczny w ich kapitale statutowym (zakładowym) na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej przekracza 30 procent;

f) organizacjom międzynarodowym i międzynarodowym ruchom społecznym;

g) organom władzy państwowej i organom samorządu terytorialnego;

h) instytucjom i organizacjom państwowym i municypalnym;

i) osobom prawnym, w których kapitale statutowym (zakładowym) udział państwowy lub municypalny na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej przekracza 30 procent;

j) jednostkom wojskowym, instytucjom i organizacjom wojskowym, organom ochrony prawnej;

k) organizacjom dobroczynnym, związkom wyznaniowym, jak również założonym przez nie organizacjom;

l) anonimowym ofiarodawcom (w wypadku obywatela - w razie nie podania którejkolwiek z następujących informacji: nazwiska, imienia, imienia ojcowskiego, adresu miejsca zamieszkania i daty urodzenia; w wypadku osoby prawnej - w razie nie podania którejkolwiek z następujących informacji: numeru identyfikacji podatkowej, nazwy, daty zarejestrowania, rekwizytów bankowych, adnotacji o braku bądź obecności państwowego lub municypalnego udziału w kapitale statutowym (zakładowym) z podaniem jego wysokości, o braku bądź

obecności zagranicznego udziału w kapitale statutowym (zakładowym) z podaniem wielkości tego udziału;

m) osobom prawnym zarejestrowanym później niż na rok przed dniem głosowania.

7. Prawo do dysponowania środkami funduszu wyborczego przysługuje kandydatowi, zarejestrowanemu kandydatowi, zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu, którzy utworzyli (które utworzyły) ten fundusz. Środki funduszy wyborczych mają przeznaczenie celowe. Mogą one być wykorzystywane jedynie w celu:

a) sfinansowania przedsięwzięć natury finansowo-technicznej związanych ze zbieraniem podpisów na poparcie zgłoszenia kandydata, federalnej listy kandydatów, w tym opłacenia osób zaangażowanych do zbierania podpisów wyborców;

b) uprawiania agitacji wyborczej, jak również opłacenia prac (usług) o charakterze informacyjnym i konsultacyjnym;

c) opłacenia innych prac (usług) wykonanych (wyświadczonych) przez osoby prawne lub obywateli Federacji Rosyjskiej, jak również pokrycia innych wydatków bezpośrednio związanych z prowadzeniem kampanii wyborczej;

d) wniesienia kaucji wyborczej.

8. Kandydatom, zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym zabrania się korzystania z innych środków finansowych niż te, które wpłynęły do ich funduszy wyborczych, przy opłacaniu prac związanych ze zbieraniem podpisów wyborców, uprawianiem agitacji wyborczej, organizowaniem innych imprez wyborczych. Kandydaci, zarejestrowani kandydaci, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze mają przy tym prawo korzystać tylko z tych środków finansowych, które zostały przelane przez nadawców na specjalne konta wyborcze ich funduszy wyborczych przed dniem głosowania, w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną. Przepisy te nie dotyczą działalności politycznych zrzeszeń społecznych, opłacanej z ich kont, nie związanej z prowadzonymi przez nie ich własnymi kampaniami wyborczymi i nie będącej agitacją wyborczą, z wyjątkiem wypadków wymienionych w ustępie 4 artykułu 41 i ustępie 8 artykułu 48 niniejszej Ustawy Federalnej.

Artykuł 63. Specjalne konta wyborcze

1. Z chwilą powiadomienia właściwej komisji wyborczej o zgłoszeniu danego kandydata bądź przedłożeniu właściwej komisji wyborczej poświadczonej przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej kopii listy kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych kandydat zgłoszony z jednomandatowego okręgu wyborczego obowiązany jest otworzyć w tym okręgu wyborczym specjalne konto wyborcze swojego funduszu wyborczego, nie później jednak niż na pięć dni przed dniem przedłożenia właściwej okręgowej komisji wyborczej dokumentów w celu zarejestrowania danego kandydata.

2. Z chwilą otrzymania poświadczonej przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej kopii federalnej listy kandydatów zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy obowiązane są otworzyć specjalne konto wyborcze służące do utworzenia własnego funduszu wyborczego, nie później jednak niż na pięć dni przed dniem przedłożenia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej dokumentów w celu zarejestrowania federalnej listy kandydatów.

3. Specjalne konto wyborcze służące do utworzenia funduszu wyborczego zostaje otwarte w oddziale Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej. Kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo otworzyć tylko jedno specjalne konto wyborcze we właściwym okręgu wyborczym. Bezwzględnie po przedłożeniu dokumentów przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną i wystawionych w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną oddział Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązany jest otworzyć kandydatowi, zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu specjalne konto wyborcze. Usługi bankowe związane z otwarciem konta i dokonywaniem na nim operacji są nieodpłatne. Środki finan-

sowe złożone na specjalnym koncie wyborczym nie są oprocentowane. Wszelkie środki finansowe zapisywane są na specjalne konta wyborcze w walucie Federacji Rosyjskiej.

4. Kandydat otwiera specjalne konto wyborcze w jednomandatowym okręgu wyborczym, w którym wystawia swoją kandydaturę, na podstawie dokumentu wydanego przez okręgową komisję wyborczą, zaś w wypadku, gdy okręgową komisją wyborczą nie została utworzona - przez komisję wyborczą podmiotu Federacji Rosyjskiej, w ciągu trzech dni od chwili otrzymania przez właściwą komisję wyborczą powiadomienia o zgłoszeniu kandydata bądź poświadczonej przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej kopii listy kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych oraz innych dokumentów przedłożonych w trybie ustanowionym przez artykuły 37 i 38 niniejszej Ustawy Federalnej. Kandydat może w ustanowionym trybie zlecić otwarcie specjalnego konta wyborczego innej osobie. Kandydat, zarejestrowany kandydat mogą w ustanowionym trybie udzielić prawa do rozporządzania środkami złożonymi na wymienionym koncie innej osobie, powiadamiając o tym na piśmie właściwą komisję wyborczą. Zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy otwierają specjalne konto wyborcze na podstawie dokumentu wydanego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej z chwilą poświadczenia przez nią kopii federalnej listy kandydatów równocześnie z zarejestrowaniem pełnomocników zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego ds. finansów. Odpowiedzialność za naruszenie przez kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy ustanowionego przez niniejszą Ustawę Federalną trybu finansowania ich kampanii wyborczej ponoszą osobiście kandydat, zarejestrowany kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy.

5. W wypadku zmiany przez kandydata, zarejestrowanego kandydata jego okręgu wyborczego na mocy postanowienia zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego w trybie ustanowionym w ustępie 10 artykułu 38 niniejszej Ustawy Federalnej, po otwarciu specjalnego konta wyborczego, kandydat, zarejestrowany kandydat obowiązani są zwrócić pozostałą resztę środków z tego konta osobom prawnym i obywatelom, którzy ofiarowali je (przelali) na fundusz wyborczy, proporcjonalnie do ich wkładu z potrąceniem kosztów przesłania, jak również środki wniesione w charakterze kaucji wyborczej (o ile kaucja wyborcza została wniesiona) w trybie przewidzianym przez artykuł 64 niniejszej Ustawy Federalnej. Następnie kandydat, zarejestrowany kandydat obowiązani są przedłożyć okręgowej komisji wyborczej danego okręgu wyborczego końcowe sprawozdanie finansowe, a jego kopię - okręgowej komisji wyborczej nowego okręgu wyborczego. Otwarcie specjalnego konta wyborczego w nowym okręgu wyborczym odbywa się w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną.

6. Zarejestrowani kandydaci, jak również zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, nadal prowadzą własne specjalne konta wyborcze w celu finansowania swojej kampanii wyborczej, w tym agitacji wyborczej. Zarejestrowany kandydat może posiadać tylko jedno specjalne konto wyborcze.

7. Wszelkie operacje finansowe z tytułu pokrycia wydatków ze specjalnych funduszy wyborczych zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, zostają wstrzymane w dniu głosowania. Operacje finansowe z tytułu pokrycia wydatków ze specjalnych funduszy wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, którzy nie przedłożyli (które nie przedłożyły) właściwej komisji wyborczej w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną dokumentów niezbędnych do zarejestrowania, bądź którym odmówiono zarejestrowania, bądź którzy wycofali swoje oświadczenie, w którym wyrażają zgodę na wystawienie ich kandydatury, bądź wycofali swoją kandydaturę, bądź zostali odwołani przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, bądź wycofały federalną listę kandydatów, bądź w stosunku do których podjęto postanowienie o cofnięciu rejestracji, zostają wstrzymane przez oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej na podstawie wytycznych właściwej komisji wyborczej.

8. Na wniosek kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego odpowiednio okręgowa komisja wyborcza, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej mogą przedłużyć termin prowadzenia operacji finansowych:

a) kandydatowi, zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu, które nie zarejestrowały własnych federalnych list kandydatów - z tytułu pokrycia kosztów prac (usług, towarów) wykonanych (wyświadczonych, nabytych) przed datą wydania im odmowy zarejestrowania, odwołania kandydata przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, wycofania przez kandydata swojego oświadczenia, w którym wyraża on zgodę na wystawienie jego kandydatury, wycofania przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy federalnej listy kandydatów, przed upływem ustanowionego przez niniejszą Ustawę Federalną terminu przedłożenia w celu dokonania rejestracji odpowiednio - arkuszy podpisów oraz innych dokumentów;

b) zarejestrowanemu kandydatowi, który wycofał swoją kandydaturę, został odwołany przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu, które wycofały zarejestrowaną federalną listę kandydatów, zarejestrowanemu kandydatowi, któremu cofnięto rejestrację, zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu, którym cofnięto rejestrację listy federalnej - z tytułu pokrycia kosztów prac (usług, towarów) wykonanych (wyświadczonych, nabytych) przed datą odpowiednio - podjęcia postanowienia o cofnięciu rejestracji, wycofania kandydatury, odwołania zarejestrowanego kandydata, wycofania federalnej listy kandydatów;

c) innym zarejestrowanym kandydatom, zrzeszeniom wyborczym, blokom wyborczym - z tytułu pokrycia kosztów prac (usług, towarów) wykonanych (wyświadczonych, nabytych) przed dniem głosowania.

Artykuł 64. **Kaucja wyborcza**

1. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej, komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej obowiązane są nie później niż w ciągu dziesięciu dni od dnia oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów zwrócić się do oddziałów Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej z prośbą o otwarcie specjalnego konta przeznaczonego do wnoszenia kaucji wyborczej przez odpowiednio - kandydatów, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze. Oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązane są w ciągu pięciu dni od dnia, w którym zwróciła się do nich Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej, komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej, otworzyć specjalne konto właściwej komisji wyborczej przeznaczone do wnoszenia kaucji wyborczej. Usługi bankowe związane z otwarciem konta i dokonywaniem na nim operacji są nieodpłatne. Środki finansowe złożone na wymienionym koncie nie są oprocentowane. Oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązane są do dokonania przelewu środków finansowych wniesionych w charakterze kaucji wyborczej nie później niż w dniu operacyjnym następującym po dniu, w którym otrzymały stosowny dokument płatniczy. Ogólny termin realizacji płatności bezgotówkowej nie powinien być przy tym dłuższy niż dwa dni operacyjne.

2. Właściwa okręgowa komisja wyborcza, a w wypadku, gdy nie została ona jeszcze utworzona - komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej przekazuje kandydatowi zgłoszonemu z jednomandatowego okręgu wyborczego z chwilą uzyskania od niego oświadczenia, w którym wyraża on zgodę na wystawienie jego kandydatury, rekwizyty specjalnego konta komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej przeznaczonego do wnoszenia kaucji wyborczej w oddziale Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej, a jeżeli do tego momentu konto takie jeszcze nie zostało otwarte - bezzwłocznie po jego otwarciu. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej przekazuje zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu z chwilą poświadczenia federalnej listy kandydatów zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego rekwizyty swojego specjalnego konta przeznaczonego do wnoszenia kaucji wyborczej w oddziale

Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej, jednak nie przed datą otwarcia tego konta, a jeżeli do tego momentu konto takie jeszcze nie zostało otwarte - bezzwłocznie po jego otwarciu.

3. Komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej w ciągu trzech dni od dnia utworzenia okręgowej komisji wyborczej przekazuje jej rekwizyty specjalnego konta przeznaczonego do wnoszenia kaucji wyborczej, jak również przekazuje informacje odnośnie wniesienia przez kandydatów kaucji wyborczej na specjalne konto komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej przeznaczone do wnoszenia kaucji wyborczej w miarę wpływania kaucji wyborczej wnoszonej przez kandydatów zgłoszonych z jednomandatowych okręgów wyborczych.

4. Kaucja wyborcza wnoszona przez kandydata równa jest tysiąckrotnej kwocie najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej. Kaucja wyborcza wnoszona przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy równa jest pomnożonej przez 25 tysięcy kwocie najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

5. Kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy wnoszą kaucje wyborczą wyłącznie ze środków własnego funduszu wyborczego jednorazowo i w pełnej wysokości na specjalne konto właściwej komisji wyborczej przeznaczone do wnoszenia kaucji wyborczej nie wcześniej niż na 85 dni i nie później niż na

55 dni przed dniem głosowania. Kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo wykorzystać w celu wniesienia kaucji wyborczej równo środki przelane na fundusz wyborczy z zastrzeżeniem, iż są one przeznaczone na kaucję wyborczą, jak i środki nie opatrzone takim zastrzeżeniem. Wnosząc kaucję wyborczą, kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy podają przeznaczenie wpłaty, zaś kandydat - również swoje nazwisko, imię, imię ojcowskie, datę urodzenia i numer okręgu wyborczego; zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy - swoją nazwę. Dokonując przelewu środków z tytułu kaucji wyborczej na specjalne konto właściwej komisji wyborczej, kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy obowiązany jest (obowiązane są) poinformować na piśmie komisję wyborczą rejestrującą kandydata, federalną listę kandydatów o tym, z jakiego źródła (źródeł) środki te wpłynęły na specjalne konto wyborcze kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego: w wypadku, gdy chodzi o obywatela należy podać nazwisko, imię, imię ojcowskie, adres miejsca zamieszkania i datę urodzenia, zaś w wypadku, gdy chodzi o osobę prawną - nazwę i rekwizyty konta bankowego.

6. Obywatele i (lub) osoby prawne przekazujący (przekazujące) środki na fundusz wyborczy kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego mają prawo zastrzec, iż dane środki lub oznaczona część tych środków przeznaczone są na kaucję wyborczą. W takim wypadku kandydat, zarejestrowany kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy nie mają prawa wykorzystywać stosownych środków finansowych do innych celów, jak tylko wniesienie kaucji wyborczej. W razie nie wykorzystania tych środków lub ich części na wniesienie kaucji wyborczej kandydat, zarejestrowany kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy obowiązany jest (obowiązane są) zwrócić je (z potrąceniem kosztów przesłania) nie później niż w ciągu dziesięciu dni od dnia upływu terminu składania dokumentów w celu zarejestrowania kandydatów, federalnych list kandydatów obywatelom i osobom prawnym, którzy (które) wpłacili (wpłaciły), dokonali (dokonały) przelewu tych środków.

7. W wypadku wniesienia przez kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy na specjalne konto właściwej komisji wyborczej kaucji wyborczej w wysokości większej niż to zostało ustanowione w ustępie 4 niniejszego artykułu, komisja wyborcza zwraca nadwyżkę środków właściwemu funduszowi wyborczemu w ciągu dziesięciu dni od dnia wpłynięcia kaucji wyborczej na specjalne konto. W wypadku wniesienia przez kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy na specjalne konto komisji wyborczej w charakterze kaucji wyborczej środ-

ków w wysokości mniejszej niż to zostało ustanowione w ustępie 4 niniejszego artykułu, bądź wniesienia kaucji wyborczej na specjalne konto komisji wyborczej po upływie terminu składania dokumentów w celu zarejestrowania kandydatów, federalnych list kandydatów przelane środki komisja wyborcza zwraca właściwemu funduszowi wyborczemu nie później niż po upływie 20 dni od dnia zapisania ich na specjalne konto. W wypadku wycofania przez kandydata oświadczenia, w którym wyraża on zgodę na wystawienie swojej kandydatury, wycofania przez zarejestrowanego kandydata swojej kandydatury, odwołania przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy kandydata, zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów (z wyjątkiem wypadków przewidzianych w ustępie 15 artykułu 51 niniejszej Ustawy Federalnej), zmiany okręgu wyborczego, z którego został zgłoszony kandydat zgodnie z ustępem 10 artykułu 38 niniejszej Ustawy Federalnej, odmowy zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów (z wyjątkiem odmowy na podstawach przewidzianych w ustępie 2 artykułu 91 niniejszej Ustawy Federalnej) komisja wyborcza zwraca wniesioną kaucję wyborczą właściwemu funduszowi wyborczemu nie później niż w ciągu dziesięciu dni od dnia złożenia przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, kandydata, zarejestrowanego kandydata w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej, okręgowej komisji wyborczej stosownego oświadczenia (powiadomienia) - od dnia odmowy zarejestrowania.

8. W wypadku, gdy rejestracji kandydata, federalnej listy kandydatów dokonano na podstawie przedłożonych podpisów wyborców, kaucja wyborcza, jak wpłynęła od tego kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego na specjalne konto komisji wyborczej, zostaje zwrócona właściwemu funduszowi wyborczemu nie później niż w ciągu dziesięciu dni od dnia zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów.

9. Jeżeli zarejestrowany kandydat zebrał zgodnie z wynikami głosowania nie mniej niż 5 procent głosów ogólnej liczby wyborców, którzy wzięli udział w głosowaniu w jednomandatowym okręgu wyborczym, bądź został wybrany, a federalna lista kandydatów zgłoszona przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy zebrała zgodnie z wynikami głosowania nie mniej niż 3 procent głosów ogólnej liczby wyborców, którzy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, lub federalna lista kandydatów została dopuszczona do rozdziału mandatów deputowanych, kaucja wyborcza wniesiona przez kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy zostaje zwrócona nie później niż w ciągu pięciu dni od dnia oficjalnego opublikowania wyniku wyborów przez właściwą komisję wyborczą funduszowi wyborczemu zarejestrowanego kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego.

10. Jeżeli kaucja wyborcza nie podlega zwrotowi zgodnie z ustępami 7-9 niniejszego artykułu, właściwa komisja wyborcza dokonuje jej przeniesienia na rachunek budżetu federalnego nie później niż w ciągu 60 dni od dnia głosowania.

11. Kandydat, zarejestrowany kandydat, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, którym na specjalne konta wyborcze właściwa komisja wyborcza zwraca kaucję wyborczą, w ciągu dziesięciu dni roboczych od dnia, w którym wpłynęła ona z komisji wyborczej, zwracają (z potrąceniem kosztów przesłania) obywatelom i osobom prawnym środki, które wpłacili oni (wpłaciły one) na fundusz wyborczy z zastrzeżeniem, iż są one przeznaczone na kaucję wyborczą. Pozostała część zwróconej przez komisję wyborczą kaucji wyborczej, o ile takowa jest, zostaje włączona do reszty niewydatkowanych środków funduszu wyborczego kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego.

12. Przeniesienia środków finansowych, wniesionych w charakterze kaucji wyborczej, na rachunek budżetu federalnego bądź ich zwrotu funduszom wyborczym dokonują oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej na mocy postanowienia właściwej komisji wyborczej. Komisja wyborcza nie może dysponować środkami finansowymi wniesionymi w charakterze kaucji wyborczej inaczej jak w trybie ustanowionym przez niniejszy artykuł.

Artykuł 65. Dobrowolne ofiary na fundusz wyborczy kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego

1. Dobrowolne ofiary na fundusz wyborczy kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego przyjmowane są osobiście od obywateli Federacji Rosyjskiej przez placówki łączności lub instytucje kredytowe wyłącznie po okazaniu dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu z podaniem nazwiska, imienia, imienia ojcowskiego, daty urodzenia i adresu miejsca zamieszkania ofiarodawcy.
2. Dobrowolne ofiary osób prawnych na fundusz wyborczy kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego realizowane są w formie bezgotówkowej w drodze przelewu środków finansowych na specjalne konto wyborcze z adnotacją właściwej osoby prawnej dotyczącą obecności i wysokości (w ujęciu procentowym) lub braku zagranicznego, państwowego, municypalnego udziału w kapitale statutowym (zakładowym) danej osoby prawnej, jej pełnej nazwy, daty jej rejestracji, numerze identyfikacji podatkowej oraz rekwizytach bankowych.
3. Dobrowolne ofiary obywateli i osób prawnych są przelewane (zapisywane) na specjalne konto wyborcze przez placówki łączności i instytucje kredytowe nie później niż w dniu operacyjnym następującym po dniu otrzymania stosowanego dokumentu płatniczego. Ogólny termin realizacji płatności bezgotówkowej nie powinien być przy tym dłuższy niż dwa dni operacyjne - na obszarze podmiotu Federacji Rosyjskiej i pięć dni operacyjnych - na obszarze Federacji Rosyjskiej.
4. Kandydat, zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy mają prawo zwrócić ofiarodawcom dowolną, z wyjątkiem anonimowej, ofiarę. Jeżeli dobrowolne ofiary wpłynęły na fundusze wyborcze kandydatów, zarejestrowanych kandydatów bądź na fundusze wyborcze zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych od obywateli lub osób prywatnych nie mających prawa do składania takich ofiar bądź w wysokościach przekraczających wysokości przewidziane przez artykuł 62 niniejszej Ustawy Federalnej, kandydaci, zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze obowiązani (obowiązane) są nie później niż w ciągu dziesięciu dni od dnia, w którym ofiara wpłynęła na specjalne konto wyborcze, zwrócić te ofiary odpowiednio - w pełnej wysokości lub tę ich część, która przekracza ustaloną maksymalną wysokość ofiary, ofiarodawcom z potrąceniem kosztów przesłania, podając przyczynę zwrotu. Kandydat, zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy nie ponoszą odpowiedzialności w wypadku przyjęcia ofiar, których przelewu ofiarodawcy dokonali z podaniem nieprawdziwych danych, przewidzianych w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu, o ile we właściwym czasie nie zostali poinformowani (nie zostały poinformowane) o tym, iż ofiary te wpłacono niezgodnie z prawem.
5. Anonimowe ofiary nie później niż po upływie dziesięciu dni od dnia, w którym wpłynęły na specjalne konto wyborcze, winny zostać przeniesione przez kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy na rachunek budżetu federalnego.
6. Obywatele i osoby prawne mają prawo wspierać finansowo działalność na rzecz zgłoszenia i wyboru kandydata, zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów tylko za pośrednictwem właściwych funduszy wyborczych. Zabrania się odpłatnego wykonywania prac, sprzedaży towarów, odpłatnego świadczenia usług bezpośrednio lub pośrednio związanych z wyborami bez udokumentowanego potwierdzenia zgody kandydata, zarejestrowanego kandydata bądź osób przezeń upoważnionych, pełnomocników zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego ds. finansów na takie prace, sprzedaż towarów, świadczenie usług i ich opłacenie z właściwego funduszu wyborczego. Zabrania się bezpłatnego wykonywania lub wykonywania po bezpodstawnie zaniżonych (zawyżonych) cenach przez osoby prawne, ich filie, przedstawicielstwa oraz inne oddziały prac, świadczenia usług bezpośrednio lub pośrednio związanych z wyborami. Wyborcza działalność kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia

wyborczego, bloku wyborczego może być wspierana materialnie tylko wówczas, gdy wsparcie to pochodzi ze środków funduszu wyborczego właściwego kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego. Dopuszcza się osobiste dobrowolne i nieodpłatne wykonywanie przez obywatela prac, świadczenie przezeń usług na rzecz kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego w toku kampanii wyborczej bez angażowania osób trzecich.

Artykuł 66. **Sprawozdawczość w zakresie środków funduszy wyborczych**

1. Tryb otwierania i prowadzenia specjalnych kont wyborczych, ewidencjonowania i sprawozdawczości, jak również formy sprawozdawczości w odniesieniu do kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych w zakresie wpływów i wydatków ich funduszy wyborczych określa Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w uzgodnieniu z Bankiem Centralnym Federacji Rosyjskiej. Kandydat, zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy mają obowiązek ewidencjonowania wpływów i wydatków swoich funduszy wyborczych.
2. Kandydaci, zarejestrowani kandydaci, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze przedkładają właściwej komisji wyborczej swoje sprawozdania finansowe w następujących okresach:
 - a) pierwsze sprawozdanie finansowe - jednocześnie z przedłożeniem właściwej komisji wyborczej w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną dokumentów niezbędnych do zarejestrowania; sprawozdanie obejmuje informacje dotyczące stanu na dzień o pięć dni wcześniejszy od dnia przekazania sprawozdania;
 - b) drugie sprawozdanie finansowe - nie wcześniej niż na 20 i nie później niż na 10 dni przed dniem głosowania; sprawozdanie obejmuje informacje dotyczące stanu na dzień o siedem dni wcześniejszy od dnia przekazania sprawozdania;
 - c) końcowe sprawozdanie finansowe - nie później niż w ciągu 30 dni od dnia oficjalnego opublikowania wyniku wyborów. Do końcowego sprawozdania finansowego dołącza się pierwotne dokumenty finansowe potwierdzające wpływy i wydatki funduszu wyborczego, jak również materiały wymienione w ustępie 3 artykułu 59 niniejszej Ustawy Federalnej.
3. Jeżeli kandydat, zarejestrowany kandydat utracili swój status, obowiązek przekazania sprawozdania finansowego spada na obywatela, który jest kandydatem, zarejestrowanym kandydatem. Obowiązek przekazania sprawozdania finansowego przez zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy spoczywa na pełnomocniku zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego ds. finansów, a w razie jego braku - na innej osobie upoważnionej do reprezentowania politycznego zrzeczenia społecznego, które uczestniczyło w kampanii wyborczej w charakterze zrzeczenia wyborczego bądź w składzie bloku wyborczego.
4. Kopie sprawozdań finansowych zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych i bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, właściwa komisja wyborcza przekazuje środkom masowego przekazu w ciągu pięciu dni od dnia ich otrzymania.
5. Oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej nie rzadziej niż raz na tydzień, a mniej niż na dziesięć dni przed dniem głosowania - nie rzadziej niż raz na trzy dni operacyjne przedkładają właściwej okręgowej komisji wyborczej, Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej informacje o wpływach i wydatkach w odniesieniu do środków znajdujących się na specjalnych kontach wyborczych odpowiednio - kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych zgodnie z wzorami określanymi przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Można przy tym wykorzystywać państwowy zautomatyzowany system informacyjny. Właściwa okręgowa komisja wyborcza, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej okresowo, nie rzadziej jednak niż raz na dwa tygodnie przed dniem głosowania przekazują informacje dotyczące wpływów i wydatków funduszy wyborczych środkom masowego przekazu w celu ich opublikowania. Wła-

ściwa komisja wyborcza zapoznaje zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, jak również środki masowego przekazu na ich oficjalne żądanie z informacjami oddziałów Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej dotyczącymi wpływów i wydatków funduszy wyborczych.

6. Wydawnictwa periodyczne, wymienione w ustępach 2 i 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, obowiązane są do publikowania przekazanych im przez właściwe komisje wyborcze informacji dotyczących wpływów i wydatków funduszy wyborczych. Obowiązkowej publikacji podlegają informacje dotyczące:

a) operacji finansowej związanej z wydatkowaniem środków funduszu wyborczego w razie, gdy jej wysokość przekracza - w wypadku zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego - ponad 2 tysiące razy, a w wypadku kandydata, zarejestrowanego kandydata - 500 razy kwotę najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej;

b) osób prawnych, które wpłaciły na fundusz wyborczy ofiary na sumę przekraczającą - w wypadku zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego - ponad tysiąckrotnie, a w wypadku kandydata, zarejestrowanego kandydata - 250 -krotnie kwotę najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej;

c) liczby obywateli, którzy wpłacili na fundusz wyborczy ofiary na sumę przekraczającą ponad 50 razy kwotę najniższego wynagrodzenia za pracę przewidzianego przez ustawę federalną na dzień oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu (przeprowadzeniu) wyborów deputowanych do Dumy Państwowej;

d) środków zwróconych ofiarodawcom, w tym podstaw, na których dokonano zwrotu;

e) łącznej kwoty środków, jakie wpłynęły do funduszu wyborczego, oraz łącznej kwoty środków, jakich z niego nie wydatkowano.

7. Organy władzy państwowej Federacji Rosyjskiej, organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz upoważnione przez nie organy i organizacje dokonujące rejestracji osób prawnych, w ciągu pięciu dni od dnia, w którym od właściwych komisji wyborczych wpłynął wykaz osób prawnych, które wpłaciły dobrowolne ofiary na fundusze wyborcze kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, podają nieodpłatnie tym komisjom wyborczym informacje dotyczące założycieli organizacji, obecności (w ujęciu procentowym) bądź braku zagranicznego, państwowego, municypalnego udziału w kapitale statutowym (zakładowym) osób prawnych, jak również pełną nazwę i datę zarejestrowania osób prawnych. Informacje przedkładane są zgodnie z wzorami ustanowionymi przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Można przy tym wykorzystywać państwowy zautomatyzowany system informacyjny. Na żądanie kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych właściwa komisja wyborcza niezwłocznie zapoznaje ich (je) z informacjami posiadanymi przez nią na dzień, w którym wpłynęło stosowane żądanie. W wypadku, gdy komisja wyborcza wejdzie w posiadanie informacji o tym, iż przelewu ofiarowanych sum dokonano przy naruszeniu ustępu 6 artykułu 62 niniejszej Ustawy Federalnej, wymieniona informacja niezwłocznie zostaje zakomunikowana właściwemu kandydatom, zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym.

Artykuł 67

Zwrot środków finansowych przez kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze

1. Kandydat, nie zarejestrowany przez właściwą okręgową komisję wyborczą, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które nie zarejestrowały federalnej listy kandydatów, przed przedłożeniem końcowego sprawozdania finansowego, nie wcześniej jednak nim komisja wyborcza nie zwróci środków wniesionych w charakterze kaucji wyborczej (o ile kaucja wyborcza została wniesiona), obowiązany jest (obowiązane są) zwrócić niewydatkowane środki finansowe funduszu wyborczego obywatelom i osobom prawnym, którzy wpłacili (które wpłaciły) ofiary na fundusze wyborcze, proporcjonalnie do zainwestowanych przez nich (przez nie) środków z potrąceniem kosztów przesłania. Środki wpłacone z tytułu kaucji wyborczej zwracane są w trybie ustanowionym przez artykuł 64 niniejszej Ustawy Federalnej.

2. Zarejestrowany kandydat, który zgodnie z wynikami głosowania uzyskał nie mniej niż 3 procent głosów ogólnej liczby wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w jednomandatowym okręgu wyborczym, bądź uznany za wybranego, jak również zarejestrowany kandydat, który przed dniem głosowania wycofał swoją kandydaturę w sytuacji, w której zaistniały zmuszające go do tego okoliczności, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, która zgodnie z wynikami głosowania uzyskała nie mniej niż 2 procent głosów ogólnej liczby wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, bądź które wzięły udział w rozdziale mandatów deputowanych, jak również zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które w sytuacji, w której zaistniały zmuszające je do tego okoliczności, wycofały federalną listę kandydatów, obowiązane są nie później niż po upływie 30 dni od dnia głosowania zwrócić właściwej komisji wyborczej niewydatkowane środki finansowe funduszu wyborczego proporcjonalnie do środków finansowych przelanych przez komisję wyborczą na ich fundusz wyborczy. Po upływie tego terminu oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązane są przelać na konto komisji wyborczej na jej pisemne zlecenie, w trybie niespornym, należne komisji wyborczej środki finansowe.

3. Zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, po zwróceniu środków właściwej komisji wyborczej, jednak przed przekazaniem końcowego sprawozdania finansowego, w uzgodnieniu z właściwą komisją wyborczą dokonują przelewu (z potrąceniem kosztów przesłania) nie wydatkowanych środków finansowych funduszy wyborczych na konta obywateli i osób prawnych, którzy wpłacili (które wpłaciły) ofiary na fundusze wyborcze, proporcjonalnie do zainwestowanych przez nich (przez nie) środków.

4. Zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, w stosunku do których nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, mają obowiązek nie później niż w ciągu 30 dni od dnia głosowania zwrócić w pełnej wysokości środki finansowe otrzymane w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną od właściwej komisji wyborczej na utworzenie ich funduszy wyborczych oraz zwrot kosztów przejazdów. Po upływie tego terminu oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązane są przelać na konto komisji wyborczej na jej pisemne zlecenie, w trybie bezspornym, należne komisji wyborczej środki finansowe.

5. Zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, w stosunku do których nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, mają obowiązek wyrównać w pełnej wysokości organizacjom teleradiofonicznym i redakcjom wydawnictw periodycznych, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępów 2 i 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, koszt bezpłatnie udostępnionego im czasu antenowego i powierzchni drukowanej. Wyrównanie wymienionych środków finansowych z funduszy wyborczych przez zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy następuje przed dniem przekazania końcowego sprawozdania finansowego.

6. Właściwa komisja wyborcza w ciągu trzech dni od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów powiadamia zarejestrowanych kandydatów, zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze, w stosunku do których nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, o kwocie zwrotu środków przyznanych z budżetu w trybie ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną na ich fundusze wyborcze oraz zwrot kosztów przejazdów.

7. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w ciągu trzech dni od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów przesyła organizacjom teleradiofonicznym i redakcjom wydawnictw periodycznych, wymienionym w ustępach 2 i 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, listę zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępu 5 niniejszego artykułu, jak również zrzeczeń wyborczych wchodzących w odpowiednim momencie w skład bloków wyborczych, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępu 5 niniejszego artykułu, ich adresy prawne i poświadczane kopie wyciągów ze wspólnych uchwał bloków wyborczych odnośnie trybu wyrównania kosztu bezpłatnie udostępnionych czasu antenowego i powierzchni drukowanej.

8. Organizacje teleradiofoniczne i redakcje wydawnictw periodycznych, wymienione w ustępach 2 i 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, w ciągu dziesięciu dni od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów komunikują każdemu ze zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępu 5 niniejszego artykułu, jak również każdemu ze zrzeczeń wyborczych, które wchodziły do bloku wyborczego, w stosunku do którego obowiązują postanowienia ustępu 5 niniejszego artykułu, ilość i koszt bezpłatnie udostępnionych czasu antenowego i powierzchni drukowanej, jak również swój adres prawny i rekwizyty bankowe.

9. Koszt bezpłatnych czasu antenowego i powierzchni drukowanej określa się mnożąc ilość czasu antenowego i powierzchni drukowanej, udostępnionych zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym w trybie przewidzianym w ustępach 5 i 6 artykułu 56 i w ustępach 4 i 5 artykułu 57 niniejszej Ustawy Federalnej, przez wysokość opłaty za czas antenowy i powierzchnię drukowaną, ustaloną i opublikowaną przez organizacje teleradiofoniczne i redakcje wydawnictw periodycznych w trybie przewidzianym w ustępie 12 artykułu 56 i w ustępie 9 artykułu 57 niniejszej Ustawy Federalnej. W wypadku, gdy zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, korzystały z bezpłatnego czasu antenowego w ramach wspólnych przedsięwzięć agitacyjnych wymienionych w ustępie 7 artykułu 56 niniejszej Ustawy Federalnej, wysokość środków finansowych podlegających wyrównaniu przez każde ze zrzeczeń wyborczych, przez każdy z bloków wyborczych określana jest przez organizacje teleradiofoniczne w równych częściach proporcjonalnie do ogólnej liczby uczestników (zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych) każdego z takich wspólnych przedsięwzięć agitacyjnych, w którym brały one udział. Środki finansowe za bezpłatnie udostępnione czas antenowy i powierzchnię drukowaną nie są wyrównywane, jeżeli zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy oficjalnie zrezygnowały z wykorzystania bezpłatnie udostępnionych czasu antenowego i powierzchni drukowanej w trybie i terminach przewidzianych w ustępie 15 artykułu 56 i w ustępie 12 artykułu 57 niniejszej Ustawy Federalnej.

10. Zarejestrowanemu kandydatowi, zrzeczeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu, w stosunku do których nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, zabrania się zwracania obywatelom i osobom prawnym, które wpłaciły ofiary na ich fundusze wyborcze, nie wydatkowanych środków finansowych funduszy wyborczych przed dokonaniem zwrotu środków finansowych właściwej komisji wyborczej i wyrównaniem przez zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy kosztu bezpłatnych czasu antenowego i powierzchni drukowanej organizacjom teleradiofonicznym i redakcjom wydawnictw periodycznych. Przy tym w pierwszym rzędzie zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy zwracają środki finansowe komisji wyborczej.

Po dokonaniu zwrotu środków finansowych komisji wyborczej, wyrównaniu organizacjom teleradiofonicznym i redakcjom wydawnictw periodycznych kosztów bezpłatnie udostępnionych czasu antenowego i powierzchni drukowanej zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, w stosunku do których nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, obowiązany jest (obowiązane są) dokonać przelewu nie wydatkowanych środków finansowych funduszy wyborczych proporcjonalnie do zainwestowanych środków na konta obywateli i osób prawnych, którzy wpłacili (które wpłaciły) ofiary.

11. Środki finansowe, jakie pozostały na specjalnych kontach wyborczych funduszy wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, oddziały Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej obowiązane są po upływie 60 dni od dnia głosowania przenieść na pisemne zlecenie właściwej komisji wyborczej na rachunek budżetu federalnego.

12. W wypadku braku lub niewystarczającej kwoty środków finansowych w funduszu wyborczym zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy zwracają właściwej komisji wyborczej pochodzące z budżetu środki finansowe, a zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze wyrównują koszt bezpłatnie udostępnionych im czasu antenowego i powierzchni drukowanej - z ich własnych środków. Jeżeli obowiązek zwrotu pochodzących z budżetu federalnego środków finansowych, przyznanych funduszowi wyborczemu oraz na zwrot kosztów przejazdów, jak również wyrównania kosztu bezpłatnie udostępnionych czasu antenowego i powierzchni drukowanej spoczywa na bloku wyborczym, wówczas podlegające zwrotowi (wyrównaniu) środki finansowe dzielone są w równych częściach na zrzeczenia wyborcze, które wchodziły do tego bloku wyborczego w dniu głosowania, o ile inny rozdział nie został przewidziany we wspólnej uchwale o jego utworzeniu, przedłożonej uprzednio Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej.

13. Zarejestrowany kandydat, w stosunku do którego nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, a który nie spełnił wymogów ustępu 4 niniejszego artykułu przed przekazaniem końcowego sprawozdania finansowego, ma prawo dokonać zwrotu środków pochodzących z budżetu federalnego na konto komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej, na którego terytorium znajdował się okręg wyborczy, w ciągu 12 miesięcy od dnia głosowania, o ile równocześnie z przekazaniem w ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną terminie końcowego sprawozdania finansowego złoży on osobiste oświadczenie, w którym zobowiąże się do zwrócenia długu finansowego.

14. Zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, w stosunku do których nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, a które nie spełniły wymogów ustępów 4 i 5 niniejszego artykułu przed przekazaniem końcowego sprawozdania finansowego, mają prawo dokonać zwrotu środków pochodzących z budżetu federalnego na konto Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, jak również wyrównania organizacjom teleradiofonicznym i redakcjom wydawnictw periodycznych kosztu bezpłatnie udostępnionych czasu antenowego i powierzchni drukowanej w ciągu 12 miesięcy od dnia głosowania, o ile równocześnie z przekazaniem w ustanowionym przez niniejszą Ustawę Federalną terminie końcowego sprawozdania finansowego złożą one odpowiednio - w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, organizacjach teleradiofonicznych i redakcjach wydawnictw periodycznych oświadczenia, w których zobowiążą się do zwrócenia (wyrównania) długu finansowego.

15. W wypadku nie wykonania zobowiązań wynikających z oświadczeń złożonych zgodnie z ustępami 13 i 14 niniejszego artykułu, środki finansowe egzekwowane są w trybie sądowym z chwilą upływu wymienionych w oświadczeniu terminów zwrotu środków. W wypadku, gdy zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, w stosunku do

którego nie obowiązują postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu, a który (które) nie spełnił (nie spełniło) wymogów ustępów 4 i 5 niniejszego artykułu przed przekazaniem końcowego sprawozdania finansowego, nie złożył (nie złożyło) oświadczeń, wymienionych w ustępach 13 i 14 niniejszego artykułu, środki finansowe egzekwowane są od niego w trybie sądowym z chwilą upływu terminu przekazania końcowego sprawozdania finansowego.

16. Jeżeli kandydat, zarejestrowany kandydat utracili swój status, zobowiązania przewidziane przez niniejszy artykuł w stosunku do kandydatów, zarejestrowanych kandydatów spadają na obywatela, który jest kandydatem, zarejestrowanym kandydatem. Zobowiązania nałożone przez niniejszy artykuł na zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, po zakończeniu kampanii wyborczej spoczywają na politycznych zrzeszeniach społecznych, które uczestniczyły we właściwej kampanii wyborczej w charakterze zrzeszenia wyborczego, w tym w składzie bloku wyborczego.

17. Organizacje teleradiofoniczne i redakcje wydawnictw periodycznych, w stosunku do których obowiązują ustępy 2 i 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej, nie później niż po upływie 13 miesięcy od dnia głosowania przekazują Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej informacje dotyczące politycznych zrzeszeń społecznych, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępu 5 niniejszego artykułu, a które nie w pełni wyrównały koszt bezpłatnie udostępnionych im czasu antenowego i powierzchni drukowanej. Komisje wyborcze podmiotów Federacji Rosyjskiej nie później niż po upływie 13 miesięcy od dnia głosowania (a w wypadku, gdy przed tym terminem zostały rozpisane wybory powtórne lub uzupełniające - w ciągu dziesięciu dni od dnia ich zarządzenia) przekazują Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej informacje dotyczące obywateli Federacji Rosyjskiej, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępu 4 niniejszego artykułu, a którzy są zadłużeni wobec komisji wyborczych.

18. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w ciągu dziesięciu dni od dnia oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu kolejnych podstawowych, powtórnych lub uzupełniających wyborów deputowanych do Dumy Państwowej przesyła komisjom wyborczym podmiotów Federacji Rosyjskiej listę obywateli Federacji Rosyjskiej, w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępu 4 niniejszego artykułu, a którzy są zadłużeni wobec komisji wyborczych. Komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej przesyła wymienioną listę okręgowym komisjom wyborczym w ciągu pięciu dni od dnia ich utworzenia, a w wypadku wyborów powtórnych lub uzupełniających - od dnia otrzymania wymienionej listy obywateli.

19. W wypadku przeprowadzenia podstawowych, powtórnych i uzupełniających wyborów deputowanych do Dumy Państwowej obywatel Federacji Rosyjskiej, w stosunku do którego obowiązują postanowienia ustępu 4 niniejszego artykułu, a który na dzień oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu tychże wyborów jest zadłużony wobec komisji wyborczej z tytułu zwrotu środków pochodzących z budżetu, nie ma prawa otrzymywać środków z budżetu federalnego niezależnie od okręgu wyborczego, z którego został zgłoszony. Zrzeszenia wyborcze, które podczas poprzednich wyborów deputowanych do Dumy Państwowej występowały samodzielnie bądź wchodziły do bloku wyborczego, a w stosunku do których obowiązują postanowienia ustępów 4 i 5 niniejszego artykułu, i które na dzień oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu następnych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej są zadłużone wobec Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, jak również wobec organizacji teleradiofonicznych i redakcji wydawnictw periodycznych z tytułu zwrotu pochodzących z budżetu środków finansowych, nie mają prawa otrzymywać środków finansowych od Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej i korzystać z bezpłatnych czasu antenowego i powierzchni drukowanej w czasie wyborów deputowanych

do Dumy Państwowej. Przepis ten rozciąga się także na bloki wyborcze utworzone z udziałem wyżej wymienionych politycznych zrzeszeń społecznych.

Artykuł 68. **Finansowanie działalności komisji wyborczych**

1. Środki przyznane na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów oraz finansowanie działalności komisji wyborczych wydatkowane są przez właściwe komisje wyborcze samodzielnie na cele określone w niniejszej Ustawie Federalnej.

2. Ze środków budżetu federalnego, wliczając w to pozostałości środków z okresów poprzednich, finansowane są wydatki komisji wyborczych związane z:

a) udziałem w tworzeniu funduszy wyborczych zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, w trybie i wysokości ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną;

b) wypłatami wyrównawczymi i zwrotem kosztów przejazdów (z wyjątkiem taksówek i rejsów czarterowych) dla kandydatów zarejestrowanych w jednomandatowych okręgach wyborczych, jak również kandydatów wciągniętych na zarejestrowane federalne listy kandydatów, w trybie i wysokości ustanowionych przez artykuł 49 niniejszej Ustawy Federalnej;

c) wypłatą dodatkowego wynagrodzenia za pracę członkom komisji wyborczych z prawem decydującego głosu oraz pracownikom aparatów komisji, jak również pracownikom nieetatowym, angażowanym do pracy w komisjach na podstawie umów o pracę i umów cywilnoprawnych;

d) pracami poligraficznymi i wydawniczymi; zakupem i instalacją urządzeń technicznych;

e) pokryciem kosztów przejazdów, w tym w czasie głosowania na terenach odległych i trudno dostępnych;

f) dostarczaniem i przechowywaniem dokumentacji wyborczej;

g) rozwijaniem systemu wyborczego, w tym wdrażaniem nowych technik głosowania, środków automatyzacji, edukacją prawną wyborców i organizatorów wyborów, realizacją programów kierunkowych;

h) wyjazdami służbowymi oraz innymi wydatkami związanymi z wyborami, jak również z zapewnieniem uprawnień i działalności komisji wyborczych.

3. Obywatele Federacji Rosyjskiej, zwolnieni na wniosek właściwej komisji wyborczej w okresie przygotowywania i przeprowadzania wyborów od zasadniczej pracy w celu spełnienia powierzonych im przez państwo obowiązków członka komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, zachowują swoje przeciętne wynagrodzenie w podstawowym miejscu zatrudnienia, wypłacane z funduszy instytucji, niezależnie od formy jej własności. Członkowie komisji wyborczej z prawem decydującego głosu mogą otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie za pracę w wysokości i trybie ustalanych przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej ze środków przyznanych na przeprowadzenie wyborów.

4. Wynagrodzenie za pracę członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu zatrudnionych na stałe (etatowo) wypłacane jest w ramach środków przyznanych komisji wyborczej z budżetu federalnego, w trybie i wysokości określanych przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej.

5. Tryb otwierania i prowadzenia kont, ewidencjonowania, sprawozdawczości oraz dokonywania przelewów środków finansowych przyznanych Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, innym komisjom wyborczym ustala Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w uzgodnieniu z Bankiem Centralnym Federacji Rosyjskiej. Usługi bankowe związane z otwarciem kont komisji wyborczych i dokonywaniem na nich operacji są nieodpłatne, a złożone na nich środki finansowe nie są oprocentowane. Komisje wyborcze prowadzą księgowość w zakresie wykorzystania środków przyznanych im z budżetu federalnego.

6. Wzory sprawozdań finansowych komisji wyborczych dotyczących wpływu i wydatkowania środków przyznanych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów oraz wzory informacji dotyczących wpływów i wydatków funduszków wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych ustala Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w uzgodnieniu z Bankiem Centralnym Federacji Rosyjskiej.

7. Obwodowa komisja wyborcza nie później niż po upływie dziesięciu dni od dnia głosowania przedkłada terytorialnej komisji wyborczej sprawozdanie finansowe dotyczące wpływu i wydatkowania środków pochodzących z budżetu federalnego, przyznanych danej obwodowej komisji wyborczej na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów. Terytorialna komisja wyborcza nie później niż po upływie 25 dni od dnia głosowania przedkłada komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej sprawozdanie finansowe dotyczące wpływu i wydatkowania środków pochodzących z budżetu federalnego, przyznanych danej terytorialnej komisji wyborczej na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów.

8. Okręgowa komisja wyborcza nie później niż po upływie 45 dni od dnia oficjalnego opublikowania danych o wyniku wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym przedkłada komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej sprawozdanie finansowe dotyczące wpływu i wydatkowania środków pochodzących z budżetu federalnego, przyznanych danej okręgowej komisji wyborczej na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów, jak również informacje dotyczące wpływów i wydatków funduszków wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów.

9. Komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej nie później niż po upływie 60 dni od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów przedkłada Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej sprawozdanie finansowe dotyczące wpływu i wydatkowania środków pochodzących z budżetu federalnego, przyznanych danej komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów, jak również informacje dotyczące wpływów i wydatków funduszków wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów w każdym z jednomandatowych okręgów wyborczych.

10. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej nie później niż po upływie trzech miesięcy od dnia oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów przedkłada izbom Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej oraz dostarcza środkom masowego przekazu sprawozdanie finansowe dotyczące wydatkowania środków pochodzących z budżetu federalnego, jak również informacje dotyczące wpływów i wydatków funduszków wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, a także wpływów i wydatków funduszków wyborczych zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych. Wymienione sprawozdanie finansowe oraz informacje Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej winna opublikować w swoim oficjalnym organie nie później niż po upływie miesiąca od dnia, w którym zostały one przedłożone izbom Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 69. Służba kontrolno-rewizyjna przy komisjach wyborczych

1. W celu kontrolowania, czy środki finansowe przyznane komisjom wyborczym są wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem, jak również w celu sprawowania kontroli nad źródłami, właściwym ewidencjonowaniem i wykorzystaniem środków finansowych funduszków wyborczych, przy właściwych komisjach wyborczych powołuje się następujące służby kontrolno-rewizyjne:

- a) służbę kontrolno-rewizyjną przy Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej;
- b) służbę kontrolno-rewizyjną przy komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej;
- c) służby kontrolno-rewizyjne przy okręgowych komisjach wyborczych (na mocy postanowienia komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej uzgodnionego z Centralną Komisją Wyborczą Federacji Rosyjskiej).

2. W skład służby kontrolno-rewizyjnej wchodzi: szef służby kontrolno-rewizyjnej, jego zastępca (zastępcy), powołani w skład służby kontrolno-rewizyjnej członkowie właściwej komisji wyborczej oraz specjaliści służby kontrolno-rewizyjnej rekrutujący się spośród pracowników organów państwowych (organów ochrony prawnej, organów finansowych i innych) oraz innych organów, organizacji i instytucji, w tym Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej oraz Banku Oszczędności Federacji Rosyjskiej. Na żądanie właściwej komisji wyborczej wymienione organy nie później niż w ciągu miesiąca od dnia oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów obowiązane są oddać specjalistów do dyspozycji Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej oraz komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej na okres nie krótszy niż sześć miesięcy, a także do dyspozycji okręgowej komisji wyborczej - na okres nie krótszy niż cztery miesiące.

3. Specjaliści służby kontrolno-rewizyjnej pełnią swoje obowiązki będąc czasowo zwolnieni od zasadniczej pracy, z zachowaniem swojego dotychczasowego uposażenia służbowego oraz innych wypłat w miejscu podstawowego zatrudnienia.

4. Regulamin służby kontrolno-rewizyjnej zatwierdza właściwa komisja wyborcza. Organizacyjne, prawne i materiałowo-techniczne warunki funkcjonowania służby kontrolno-rewizyjnej działającej przy komisjach wyborczych zapewnia właściwa komisja wyborcza

5. Służba kontrolno-rewizyjna ma prawo kontrolować napływ środków finansowych do funduszy wyborczych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, sprawdzać prawidłowość ewidencjonowania i zgodność z przeznaczeniem wydatkowania tych środków, jak również przeprowadzać kontrole odnośnie zgodnego z przeznaczeniem wydatkowania środków przyznanym podległym komisjom wyborczym, do czego może być wykorzystywany państwowy zautomatyzowany system informacyjny. W tym celu służba kontrolno-rewizyjna na polecenie właściwej komisji wyborczej:

a) sprawdza sprawozdania finansowe kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, podległych komisji wyborczych;

b) zwraca się po informacje dotyczące wszelkich kwestii należących do jej kompetencji i uzyskuje je od kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, komisji wyborczych;

c) zwraca się do federalnych organów władzy wykonawczej, innych organów państwowych, do organizacji o wszelkich formach własności, jak również do obywateli w kwestiach należących do właściwości służby kontrolno-rewizyjnej, zwraca się także o udostępnienie jej niezbędnych informacji i materiałów związanych z zapewnieniem środków finansowych na przeprowadzenie wyborów. Odpowiedzi i materiały udostępniane na wniosek służby kontrolno-rewizyjnej przedkładane są w ciągu dziesięciu dni, a na pięć dni przed dniem głosowania i w dniu głosowania - bezzwłocznie.

d) sporządza dokumenty dotyczące przypadków uchybień finansowych, jakie miały miejsce przy finansowaniu wyborów;

e) stawia przed właściwą komisją wyborczą kwestię pociągnięcia do odpowiedzialności kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, jak również obywateli i osób prawnych za naruszenia, jakich dopuścili (dopuszcili) się przy finansowaniu kampanii wyborczej;

f) angażują ekspertów do przeprowadzania kontroli, sporządzania opinii i ekspertyz.

ROZDZIAŁ X GŁOSOWANIE I USTALENIE WYNIKÓW WYBORÓW

Artykuł 70. Lokal wyborczy

1. Lokal wyborczy nieodpłatnie oddaje do dyspozycji obwodowej komisji wyborczej naczelnik właściwej jednostki municypalnej, zaś w wypadku, gdy statut jednostki municypalnej nie przewiduje stanowiska naczelnika jednostki municypalnej - osoba upoważniona do tego przez organ przedstawicielski samorządu terytorialnego.
2. W lokalu wyborczym winna znajdować się sala, w której ustawiane są urny wyborcze, kabiny lub inne specjalnie wyposażone miejsca przeznaczone do tajnego głosowania, bądź winny się tam znajdować pomieszczenia nadające się do przeprowadzenia tajnego głosowania, wyposażone w oświetlenie, stoliki i przybory do pisania (z wyjątkiem ołówków).
3. W lokalu wyborczym lub bezpośrednio przed dnem obwodowa komisja wyborcza instaluje gablotę, w której umieszcza wzory wypełnionych kart do głosowania oraz materiały informujące o wszystkich zrzeczeniach wyborczych, blokach wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, i o wszystkich zarejestrowanych kandydatach, figurujących w ogólnofederalnej i regionalnej częściach list federalnych, jak również o wszystkich kandydatach zarejestrowanych w danym jednomandatowym okręgu wyborczym, podając nazwisko, imię, imię odojcowskie, rok urodzenia, wykształcenie, podstawowe miejsce pracy lub służby oraz zajmowane stanowisko (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), miejsce zamieszkania każdego zarejestrowanego kandydata oraz informację o tym, kto zgłosił danego kandydata. W odniesieniu do kandydatów zarejestrowanych w jednomandatowych okręgach wyborczych do wymienionych materiałów informacyjnych włączane są także inne informacje o charakterze biograficznym, które dostarczają zarejestrowani kandydaci, a których maksymalna objętość ustalana jest zgodnie z postanowieniami Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej. W wypadku, gdy zarejestrowany kandydat, w tym figurujący na liście kandydatów, był karany, a skazanie nie uległo sądowemu bądź ustawowemu zatarciu, materiały informacyjne winny zawierać numer (numery) i nazwę (nazwy) artykułu (artykułów) Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z którego (których) został skazany zarejestrowany kandydat, jak również artykułu (artykułów) kodeksu karnego przyjętego zgodnie z Podstawami Ustawodawstwa Karnego Związku SRR i Republik Związkowych oraz artykułu (artykułów) ustawy państwa obcego, o ile zarejestrowany kandydat został skazany zgodnie z wymienionymi aktami ustawodawczymi za czyny uznawane za przestępne w świetle obowiązującego Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z podaniem nazwy stosownej ustawy. W wypadku posiadania przez zarejestrowanego kandydata, w tym figurującego na liście kandydatów, oprócz obywatelstwa Federacji Rosyjskiej także obywatelstwa państwa obcego, w materiałach informacyjnych winno być to zaznaczone z podaniem nazwy właściwego państwa obcego. W lokalu wyborczym winny się znajdować zarejestrowane przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej federalne listy kandydatów. Umieszczone w gablocie wzory wypełnionych kart do głosowania nie powinny zawierać nazw zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, oraz nazwisk kandydatów zarejestrowanych w danym okręgu jednomandatowym, jak również nazwisk zarejestrowanych kandydatów figurujących na federalnych listach kandydatów. Informacje o zarejestrowanych kandydatach, o zrzeczeniach wyborczych, blokach wyborczych umieszczane są w materiałach informacyjnych w kolejności określonej przy zatwierdzaniu formy i tekstu biuletynów wyborczych. W gablocie umieszczane są również wyciągi z ustawodawstwa karnego i administracyjnego Federacji Rosyjskiej, wprowadzającego odpowiedzialność za naruszenie praw wyborczych obywateli Federacji Rosyjskiej. Wymienione materiały obwodowa komisja wyborcza umieszcza w sposób umożliwiający wyborcom swobodne zapoznanie się z nimi.
4. Od chwili rozpoczęcia głosowania w lokalu wyborczym winny się znajdować powiększone wzory protokołów wyników głosowania, do których, w miarę ich ustalania, wprowadza się dane o wynikach głosowania.

5. Lokal wyborczy winien być tak urządzony, aby punkty wydawania kart do głosowania, kabiny oraz inne miejsca przeznaczone do głosowania tajnego, a także urny wyborcze jednocześnie znajdowały się w polu widzenia członków obwodowej komisji wyborczej i obserwatorów.

Artykuł 71. **Karty do głosowania**

1. Karty do głosowania są dokumentami ścisłego zachowania, chronionymi w stopniu określonym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Kart numerować nie wolno. Tryb sporządzania kart do głosowania, ich liczbę, jak również wymogi dotyczące sporządzania kart do głosowania zatwierdza Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej nie później niż na 35 dni przed dniem głosowania.

2. W celu przeprowadzenia wyborów deputowanych do Dumy Państwowej sporządzane są karty do głosowania w federalnym i jednomandatowym okręgach wyborczym. Wzory kart do głosowania w federalnym i jednomandatowym okręgach wyborczych winny różnić się między sobą. Wzór i sformułowany w języku rosyjskim tekst karty do głosowania w federalnym okręgu wyborczym, jak również wzór karty do głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym zatwierdza Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej nie później niż na 32 dni przed dniem głosowania. Sporządzony w języku rosyjskim tekst karty do głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym zatwierdza okręgowa komisja wyborcza nie później niż na 29 dni przed dniem głosowania. Tekst karty do głosowania winien być umieszczony tylko po jednej stronie karty do głosowania.

3. Na karcie do głosowania w federalnym okręgu wyborczym, w trybie określonym w drodze losowania, umieszczane są skrócone nazwy, jak również - w wersji jednobarwnej - emblematy zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów (o ile zostały one przedłożone Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej zgodnie z ustępem 3 artykułu 34 niniejszej Ustawy Federalnej). Pod nazwą każdego z bloków wyborczych winny być przy tym podane skrócone nazwy wchodzących do niego zrzeszeń wyborczych. Losowanie przeprowadza Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej z udziałem pełnomocników zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych nie później niż na 36 dni przed dniem głosowania. Numer, jaki w wyniku losowania uzyskały zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy, pozostaje nie zmieniony do końca kampanii wyborczej. Pod nazwą zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego umieszczone zostają nazwisko, imię i imię ojcowskie każdego z trzech pierwszych kandydatów figurujących w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów zgłoszonej przez zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy. W każdym z podmiotów Federacji Rosyjskiej w karcie do głosowania po wymienionych informacjach podaje się także nazwę właściwej dla tego podmiotu Federacji Rosyjskiej regionalnej grupy kandydatów figurujących na federalnej liście kandydatów danego zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego, jak również nazwisko, imię, imię ojcowskie każdego z trzech pierwszych kandydatów z właściwej regionalnej grupy kandydatów. Jednocześnie, jeżeli federalna lista kandydatów nie zawiera części ogólnofederalnej, na karcie do głosowania zostają podane nazwa regionalnej grupy kandydatów, a także nazwiska, imiona i imiona ojcowskie każdego z trzech pierwszych kandydatów z właściwej grupy regionalnej.

4. Z prawej strony nazwy każdego ze zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych zostaje umieszczony pusty kwadrat. Na końcu wykazu zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych umieszczona zostaje uwaga: „Przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów” z umiejscowionym na prawo od niej pustym kwadratem.

5. Na karcie do głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym zostają podane w kolejności alfabetycznej nazwisko, imię oraz imię ojcowskie, pseudonim (o ile został on zarejestrowany zgodnie z ustępem 2 artykułu 47 niniejszej Ustawy Federalnej), rok urodzenia,

miejsce zamieszkania, podstawowe miejsce zatrudnienia lub służby (w wypadku braku podstawowego miejsca zatrudnienia lub służby - rodzaj zajęcia), nazwa zajmowanego, obsadzanego z wyboru stanowiska w organie władzy państwowej lub w organie samorządu terytorialnego (w razie istnienia takiego stanowiska) każdego zarejestrowanego kandydata, jak również informacja o tym, kto zgłosił danego zarejestrowanego kandydata. Na karcie do głosowania zostają podane także skrócona nazwa zrzeszenia społecznego, do którego przynależność została wykazana przez zarejestrowanego kandydata zgodnie z ustępem 10 artykułu 37 bądź ustępem 4 artykułu 40 niniejszej Ustawy Federalnej, oraz status danego zarejestrowanego kandydata w tym zrzeszeniu społecznym. Jeżeli zarejestrowany kandydat wystawia swoją kandydaturę również w składzie federalnej listy kandydatów, to informacja o tym zostaje umieszczona na karcie do głosowania. Z prawej strony danych o każdym zarejestrowanym kandydacie zostaje umieszczony pusty kwadrat. Na końcu wykazu zarejestrowanych kandydatów umieszczona zostaje uwaga: „Przeciw wszystkim kandydatom” z umiejscowionym na prawo od niej pustym kwadratem.

6. W wypadku, gdy zarejestrowany kandydat, którego nazwisko, imię oraz imię ojcowskie zostały podane na karcie do głosowania był karany, a skazanie nie uległo sądowemu bądź ustawowemu zatarciu, karta do głosowania winna zawierać numer (numery) i nazwę (nazwy) artykułu (artykułów) Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z którego (których) został skazany zarejestrowany kandydat, jak również artykułu (artykułów) kodeksu karnego przyjętego zgodnie z Podstawami Ustawodawstwa Karnego Związku SRR i Republik Związkowych oraz artykułu (artykułów) ustawy państwa obcego, o ile zarejestrowany kandydat został skazany zgodnie z wymienionymi aktami ustawodawczymi za czyny uznawane za przestępne w świetle obowiązującego Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej, z podaniem nazwy stosownej ustawy. W wypadku posiadania przez zarejestrowanego kandydata, którego dane zawarte są na karcie do głosowania, oprócz obywatelstwa Federacji Rosyjskiej także obywatelstwa państwa obcego, na karcie do głosowania winno być to zaznaczone z podaniem nazwy właściwego państwa obcego. Dane dotyczące karalności i obywatelstwa państwa obcego zamieszczane są na karcie do głosowania na podstawie stosownych dokumentów przedłożonych komisji wyborczej przed zatwierdzeniem tekstu karty do głosowania.

7. Każda karta do głosowania winna zawierać informację wyjaśniającą zasadę jej sporządzenia.

8. Karty do głosowania drukowane są w języku rosyjskim. Na mocy postanowienia komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej karty do głosowania drukowane są w języku rosyjskim oraz w języku państwowym właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej, a w razie potrzeby również w językach narodów Federacji Rosyjskiej na terenach ich zwartego osiedlenia. Jeżeli karty do głosowania w obwodzie głosowania drukowane są w dwóch i więcej językach, na każdej z kart do głosowania umieszczony zostaje tekst w języku rosyjskim. Tekst takiej karty do głosowania w języku państwowym podmiotu Federacji Rosyjskiej oraz w językach narodów Federacji Rosyjskiej komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej zatwierdza nie później niż na 27 dni przed dniem głosowania.

9. Karty do głosowania w federalnym okręgu wyborczym sporządzane są wyłącznie na mocy postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej pod nadzorem jej przedstawicieli w organizacjach poligraficznych przygotowanych technicznie do sporządzania dokumentacji wyborczej, nie później niż na 22 dni przed dniem głosowania. Karty do głosowania w jednomandatowych okręgach wyborczych sporządzane są nie później niż na 22 dni przed dniem głosowania wyłącznie na mocy zarządzenia i pod nadzorem komisji wyborczych podmiotów Federacji Rosyjskiej bądź na mocy postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej - okręgowych komisji wyborczych w organizacjach poligraficznych przygotowanych technicznie do sporządzania dokumentacji wyborczej. Liczba kart do głosowania sporządzonych w celu przeprowadzenia wyborów deputowanych do Dumy Państwo-

wej nie powinna więcej niż o 3 procent przewyższać liczby wyborców zarejestrowanych odpowiednio - w federalnym i w każdym z jednomandatowych okręgów wyborczych.

10. Organizacja poligraficzna przeprowadza brakowanie kart do głosowania i przekazuje je upoważnionym do tego członkom komisji wyborczej, która zleciła ich sporządzenie, aktem, w którym podane są data i czas jego sporządzenia, jak również liczba przekazywanych kart do głosowania. Natychmiast po przekazaniu kart do głosowania w liczbie zgodnej ze zleceniem, pracownicy organizacji poligraficznej niszczą wybrakowane lub zbędne karty do głosowania, w związku z czym sporządzany jest akt podpisywany przez wszystkich obecnych. Przy dokonywaniu wymienionych czynności mają prawo być obecni inni członkowie komisji wyborczej, zarejestrowani kandydaci, pełnomocnicy zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, ich mężowie zaufania, którzy wyrazili takie życzenie. Właściwa komisja wyborcza obowiązana jest powiadomić zarejestrowanych kandydatów, pełnomocników zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych o czasie i miejscu przekazania kart do głosowania, zaś organizacja poligraficzna - umożliwić im obecność.

11. Komisja wyborcza, która zleciła sporządzenie kart, po otrzymaniu ich z organizacji poligraficznej nie później niż na 20 dni przed dniem głosowania przekazuje je terytorialnym komisjom wyborczym w obecności członków okręgowej komisji wyborczej aktem, w którym podane są data i czas jego sporządzenia, jak również liczba przekazywanych kart do głosowania. Liczbę kart do głosowania przekazywanych każdej z terytorialnych komisji wyborczych określa postanowienie okręgowej komisji wyborczej, jednak liczba ta nie może więcej niż o 2,5 procenta przewyższać liczby wyborców zarejestrowanych na właściwym obszarze jednomandatowego okręgu wyborczego. Pozostałe po przekazaniu terytorialnym komisjom wyborczym karty do głosowania przekazywane są okręgowej komisji wyborczej. Terytorialna komisja wyborcza w takim samym trybie, nie później niż na cztery dni przed dniem głosowania, przekazuje karty do głosowania obwodowym komisjom wyborczym. W każdym obwodzie głosowania liczba kart do głosowania przekazywanych obwodowej komisji wyborczej nie może być mniejsza niż 90 procent liczby wyborców wciągniętych do spisu wyborców w obwodzie głosowania na dzień przekazania kart do głosowania i przewyższać tej liczby więcej niż o 0,5 procenta. Obwodowym komisjom wyborczym powstałym w obwodach głosowania utworzonych poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej karty do głosowania może przekazywać bezpośrednio ta komisja wyborcza, która zleciła sporządzenie kart, w trybie ustanowionym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Na frontowej stronie karty do głosowania, w jej prawym górnym rogu dwaj członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu składają swoje podpisy, które następnie zostają poświadczone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

12. Odpowiedzialność za przekazanie i zachowanie w stanie nienaruszonym kart do głosowania spoczywa na przewodniczących komisji wyborczych, które przekazują, otrzymują i przechowują karty wyborcze.

13. W wypadku rezygnacji niektórych kandydatów lub cofnięcia rejestracji, wycofania federalnych list kandydatów niektórych zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych już po sporządzeniu kart do głosowania, terytorialne i obwodowe komisje wyborcze, kierując się wytycznymi komisji wyborczych, które zarejestrowały kandydatów, federalne listy kandydatów, wykreślają z kart do głosowania dane takich kandydatów lub zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych. W razie konieczności wprowadzenia zmian i uzupełnień do danych dotyczących zarejestrowanego kandydata, bloku wyborczego, zrzeseń wyborczych umieszczonych w wydrukowanej już karcie do głosowania, te zmiany i uzupełnienia na mocy postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej mogą zostać naniesione na karty do głosowania przez członków okręgowej komisji wyborczej, terytorialnej komisji wyborczej, obwodowej komisji wyborczej odręcznie lub przy użyciu pieczątki.

14. W wyjątkowych wypadkach w obwodach głosowania utworzonych na terenach odległych i trudno dostępnych, na statkach znajdujących się w dniu głosowania w rejsie oraz w stacjach polarnych, w obwodach głosowania utworzonych poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej, w odpowiednich warunkach technicznych dopuszcza się sporządzenie dokumentacji wyborczej, w tym kart do głosowania, bezpośrednio przez obwodową komisję wyborczą. Postanowienie o sporządzeniu dokumentacji wyborczej, z podaniem niezbędnego nakładu kart, podejmuje ta obwodowa komisja wyborcza w porozumieniu z właściwą okręgową bądź terytorialną komisją wyborczą.

15. W dniu głosowania, po upływie czasu głosowania nie wykorzystane karty do głosowania znajdujące się w okręgowej, terytorialnej komisji wyborczej zostają skasowane, w związku z czym właściwa komisja wyborcza sporządza stosowny akt. Przy kasowaniu kart do głosowania mają prawo być obecne osoby wymienione w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej. Karty te przechowuje sekretarz komisji wyborczej wraz z innymi dokumentami komisji.

Artykuł 72. Zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalające na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej

1. Zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej w miejscu stałego zamieszkania, zezwalające na udział w głosowaniu w wyborach deputowanych do Dumy Państwowej (w dalszym ciągu zwane zaświadczeniem o wykreśleniu z ewidencji wyborczej) jest dokumentem ścisłego zarachowania, chronionym w stopniu określonym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej. Wzór zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, tryb sporządzania, liczbę, wzór rejestru wydanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, jak również wymogi odnośnie sporządzania zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej zatwierdza Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej nie później niż na 60 dni przed dniem głosowania. Zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej nadrzędna komisja wyborcza przekazuje podległej komisji wyborczej w tym samym trybie, co i karty do głosowania. Odpowiedzialność za przekazanie i zachowanie w stanie nienaruszonym zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej spoczywa na przewodniczących komisji wyborczych, które przekazują, otrzymują i przechowują zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej.

2. Wyborca, który w dniu głosowania nie będzie mógł przybyć do lokalu wyborczego w tym obwodzie głosowania, w którym wciągnięty został do spisu wyborców, ma prawo uzyskać we właściwej terytorialnej (na 45-25 dni przed dniem głosowania) bądź obwodowej (na 24 dni -1 dzień przed dniem głosowania) komisji wyborczej danego obwodu głosowania zaświadczenie o wykreśleniu go z ewidencji wyborczej i wziąć udział w głosowaniu w okręgu wyborczym, w którym dany wyborca posiada czynne prawo wyborcze zgodnie z ustępami 1 i 2 artykułu 4 niniejszej Ustawy Federalnej, w tym obwodzie głosowania, w którym będzie przebywać w dniu głosowania.

3. Właściwa komisja wyborcza na podstawie pisemnego oświadczenia wyborcy z podaniem przyczyny, dla której potrzebne mu jest zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, wydaje zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej - osobiście wyborcy bądź jego przedstawicielowi na podstawie notarialnie poświadczonego upoważnienia. Upoważnienie może być również poświadczone przez administrację stacjonarnej placówki leczniczo-profilaktycznej, w której wyborca przebywa na leczeniu, administrację aresztu, w którym osadzeni są podejrzani i oskarżeni.

4. Terytorialna komisja wyborcza wydaje wyborcy zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej na podstawie informacji o wyborcach dostarczonych komisji przez naczelnika jed-

nostki municypalnej (a w wypadku, gdy statut jednostki municypalnej nie przewiduje stanowiska naczelnika jednostki municypalnej - przez osobę upoważnioną do tego przez organ przedstawicielski samorządu terytorialnego) zgodnie z przepisami o Państwowym Systemie Rejestracji (Ewidencjonowania) Wyborców, Uczestników Referendum. Terytorialna komisja wyborcza sporządza rejestr wydanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, w którym zostają podane nazwisko, imię, imię obojczyckie, rok urodzenia (w wieku 18 lat - dodatkowo dzień i miesiąc urodzenia) oraz adres miejsca zamieszkania wyborcy. Na 25 dni przed dniem głosowania terytorialna komisja wyborcza przesyła obwodowym komisjom wyborczym wraz z pierwszym egzemplarzem spisu wyborców poświadczony wyciągi z rejestru wydanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, zawierające informacje o tych wyborcach, którzy otrzymali zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, zarejestrowanych na terenie właściwych obwodów głosowania. Na podstawie takiego wyciągu obwodowa komisja wyborcza umieszcza stosowne adnotacje w spisie wyborców.

5. Fakt otrzymania zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej wyborca bądź jego przedstawiciel kwituje podpisem w rejestrze wydanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej (w terytorialnej komisji wyborczej) bądź w spisie wyborców (w obwodowej komisji wyborczej), podając serię i numer swojego dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu. Dany wyborca zostaje przy tym wykreślony ze spisu wyborców właściwego obwodu w danych wyborach i nie jest uwzględniany przy obliczaniu liczby zarejestrowanych wyborców w trakcie sporządzania protokołu obwodowej komisji wyborczej.

6. Zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej jest ważne, jeżeli widnieje na nim pieczęć terytorialnej lub obwodowej komisji wyborczej i podpis członka terytorialnej lub obwodowej komisji wyborczej, który wydał zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej.

7. W dniu głosowania, po okazaniu zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, wyborca winien zostać wciągnięty do spisu wyborców w jakimkolwiek innym obwodzie głosowania znajdującym się w granicach tego okręgu wyborczego, w którym posiada on czynne prawo wyborcze, po czym zaświadczenie o wykreśleniu z ewidencji wyborczej jest od niego odbierane. Otrzymując kartę do głosowania (karty do głosowania), wyborca podaje przy tym dodatkowo w spisie wyborców adres swojego miejsca zamieszkania.

8. W dniu głosowania, przed rozpoczęciem głosowania nie wykorzystane zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej zostają skasowane, w związku z czym właściwa terytorialna lub obwodowa komisja wyborcza sporządza stosowny akt.

Artykuł 73. Tryb głosowania

1. Głosowanie odbywa się w wolnym od pracy dniu kalendarzowym od godziny 8 do 20 czasu miejscowego.

2. O czasie i miejscu głosowania obwodowe komisje wyborcze obowiązane są powiadomić wyborców nie później niż na 20 dni przed dniem jego przeprowadzenia, za pośrednictwem środków masowego przekazu lub w inny sposób, a w wypadku przeprowadzania głosowania przedterminowego zgodnie z artykułem 74 niniejszej Ustawy Federalnej - nie później niż na pięć dni przed dniem głosowania przedterminowego.

3. W obwodach głosowania utworzonych na statkach znajdujących się w rejsie, w jednostkach wojskowych, w stacjach polarnych, na terenach trudno dostępnych i odległych obwodowa komisja wyborcza może ogłosić zakończenie głosowania przed upływem czasu ustanowionego w ustępie 1 niniejszego artykułu, o ile głosy oddadzą wszyscy wyborcy wciągnięci do spisu wyborców.

4. O godzinie 8 rano w dniu głosowania przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ogłasza otwarcie lokalu wyborczego i okazuje członkom obwodowej komisji wyborczej, obecnym

wyborcom, osobom wymienionym w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej puste przenośne i stacjonarne urny wyborcze, które następnie zostają opieczętowane (zaplombowane) pieczęcią obwodowej komisji wyborczej. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej okazuje także wymienionym osobom zapieczętowane przenośne urny wyborcze z kartami do głosowania wypełnionymi zgodnie z ustępami 2-9 artykułu 74 niniejszej Ustawy Federalnej przez przedterminowo głosujących wyborców, o ile takowi są. Następnie przewodniczący obwodowej komisji wyborczej zaprasza wyborców do głosowania.

5. Członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu otrzymują od przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej karty do głosowania w celu wydania ich wyborcom i kwitują podpisem ich odbiór.

6. Karty do głosowania wydawane są wyborcom wciągniętym do spisu wyborców po okazaniu przez nich dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu (legitymacji wojskowej lub dowodu tożsamości - w wypadku osób odbywających służbę wojskową, zaświadczenia przepisowego wzoru wydawanego przez organy spraw wewnętrznych, zagranicznego paszportu obywatela Federacji Rosyjskiej - w wypadku osób stale zamieszkujących lub przebywających poza granicami Federacji Rosyjskiej, książeczki marynarskiej). Każdy wyborca ma prawo otrzymać dwie karty do głosowania: jedną kartę do głosowania w federalnym okręgu wyborczym i jedną kartę do głosowania we właściwym jednomandatowym okręgu wyborczym. Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w ustępie 12 niniejszego artykułu. W wypadku, gdy wyborca na podstawie zaświadczenia o wykreśleniu go z ewidencji wyborczej głosuje w miejscu swojego pobytu położonym poza granicami jednomandatowego okręgu wyborczego, gdzie stale lub przeważnie zamieszkuje, ma on prawo otrzymać tylko kartę do głosowania w federalnym okręgu wyborczym. Przed wydaniem kart do głosowania członek obwodowej komisji wyborczej obowiązany jest upewnić się, czy wyborcy nie wydano zaświadczenia o wykreśleniu go z ewidencji wyborczej, czy wyborca nie głosował przedterminowo, czy w rejestrze wymienionym w ustępie 2 artykułu 75 niniejszej Ustawy Federalnej nie zarejestrowano wniosku (prośby) wyborcy o umożliwienie mu oddania głosu poza lokalem wyborczym i czy nie skierowano doń członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu w celu przeprowadzenia głosowania poza lokalem wyborczym. W wypadku ustalenia, iż wyborcy wydano zaświadczenie o wykreśleniu go z ewidencji wyborczej, zostaje on dodatkowo wciągnięty do spisu wyborców, a zaświadczenie o wykreśleniu go z ewidencji wyborczej jest od niego odbierane i kasowane.

7. Otrzymując karty do głosowania wyborca odnotowuje w spisie wyborców serię i numer swojego dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu i kwituje podpisem odbiór każdej z kart do głosowania. Za zgodą wyborcy bądź na jego prośbę seria i numer okazanego przezeń dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu mogą zostać wpisane do spisu wyborców przez członka obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu. Wyborca sprawdza prawidłowość dokonanego wpisu i kwituje podpisem odbiór każdej z kart do głosowania.

8. W wypadku, gdy wyborca nie jest w stanie samodzielnie pokwitować podpisem odbioru karty do głosowania, ma on prawo skorzystać z pomocy innej osoby, z wyjątkiem członków komisji wyborczej, zarejestrowanych kandydatów, mężów zaufania zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych oraz ich pełnomocników, obserwatorów i obserwatorów zagranicznych (międzynarodowych). Osoba, która udzieliła wyborcy pomocy, składa swój podpis w rubryce (rubrykach) „Podpis wyborcy potwierdzający odbiór karty do głosowania” w spisie wyborców, podając swoje nazwisko, imię, imię ojcowskie, serię i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu.

9. Każdy wyborca głosuje osobiście. Głosować za innych wyborców nie wolno. Karty do głosowania wypełniane są w specjalnie urządzonej kabinie, w innym specjalnie urządzonym

miejscu lub w pokoju przeznaczonym do głosowania tajnego, gdzie obecność innych osób jest niedopuszczalna.

10. Wyborca nie będący w stanie samodzielnie wypełnić kart do głosowania ma prawo skorzystać z pomocy innego wyborcy nie będącego członkiem komisji wyborczej, zarejestrowanym kandydatem, mężem zaufania zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, ich pełnomocnikiem, obserwatorem i obserwatorem zagranicznym (międzynarodowym). W takim wypadku wyborca ustnie powiadamia komisję wyborczą o tym, iż zamierza skorzystać z pomocy innej osoby w celu wypełnienia kart do głosowania. We właściwej (właściwych) rubryce (rubrykach) spisu wyborców podaje się przy tym nazwisko, imię, imię odojcowskie, serię i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu osoby, która udzieliła pomocy wyborcy.

11. W karcie do głosowania w federalnym okręgu wyborczym wyborca stawia dowolny znak w pustym kwadracie umiejscowionym na prawo od nazwy tego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, na którego federalną listę kandydatów głosuje, bądź w kwadracie umiejscowionym na prawo od uwagi: „Przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów”. W karcie do głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym wyborca stawia dowolny znak w pustym kwadracie umiejscowionym na prawo od nazwiska tego zarejestrowanego kandydata, na którego głosuje, bądź w kwadracie umiejscowionym na prawo od uwagi: „Przeciw wszystkim kandydatom”.

12. W wypadku, gdy wyborca uważa, że wypełniając kartę do głosowania popełnił błąd, ma on prawo zwrócić się do członka komisji wyborczej, który wydał mu kartę do głosowania, z prośbą o wydanie mu nowej karty do głosowania w zamian za niewłaściwie wypełnioną. Członek komisji wyborczej wydaje wyborcy nową kartę do głosowania, czyniąc odpowiednią adnotację w spisie wyborców obok nazwiska danego wyborcy i składając swój podpis. Niewłaściwie wypełniona karta do głosowania zostaje bezzwłocznie skasowana, w związku z czym sporządza się stosowny akt.

13. Wypełnione karty do głosowania wyborca wrzuca do zapieczętowanej (zapłombowanej) stacjonarnej urny wyborczej.

14. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej czuwa nad porządkiem w lokalu wyborczym. Zarządzenia przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej, wydane w ramach jego kompetencji, obowiązują wszystkich obecnych w lokalu wyborczym. Pod nieobecność przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej jego uprawnienia przysługują zastępcy przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej, a w czasie jego nieobecności - sekretarzowi obwodowej komisji wyborczej lub innemu członkowi danej komisji z prawem decydującego głosu, upoważnionemu przez nią.

15. W czasie głosowania, przy obliczaniu głosów wyborców i sporządzaniu protokołów wyników głosowania przez obwodowe komisje wyborcze w obwodach głosowania mają prawo przebywać osoby wymienione w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej. Listę osób obserwujących przebieg głosowania i obliczanie głosów sporządza obwodowa komisja wyborcza na podstawie dokumentów przedłożonych przez te osoby.

16. Członek obwodowej komisji wyborczej zostaje bezzwłocznie odsunięty od udziału w jej pracach, a obserwator i inne osoby są usuwane z lokalu wyborczego, jeżeli próbują przeszkodzić w pracy komisji wyborczej bądź w zrealizowaniu przez obywatela Federacji Rosyjskiej jego prawa wyborczego, jak również jeżeli próbują naruszyć tajemnicę głosowania. Postanowienie w tej sprawie podejmuje obwodowa lub nadrzędna komisja wyborcza. Komisja ma przy tym prawo zwrócić się do właściwych organów z wnioskiem o pociągnięcie odsuniętego członka obwodowej komisji wyborczej, usuniętego obserwatora i innych osób do odpowiedzialności przewidzianej przez ustawodawstwo federalne.

17. Zarejestrowanym kandydatom, zrzeczeniom wyborczym, blokom wyborczym, mężom zaufania i pełnomocnikom zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, mężom zaufania zare-

jestrowanych kandydatów, jak również organizacjom, których założycielami, właścicielami i (lub) członkami ich organów kierowniczych są wymienione osoby i organizacje, innym osobom fizycznym i prawnym działającym na prośbę lub polecenie wymienionych osób lub organizacji zabrania się podejmowania jakichkolwiek działań mających na celu dostarczanie wyborców w celu wzięcia udziału w głosowaniu.

Artykuł 74. **Głosowanie przedterminowe**

1. Okręgowe komisje wyborcze mają prawo przeprowadzić przedterminowo, nie wcześniej jednak na 15 dni przed dniem głosowania, głosowanie wszystkich wyborców w jednym lub kilku obwodach głosowania utworzonych na statkach, które w dniu głosowania będą znajdować się w rejsie, jak również w stacjach polarnych, na terenach odległych i trudno dostępnych. W takim wypadku głosowanie przedterminowe przeprowadzane jest zgodnie z zasadami ustanowionymi przez artykuł 73 niniejszej Ustawy Federalnej i natychmiast po jego zakończeniu dokonuje się obliczenia głosów wyborców i ustala wyniki głosowania zgodnie z wymogami artykułów 76 i 77 niniejszej Ustawy Federalnej.

2. W wypadku, gdy poszczególne grupy wyborców wciągniętych do spisu wyborców we właściwym obwodzie głosowania znajdują się w miejscach znacznie oddalonych od lokalu wyborczego, z którymi nie ma połączeń komunikacyjnych lub są one utrudnione (w stacjach polarnych, na terenach odległych i trudno dostępnych itp.), i w związku z tym niemożliwe jest przeprowadzenie głosowania przedterminowego w całym obwodzie głosowania zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, okręgowa komisja wyborcza w porozumieniu z właściwą komisją wyborczą podmiotu Federacji Rosyjskiej ma prawo zezwolić na przedterminowe głosowanie tych grup wyborców, nie wcześniejsze jednak niż na 15 dni przed dniem głosowania, w ciągu kilku dni w trybie ustanowionym w ustępach 3-9 niniejszego artykułu.

3. Do głosowania przedterminowego, o którym mowa w ustępie 2 niniejszego artykułu, wykorzystywane są przenośne urny wyborcze, których liczbę określa właściwa okręgowa komisja wyborcza. Przed przeprowadzeniem głosowania przedterminowego puste przenośne urny wyborcze okazywane są w lokalu obwodowej komisji wyborczej większości jej członków, jak również osobom tam obecnym, a wymienionym w ustępie 5 artykułu 20 niniejszej Ustawy Federalnej, w związku z czym sporządzony zostaje stosowny akt. następnie puste przenośne urny wyborcze zostają opieczątowane (zaplombowane).

4. Na frontowej stronie każdej karty do głosowania wydawanej wyborcy głosującemu przedterminowo, w jej prawym górnym rogu dwaj członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu składają swoje podpisy, które następnie zostają poświadczone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej.

5. Głosowanie przedterminowe poza lokalem wyborczym przeprowadza nie mniej niż dwóch członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, którzy winni mieć ze sobą uprzednio opieczątowaną (zaplombowaną) w obwodowej komisji wyborczej przenośną urnę wyborczą, niezbędną liczbę przepisowego wzoru kart do głosowania, wyciąg ze spisu wyborców zawierający dane wyborców, do których się udają w celu przeprowadzenia głosowania przedterminowego, bądź spis wyborców, jak również niezbędne przybory do pisania (z wyjątkiem ołówek) potrzebne do wypełnienia przez wyborcę kart do głosowania.

6. Wyborca głosujący przedterminowo kwituje podpisem odbiór każdej wydanej mu karty do głosowania w wyciągu ze spisu wyborców bądź w spisie wyborców. W wymienionych wyciągu bądź spisie członkowie obwodowej komisji wyborczej przeprowadzający głosowanie przedterminowe czynią adnotację, iż wyborca głosował przedterminowo, podając przy tym datę i czas głosowania. Jeżeli wyborca złożył swój podpis w wyciągu ze spisu wyborców, wówczas wymienione adnotacje, jak również seria i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu po zakończeniu głosowania przedterminowego wpisywane są do spisu

wyborców. Wymieniony wyciąg ze spisu wyborców przechowywany jest razem ze spisem wyborców.

7. Wyborca wypełnia kartę do głosowania i wrzuca ją do przenośnej urny wyborczej w trybie przewidzianym przez artykuł 73 niniejszej Ustawy Federalnej.

8. W związku z przeprowadzeniem głosowania przedterminowego sporządzany jest stosowny akt, w którym podaje się dzień i czas głosowania, liczbę wyborców, którzy otrzymali karty do głosowania w celu wzięcia udziału w głosowaniu przedterminowym, nazwiska członków komisji wyborczej oraz innych osób obecnych przy głosowaniu. Wymieniony akt przechowywany jest razem z przenośną urną wyborczą.

9. Z chwilą zakończenia głosowania przedterminowego szczeliny wrzutowe do kart do głosowania w przenośnych urnach wyborczych zostają opieczetowane przez przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej. Przechowanie przenośnych urn wyborczych zapewnia sekretarz obwodowej komisji wyborczej. Przenośne urny wyborcze nie są otwierane do chwili rozpoczęcia obliczania głosów wyborców w obwodzie głosowania. Zabrania się używania przenośnych urn wyborczych z wrzuconymi do nich przez przedterminowo głosujących wyborców kartami do głosowania do przeprowadzenia głosowania w dniu głosowania.

10. W czasie głosowania przedterminowego mają prawo być obecne osoby wymienione w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej. W wypadku przeprowadzania głosowania przedterminowego z użyciem przenośnych urn wyborczych obwodowa komisja wyborcza winna zapewnić nie mniej niż dwóm osobom spośród członków komisji wyborczej z prawem głosu doradczego, obserwatorów wyznaczonych przez różnych zarejestrowanych kandydatów, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze takie same jak udającym się w celu przeprowadzenia głosowania przedterminowego członkom obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu możliwości dotarcia do miejsca przeprowadzenia głosowania przedterminowego.

11. Głosowanie przedterminowe przeprowadzane jest tylko w czasie ustalonym na mocy postanowienia właściwej obwodowej komisji wyborczej, który to czas winien być podany do wiadomości wyborców i osób wymienionych w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej za pośrednictwem środków masowego przekazu i (lub) w inny sposób.

12. W wypadku przeprowadzania głosowania przedterminowego komisja wyborcza obowiązana jest zapewnić tajność głosowania, wykluczyć możliwość zniekształcenia wyrazu woli wyborców, zapewnić zachowanie w stanie nienaruszonym kart do głosowania oraz ewidencję głosów wyborców przy ustalaniu wyników głosowania i wyniku wyborów.

Artykuł 75. Tryb głosowania w dniu głosowania poza lokalem wyborczym

1. Obwodowa komisja wyborcza obowiązana jest zapewnić możliwość udziału w głosowaniu tym wyborcom, którzy mają prawo być wciągnięci lub zostali wciągnięci do spisu wyborców w danym obwodzie głosowania i z istotnych powodów (ze względu na stan zdrowia, inwalidztwo i inne przyczyny) nie mogą samodzielnie przybyć do lokalu wyborczego. Obwodowa komisja wyborcza ma prawo uznać powód wezwania za nieistotny i odmówić przeprowadzenia głosowania poza lokalem wyborczym.

2. Głosowanie poza lokalem wyborczym, z wyjątkiem wypadków przewidzianych przez artykuł 74 niniejszej Ustawy Federalnej, przeprowadzane jest tylko w dniu głosowania i tylko na podstawie pisemnego wniosku lub ustnej prośby (w tym przekazanych z pomocą innych osób) wyborcy o umożliwienie mu oddania głosu poza lokalem wyborczym. Wniosek (prośba) może zostać złożony (złożona) przez wyborcę w dowolnym czasie po utworzeniu obwodowej komisji wyborczej, nie później jednak niż na cztery godziny przed upływem czasu głosowania w dniu głosowania. Obwodowa komisja wyborcza rejestruje wszystkie złożone wnioski (prośby) w specjalnym rejestrze.

3. Podczas rejestracji ustnej prośby wyborcy w rejestrze wymienionym w ustępie 2 niniejszego artykułu, zostaje podany czas jej wpłynięcia, nazwisko, imię, imię obojczyckie członka obwodowej komisji wyborczej, który przyjął prośbę (te lefonogram, wiadomość itp.) i który poświadcza te dane swoim podpisem, jak również nazwisko, imię, imię obojczyckie osoby, która przekazała prośbę. Po przybyciu członków obwodowej komisji wyborczej do wyborcy prośba wyborcy zostaje potwierdzona w formie pisemnego wniosku, który rejestrowany jest z podaniem czasu wręczenia tego wniosku.
4. W pisemnym wniosku wyborcy o umożliwienie mu oddania głosu poza lokalem wyborczym winny być podane przyczyna, dla której wyborca nie może przybyć do lokalu wyborczego, i te same dane dotyczące wyborcy, jakie znajdują się w spisie wyborców.
5. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej obowiązany jest ogłosić, iż członkowie obwodowej komisji wyborczej będą przeprowadzać głosowanie poza lokalem wyborczym, nie później niż na 30 minut przed mającym nastąpić wyjazdem (wyjściem) w celu przeprowadzenia takiego głosowania.
6. Obwodowa komisja wyborcza winna dysponować niezbędną liczbą (nie większą jednak niż trzy) przenośnych urn wyborczych przeznaczonych do przeprowadzenia głosowania przewidzianego przez niniejszy artykuł, określaną w postanowieniu właściwej terytorialnej komisji wyborczej.
7. Członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu przeprowadzający głosowanie poza lokalem wyborczym otrzymując karty do głosowania kwitują ich odbiór podpisem w wykazie kart wydanych w celu przeprowadzenia głosowania poza lokalem wyborczym. Głosowanie poza lokalem wyborczym przeprowadza nie mniej niż dwóch członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, którzy winni mieć ze sobą uprzednio opieczętowaną (zaplombowaną) w obwodowej komisji wyborczej przenośną urnę wyborczą, niezbędną liczbę przepisowego wzoru kart do głosowania, poświadczony wyciąg z rejestru wymienionego w ustępie 2 niniejszego artykułu, zawierający dane wyborców przewidziane w ustępie 8 artykułu 15 niniejszej Ustawy Federalnej, na których wniosek (prośbę) zostanie przeprowadzone głosowanie poza lokalem wyborczym (przy sporządzaniu wyciągu, w rejestrze czyni się stosowną adnotację), nadesłane pisemne wnioski wyborców o umożliwienie im oddania głosu poza lokalem wyborczym, jak również niezbędne przybory do pisania (z wyjątkiem ołówków) potrzebne do wypełnienia przez wyborcę kart do głosowania.
8. Głosowanie poza lokalem wyborczym odbywa się z zachowaniem wymogów artykułu 73 niniejszej Ustawy Federalnej.
9. W pisemnym wniosku o umożliwienie mu oddania głosu poza lokalem wyborczym wyborca podaje serię i numer swojego dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu, adres miejsca zamieszkania i potwierdza podpisem otrzymanie każdej karty do głosowania. Członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu swoimi podpisami składanymi na pisemnym wniosku wyborcy potwierdzają fakt wydania kart do głosowania. We wniosku zostaje odnotowany również fakt otrzymania nowej karty do głosowania w zamian za niewłaściwie wypełnioną.
10. Członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu przeprowadzający głosowania poza lokalem wyborczym mają prawo wydać karty do głosowania tylko tym wyborcom, których wnioski (prośby) zostały zarejestrowane w rejestrze zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu.
11. Seria i numer dowodu osobistego lub zastępującego go dokumentu wyborcy, który oddał głos poza lokalem wyborczym, zostają odnotowane w spisie wyborców przez członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, którzy przeprowadzali głosowanie poza lokalem wyborczym. Jednocześnie w odpowiedniej rubryce (rubrykach) spisu wyborców czyni się adnotację: „Głosował poza lokalem wyborczym”.

12. Podczas głosowania przeprowadzanego poza lokalem wyborczym mają prawo być obecni członkowie komisji wyborczej z prawem głosu doradczego i obserwatorzy. Obwodowa komisja wyborcza winna przy tym zapewnić nie mniej niż dwóm osobom spośród członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, obserwatorów wyznaczonych przez różnych kandydatów, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze takie same jak przeprowadzającym głosowanie poza lokalem wyborczym członkom obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu możliwości dotarcia do miejsca przeprowadzenia głosowania. Sposób przeprowadzenia głosowania poza lokalem wyborczym winien wykluczać możliwość naruszenia praw wyborczych obywateli, jak również zniekształcenia wyrazu woli wyborców.

13. W wypadku, gdy wyborca, od którego wpłynął wniosek (wpłynęła prośba) o umożliwienie mu oddania głosu poza lokalem wyborczym, przybył do lokalu obwodowej komisji wyborczej w celu oddania głosu po tym, gdy skierowano do niego członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu w celu przeprowadzenia głosowania poza lokalem wyborczym, właściwy członek obwodowej komisji wyborczej dopóty nie ma prawa wydać mu w lokalu komisji karty do głosowania dopóki nie powrócą członkowie obwodowej komisji wyborczej organizujący głosowanie poza lokalem wyborczym na wniosek (prośbę) tegoż wyborcy i nie zostanie ustalone, że wymieniony wyborca nie głosował poza lokalem wyborczym.

14. Po zakończeniu głosowania poza lokalem wyborczym z wykorzystaniem przenośnej urny wyborczej obwodowa komisja wyborcza sporządza akt, w którym zostaje podana liczba kart do głosowania wydanych członkom obwodowej komisji wyborczej przeprowadzającym głosowanie poza lokalem wyborczym przy użyciu tejże przenośnej urny wyborczej, liczbę pisemnych wniosków wyborców o umożliwienie im oddania głosu poza lokalem wyborczym, liczbę wydanych wyborcom i zwróconych (nie wykorzystanych, niewłaściwie wypełnionych przez wyborców) kart do głosowania, jak również informacje dotyczące członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, którzy przeprowadzali głosowanie poza lokalem wyborczym, członków obwodowej komisji wyborczej z prawem głosu doradczego oraz obserwatorów obecnych podczas głosowania przeprowadzanego poza lokalem wyborczym.

Artykuł 76. Protokoły wyników głosowania sporządzane przez obwodową komisję wyborczą

1. Obwodowa komisja wyborcza sporządza dwa protokoły wyników głosowania we właściwym obwodzie głosowania: protokół Nr 1 wyników głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym i protokół Nr 2 wyników głosowania w federalnym okręgu wyborczym.

2. Sporządzony przez obwodową komisję wyborczą protokół głosowania z reguły sporządzany jest na jednym arkuszu. Jeżeli protokół został sporządzony na więcej niż jednym arkuszu, każdy arkusz winien być ponumerowany i podpisany przez wszystkich obecnych członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu oraz opatrzony pieczęcią obwodowej komisji wyborczej. Każdy z wymienionych w ustępie 1 niniejszego artykułu protokołów winien zawierać:

- a) numer egzemplarza;
- b) nazwę wyborów, datę głosowania, nazwę i numer okręgu wyborczego;
- c) słowo „Protokół”;
- d) nazwę komisji wyborczej z podaniem numeru obwodu głosowania;
- e) wiersze protokołu:

wiersz 1. Liczbę wyborców figurujących w spisie wyborców w chwili zakończenia głosowania i posiadających czynne prawo wyborcze we właściwym okręgu wyborczym;

wiersz 2. Liczbę kart do głosowania, jaką otrzymała obwodowa komisja wyborcza;

- wiersz 3. Liczbę kart do głosowania wydanych wyborcom, którzy głosowali przedterminowo;
- wiersz 4. Liczbę skasowanych kart do głosowania;
- wiersz 5. Liczbę kart do głosowania wydanych wyborcom w obwodzie głosowania w dniu głosowania;
- wiersz 6. Liczbę kart do głosowania wydanych wyborcom, którzy oddali głos poza lokalem wyborczym;
- wiersz 7. Liczbę kart do głosowania znajdujących się w przenośnych urnach wyborczych;
- wiersz 8. Liczbę kart do głosowania znajdujących się w stacjonarnych urnach wyborczych;
- wiersz 9. Liczbę ważnych kart do głosowania;
- wiersz 10. Ogólną liczbę nieważnych kart do głosowania;
- wiersz 11. Liczbę kart do głosowania unieważnionych na podstawie ustępu 14 artykułu 77 niniejszej Ustawy Federalnej (o ile liczba kart do głosowania we właściwym okręgu wyborczym, stwierdzona w przenośnej urnie wyborczej, jest większa niż liczba wniosków wyborców zawierających adnotację o otrzymaniu kart do głosowania, bądź liczba stosownych adnotacji w spisie wyborców o tym, że wyborca głosował przedterminowo);
- wiersz 12. Liczbę nieważnych kart do głosowania, nie zawierających adnotacji w żadnej z pozycji;
- wiersz 13. Liczbę zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą;
- wiersz 14. Liczbę zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, wydanych wyborcom przez obwodową komisję wyborczą w obwodzie głosowania do dnia głosowania;
- wiersz 15. Liczbę wyborców, którzy głosowali w obwodzie głosowania na podstawie zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej;
- wiersz 16. Liczbę skasowanych nie wykorzystanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej;
- wiersz 17. Liczbę zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, skasowanych zgodnie z ustępem 6 artykułu 73 niniejszej Ustawy Federalnej;
- f) wykaz zażaleń (oświadczeń), aktów oraz innych dokumentów załączonych do protokołu;
- g) nazwiska i inicjały imion przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, sekretarza i innych członków komisji wyborczej oraz ich podpisy;
- h) datę i czas (godzinę i minuty) podpisania protokołu (jeżeli protokół został sporządzony na więcej niż jednym arkuszu - na każdym arkuszu protokołu);
- i) pieczęć komisji wyborczej (jeżeli protokół został sporządzony na więcej niż jednym arkuszu - na każdym arkuszu protokołu).
3. W wierszu 18 i w następnych wierszach protokołu Nr 1 wyników głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym dodatkowo zostają wpisane:
- w kolejności alfabetycznej nazwiska, imiona i imiona ojcowskie, a w razie ich zbieżności - inne dane dotyczące figurujących na karcie do głosowania zarejestrowanych kandydatów oraz liczba głosów wyborców oddanych na każdego z zarejestrowanych kandydatów;
- liczba głosów wyborców oddanych przeciw wszystkim kandydatom.
4. W wierszu 18 i w następnych wierszach protokołu Nr 2 wyników głosowania w federalnym okręgu wyborczym dodatkowo zostają wpisane:
- nazwy zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, które zgłosiły federalne listy kandydatów, w kolejności ich umieszczenia na karcie do głosowania oraz liczba głosów wyborców oddanych na każdą z federalnych list kandydatów;
- liczba głosów wyborców oddanych przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów.
5. Liczby wymienione w ustępach 2-4 niniejszego artykułu wpisywane są do protokołów wyników głosowania cyframi i słownie.

Artykuł 77. Tryb obliczania głosów wyborców i sporządzania protokołów wyników głosowania przez obwodowe komisje wyborcze

1. Głosy wyborców obliczane są w sposób otwarty i jawny bezpośrednio przez członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu. Osobom wymienionym w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej należy umożliwić obecność przy obliczaniu głosów wyborców i prowadzenie obserwacji obliczania.

2. Z chwilą upływu czasu głosowania przewodniczący obwodowej komisji wyborczej ogłasza, iż otrzymać karty do głosowania i oddać głos mogą tylko ci wyborcy, którzy już znajdują się w lokalu wyborczym. Obliczanie głosów wyborców rozpoczyna się natychmiast po zakończeniu głosowania i trwa nieprzerwanie do chwili ustalenia wyników głosowania, które winny zostać podane do wiadomości wszystkich członków obwodowej komisji wyborczej i osób obecnych zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną przy obliczaniu głosów.

3. Po zakończeniu głosowania członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu w obecności osób wymienionych w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej liczą i kasują przez odcięcie lewego dolnego rogu nie wykorzystane karty do głosowania (niedopuszczalne jest przy tym uszkodzenie kwadratów umieszczonych na karcie na prawo od informacji dotyczących zarejestrowanych kandydatów, od nazw zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych oraz od uwag: „Przeciw wszystkim kandydatom”, „Przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów”), a następnie ogłaszają i wpisują w wierszu 4 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów liczbę skasowanych kart do głosowania, którą stanowi suma liczby nie wykorzystanych kart do głosowania i liczby kart do głosowania wypełnionych niewłaściwie przez wyborców w trakcie głosowania. Następnie członkowie obwodowej komisji wyborczej ogłaszają liczbę nie wykorzystanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej i wpisują ją w wierszu 16 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów. Zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, skasowane zgodnie z ustępem 6 artykułu 73 niniejszej Ustawy Federalnej, są liczone, a ich liczba zostaje ogłoszona i wpisana w wierszu 17 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów. Ze skasowanymi kartami do głosowania i zaświadczeniami o wykreśleniu z ewidencji wyborczej mają prawo wzrokowo zapoznać się członkowie komisji wyborczej z prawem głosu doradczego, obserwatorzy i obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi) pod kontrolą członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.

4. Przed dokonaniem bezpośredniego obliczenia głosów wyborców członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu wpisują na każdej stronie spisu wyborców następujące sumaryczne dane odnośnie tej strony - osobno dla federalnego i jednomandatowego okręgów wyborczych:

a) liczbę wyborców wciągniętych do spisu (bez uwzględniania tych wyborców, którym w terytorialnej i obwodowej komisjach wyborczych wydano zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej). Przy ustalaniu liczby wyborców wciągniętych do spisu w jednomandatowym okręgu wyborczym, nie uwzględnia się wyborców wciągniętych do spisu wyborców na podstawie zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, o ile otrzymali oni karty do głosowania tylko w federalnym okręgu wyborczym;

b) liczbę kart do głosowania wydanych wyborcom w obwodzie głosowania w dniu głosowania (ustalaną na podstawie liczby podpisów wyborców w spisie wyborców);

c) liczbę kart do głosowania wydanych tym wyborcom, którzy oddali głos poza lokalem wyborczym (ustalaną na podstawie liczby odpowiednich adnotacji w spisie wyborców);

d) liczbę tych wyborców, którzy głosowali przedterminowo (ustalaną na podstawie liczby odpowiednich adnotacji w spisie wyborców);

e) liczbę zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej wydanych wyborcom przez obwodową komisję wyborczą w obwodzie głosowania;

f) liczbę tych wyborców, którzy głosowali w obwodzie głosowania na podstawie zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej.

5. Po wpisaniu danych wymienionych w ustępie 4 niniejszego artykułu każda strona spisu wyborców zostaje podpisana przez członka obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, który wpisuje te dane, a następnie je sumuje, ogłaszając i komunikując wyniki przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego lub sekretarzowi obwodowej komisji wyborczej oraz osobom obecnym przy obliczaniu głosów. Na ostatnim arkuszu listy wyborców przewodniczący, zastępca przewodniczącego lub sekretarz obwodowej komisji wyborczej wpisuje dane końcowe, będące sumą danych ustalonych zgodnie z ustępem 4 niniejszego artykułu, poświadczając je swoim podpisem i pieczęcią obwodowej komisji wyborczej. Następnie ze spisem wyborców mają prawo zapoznać się osoby wymienione w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej.

6. Przewodniczący, zastępca przewodniczącego lub sekretarz obwodowej komisji wyborczej uściśla, ogłasza i wpisuje w wierszach 1 i 2 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów:

a) liczbę wyborców wciągniętych do spisu wyborców do chwili zakończenia głosowania i posiadających czynne prawo wyborcze we właściwym okręgu wyborczym;

b) liczbę kart do głosowania otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą.

7. Ogłasza się i wpisuje w wierszach 13, 14 i 15 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów następujące dane:

a) liczbę zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej otrzymanych przez obwodową komisję wyborczą;

b) liczbę zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej wydanych wyborcom przez obwodową komisję wyborczą w obwodzie głosowania;

c) liczbę tych wyborców, którzy głosowali w obwodzie głosowania na podstawie zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej.

8. Następnie w wierszach 5, 6 i 3 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów wpisuje się następujące dane:

a) liczbę kart do głosowania wydanych wyborcom w obwodzie głosowania w dniu głosowania;

b) liczbę kart do głosowania wydanych tym wyborcom, którzy oddali głos poza lokalem wyborczym;

c) liczbę kart do głosowania wydanych tym wyborcom, którzy głosowali przedterminowo zgodnie z ustępami 2-9 artykułu 74 niniejszej Ustawy Federalnej.

9. Następnie przewodniczący lub sekretarz obwodowej komisji wyborczej zapewnia takie warunki przechowania spisu wyborców, które uniemożliwiają dostęp do niego osobom biorącym udział w obliczaniu głosów. Dalsze prace związane ze spisem wyborców nie mogą być prowadzone do chwili sprawdzenia kontrolnych zestawień porównawczych danych wpisanych do protokołów wyników głosowania, zgodnie z ustępem 22 niniejszego artykułu.

10. Bezpośredniego obliczenia głosów wyborców dokonują członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu na podstawie kart do głosowania znajdujących się w urnach wyborczych.

11. Przy bezpośrednim obliczaniu głosów wyborców mają prawo być obecni członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem głosu doradczego, jak również osoby wymienione w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej.

12. Bezpośrednie obliczanie głosów wyborców odbywa się w lokalu wyborczym w miejscach urządzonych w taki sposób, aby dostęp do nich mieli zarówno członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, jak i z prawem głosu doradczego. Członkom

obwodowej komisji wyborczej, z wyjątkiem przewodniczącego (zastępcy przewodniczącego) i sekretarza obwodowej komisji wyborczej, zabrania się używania przy obliczaniu głosów przyborów do pisania. Wszyscy obecni winni mieć przy tym możliwość obserwowania czynności członków obwodowej komisji wyborczej.

13. W trakcie bezpośredniego obliczania głosów obwodowa komisja wyborcza oddziela karty do głosowania nieprzepisowego wzoru, to znaczy nie sporządzone oficjalnie bądź nie poświadczone przez komisję wyborczą. Wymienionych kart do głosowania nie uwzględnia się w trakcie bezpośredniego obliczania głosów.

14. W pierwszej kolejności dokonuje się obliczenia kart do głosowania znajdujących się w przenośnych urnach wyborczych: najpierw w tych, które zawierają karty do głosowania wrzucone przez wyborców głosujących przedterminowo, a następnie - w zawierających karty do głosowania wrzucone przez wyborców, którzy w dniu głosowania oddali głos poza lokalem wyborczym. Otwarcie każdej przenośnej urny wyborczej poprzedzone zostaje ogłoszeniem liczby wyborców, jacy oddali głos z wykorzystaniem danej przenośnej urny wyborczej, oraz sprawdzeniem, czy znajdujące się na niej pieczęcie (plomby) nie zostały uszkodzone, o czym przewodniczący obwodowej komisji wyborczej proponuje przekonać się członkom komisji oraz innym obecnym przy obliczaniu głosów osobom. Obliczanie odbywa się w sposób nie naruszający tajemnicy głosowania z jednoczesnym oddzieleniem kart do głosowania nieprzepisowego wzoru. Liczba wydobytych kart przepisowego wzoru zostaje ogłoszona i wpisana w 7 wierszu protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów. Jeżeli liczba ujawnionych we właściwej urnie wyborczej a sporządzonych według właściwego wzoru kart do głosowania w federalnym okręgu wyborczym lub w jednomandatowym okręgu wyborczym jest większa niż liczba adnotacji w spisie wyborców o tym, że wyborca głosował przedterminowo, bądź liczbę wniosków wyborców zawierających adnotację o otrzymaniu karty do głosowania we właściwym okręgu wyborczym, wszystkie karty do głosowania we właściwym okręgu wyborczym, znajdujące się w danej przenośnej urnie wyborczej, na mocy postanowienia obwodowej komisji wyborczej zostają unieważnione, w związku z czym sporządzany jest oddzielny akt załączany do właściwego protokołu wyników głosowania, w którym to akcie podane zostają nazwiska i inicjały imion członków obwodowej komisji wyborczej, którzy przeprowadzali głosowania przedterminowe bądź głosowanie poza lokalem wyborczym z wykorzystaniem danej przenośnej urny wyborczej. Liczba unieważnionych w tym wypadku kart do głosowania zostaje wpisana w 11 wierszu odpowiedniego protokołu wyników głosowania we właściwym okręgu wyborczym oraz jego powiększonego wzoru i nie jest uwzględniana w trakcie bezpośredniego obliczania głosów. Te karty wyborcze zostają spakowane oddzielnie i opieczętowane.

15. Stacjonarne urny wyborcze zostają otwarte po sprawdzeniu, czy znajdujące się na nich pieczęcie (plomby) nie zostały uszkodzone.

16. Członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu sortują, układając w oddzielne pliki, karty do głosowania wydobyte z przenośnych i stacjonarnych urn wyborczych według głosów oddanych na każdego z zarejestrowanych kandydatów, na każdą federalną listę kandydatów, przeciw wszystkim kandydatom, przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów, oddzielając jednocześnie karty niewłaściwego wzoru i nieważne karty do głosowania w jednomandatowym i federalnym okręgach wyborczych. W trakcie sortowania kart do głosowania członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu ogłaszają znajdujące się na karcie do głosowania adnotacje wyborcy, przedkładając karty do wglądu w celu dokonania kontroli wzrokowej wszystkim obecnym.

17. Po zakończeniu sortowania kart do głosowania dokonuje się obliczenia głosów wyborców na podstawie kart do głosowania sporządzonych według przepisowego wzoru. Nie mniej niż dwóch członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu przelicza karty do głosowania z podziałem na głosy oddane na każdego z zarejestrowanych kandydatów,

na każdą federalną listę kandydatów, oraz na głosy oddane przeciw wszystkim kandydatom, przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów. Uzyskane dane po ich ogłoszeniu wpisywane są w wierszu 18 i w następnych wierszach protokołów wyników głosowania, jak również ich powiększonych wzorów.

18. Nieważne karty do głosowania są liczone i sumowane oddzielnie. Ogólna liczba nieważnych kart do głosowania, łącznie z unieważnionymi kartami do głosowania zgodnie z ustępem 14 niniejszego artykułu, zostaje ogłoszona i wpisana w 10 wierszu protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów, przy czym w wierszu 12 protokołów oraz ich powiększonych wzorów zostaje wpisana liczba nieważnych kart do głosowania nie zawierających znaków w odniesieniu do żadnej z pozycji. Unieważnia się karty do głosowania, na których podstawie nie sposób ustalić wyrazu woli wyborcy, w szczególności takie, w których znak (znaki) został (zostały) umieszczony (umieszczone) więcej niż w jednym kwadracie bądź nie został (zostały) umieszczony (umieszczone) w żadnym z nich. W wypadku powstania wątpliwości co do uznania karty za nieważną obwodowa komisja wyborcza rozstrzyga kwestię w głosowaniu, zaś na odwrotnej stronie karty zostają podane przyczyny jej unieważnienia. Zapis ten zostaje potwierdzony podpisami nie mniej niż trzech członków komisji z prawem decydującego głosu i poświadczony pieczęcią komisji.

19. Następnie członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu sumują dane z wiersza 18 i następnych wierszy protokołów wyników głosowania, ogłaszają liczbę ważnych kart do głosowania i wpisują ją w wierszu 9 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów.

20. Członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu ustalają liczbę sporządzonych według przepisowego wzoru kart do głosowania w federalnym i jednomandatowym okręgach wyborczych, znajdujących się w stacjonarnych urnach wyborczych, ogłaszają ją i wpisują w wierszu 8 protokołów wyników głosowania oraz ich powiększonych wzorów.

21. Z posortowanymi kartami do głosowania mają prawo zapoznać się wzrokowo pod kontrolą członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu członkowie komisji wyborczej z prawem głosu doradczego, obserwatorzy i obserwatorzy zagraniczni (międzynarodowi).

22. Po zakończeniu obliczania kart do głosowania dokonuje się sprawdzenia kontrolnych zestawień porównawczych danych wpisanych do protokołów wyników głosowania (załącznik Nr 5). W wypadku, gdy kontrolne zestawienia nie są zgodne z wzorcem, obwodowa komisja wyborcza podejmuje postanowienie o przeprowadzeniu dodatkowego obliczenia w odniesieniu do wszystkich lub do poszczególnych wierszy protokołów wyników głosowania, w tym dodatkowego obliczenia kart do głosowania. W wypadku, gdy w wyniku dodatkowego obliczenia należy wprowadzić zmiany do protokołu wyników głosowania, wypełniony zostaje nowy blankiet protokołu, a do jego powiększonego wzoru zostają wprowadzone stosowne poprawki.

23. Po zakończeniu obliczania karty do głosowania zostają spakowane do oddzielnych paczek - dla zarejestrowanych kandydatów i dla federalnych list kandydatów, na których (które) oddano głosy na właściwych kartach. Do osobnych paczek zostają spakowane karty oddane przeciw wszystkim kandydatom i przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów, jak również nieważne i skasowane karty do głosowania w federalnym i jednomandatowym okręgach wyborczych. Na każdej paczce podaje się liczbę znajdujących się w niej kart do głosowania, nazwisko zarejestrowanego kandydata, nazwę zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego zaznaczone na właściwych kartach bądź umieszcza adnotację: „Nieważne karty do głosowania w federalnym okręgu wyborczym”, „Nieważne karty do głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym”, „Przeciw wszystkim kandydatom” lub „Przeciw wszystkim federalnym listom kandydatów”. Ułożone w ten sposób karty do głosowania pakowane

są do worków lub pudeł, na których zostają podane numer obwodu głosowania, numer (nazwa) okręgu wyborczego oraz liczba kart do głosowania. Worki lub pudła zostają opieczetowane i mogą być otwarte tylko na mocy postanowienia nadrzędnej komisji wyborczej lub sądu. Na wymienionych workach lub pudłach mają prawo złożyć swoje podpisy zarówno członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, jak i z prawem głosu doradczego.

24. Protokoły wyników głosowania sporządzane są w trzech egzemplarzach i podpisywane przez wszystkich obecnych członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.

25. Jeżeli w czasie wypełniania protokołów wyników głosowania niektórzy członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu są nieobecni, zostaje to odnotowane w protokołach z podaniem powodu ich nieobecności. Protokoły są ważne, jeżeli zostały podpisane przez większość ustanowionej liczby członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.

26. Niedopuszczalne jest wypełnianie protokołów wyników głosowania ołówkiem oraz wprowadzanie do nich jakichkolwiek zmian. W trakcie podpisywania protokołów członkowie obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, którzy nie zgadzają się z treścią protokołów, mają prawo załączyć do protokołów zdanie odrębne, co zostaje odpowiednio odnotowane w protokołach.

27. Na żądanie członka obwodowej komisji wyborczej, osób wymienionych w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej obwodowa komisja wyborcza bezzwłocznie po podpisaniu protokołów wyników głosowania obowiązana jest wydać wymienionym osobom kopie protokołów wyników głosowania lub umożliwić im sporządzenie ich kopii, jak również poświadczyć je.

28. Pierwsze egzemplarze sporządzonych przez obwodową komisję wyborczą protokołów wyników głosowania po podpisaniu ich przez wszystkich obecnych członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu i po wydaniu bądź poświadczeniu kopii protokołów wyników głosowania wszystkim osobom spośród osób wymienionych w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej obecnym przy obliczaniu głosów, które zażądały wydania im lub poświadczenia wymienionych kopii, niezwłocznie przesyłane są do właściwej terytorialnej komisji wyborczej i nie podlegają zwrotowi do obwodowej komisji wyborczej. Do pierwszych egzemplarzy protokołów załącza się zdania odrębne członków obwodowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, zażalenia (oświadczenia) na naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej, jakie wpłynęły do komisji wyborczej, jak również postanowienia podjęte przez obwodową komisję wyborczą odnośnie wymienionych zażeń (oświadczeń) oraz sporządzone przez komisję akty i rejestry. Poświadczone kopie wymienionych dokumentów i postanowień obwodowej komisji wyborczej zostają załączone do drugich egzemplarzy protokołów.

29. Drugie egzemplarze protokołów wraz z przewidzianą przez niniejszą Ustawę Federalną dokumentacją wyborczą, łącznie z opieczetowanymi kartami do głosowania i listami członków obwodowej komisji wyborczej z prawem głosu doradczego oraz osób wymienionych w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej obecnych przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołów, jak również pieczęcią obwodowej komisji wyborczej do czasu zakończenia pracy komisji przechowuje sekretarz obwodowej komisji wyborczej - opieczetowane i w strzeżonym pomieszczeniu. Dokumenty wyborcze, w tym karty do głosowania, przekazywane są właściwym terytorialnym komisjom wyborczym nie później niż w ciągu pięciu dni od chwili oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów.

30. Trzecie egzemplarze protokołów (ich kopie) udostępniane są do wglądu osobom wymienionym w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, a następnie zostają wywieszane do publicznej wiadomości w miejscu ustalonym przez obwodową komisję wyborczą.

31. W wypadku posiadania niezbędnego sprzętu zgodnie z postanowieniem komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej i po uzgodnieniu z Centralną Komisją Wyborczą Federacji Rosyjskiej kwestii wykorzystania technicznych środków obliczania głosów (w tym skanera kart do głosowania) okręgowe komisje wyborcze wyznaczają te obwody głosowania, w których będą stosowane wymienione środki techniczne. Wyniki głosowania uzyskane za pomocą wymienionych środków technicznych są informacjami wstępnymi, nie mającymi mocy prawnej.

32. W razie korzystania z technicznych środków obliczania głosów zabrania się rozgłaszania wyników obliczenia głosów do chwili zakończenia głosowania w obwodzie głosowania, z wyjątkiem informacji dotyczących ogólnej liczby obywateli, którzy oddali swój głos.

33. W wypadku posiadania odpowiedniego sprzętu dane protokołu wyników głosowania natychmiast po podpisaniu protokołu przez członków obwodowej komisji wyborczej powstałej w obwodzie głosowania utworzonym na statku znajdującym się w rejsie, w stacji polarnej, na terenie odległym lub trudno dostępnym bądź poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej przekazywane są technicznymi kanałami łączności do nadrzędnej komisji wyborczej, z tym, iż następnie, przy pierwszej nadarzającej się sposobności, należy obowiązkowo - bezpośrednio bądź za pośrednictwem przedstawicielstw dyplomatycznych i placówek konsularnych Federacji Rosyjskiej, bądź w inny sposób zapewniający zachowanie dokumentacji wyborczej w stanie nienaruszonym i dostarczenie jej do miejsca przeznaczenia - przedłożyć pierwsze egzemplarze protokołów wyników głosowania oraz całą dokumentację wyborczą, łącznie z kartami do głosowania, nadrzędnej komisji wyborczej.

34. Tryb wykorzystania technicznego systemu przekazywania informacji o wyborach, tryb i terminy przekazania, przetworzenia i wykorzystania wymienionych informacji, w tym przekazanych technicznymi kanałami łączności danych protokołów wyników głosowania, zatwierdza Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej.

35. W wypadku, gdy po podpisaniu protokołu wyników głosowania i przesłaniu jego pierwszego egzemplarza terytorialnej komisji wyborczej obwodowa komisja wyborcza, która sporządziła protokół, ujawniła w nim nieścisłość (omylkę pisarską, błąd drukarski bądź błąd w sumowaniu danych), obowiązana jest ona do rozpatrzenia na swoim posiedzeniu kwestii uściślenia protokołu. Obwodowa komisja wyborcza, informując o przeprowadzeniu wymienionego posiedzenia zgodnie z ustępem 2 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, obowiązana jest podać, iż będzie na nim rozpatrywana dana kwestia. O podjętym postanowieniu obwodowa komisja wyborcza w trybie obligatoryjnym informuje swoich członków z prawem głosu doradczego, obserwatorów oraz inne osoby, które były obecne przy sporządzaniu wcześniej zatwierdzonego protokołu wyników głosowania, jak również przedstawicieli środków masowego przekazu. W tym wypadku obwodowa komisja wyborcza sporządza protokół wyników głosowania opatrzony adnotacją: „Powtórny”. Wymieniony protokół bezzwłocznie zostaje przesłany terytorialnej komisji wyborczej.

Artykuł 78. Ustalenie wyników głosowania przez terytorialną komisję wyborczą

1. Na podstawie danych protokołów wyników głosowania sporządzonych przez obwodowe komisje wyborcze, w tym przekazanych technicznymi kanałami łączności z obwodowych komisji wyborczych powstałych w obwodach głosowania utworzonych na statkach znajdujących się w rejsie, w stacjach polarnych, na terenach odległych lub trudno dostępnych bądź poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej, terytorialna komisja wyborcza, po uprzednim sprawdzeniu prawidłowości sporządzenia protokołów, nie później niż w ciągu dwóch dni od dnia głosowania, sumując wszystkie zawarte w nich dane, ustala wyniki głosowania na właściwym terenie. Podsumowania danych zawartych w protokołach wyników głosowania sporządzonych przez obwodowe komisje wyborcze dokonują bezpośrednio członkowie teryto-

rialnej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu. Mają prawo być przy tym obecne osoby wymienione w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej.

2. Odnośnie wyników głosowania terytorialna komisja wyborcza sporządza protokoły Nr 1 i Nr 2 dotyczące wyników głosowania, do których wpisuje:

- a) dane odnośnie liczby obwodowych komisji wyborczych na właściwym terenie;
- b) dane odnośnie liczby protokołów Nr 1 i Nr 2 dotyczących wyników głosowania, nadesłanych przez obwodowe komisje wyborcze, na których podstawie terytorialna komisja wyborcza sporządza protokoły wyników głosowania;
- c) sumaryczne dane odnośnie wszystkich wierszy protokołów wyników głosowania sporządzonych przez obwodowe komisje wyborcze, ustanowionych w ustępach 2-4 artykułu 76 niniejszej Ustawy Federalnej.

3. Protokoły wyników głosowania sporządzane są przez terytorialną komisję wyborczą w trzech egzemplarzach i podpisywane przez wszystkich obecnych członków terytorialnej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu z podaniem daty i czasu (godziny i minuty) ich sporządzenia. Do każdego egzemplarza właściwego protokołu zostają załączone:

- a) zbiorcza tabela wyników głosowania na właściwym terenie w federalnym bądź jednomandatowym okręgu wyborczym, zawierająca pełne dane wszystkich protokołów wyników głosowania nadesłanych przez obwodowe komisje wyborcze;
- b) akty dotyczące otrzymania przez terytorialną komisję wyborczą kart do głosowania, przekazania ich obwodowym komisjom wyborczym, jak również skasowania nie wykorzystanych kart do głosowania przechowywanych przez terytorialną komisję wyborczą, z podaniem liczby tych kart;
- c) akty dotyczące wydania wyborcom przez terytorialną komisję wyborczą zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, przekazania ich obwodowym komisjom wyborczym, jak również skasowania nie wykorzystanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, z podaniem liczby tych zaświadczeń.

4. Zbiorcze tabele i akty podpisują przewodniczący i sekretarz terytorialnej komisji wyborczej. Członek terytorialnej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, który nie zgadza się ze wszystkimi protokołami lub z ich poszczególnymi zapisami, ma prawo załączyć do protokołów zdanie odrębne, co zostaje odpowiednio odnotowane w protokołach.

5. Do pierwszych egzemplarzy protokołów wyników głosowania sporządzonych przez terytorialną komisję wyborczą zostają załączone zdania odrębne członków terytorialnej komisji wyborczej, jak również zażalenia (oświadczenia) na naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej, które wpłynęły do terytorialnej komisji wyborczej, oraz postanowienia, jakie podjęła w związku z nimi terytorialna komisja wyborcza. Poświadczona kopie zdań odrębnych, zażeń (oświadczeń) i postanowień terytorialnej komisji wyborczej zostają załączone do drugich egzemplarzy protokołów.

6. Pierwsze egzemplarze protokołów wyników głosowania sporządzonych przez terytorialną komisję wyborczą, po ich podpisaniu przez wszystkich obecnych członków terytorialnej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu wraz z protokołami obwodowych komisji wyborczych i pierwszymi egzemplarzami zbiorczych tabel wyników głosowania oraz aktów wymienionych w ustępie 3 niniejszego artykułu niezwłocznie przesyłane są do właściwej okręgowej komisji wyborczej i nie podlegają zwrotowi do terytorialnej komisji wyborczej.

7. Drugie egzemplarze protokołów wyników głosowania sporządzonych przez terytorialną komisję wyborczą wraz z drugimi egzemplarzami zbiorczych tabel wyników głosowania i aktów wymienionych w ustępie 3 niniejszego artykułu, jak również z listami członków komisji wyborczej z prawem głosu doradczego oraz osób wymienionych w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, które były obecne przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołów, przechowuje sekretarz terytorialnej komisji wyborczej w strzeżonym pomieszczeniu do czasu zakończenia pracy komisji, a w wypadku, gdy terytorialna komisja

wyborcza ma charakter stały - do chwili przekazania okręgowej komisji wyborczej, po ich oficjalnym opublikowaniu, ogólnych wyników wyborów.

8. Trzecie egzemplarze protokołów wyników głosowania sporządzonych przez terytorialną komisję wyborczą, trzecie egzemplarze zbiorczych tabel wyników głosowania i aktów wymienionych w ustępie 3 niniejszego artykułu udostępniane są do wglądu i w celu wykonania kopii członkom terytorialnej komisji wyborczej oraz członkom nadrzędnych komisji wyborczych z prawem głosu doradczego, osobom wymienionym w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, a następnie wymienione kopie zostają wywieszane w miejscu publicznym, ustalonym przez terytorialną komisję wyborczą. Po upływie pięciu dni od dnia głosowania trzecie egzemplarze protokołów, zbiorczych tabel wyników głosowania i aktów przekazywane są komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej.

9. W wypadku, gdy po podpisaniu protokołu wyników głosowania sporządzonego przez terytorialną komisję wyborczą i (lub) zbiorczej tabeli wyników głosowania oraz przesłaniu ich pierwszych egzemplarzy okręgowej komisji wyborczej terytorialna komisja wyborcza, która sporządziła protokół, zbiorczą tabelę ujawniła w nich nieścisłość (w tym omyłkę pisarską, błąd drukarski bądź błąd w sumowaniu danych protokołów obwodowych komisji wyborczych), obowiązana jest ona do rozpatrzenia na swoim posiedzeniu kwestii uściślenia protokołu i (lub) zbiorczej tabeli. Terytorialna komisja wyborcza, informując o przeprowadzeniu wymienionego posiedzenia zgodnie z ustępem 2 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, obowiązana jest podać, iż będzie na nim rozpatrywana dana kwestia. O podjętym postanowieniu terytorialna komisja wyborcza w trybie obligatoryjnym informuje swoich członków z prawem głosu doradczego, obserwatorów oraz inne osoby, które były obecne przy sporządzeniu wcześniej zatwierdzonego protokołu, jak również przedstawiciele środków masowego przekazu. W tym wypadku terytorialna komisja wyborcza sporządza protokół wyników głosowania, zbiorczą tabelę opatrzone adnotacją: „Powtórny” lub „Powtórna”. Wymienione protokół, zbiorcza tabela zostają bezzwłocznie przesłane okręgowej komisji wyborczej.

10. W wypadku ujawnienia błędów, niezgodności w protokole (protokołach) wyników głosowania lub pojawienia się wątpliwości co prawidłowości sporządzenia protokołu (protokołów), który wpłynął (które wpłynęły) z obwodowej komisji wyborczej, terytorialna komisja wyborcza ma prawo podjąć postanowienie o przeprowadzeniu powtórnego obliczenia głosów wyborców przez obwodową komisję wyborczą bądź o samodzielnym przeprowadzeniu powtórnego obliczenia głosów wyborców we właściwym obwodzie głosowania. Powtórne obliczenie głosów wyborców przeprowadza w obecności członka (członków) terytorialnej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu ta komisja wyborcza, która sporządziła i zatwierdziła podlegający sprawdzeniu protokół, lub komisja, która podjęła postanowienie o przeprowadzeniu powtórnego obliczenia głosów wyborców. Komisja wyborcza przeprowadzająca powtórne obliczenie głosów wyborców powiadamia o tym członków właściwej obwodowej komisji wyborczej, zarejestrowanych kandydatów lub ich mężów zaufania, inne osoby wymienione w ustępie 2 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, które mają prawo być obecne przy powtórnym obliczeniu głosów wyborców. Odnośnie wyników powtórnego obliczenia głosów wyborców komisja wyborcza, która przeprowadziła takie obliczenie, sporządza protokół wyników głosowania opatrzone adnotacją: „Powtórne obliczenie głosów”. Jeżeli protokół sporządza obwodowa komisja wyborcza, zostaje on bezzwłocznie przesłany terytorialnej komisji wyborczej.

Artykuł 79. Ustalenie wyniku wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym oraz ustalenie wyników głosowania w federalnym okręgu wyborczym

1. Na podstawie danych pierwszych egzemplarzy protokołów wyników głosowania sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze okręgowa komisja wyborcza, po uprzednim

sprawdzeniu prawidłowości ich sporządzenia, nie później niż w ciągu czterech dni od dnia głosowania, sumując wszystkie zawarte w nich dane, ustala wynik wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym, jak również ustala wyniki głosowania w federalnym okręgu wyborczym na terenie jednomandatowego okręgu wyborczego. Podsumowania danych zawartych w protokołach wyników głosowania sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze dokonują bezpośrednio członkowie okręgowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu.

2. Okręgowa komisja wyborcza uznaje wybory w jednomandatowym okręgu wyborczym za niebyłe:

a) jeżeli w wyborach wzięło udział mniej niż 25 procent wyborców wciągniętych do spisów wyborców do chwili zakończenia głosowania (liczbę wyborców, którzy wzięli udział w wyborach, wyznacza suma liczb w wierszach 3, 5 i 6 protokołu Nr 1 wyniku wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym);

b) jeżeli liczba głosów wyborców oddanych na kandydata, który zebrał największą liczbę głosów w stosunku do innego kandydata (innych kandydatów), jest mniejsza niż liczba głosów wyborców oddanych przeciw wszystkim kandydatom.

3. Okręgowa komisja wyborcza unieważnia wynik wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym:

a) w wypadku, gdy naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej, jakich dopuszczono się przy przeprowadzaniu głosowania lub ustalaniu wyników głosowania, uniemożliwiają wiarygodne ustalenie ostatecznego wyrazu woli wyborców;

b) w wypadku, gdy liczba obwodów głosowania, w których wyniki głosowania w jednomandatowym okręgu wyborczym zostały unieważnione, stanowi nie mniej niż jedną czwartą ogólnej liczby obwodów głosowania utworzonych na terenie tego jednomandatowego okręgu wyborczego;

c) na podstawie orzeczenia sądu.

4. Podstawy do unieważnienia wyborów nie mogą stanowić naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej sprzyjające wybraniu tych zarejestrowanych kandydatów, którzy nie zostali wybrani w wyniku głosowania, bądź takie, które miały skłonić lub skłaniały wyborców do głosowania na tych zarejestrowanych kandydatów, którzy nie zostali wybrani w wyniku głosowania.

5. Okręgowa komisja wyborcza na podstawie protokołów Nr 1 wyników głosowania sporządzonych przez właściwe terytorialne komisje wyborcze sporządza protokół Nr 1 wyniku wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym, do którego zostają wpisane następujące dane:

a) liczba terytorialnych komisji wyborczych w jednomandatowym okręgu wyborczym;

b) liczba protokołów Nr 1 wyników głosowania sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze, na podstawie których został sporządzony dany protokół;

c) sumaryczne dane dotyczące jednomandatowego okręgu wyborczego, pochodzące ze wszystkich wierszy protokołów Nr 1 wyników głosowania sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze;

d) nazwisko, imię i imię ojcowskie zarejestrowanego kandydata, wybranego na deputowanego.

6. Za wybranego w jednomandatowym okręgu wyborczym uznaje się tego zarejestrowanego kandydata, który otrzymał największą liczbę głosów wyborców biorących udział w głosowaniu. Liczbę głosów wyborców biorących udział w głosowaniu określa się na podstawie liczby przepisowego wzoru kart do głosowania stwierdzonych w urnach wyborczych. W wypadku jednakowej liczby głosów otrzymanych przez zarejestrowanych kandydatów, za wybranego uważa się tego kandydata, który został zarejestrowany wcześniej.

7. Okręgowa komisja wyborcza na podstawie protokołów Nr 2 wyników głosowania sporządzonych przez właściwe terytorialne komisje wyborcze sporządza protokół Nr 2 wyników głosowania w federalnym okręgu wyborczym na terenie jednomandatowego okręgu wyborczego, do którego zostają wpisane następujące dane:

- a) liczba terytorialnych komisji wyborczych w jednomandatowym okręgu wyborczym;
- b) liczba protokołów nr 2 wyników głosowania sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze, na podstawie których został sporządzony dany protokół;
- c) sumaryczne dane dotyczące okręgu wyborczego pochodzące ze wszystkich wierszy protokołów Nr 2 wyników głosowania sporządzonych przez terytorialne komisje wyborcze.

8. Protokoły wyniku wyborów i wyników głosowania sporządzane są przez okręgową komisję wyborczą w trzech egzemplarzach i podpisywane przez wszystkich obecnych członków okręgowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu z podaniem daty i czasu (godziny i minuty) ich sporządzenia. Do każdego egzemplarza właściwego protokołu zostają załączone:

- a) zbiorcza tabela wyniku wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym bądź wyników głosowania w federalnym okręgu wyborczym, zawierająca pełne dane wszystkich protokołów wyników głosowania nadesłanych przez terytorialne komisje wyborcze;
- b) akty dotyczące otrzymania przez okręgową komisję wyborczą kart do głosowania, przekazania ich terytorialnym i obwodowym komisjom wyborczym, jak również skasowania nie wykorzystanych kart do głosowania przechowywanych przez okręgową komisję wyborczą, z podaniem liczby tych kart;
- c) akty dotyczące wydania terytorialnym komisjom wyborczym zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, jak również skasowania nie wykorzystanych zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, z podaniem liczby tych zaświadczeń.

9. Zbiorcze tabele i akty podpisują przewodniczący i sekretarz okręgowej komisji wyborczej. Członek okręgowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu, który nie zgadza się ze wszystkimi protokołami lub z ich poszczególnymi zapisami, ma prawo załączyć do protokołów zdanie odrębne, co zostaje odpowiednio odnotowane w protokołach.

10. Do pierwszych egzemplarzy protokołów wyniku wyborów i wyników głosowania sporządzonych przez okręgową komisję wyborczą zostają załączone zdania odrębne członków okręgowej komisji wyborczej, jak również zażalenia (oświadczenia) na naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej, które wpłynęły do wymienionej komisji, oraz postanowienia, jakie zostały podjęte w związku z wymienionymi zażaleniami (oświadczeniami). Poświadczony kopie zdań odrębnych, zażaleń (oświadczeń) i postanowień wymienionej komisji wyborczej zostają załączone do drugich egzemplarzy protokołów.

11. Pierwsze egzemplarze każdego z protokołów sporządzonych przez okręgową komisję wyborczą, pierwsze egzemplarze właściwych zbiorczych tabel i aktów wymienionych w ustępie 8 niniejszego artykułu niezwłocznie po podpisaniu protokołów i zbiorczych tabel przesyłane są do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej i nie podlegają zwrotowi do okręgowej komisji wyborczej.

12. Drugie egzemplarze protokołów sporządzonych przez okręgową komisję wyborczą wraz z drugimi egzemplarzami zbiorczych tabel i aktów wymienionych w ustępie 8 niniejszego artykułu, jak również z listami członków komisji wyborczej z prawem głosu doradczego oraz osób wymienionych w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, które były obecne przy ustalaniu wyników głosowania i wyniku wyborów oraz sporządzaniu odpowiednich protokołów, jak również innej dokumentacji przewidzianej przez niniejszą Ustawę Federalną, przechowuje sekretarz okręgowej komisji wyborczej do chwili oficjalnego opublikowania ogólnych wyników wyborów, po czym przekazywane są one komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej.

13. Trzecie egzemplarze protokołów sporządzonych przez okręgową komisję wyborczą, trzecie egzemplarze zbiorczych tabel i aktów wymienionych w ustępie 8 niniejszego artykułu udostępniane są do wglądu i w celu wykonania kopii członkom okręgowej komisji wyborczej oraz członkom nadrzędnych komisji wyborczych z prawem głosu doradczego, osobom wymienionym w ustępie 5 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, a następnie zostają wywieszane w miejscu publicznym, ustalonym przez okręgową komisję wyborczą. Po upływie dziewięciu dni od dnia głosowania trzecie egzemplarze protokołów, zbiorczych tabel i aktów przekazywane są komisji wyborczej podmiotu Federacji Rosyjskiej.

14. W wypadku, gdy po podpisaniu protokołu wyników głosowania, wyniku wyborów sporządzonego przez okręgową komisję wyborczą i (lub) zbiorczej tabeli oraz przesłaniu ich pierwszych egzemplarzy Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej okręgową komisją wyborczą, która sporządziła protokół, zbiorczą tabelę ujawniła w nich nieścisłość (w tym omyłkę pisarską, błąd drukarski bądź błąd w sumowaniu danych protokołów terytorialnych komisji wyborczych), okręgową komisją wyborczą obowiązana jest do rozpatrzenia na swoim posiedzeniu kwestii uściślenia protokołu i (lub) zbiorczej tabeli. Okręgową komisją wyborczą, informując o przeprowadzeniu wymienionego posiedzenia zgodnie z ustępem 2 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, obowiązana jest podać, iż będzie na nim rozpatrywana dana kwestia. O podjętym postanowieniu okręgową komisją wyborczą w trybie obligatoryjnym informuje swoich członków z prawem głosu doradczego, obserwatorów oraz inne osoby, które były obecne przy sporządzaniu wcześniej zatwierdzonego protokołu, jak również przedstawiciele środków masowego przekazu. W tym wypadku okręgową komisją wyborczą sporządza protokół wyników głosowania, wyniku wyborów i (lub) zbiorczą tabelę opatrzone adnotacją: "Powtórny" lub „Powtórna”. Wymienione protokół, zbiorczą tabelę zostają bezzwłocznie przesłane Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej.

15. W wypadku ujawnienia błędów, niezgodności w protokołach wyników głosowania lub pojawienia się wątpliwości co prawidłowości sporządzenia protokołów, które wpłynęły z podległych komisji wyborczych, okręgową komisją wyborczą ma prawo podjąć postanowienie o przeprowadzeniu powtórnego obliczenia głosów wyborców we właściwym obwodzie głosowania, na właściwym terenie.

16. W wypadku wymienionym w ustępie 15 niniejszego artykułu powtórne obliczenie głosów wyborców przeprowadza w obecności członka (członków) okręgowej komisji wyborczej z prawem decydującego głosu ta komisją wyborczą, która sporządziła i zatwierdziła podlegający sprawdzeniu protokół wyników głosowania, bądź nadrzędna (terytorialna bądź okręgową) komisją wyborczą. Komisją wyborczą przeprowadzająca powtórne obliczenie głosów wyborców powiadamia o tym członków właściwej komisji wyborczej, zarejestrowanych kandydatów lub ich mężów zaufania, inne osoby wymienione w ustępie 2 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, które mają prawo być obecne przy powtórnym obliczeniu głosów wyborców. Odnośnie wyników powtórnego obliczenia głosów wyborców komisją wyborczą, która przeprowadziła takie obliczenie, sporządza protokół wyników głosowania opatrzone adnotacją: „Powtórne obliczenie głosów”. Jeżeli protokół taki sporządza podległa komisją wyborczą, zostaje on bezzwłocznie przesłany okręgowej komisji wyborczej.

Artykuł 80. Ustalenie wyniku wyborów w federalnym okręgu wyborczym

1. Na podstawie danych pierwszych egzemplarzy protokołów Nr 2 wyników głosowania otrzymanych bezpośrednio z okręgowych komisji wyborczych Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej, po uprzednim sprawdzeniu prawidłowości ich sporządzenia, sumując zawarte w nich dane, ustala wynik wyborów w federalnym okręgu wyborczym. Dane zawarte w protokołach sporządzonych przez okręgowe komisje wyborcze sumują bezpośrednio członkowie Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej z prawem decydującego głosu.

2. Liczbę wyborców biorących udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym określa się na podstawie liczby przepisowego wzoru kart do głosowania w federalnym okręgu wyborczym stwierdzonych w urnach wyborczych.

3. Jeżeli nie mniej niż na dwie federalne listy kandydatów, z których każda uzyskała 5 i więcej procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, padło łącznie ponad 50 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, te federalne listy kandydatów zostają dopuszczone do rozdziału mandatów deputowanych. W tym wypadku te federalne listy kandydatów, które uzyskały mniej niż 5 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, nie zostają dopuszczone do udziału w rozdziale mandatów deputowanych w federalnym okręgu wyborczym.

4. Jeżeli na federalne listy kandydatów, z których każda uzyskała 5 i więcej procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, padło łącznie 50 lub mniej procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, do rozdziału mandatów deputowanych dopuszczone zostają te federalne listy kandydatów, z których każda uzyskała 5 i więcej procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, jak również sukcesywnie, w miarę zmniejszania się liczby głosów oddanych przez wyborców, te federalne listy kandydatów, które uzyskały mniej niż 5, ale więcej niż 3 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, nim ogólna liczba głosów oddanych przez wyborców na federalne listy kandydatów, dopuszczone do rozdziału mandatów deputowanych, nie będzie łącznie większa niż 50 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu.

5. Jeżeli na jedną z federalnych list kandydatów padło ponad 50 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, zaś pozostałe federalne listy kandydatów uzyskały mniej niż 5 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, do udziału w rozdziale mandatów deputowanych dopuszczona zostaje także ta federalna lista kandydatów, która uzyskała największą liczbę głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym, spośród tych federalnych list kandydatów, które uzyskały mniej niż 5 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym.

6. Federalne listy kandydatów, dopuszczone do udziału w rozdziale mandatów deputowanych, uzyskują wymienione mandaty zgodnie z metodyką przewidzianą w artykule 82 niniejszej Ustawy Federalnej, z tym, że przed zastosowaniem wymienionej metodyki z każdej federalnej listy kandydatów skreślani są deputowani wybrani do Dumy Państwowej z jednomandatowych okręgów wyborczych.

7. Mandaty deputowanych, uzyskane przez federalną listę kandydatów, w pierwszej kolejności przejmują ci spośród zarejestrowanych kandydatów, którzy zostali wciągnięci do ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów. Pozostałe mandaty deputowanych przejmują zarejestrowani kandydaci z grup regionalnych, z tym, że spośród pozostałych mandatów deputowanych każda z tych grup uzyskuje mandaty deputowanych w liczbie proporcjonalnej do liczby głosów wyborców oddanych na federalną listę kandydatów we właściwym podmiocie Federacji Rosyjskiej lub w grupie podmiotów Federacji Rosyjskiej. Ta liczba mandatów deputowanych określana jest zgodnie z metodyką przewidzianą przez artykuł 82 niniejszej Ustawy Federalnej.

8. Mandaty deputowanych rozdzielane są między zarejestrowanych kandydatów figurujących na federalnej liście kandydatów zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego w kolejności usytuowania kandydatów na tej liście, ustalonej przy rejestrowaniu tej listy w Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej i uważanej (w ramach ogólnofederalnej części federalnej

listy kandydatów oraz w ramach każdej z regionalnych grup kandydatów) za kolejność uzyskiwania mandatów deputowanych.

9. Zarejestrowany kandydat, który ma prawo uzyskać mandat deputowanego w kolejności usytuowania kandydatów na federalnej liście kandydatów, może zrezygnować z uzyskania mandatu deputowanego. Oświadczenie o rezygnacji z uzyskania mandatu deputowanego nie może być wycofane. W takim wypadku mandat deputowanego zostaje przekazany następnemu zarejestrowanemu kandydatowi figurującemu na tej samej liście, zgodnie z trybem przewidzianym w ustępie 8 artykułu 82 niniejszej Ustawy Federalnej. W wypadku, gdy z mandatu deputowanego rezygnuje zarejestrowany kandydat figurujący na jednym z trzech pierwszych miejsc w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, obowiązuje przepis ustępu 3 artykułu 88 niniejszej Ustawy Federalnej.

10. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej sporządza protokół rozdziału mandatów deputowanych w federalnym okręgu wyborczym między zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, do którego zostają wpisane następujące informacje:

- a) liczba okręgowych komisji wyborczych w federacji Rosyjskiej;
- b) liczba protokołów sporządzonych przez okręgowe komisje wyborcze, na podstawie których został sporządzony dany protokół;
- c) sumaryczne dane dotyczące Federacji Rosyjskiej, pochodzące ze wszystkich wierszy protokołów Nr 2 wyników głosowania sporządzonych przez okręgowe komisje wyborcze;
- d) nazwy zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, których federalne listy kandydatów zostały dopuszczone do rozdziału mandatów deputowanych, oraz przysługująca każdemu z nich liczba mandatów deputowanych;
- e) nazwy regionalnych grup kandydatów figurujących na regionalnych listach kandydatów dopuszczonych do rozdziału mandatów deputowanych, oraz przysługująca każdej z nich liczba mandatów deputowanych;
- f) nazwiska, imiona i imiona ojcowskie zarejestrowanych kandydatów, wybranych na deputowanych, figurujących na każdej z federalnych list kandydatów;

11. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej uznaje wybory w federalnym okręgu wyborczym za niebyłe:

- a) jeżeli w wyborach w federalnym okręgu wyborczym wzięło udział mniej niż 25 procent wyborców wciągniętych do spisów wyborców;
- b) jeżeli żadna z federalnych list kandydatów nie uzyskała 5 lub więcej procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym;
- c) jeżeli do udziału w rozdziale mandatów deputowanych na podstawie ustępów 3 i 4 niniejszego artykułu mogą pretendować te federalne listy kandydatów, które łącznie uzyskały mniej niż 50 procent głosów wyborców, jacy wzięli udział w głosowaniu w federalnym okręgu wyborczym.

12. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej unieważnia wynik wyborów w federalnym okręgu wyborczym:

- a) w wypadku, gdy naruszenia, jakich dopuszczono się przy przeprowadzaniu głosowania lub ustalaniu wyników głosowania, uniemożliwiają wiarygodne ustalenie ostatecznego wyrazu woli wyborców;
- b) w wypadku, gdy liczba obwodów głosowania, w których wyniki głosowania w federalnym okręgu wyborczym zostały unieważnione, stanowi nie mniej niż jedną czwartą ogólnej liczby obwodów głosowania bądź jeżeli wyniki głosowania w federalnym okręgu wyborczym zostały unieważnione w nie mniej niż jedna trzecia jednomandatowych okręgów wyborczych;
- c) na podstawie orzeczenia sądu.

13. Podstawy do unieważnienia wyborów nie mogą stanowić naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej, których celem było sprzyjanie wybraniu bądź skłonienie lub które skłaniały wy-

borców do głosowania na te federalne listy kandydatów, które nie uczestniczyły w rozdziale mandatów deputowanych.

14. Protokół wyniku wyborów w federalnym okręgu wyborczym zostaje sporządzony przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej i podpisany przez wszystkich obecnych członków Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej z prawem decydującego głosu. Do protokołu zostaje załączona zbiorcza tabela wyniku wyborów w federalnym okręgu wyborczym, zawierająca pełne dane wszystkich protokołów wyników głosowania nadesłanych przez okręgowe komisje wyborcze.

15. Członek Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej z prawem decydującego głosu, który nie zgadza się z całym protokołem lub z jego poszczególnymi zapisami, ma prawo załączyć do protokołu zdanie odrębne, co zostaje odpowiednio odnotowane w protokole. Do protokołu załączane są także zażalenia (oświadczenia) na naruszenia niniejszej Ustawy Federalnej, które wpłynęły do Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, oraz postanowienia, jakie zostały podjęte w związku z wymienionymi zażaleniami (oświadczeniami).

16. Poświadczone kopie protokołu i zbiorczej tabeli dostarczane są wszystkim członkom Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, osobom wymienionym w ustępie 1 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej oraz przedstawicielom środków masowego przekazu - obecnym przy ustalaniu wyniku wyborów w federalnym okręgu wyborczym.

17. W wypadku, gdy po podpisaniu protokołu rozdziału mandatów deputowanych w federalnym okręgu wyborczym między federalne listy kandydatów i (lub) zbiorczej tabeli Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ujawniła w nich nieścisłość (w tym omyłkę pisarską, błąd drukarski bądź błąd w sumowaniu danych protokołów podległych komisji wyborczych), Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej obowiązana jest do rozpatrzenia na swoim posiedzeniu kwestii uściślenia protokołu i (lub) zbiorczej tabeli. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej, informując o przeprowadzeniu wymienionego posiedzenia zgodnie z ustępem 2 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, obowiązana jest podać, iż będzie na nim rozpatrywana dana kwestia. O podjętym postanowieniu Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w trybie obligatoryjnym informuje swoich członków z prawem głosu doradczego oraz inne osoby, które były obecne przy sporządzaniu wcześniej zatwierdzonego protokołu, jak również przedstawiciele środków masowego przekazu.

18. W wypadku ujawnienia błędów, niezgodności w protokołach wyników głosowania lub pojawienia się wątpliwości co prawidłowości sporządzenia protokołów, które wpłynęły z okręgowych komisji wyborczych, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ma prawo podjąć postanowienie o przeprowadzeniu powtórnego obliczenia głosów wyborców we właściwym obwodzie głosowania, na właściwym terenie, we właściwym okręgu.

19. W wypadku wymienionym w ustępie 18 niniejszego artykułu powtórne obliczenie głosów wyborców przeprowadza w obecności członka (członków) Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej z prawem decydującego głosu ta komisja wyborcza, która sporządziła i zatwierdziła podlegające sprawdzeniu protokół wyników głosowania lub protokół wyniku wyborów, bądź nadrzędna w stosunku do tej komisji komisja wyborcza, bądź Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej. Komisja wyborcza przeprowadzająca powtórne obliczenie głosów wyborców powiadamia o tym członków właściwej komisji wyborczej, zarejestrowanych kandydatów lub ich mężów zaufania, inne osoby wymienione w ustępie 2 artykułu 29 niniejszej Ustawy Federalnej, które mają prawo być obecne przy powtórnym obliczeniu głosów wyborców. Odnośnie wyników powtórnego obliczenia głosów wyborców komisja wyborcza, która przeprowadziła takie obliczenie, sporządza protokół wyników głosowania, protokół wyniku wyborów opatrzone adnotacją: „Powtórne obliczenie głosów”.

Artykuł 81. Ustalenie ogólnego wyniku wyborów

1. Na podstawie protokołu rozdziału mandatów deputowanych w federalnym okręgu wyborczym między zrzeczenia wyborcze, bloki wyborcze sporządzonego przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej oraz na podstawie protokołów nr 1 sporządzonych przez okręgowe komisje wyborcze Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej nie później niż w ciągu dwóch tygodni od dnia głosowania ustala ogólny wynik wyborów.
2. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej unieważnia wybory w jednomandatowym okręgu wyborczym w wypadku, gdy naruszenia, jakich dopuszczono się przy przeprowadzaniu głosowania lub ustalaniu wyników głosowania, ustalaniu wyniku wyborów, uniemożliwiają wiarygodne ustalenie ostatecznego wyrazu woli wyborców.

Artykuł 82. **Metodyka proporcjonalnego rozdziału mandatów deputowanych**

1. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej oblicza sumę głosów oddanych przez wyborców w federalnym okręgu wyborczym na federalne listy kandydatów dopuszczone do udziału w rozdziale mandatów deputowanych zgodnie z zasadami przewidzianymi w ustępach 3-5 artykułu 80 niniejszej Ustawy Federalnej. Ta suma głosów wyborców zostaje podzielona przez 225 - czyli liczbę mandatów deputowanych rozdzielanych w federalnym okręgu wyborczym. Otrzymany wynik stanowi pierwszy iloraz wyborczy, wykorzystywany w procesie dzielenia mandatów między federalne listy kandydatów.
2. Następnie liczba głosów wyborców uzyskanych przez każdą z federalnych list kandydatów uczestniczących w rozdziale mandatów deputowanych zostaje podzielona przez pierwszy iloraz wyborczy. Część całkowita liczby otrzymanej w wyniku takiego dzielenia stanowi liczbę mandatów deputowanych, które uzyskuje właściwa federalna lista kandydatów w rezultacie pierwotnego rozdziału mandatów.
3. Jeżeli po dokonaniu czynności zgodnych z ustępem 2 niniejszego artykułu, pozostają nierozdzielone mandaty deputowanych, przeprowadza się ich rozdział wtórny. Nie rozdzielone mandaty deputowanych zostają przekazane - każdej po jednym - tym federalnym listom kandydatów, które mają największą ułamkową część liczby otrzymanej w wyniku dzielenia zgodnego z ustępem 2 niniejszego artykułu. W wypadku wystąpienia równych części ułamkowych, pierwszeństwo ma ta federalna lista kandydatów, na którą padła większa liczba głosów wyborców.
4. Następnie dokonuje się rozdziału mandatów deputowanych w obrębie każdej z federalnych list kandydatów - między regionalnymi grupami kandydatów i ogólnofederalną częścią federalnej listy kandydatów (o ile takowa istnieje). W pierwszym etapie tego rozdziału zostaje ustalona liczba zarejestrowanych kandydatów figurujących w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów. Wymienieni zarejestrowani kandydaci mają pierwszeństwo w uzyskaniu mandatów deputowanych - w kolejności ich rozmieszczenia na federalnej liście kandydatów.
5. Jeżeli po przyznaniu zarejestrowanym kandydatom, figurującym w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, mandatów deputowanych pozostają mandaty deputowanych przysługujące danej federalnej liście kandydatów, wymienione mandaty zostają rozdzielone w obrębie federalnej listy kandydatów między regionalne grupy kandydatów w następujący sposób. Suma głosów wyborców, jakie padły na federalną listę kandydatów w tych podmiotach Federacji Rosyjskiej (grupach podmiotów Federacji Rosyjskiej), którym odpowiadają regionalne grupy kandydatów, na jakie została podzielona federalna lista kandydatów (w dalszym ciągu zwanych głosami oddanymi przez wyborców na regionalne grupy kandydatów), zostaje podzielona przez liczbę mandatów deputowanych podlegających rozdzieleniu między regionalne grupy kandydatów danej federalnej listy kandydatów. Otrzymany wynik stanowi drugi iloraz wyborczy danej federalnej listy kandydatów, wykorzystywany w procesie dzielenia mandatów deputowanych między regionalne grupy kandydatów figurujące na danej liście.

6. Następnie liczbę głosów oddanych przez wyborców na każdą z regionalnych grup kandydatów dzieli się przez drugi iloraz wyborczy danej federalnej listy kandydatów. Część całkowita liczby otrzymanej w wyniku takiego dzielenia stanowi liczbę mandatów deputowanych, które uzyskuje właściwa regionalna grupa kandydatów w rezultacie pierwotnego rozdziału mandatów deputowanych w obrębie danej federalnej listy kandydatów.

7. Jeżeli po dokonaniu czynności zgodnych z ustępem 6 niniejszego artykułu, pozostają nierozdzielone mandaty deputowanych, przysługujące federalnej liście kandydatów, przeprowadza się ich rozdział wtórny między regionalne grupy kandydatów figurujące na tej federalnej liście kandydatów. Nie rozdzielone mandaty deputowanych zostają przekazane - każdej po jednym - tym regionalnym grupom kandydatów, które mają największą ułamkową część liczby otrzymanej w wyniku dzielenia zgodnego z ustępem 6 niniejszego artykułu. W wypadku wystąpienia równych części ułamkowych, pierwszeństwo ma ta regionalna grupa kandydatów, która będzie miała większą liczbę głosów wyborców wykorzystywaną w obliczeniach dokonywanych zgodnie z ustępem 6 niniejszego artykułu.

8. Jeżeli w procesie rozdziału mandatów deputowanych w obrębie federalnej listy kandydatów okaże się, iż w jednej lub w większej liczbie regionalnych grup kandydatów nie ma odpowiedniej liczby zarejestrowanych kandydatów, nie rozdzielone jeszcze mandaty deputowanych podlegają dodatkowemu rozdziałowi między regionalne grupy z tej samej federalnej listy kandydatów, mające zarejestrowanych kandydatów, którzy nie uzyskali mandatów deputowanych. Jeżeli w chwili dokonywania dodatkowego rozdziału są takie grupy regionalne, które nie uzyskały mandatów deputowanych w procesie ich rozdziału odpowiednio do wartości części ułamkowych w trybie przewidzianym w ustępie 7 niniejszego artykułu, a wśród danych regionalnych grup kandydatów są grupy mające zarejestrowanych kandydatów, którzy jeszcze nie uzyskali mandatów deputowanych, to mandaty zostają przekazane - po jednym - każdej z wymienionych regionalnych grup kandydatów. Zachowana zostaje przy tym kolejność ich przekazywania (zgodna z wartościami części ułamkowych), określana na podstawie wyliczonego na początku drugiego ilorazu wyborczego. Jeżeli w procesie dodatkowego rozdziału, po wyczerpaniu regionalnych grup kandydatów, które nie uzyskały mandatów deputowanych zgodnie z podanym trybem ich przekazania, pozostają nie rozdzielone mandaty deputowanych, zostają one przekazane - po jednym - tym regionalnym grupom kandydatów, w których współczynnik dodatkowego rozdziału, obliczany dla każdej z wyżej wymienionych grup regionalnych, jest najniższy. Współczynnik dodatkowego rozdziału dla każdej z regionalnych grup kandydatów oblicza się dzieląc liczbę mandatów deputowanych, jaką już uzyskała dana regionalna grupa kandydatów, przez liczbę uzyskanych przez daną regionalną grupę kandydatów głosów wyborców. W wypadku wystąpienia równych wartości wymienionego współczynnika, mandaty deputowanych przekazane zostają tej regionalnej grupie kandydatów, która uzyskała większą liczbę głosów wyborców. Jeżeli po dokonaniu takiego rozdziału liczba dodatkowo rozdzielonych mandatów deputowanych okaże się być większa od liczby tych regionalnych grup kandydatów, które mogą je otrzymać, procedura dodatkowego rozdziału powtarzana jest tyle razy, ile razy jest to niezbędne, a opisany współczynnik za każdym razem obliczony jest na nowo. Dodatkowego rozdziału dokonuje się także w innych wypadkach, przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną.

9. Jeżeli po dokonaniu, zgodnie z ustępami 1, 2 i 3 niniejszego artykułu, rozdziału mandatów deputowanych między federalne listy kandydatów pojawia się konieczność dodatkowego rozdzielenia jednego lub więcej mandatów deputowanych wśród wszystkich federalnych list kandydatów lub niektórych spośród nich, rozdziału mandatów deputowanych między federalne listy kandydatów dokonuje się z wykorzystaniem metodyki dodatkowego rozdziału mandatów deputowanych, przedstawionej w ustępie 8 niniejszego artykułu. Przy tym początkowo mandaty deputowanych zostają przekazane tym federalnym listom kandydatów, które nie uzyskały mandatów deputowanych przy ich rozdziale odpowiednio do wartości części ułam-

kowych, a następnie przekazywane są one zgodnie ze współczynnikami dodatkowego rozdziału mandatów deputowanych dla każdej z federalnych list kandydatów, obliczanymi poprzez podzielenie ogólnej liczby mandatów deputowanych, już uzyskanych przez właściwą federalną listę kandydatów, przez liczbę uzyskanych przez nią głosów wyborców. Mandaty deputowanych, uzyskane przez federalną listę kandydatów, zostają przekazane tym zarejestrowanym kandydatom figurującym w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, którzy nie uzyskali mandatów deputowanych, a w wypadku braku takowych - zarejestrowanym kandydatom z regionalnych grup kandydatów danej federalnej listy kandydatów, zgodnie z metodyką dodatkowego rozdziału mandatów deputowanych, przedstawioną w ustępie 8 niniejszego artykułu. W dodatkowym rozdziale mogą uczestniczyć tylko te federalne listy kandydatów, na których figurują zarejestrowani kandydaci nie posiadający jeszcze mandatów deputowanych.

10. W wypadku, gdy po dokonaniu pierwotnego rozdziału mandatów zarejestrowany kandydat odmówił jego przyjęcia lub jeżeli zarejestrowany kandydat nie zrzekł się sprzecznych ze statusem deputowanego do Dumy Państwowej uprawnień, jak również, gdy mandat deputowanego został zwolniony z innych względów, wymieniony mandat zostaje przekazany zarejestrowanemu kandydatowi figurującemu na tej samej federalnej liście kandydatów, o ile niniejsza Ustawa Federalna nie stanowi inaczej. Mandat deputowanego zostaje przekazany pierwszemu spośród tych zarejestrowanych kandydatów, którzy nie uzyskali mandatów, jacy figurują w tej samej regionalnej grupie kandydatów (w ogólnofederalnej części) federalnej listy kandydatów, do jakiej został wciągnięty zarejestrowany kandydat, którego mandat deputowanego został zwolniony. Jeżeli we właściwej regionalnej grupie kandydatów (w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów) nie ma zarejestrowanych kandydatów, którzy nie uzyskaliby mandatów deputowanych, zwolniony mandat deputowanego podlega rozdziałowi między inne regionalne grupy kandydatów tejże federalnej listy kandydatów, zgodnie z metodyką dodatkowego rozdziału mandatów deputowanych, przedstawioną w ustępie 8 niniejszego artykułu.

11. Jeżeli w procesie rozdziału mandatów deputowanych w obrębie federalnej listy kandydatów nie zostaną ujawnieni zarejestrowani kandydaci, którzy nie uzyskali mandatów deputowanych, reszta nie rozdzielonych mandatów deputowanych pozostaje wolna do następnych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

Artykuł 83. Wybory powtórne

1. W wypadku, gdy wybory we właściwym okręgu wyborczym zostały uznane za niebyłe lub unieważnione na podstawach przewidzianych przez artykuły 79-81 niniejszej Ustawy Federalnej, bądź ich wynik został anulowany zgodnie z ustępem 4 artykułu 84 niniejszej Ustawy Federalnej, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej zarządza wybory powtórne w trybie przewidzianym przez niniejszą Ustawę Federalną. Głosowanie w wyborach powtórnych przeprowadzane jest nie później niż po upływie czterech miesięcy od dnia pierwotnych wyborów bądź nie później niż po upływie trzech miesięcy od dnia uznania wyborów za niebyłe lub ich unieważnienia. W wypadku wyborów powtórnych terminy czynności wyborczych mogą ulec, na mocy postanowienia Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej, skróceniu, jednak nie więcej niż o jedną trzecią. Komunikat o przeprowadzeniu wyborów powtórnych zostaje opublikowany przez środki masowego przekazu nie później niż po upływie pięciu dni od dnia podjęcia stosownego postanowienia. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej może zarządzić przedłużenie uprawnień terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych bądź utworzenie w takich wypadkach okręgowych, terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych w nowym składzie, w trybie ustanowionym przez artykuły 20 i 21 niniejszej Ustawy Federalnej. W wypadku, gdy wybory powtórne w jednomandatowym

okręgu wyborczym zostały uznane za niebyłe w związku z okolicznościami przewidzianymi w ustępie 2 artykułu 79 niniejszej Ustawy Federalnej, głosowanie w następnych wyborach powtórnych w tym jednomandatowym okręgu wyborczym winno zostać przeprowadzone nie później niż po upływie roku od dnia ostatnich wyborów powtórnych.

2. Wybory powtórne nie zostają wyznaczone i przeprowadzone, jeżeli w wyniku tych wyborów deputowany do Dumy Państwowej nie może być wybrany na okres dłuższy niż jeden rok przed upływem konstytucyjnego terminu, na jaki została wybrana Duma Państwowa odpowiedniej kadencji.

3. W wyborach powtórnych, w których obsadzany jest wolny mandat deputowanego, deputowany do Dumy Państwowej nie może wystawiać swojej kandydatury.

Artykuł 84. Rejestracja wybranych deputowanych do Dumy Państwowej

1. Właściwa komisja wyborcza po podpisaniu protokołu wyniku wyborów niezwłocznie powiadamia o tym zarejestrowanego kandydata wybranego na deputowanego do Dumy Państwowej, po czym jest on obowiązany w ciągu pięciu dni przedłożyć właściwej komisji wyborczej kopię polecenia (innego dokumentu) zwalniającego go z obowiązków sprzecznych ze statusem deputowanego do Dumy Państwowej bądź kopii dokumentów potwierdzających, iż w terminie trzech dni złożył on wniosek o zwolnienie go z takich obowiązków.

2. Jeżeli zarejestrowany kandydat, wybrany w rezultacie rozdziału mandatów deputowanych dokonanego w odniesieniu do federalnej listy kandydatów zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, nie spełni wymogów przewidzianych w ustępie 1 niniejszego artykułu, zostaje wykreślony z federalnej listy kandydatów, a jego mandat deputowanego Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej przekazuje zarejestrowanemu kandydatowi z tej samej federalnej listy kandydatów, w trybie przewidzianym w ustępach 6 i 9 artykułu 82 niniejszej Ustawy Federalnej.

3. Jeżeli zarejestrowany kandydat, który nie zrzekł się uprawnień sprzecznych ze statusem deputowanego do Dumy Państwowej, figurował na federalnej liście kandydatów zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego na jednym z trzech pierwszych miejsc w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, federalna lista kandydatów tego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, które go zgłosiły, traci mandat deputowanego. W tym wypadku zwolniony mandat deputowanego zostaje przekazany innemu zrzeczeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu, zgodnie z procedurą dodatkowego rozdziału mandatów deputowanych, przedstawioną w ustępie 8 artykułu 82 niniejszej Ustawy Federalnej. Przepis ten nie dotyczy kandydatów, którzy w chwili głosowania zajmowali państwowe stanowiska Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej lub jego zastępców.

4. Jeżeli zarejestrowany kandydat, wybrany w jednomandatowym okręgu wyborczym, nie spełni wymogów przewidzianych w ustępie 1 niniejszego artykułu, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej anuluje wynik wyborów w danym okręgu wyborczym i zarządza wybory powtórne. Jeżeli wymogi przewidziane w ustępie 1 niniejszego artykułu nie zostały spełnione przez kandydata w sytuacji, w której nie zaistniały zmuszające go do tego okoliczności przewidziane w ustępie 16 artykułu 51 i ustępie 3 artykułu 88 niniejszej Ustawy Federalnej, wskutek czego zostały zarządzane wybory powtórne, taki kandydat winien w całości wyrównać poniesione przez właściwe komisje wyborcze, a pokryte ze środków budżetu federalnego wydatki związane z przeprowadzeniem wyborów powtórnych.

5. Właściwa komisja wyborcza, po oficjalnym opublikowaniu ogólnego wyniku wyborów i przedłożeniu przez zarejestrowanego kandydata kopii polecenia (innego dokumentu) zwalniającego go z obowiązków sprzecznych ze statusem deputowanego do Dumy Państwowej, rejestruje wybranego deputowanego do Dumy Państwowej i wydaje mu zaświadczenie o wyborze.

Artykuł 85. Opublikowanie wyników głosowania i wyniku wyborów deputowanych do Dumy Państwowej

1. Wyniki głosowania w każdym obwodzie głosownia, na każdym terenie, wynik wyborów w okręgu wyborczym w zakresie danych zawartych w protokołach sporządzonych przez właściwe komisje wyborcze i bezpośrednio podległe komisje wyborcze udostępniają do wglądu wszystkim wyborcom, zarejestrowanym kandydatom, mężom zaufania zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, ich pełnomocnikom, obserwatorom i obserwatorom zagranicznym (międzynarodowym), przedstawicielom środków masowego przekazu - na ich żądanie, niezwłocznie po podpisaniu protokołów wyników głosowania, wyniku wyborów, członkowie tej komisji wyborczej, do której wpłynęło takie żądanie. Wymienione dane dostarcza właściwa komisja wyborcza.
2. Okręgowe komisje wyborcze i Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej przesyłają środkom masowego przekazu ogólne dane dotyczące wyniku wyborów we właściwych okręgach wyborczych w ciągu jednego dnia po ustaleniu wyniku wyborów.
3. Okręgowa komisja wyborcza bądź komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej nie później niż po upływie dwóch tygodni od dnia głosowania dokonuje oficjalnej publikacji danych zawartych w protokołach Nr 1 i Nr 2, sporządzonych przez wszystkie terytorialne i obwodowe komisje wyborcze właściwego jednomandatowego okręgu wyborczego, w środkach masowego przekazu wymienionych w ustępie 3 artykułu 55 niniejszej Ustawy Federalnej. Oficjalnemu opublikowaniu podlegają przy tym wszystkie dane liczbowe zawarte w protokołach sporządzonych przez każdą z obwodowych komisji wyborczych w jednomandatowym okręgu wyborczym. W wypadku przeprowadzania w poszczególnych obwodach głosowania, na poszczególnych terenach powtórzonego obliczenia głosów, którego wyniki wpływają do okręgowej komisji wyborczej po tym terminie, okręgowa komisja wyborcza oficjalnie publikuje uściślone dane w ciągu tygodnia od chwili podjęcia na ich podstawie stosownego postanowienia.
4. Ogólne wyniki wyborów, jak również dane dotyczące liczby głosów wyborców uzyskanych przez każdego z zarejestrowanych kandydatów, każdą z federalnych list kandydatów oraz liczby głosów oddanych przez wyborców przeciw wszystkim kandydatom, federalnym listom kandydatów oficjalnie publikuje Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w ciągu trzech tygodni od dnia głosowania. W tym samym terminie Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w swoim oficjalnym organie oficjalnie publikuje pełne dane protokołów Nr 1 i Nr 2 sporządzonych przez wszystkie okręgowe komisje wyborcze.
5. W ciągu dwóch miesięcy od dnia głosowania Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej dokonuje w swoim organie oficjalnej publikacji informacji dotyczących wyników głosowania, zawierających pełne dane protokołów sporządzonych przez wszystkie, z wyjątkiem obwodowych, komisje wyborcze odnośnie wyników głosowania i wyniku wyborów, jak również przewidzianych w ustępach 5 i 6 artykułu 71 niniejszej Ustawy Federalnej danych dotyczących wszystkich wybranych deputowanych.

Artykuł 86. Wykorzystanie państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego

1. Przy przeprowadzaniu wyborów deputowanych do Dumy Państwowej, w tym przy rejestrowaniu (ewidencjonowaniu) wyborców, sporządzaniu spisów wyborców, ustalaniu wyników głosowania i wyniku wyborów, do operatywnego uzyskiwania, przekazywania i przetwarzania informacji może być wykorzystywany państwowy zautomatyzowany system informacyjny - jako całość bądź jego poszczególne środki techniczne. Wymogi stawiane państwo-

wemu zautomatyzowanemu systemowi informacyjnemu oraz tryb wykorzystania go określa Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej.

2. W wypadku posiadania odpowiedniego sprzętu dane protokołu wyników głosowania, protokołu wyniku wyborów natychmiast po podpisaniu protokołu przekazywane są technicznymi kanałami łączności w postaci elektronicznej w ramach państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego do nadrzędnej komisji wyborczej, z tym, iż następnie należy obowiązkowo przedłożyć pierwsze egzemplarze protokołu wyników głosowania, protokołu wyniku wyborów nadrzędnej komisji wyborczej.

3. Właściwa komisja wyborcza na mocy swojego postanowienia powołuje spośród członków komisji wyborczej z prawem decydującego głosu i członków komisji wyborczej z prawem głosu doradczego grupę sprawującą kontrolę nad wykorzystaniem państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego bądź jego poszczególnych środków technicznych. Grupa sprawująca kontrolę sprawdza gotowość do działania kompleksu środków automatycznych, kontroluje prawidłowość wprowadzania danych z protokołów komisji wyborczych oraz prawidłowość ponownego wprowadzania lub korygowania wprowadzonych danych, o ile w tej kwestii komisja wyborcza podjęła stosowne postanowienie, pilnuje przestrzegania wymogów niniejszej Ustawy Federalnej, instrukcji oraz innych dokumentów Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej regulujących zagadnienia związane z wykorzystaniem państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego, w tym skanerów kart do głosowania lub innych technicznych środków obliczania głosów wyborców, jak również obowiązkowego dokumentowania dokonywanych czynności przewidzianych przez regulaminy i plany właściwych komisji wyborczych (zapisy w dzienniku, akty, wydruki komputerowe - poświadczane podpisami członków grupy sprawującej kontrolę). Grupa sprawująca kontrolę może angażować do swojej pracy specjalistów z zakresu automatycznych systemów przetwarzania informacji.

4. Wszyscy członkowie komisji wyborczej i obserwatorzy mają prawo zapoznawać się z wszelkimi informacjami wprowadzanymi do państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego i uzyskiwanymi z niego.

5. Członkowie komisji wyborczej z prawem decydującego głosu i członkowie komisji wyborczej z prawem głosu doradczego, wchodzący w skład grupy sprawującej kontrolę, mają równe prawa, w tym prawo zapoznawać się z wszelkimi informacjami przekazanymi do właściwej komisji wyborczej technicznymi kanałami łączności, z dokumentacją techniczną państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego, żądać wyjaśnień odnośnie wszelkich czynności personelu eksploatującego państwowy zautomatyzowany system informacyjny, porównywać wyniki ręcznego i zautomatyzowanego przetwarzania informacji, uzyskiwać na przedstawianych przez nich nośnikach przeznaczonych do odczytu mechanicznego dane protokołów wyników głosowania, wyniku wyborów oraz stosownych zbiorczych tabel. W wypadku ujawnienia naruszeń i bezpodstawnych działań ze strony personelu eksploatującego ten system lub obserwatorów grupa sprawująca kontrolę informuje o takich naruszeniach i działaniach przewodniczącego komisji wyborczej i zgłasza własne propozycje odnośnie ich wyeliminowania. Wyniki kontroli przeprowadzanych przez grupę sprawującą kontrolę winny znajdować odbicie w bieżącej dokumentacji ośrodka informacyjnego (służby informacyjnej) właściwej komisji wyborczej.

6. Od chwili rozpoczęcia głosowania do chwili podpisania przez właściwą komisję wyborczą protokołu wyników głosowania, wyniku wyborów państwowy zautomatyzowany system informacyjny, w którym podległe komisje wyborcze przekazują dane nadrzędnym komisjom wyborczym, wykorzystywany jest do obserwacji przebiegu i wyników głosowania. W tym czasie zabrania się przekazywania jakichkolwiek danych z ośrodków informacyjnych, od służb nadrzędnych komisji wyborczych do ośrodków informacyjnych, służb podległych komisji wyborczych, z wyjątkiem sygnałów potwierdzających odbiór informacji.

7. Dane dotyczące przebiegu głosowania i jego wyniki, uzyskane za pośrednictwem państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego, są wstępnymi, nie mającymi z prawnego punktu widzenia znaczenia, informacjami.

8. Do protokołu komisji wyborczej przechowywanego przez sekretarza komisji wyborczej załączony zostaje wydruk komputerowy zawierający dane wprowadzone do państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego. Prawdziwość danych zawartych w wydruku komputerowym potwierdzają swoimi podpisami członkowie grupy sprawującej kontrolę oraz osoba odpowiedzialna za wprowadzenie danych.

9. Wprowadzone do państwowego zautomatyzowanego systemu informacyjnego dane dotyczące frekwencji wyborczej, wstępnych i ostatecznych wyników głosowania, wyniku wyborów winny być w każdej chwili dostępne (w opcji „Tylko do odczytu”) dla abonentów publicznych sieci informacyjno-komunikacyjnych, w trybie ustalonym przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 87. Przechowywanie dokumentacji wyborczej

1. Dokumentacja obwodowych komisji wyborczych (łącznie z kartami do głosowania), terytorialnych komisji wyborczych przechowywana jest w strzeżonych pomieszczeniach i przekazywana nadrzędnym komisjom wyborczym nie później niż z chwilą upływu kadencji obwodowych, terytorialnych komisji wyborczych.

2. Dokumentacja okręgowych komisji wyborczych, jak również komisji wyborczych podmiotów Federacji Rosyjskiej i Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej wraz z przekazaną im na przechowanie dokumentacją podległych komisji wyborczych przechowywana jest we właściwych komisjach wyborczych przez okres ustanowiony przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

3. Karty do głosowania, zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej i spisy wyborców przechowywane są nie krócej niż przez jeden rok od dnia oficjalnego opublikowania wyniku wyborów, zaś sporządzone przez komisje wyborcze protokoły wyników głosowania, wyniku wyborów oraz zbiorcze tabele - nie krócej niż przez jeden rok od dnia oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu następnych podstawowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej. Sprawozdania finansowe komisji wyborczych, końcowe sprawozdania finansowe zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, przechowywane są nie krócej niż przez jeden rok od dnia oficjalnego opublikowania (publikacji) postanowienia o rozpisaniu następnych podstawowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

4. Karty do głosowania, zaświadczenia o wykreśleniu z ewidencji wyborczej, spisy wyborców, sporządzone przez komisje wyborcze protokoły wyników głosowania, wyniku wyborów oraz załączone do nich materiały, zbiorcze tabele, sprawozdania finansowe komisji wyborczych, końcowe sprawozdania finansowe zarejestrowanych kandydatów, zrzeczeń wyborczych, bloków wyborczych, które zarejestrowały federalne listy kandydatów, są dokumentami ścisłego zachowania. Odpowiedzialność za zachowanie dokumentacji wyborczej w stanie nienaruszonym spoczywa na przewodniczącym (zastępcy przewodniczącego) i sekretarzu właściwej komisji wyborczej do czasu przekazania dokumentacji do nadrzędnej komisji wyborczej bądź do archiwum.

ROZDZIAŁ XI OBSADZANIE WOLNYCH MANDATÓW DEPUTOWANYCH

Artykuł 88. Obsadzenie wolnego mandatu deputowanego w federalnym okręgu wyborczym

1. W wypadku przedterminowej rezygnacji kandydata, wybranego w wyniku dokonania rozdziału mandatów deputowanych między federalne listy kandydatów zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej przekazuje jego mandat deputowanego zarejestrowanemu kandydatowi z tej samej federalnej listy kandydatów, zgodnie z ustępem 8 artykułu 82 niniejszej Ustawy Federalnej.

2. Duma Państwowa podejmuje uchwałę o wygaśnięciu uprawnień deputowanego do Dumy Państwowej, wybranego w wyniku dokonania rozdziału mandatów deputowanych między federalne listy kandydatów zrzeseń wyborczych, bloków wyborczych, na podstawach ustanowionych przez ustawę federalną, nie później niż po upływie dziesięciu dni od chwili zaistnienia wymienionych podstaw, a w wypadku przerwy w posiedzeniach Dumy Państwowej - nie później niż po upływie dziesięciu dni od ich wznowienia. Uprawnienia deputowanego do Dumy Państwowej wygasają również w wypadku złożenia przezeń pisemnego oświadczenia o zrzeczeniu się swoich uprawnień z dniem złożenia tego oświadczenia.

3. Ustępu 1 niniejszego artykułu nie stosuje się w wypadku przedterminowej rezygnacji kandydata, który w chwili poświadczania federalnej listy kandydatów figurował na jednym z trzech pierwszych miejsc w ogólnofederalnej części federalnej listy kandydatów, w sytuacji, w której nie zaistniały zmuszające go do tego okoliczności, w okresie krótszym niż rok od dnia wybrania Dumy Państwowej. W tym wypadku Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej przekazuje mandat deputowanego innej federalnej liście kandydatów spośród uczestniczących w rozdziale mandatów deputowanych w danej kadencji Dumy Państwowej, zgodnie z ustępem 9 artykułu 82 niniejszej Ustawy Federalnej. Okoliczności zmuszające deputowanego do Dumy Państwowej do rezygnacji, to zajęcie stanowiska państwowego, przewidzianego przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej, jak również okoliczności wymienione w ustępie 16 artykułu 51 niniejszej Ustawy Federalnej.

4. Federalna lista kandydatów, która utraciła mandat deputowanego zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu, traci prawo do uzyskania mandatów deputowanych, zwolnionych w wyniku przedterminowej rezygnacji kandydatów figurujących na jednym z trzech pierwszych miejsc w ogólnofederalnej części federalnych list kandydatów.

5. W wypadku, gdy na federalnej liście kandydatów nie pozostanie ani jeden zarejestrowany kandydat, mandat deputowanego pozostaje wolny do następnych podstawowych wyborów deputowanych do Dumy Państwowej.

Artykuł 89. Obsadzenie mandatu deputowanego w jednomandatowym okręgu wyborczym

1. Duma Państwowa podejmuje uchwałę o wygaśnięciu uprawnień wybranego w jednomandatowym okręgu wyborczym deputowanego do Dumy Państwowej na podstawach ustanowionych przez ustawę federalną, nie później niż po upływie dziesięciu dni od chwili zaistnienia wymienionych podstaw, a w wypadku przerwy w posiedzeniach Dumy Państwowej - nie później niż po upływie dziesięciu dni od ich wznowienia. Uprawnienia deputowanego do Dumy Państwowej wygasają również w wypadku złożenia przezeń pisemnego oświadczenia o zrzeczeniu się swoich uprawnień z dniem złożenia tego oświadczenia.

2. Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej w ciągu miesiąca od chwili pojawienia się wolnego mandatu deputowanego zarządza uzupełniające wybory deputowanego do Dumy Państwowej we właściwym jednomandatowym okręgu wyborczym, podczas których głosowanie przeprowadzane jest w terminie ustanowionym w ustępie 2 artykułu 5 niniejszej Ustawy Federalnej.

3. Wybory uzupełniające nie zostają zarządzane i przeprowadzane, jeżeli w wyniku tych wyborów deputowany do Dumy Państwowej nie może być wybrany na okres dłuższy niż jeden rok przed upływem konstytucyjnego terminu, na jaki została wybrana Duma Państwowa odpowiedniej kadencji. W wypadku, gdy wybory uzupełniające w jednomandatowym okręgu wyborczym zostały uznane za niebyłe w związku z okolicznościami przewidzianymi w ustępie 2 artykułu 79 niniejszej Ustawy Federalnej, głosowanie w powtórnych wyborach uzupełniających winno zostać przeprowadzone nie później niż po upływie roku od chwili przeprowadzenia ostatnich wyborów uzupełniających. Wybory uzupełniające winny zostać zarządzane nie później niż na cztery i nie wcześniej niż na pięć miesięcy przed dniem głosowania.
4. W wyborach uzupełniających, w których obsadzany jest wolny mandat deputowanego, deputowany do Dumy Państwowej nie może wystawiać swojej kandydatury.
5. W wypadku przeprowadzania wyborów uzupełniających, zgłaszanie kandydatów w jednomandatowym okręgu wyborczym, ich rejestracja oraz inne czynności wyborcze dokonywane są zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną.

ROZDZIAŁ XII

ZASKARŻANIE NARUSZEŃ PRAW WYBORCZYCH OBYWATELI I ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NARUSZENIE PRAW WYBORCZYCH OBYWATELI

Artykuł 90. Zaskarżanie postanowień i działań (zaniechań) naruszających prawa wyborcze obywateli

1. Zażalenia na postanowienia i działania (zaniechania) naruszające prawa wyborcze obywateli mogą złożyć wyborcy, kandydaci, zarejestrowani kandydaci, zrzeszenia wyborcze, bloki wyborcze, inne zrzeszenia społeczne, mężowie zaufania zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, obserwatorzy, jak również komisje wyborcze. Przy tym w wypadku, gdy wymienione w zażaleniu (zażaleniach) naruszenia dotyczą znacznej liczby obywateli bądź jeżeli wobec innych okoliczności naruszenie nabrało szczególnego znaczenia społecznego, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ma prawo zwrócić się do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, który obowiązany jest rozpatrzyć przedmiot zażalenia.
2. Postanowienia i działania (zaniechania) organów władzy państwowej, organów samorządu terytorialnego, zrzeszeń społecznych i osób urzędowych, jak również działania (zaniechania) komisji wyborczych oraz zasiadających w nich osób urzędowych, naruszające prawa wyborcze obywateli Federacji Rosyjskiej, mogą zostać zaskarżone do sądu.
3. Postanowienia i działania (zaniechania) Centralnej Komisji Wyborczej Federacji Rosyjskiej i zasiadających w niej osób urzędowych zaskarżane są do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, postanowienia i działania (zaniechania) komisji wyborczych podmiotów Federacji Rosyjskiej, okręgowych komisji wyborczych oraz osób urzędowych zasiadających w tych komisjach wyborczych - do sądu podmiotu Federacji Rosyjskiej, zaś postanowienia i działania (zaniechania) innych komisji wyborczych - do sądów rejonowych.
4. W wypadkach przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną sąd może uchylić postanowienie właściwej komisji wyborczej odnośnie wyników głosowania, wyniku wyborów, jak również inne postanowienie komisji wyborczej.
5. W wypadku uchylenia przez sąd postanowienia komisji wyborczej, nowe postanowienie w przedmiocie sprawy winna podjąć, na podstawie orzeczenia sądowego, ta komisja wyborcza, której postanowienie zostało uchylone, bądź nadrzędna komisja wyborcza. Wykonanie orzeczeń sądu jest obligatoryjne dla właściwych komisji wyborczych.

6. Pozpatrzenie przez sąd zażalenia na postanowienie komisji wyborczej odnośnie wyników głosowania, wyniku wyborów, jak również sprawdzenie stanu faktycznego, pozostające w związku z naruszeniem niniejszej Ustawy Federalnej, nie stanowi, zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej, naruszenia immunitetu uznanego za wybranego zarejestrowanego kandydata. Uznanym za wybranego zarejestrowanego kandydata nie ma prawa odmówić złożenia zeznań w charakterze świadka w sprawie o wykroczenie, w sprawie cywilnej lub karnej, wszczętej w związku z zażaleniem na naruszenie praw wyborczych obywateli przy jego wyborze. Rozpatrzenie przed sądem zażalenia na postanowienie komisji wyborczej odnośnie wyników głosowania, wyniku wyborów, jak również przeprowadzenie postępowania przygotowawczego nie wymaga uzyskania zgody Dumy Państwowej na uchylenie immunitetu uznanego za wybranego zarejestrowanego kandydata.

7. Postanowienia i działania (zaniechania) komisji wyborczych oraz zasiadających w nich osób urzędowych, naruszające prawa wyborcze obywateli, mogą zostać zaskarżone do nadrzędnej komisji wyborczej.

8. Przy rozpatrywaniu spraw dotyczących odmowy zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów, cofnięcia rejestracji zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów, przy rozpatrywaniu kwestii zwrócenia się do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej z wnioskiem o unieważnienie wyboru zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów komisja wyborcza ma prawo żądać i uzyskiwać niezbędne dokumenty i materiały oraz wysłuchiwać informacji osób urzędowych i obywateli.

9. Nadrzędna komisja wyborcza ma prawo uchylić postanowienie podległej komisji wyborczej i zobowiązać ją do ponownego rozpatrzenia kwestii bądź do podjęcia postanowienia w przedmiocie zażalenia.

10. Upřednie zwrócenie się do nadrzędnej komisji wyborczej nie stanowi obligatoryjnego warunku skierowania sprawy do sądu.

11. Jeżeli sąd przyjął zażalenie do rozpatrzenia, a osoby, które złożyły zażalenie, zwróciły się z analogicznym zażaleniem do komisji wyborczej, dana komisja wyborcza zawiesza rozpatrywanie zażalenia do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu. Sąd powiadamia komisję wyborczą o złożonym zażaleniu i o uprawomocnieniu się orzeczenia sądu stosownie do wyniku jego rozpatrzenia.

12. Orzeczenia w sprawie zażaleń, jakie wpłynęły w trakcie kampanii wyborczej, wydawane są w ciągu pięciu dni, jednak nie później w dniu poprzedzającym dzień głosowania, a w dniu głosowania lub w dniu następującym po dniu głosowania - bezzwłocznie. W wypadku, gdy fakty zawarte w zażaleniach wymagają dodatkowego sprawdzenia, orzeczenia w odniesieniu do nich wydawane są nie później niż w ciągu dziesięciu dni. W sprawie zażalenia na postanowienie komisji wyborczej odnośnie wyników głosowania, wyniku wyborów sąd obowiązany jest wydać orzeczenie nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia złożenia zażalenia.

13. Sądy i organy prokuratury obowiązane są do takiego zorganizowania swojej pracy (w tym w dniach wolnych od pracy), aby zapewnić rozpatrzenie zażaleń w terminach ustanowionych przez niniejszą Ustawę Federalną.

Artykuł 91. Podstawy do odmowy zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów, cofnięcia rejestracji już zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów

1. W wypadku naruszenia przez kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeszenie wyborcze, blok wyborczy niniejszej Ustawy Federalnej właściwa komisja wyborcza ma prawo udzielić temu kandydatowi, zarejestrowanemu kandydatowi, zrzeszeniu wyborczemu, blokowi wyborczemu ostrzeżenia, które podawane jest do wiadomości wyborców za pośrednictwem środków masowego przekazu bądź w inny sposób. Komisja wyborcza ma prawo podjąć

postanowienie o odmowie zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów, o cofnięciu rejestracji już zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów, o unieważnieniu wyboru zarejestrowanego kandydata, federalnej listy kandydatów, o uchynieniu postanowienia o wynikach głosownia, wyniku wyborów - również w wypadku, gdy nie udzieliła ona takiego ostrzeżenia.

2. Komisja wyborcza ma prawo odmówić zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów w wypadku:

a) ustalenia, że informacje, przedkładane przez kandydata, pełnomocnika zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną, są niewiarygodne, a ich niewiarygodność ma istotny charakter;

b) ustalenia faktu uprawiania agitacji wyborczej: przez kandydata - przed zarejestrowaniem go przez okręgową komisję wyborczą; przez zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy - przed zarejestrowaniem przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej zgłoszonej przez nie federalnej listy kandydatów;

c) ustalenia faktu przekupienia wyborców, to znaczy popełnienia czynu zabronionego w ustępie 2 artykułu 60 niniejszej Ustawy Federalnej, przez kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, ich pełnomocników;

d) poważnego lub wielokrotnego naruszenia zakazu udziału organów administracyjnych organizacji o wszelkiej formie własności w zbieraniu podpisów, zakazu stosowania przymusu wobec wyborców w trakcie zbierania podpisów i wynagradzania wyborców w jakiegokolwiek formie za złożenie podpisu, zakazu zbierania podpisów w trakcie i w miejscach wypłaty wynagrodzenia za pracę;

e) gdy kandydat, zgłoszony w jednomandatowym okręgu wyborczym, finansując swoją kampanię wyborczą oprócz własnego funduszu wyborczego wykorzystywał także inne środki finansowe, stanowiące więcej niż 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego kandydata;

f) gdy zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy finansując swoją kampanię wyborczą oprócz własnego funduszu wyborczego wykorzystywały także inne środki finansowe, stanowiące więcej niż 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego;

g) gdy kandydat, zgłoszony w jednomandatowym okręgu wyborczym, przekroczył wydatki funduszu wyborczego więcej niż o 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego kandydata;

h) gdy zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy przekroczyły wydatki funduszu wyborczego więcej niż o 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego;

i) gdy kandydat, zrzeczenie wyborcze, w tym wchodzące do bloku wyborczego, blok wyborczy, pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, organizacja, której założycielem, właścicielem i (lub) członkiem jej organu kierowniczego są wymienione osoby i (lub) organizacje (przedstawiciele wymienionych organizacji), w trakcie kampanii wyborczej prowadził (prowadziła) działalność dobroczynną na terytorium Federacji Rosyjskiej, zwracał (zwracała) się do innych osób fizycznych lub prawnych z propozycjami udzielenia pomocy rzeczowej i finansowej bądź świadczenia usług wyborcom, udzielał (udzielała) zgody osobom fizycznym lub prawnym na świadczenie takiej pomocy bądź usług w jego (jej) imieniu;

j) gdy kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy nie przedłożył (przedłożyły) pierwszego sprawozdania finansowego;

k) gdy kandydat, pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego czerpali korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji;

l) gdy istnieją inne podstawy, przewidziane przez niniejszą Ustawę Federalną.

3. Rejestracja kandydata, federalnej listy kandydatów może być cofnięta przez komisję wyborczą lub sąd nie później niż w dniu poprzedzającym dzień głosowania, w wypadku, gdy:

a) naruszenie niniejszej Ustawy Federalnej, wymienione w ustępie 2 niniejszego artykułu, zostało stwierdzone po zarejestrowaniu kandydata, federalnej listy kandydatów;

b) zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, mąż zaufania zarejestrowanego kandydata, mąż zaufania, pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego uprawiali (uprawiały) agitację w miejscu dyslokacji jednostki wojskowej, w organizacji wojskowej bądź w instytucji wojskowej;

c) zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, ich mężowie zaufania wyemitowali (wyemitowały) i (lub) rozpowszechnili (rozpowszechniły) drukowane, audiowizualne wyborcze materiały agitacyjne, naruszając ustępy 3 i 4 artykułu 59 niniejszej Ustawy Federalnej;

d) zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, w tym wchodzące do bloku wyborczego, blok wyborczy, pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, mąż zaufania zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, organizacja, której założycielem, właścicielem i (lub) członkiem jej organu kierowniczego są wymienione osoby i (lub) organizacje (przedstawiciele wymienionych organizacji), w trakcie kampanii wyborczej prowadził (prowadziła) działalność dobroczynną na terytorium Federacji Rosyjskiej, zwracał (zwracała) się do innych osób fizycznych lub prawnych z propozycjami udzielenia pomocy rzeczowej i finansowej bądź świadczenia usług wyborcom, udzielał (udzielała) zgody osobom fizycznym lub prawnym na świadczenie takiej pomocy bądź usług w jego (jej) imieniu;

e) zarejestrowany kandydat, pełnomocnik zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego czerpali korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji;

f) zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy nie przedłożył (przedłożyły) sprawozdania finansowego w przepisany terminie;

g) zarejestrowany kandydat, pracujący w służbie państwowej lub municypalnej, nie zaniechał pełnienia obowiązków służbowych na czas udziału w wyborach;

h) ustalenia faktu przekupienia wyborców, to znaczy popełnienia czynu zabronionego w ustępie 2 artykułu 60 niniejszej Ustawy Federalnej, przez zarejestrowanego kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, jego pełnomocnika, męża zaufania zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego, jak również na ich prośbę lub polecenie - przez inną osobę;

i) kandydat, zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym, finansując swoją kampanię wyborczą oprócz własnego funduszu wyborczego wykorzystywał także inne środki finansowe, stanowiące więcej niż 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego zarejestrowanego kandydata;

j) zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, finansując swoją kampanię wyborczą oprócz własnego funduszu wyborczego wykorzystywały także inne środki finansowe, stanowiące więcej niż 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego;

k) kandydat, zarejestrowany w jednomandatowym okręgu wyborczym, przekroczył wydatki funduszu wyborczego więcej niż o 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego kandydata, zarejestrowanego kandydata;

l) zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, przekroczyły wydatki funduszu wyborczego więcej niż o 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego;

m) zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, które zarejestrowały federalną listę kandydatów, wykorzystywał (wykorzystały) nielegalne ofiary, jakie wpłynęły do odpowiednich funduszków wyborczych w wysokości przekraczającej 0,5 procenta ustanowionej przez niniejszą Ustawę Federalną granicznej kwoty wydatków funduszu wyborczego właściwego kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenia wyborczego, bloku wyborczego.

4. Rejestracja federalnej listy kandydatów może zostać cofnięta przez Centralną Komisję Wyborczą Federacji Rosyjskiej w wypadku naruszenia zasad ustanowionych w ustępie 11 artykułu 51 niniejszej Ustawy Federalnej.

5. Komisja wyborcza ma prawo odmówić zarejestrowania kandydata, federalnej listy kandydatów, zwrócić się do sądu z wnioskiem o cofnięcie rejestracji kandydata, federalnej listy kandydatów w wypadku nadużycia przez kandydata, zarejestrowanego kandydata, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy wolności masowego przekazu. Sąd, po stwierdzeniu nadużycia wolności masowego przekazu, cofa rejestrację kandydata, federalnej listy kandydatów.

Artykuł 92. Podstawy do uchylenia postanowienia komisji wyborczej o wynikach głosowania, o wyniku wyborów

1. Jeżeli naruszenia, jakich dopuścił (dopuszcili) się zarejestrowany kandydat, zrzeczenie wyborcze, blok wyborczy, wymienione w artykule 91 niniejszej Ustawy Federalnej, zostaną ujawnione po oficjalnym ogłoszeniu wyniku wyborów, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ma prawo zwrócić się do Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej z wnioskiem o unieważnienie wyboru kandydata, federalnej listy kandydatów.

2. Postanowienie komisji wyborczej o wyniku wyborów może zostać uchylone przez sąd, jeżeli stwierdzi on, że naruszenia wymienione w artykule 91 niniejszej Ustawy Federalnej miały miejsce i że uniemożliwia to wiarygodne ustalenie ostatecznego wyrazu woli wyborców.

3. Sąd właściwej instancji może uchylić postanowienie komisji wyborczej o wynikach głosowania, o wyniku wyborów w obwodzie głosowania, na danym terenie, w jednomandatowym okręgu wyborczym, w federalnym okręgu wyborczym również w wypadku naruszenia zasad sporządzania spisów wyborców, trybu tworzenia komisji wyborczych, trybu głosowania i obliczania głosów (łącznie ze stwarzaniem przeszkód w obserwowaniu ich przebiegu), ustalania wyniku wyborów oraz w wypadku innych naruszeń niniejszej Ustawy Federalnej, o ile takie działania (zaniechania) uniemożliwiają wiarygodne ustalenie ostatecznego wyrazu woli wyborców.

4. Sąd właściwej instancji, okręgowa komisja wyborcza, komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej mogą uchylić postanowienie obwodowej, terytorialnej, okręgowej komisji wyborczej o wynikach głosowania, o wyniku wyborów - w wypadkach przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną.

5. Unieważnienie wyników głosowania w więcej niż jedna czwarta obwodów głosowania pociąga za sobą unieważnienie wyborów w jednomandatowym okręgu wyborczym bądź w federalnym okręgu wyborczym. Unieważnienie wyników głosowania w więcej niż jedna trzecia okręgów wyborczych federalnego okręgu wyborczego pociąga za sobą unieważnienie wyborów w federalnym okręgu wyborczym.

6. Podstawy do uchylenia postanowienia o wyniku wyborów nie mogą stanowić naruszenia mające sprzyjać wybraniu bądź takie, które zmierzały do skłonienia lub skłaniały wyborców do głosowania na tych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, którzy nie zostali wybrani w wyniku głosowania, lub na te federalne listy kandydatów, które nie uczestniczyły w rozdziale mandatów deputowanych.

Artykuł 93. **Odpowiedzialność za naruszenie praw wyborczych obywateli**

1. Zgodnie z ustawodawstwem federalnym, odpowiedzialność karną, administracyjną bądź inną ponoszą osoby, które:

- a) uciekając się do przemocy, oszustwa, gróźb, fałszerstwa lub w inny sposób, przeszkadzają obywatelowi Federacji Rosyjskiej w nieskrępowanej realizacji jego czynnego i biernego prawa wyborczego,
- b) czerpią korzyści z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji w celu ich wybrania,
- c) zmuszają obywateli do składania podpisów na poparcie kandydata, zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego lub przeszkadzają im w tym, jak również uczestniczą w podrabianiu tych podpisów,
- d) przekupują wyborców, to znaczy popełniają czyn zabroniony w ustępie 2 artykułu 60 niniejszej Ustawy Federalnej,
- e) we właściwym czasie nie sporządziły i nie uściśliły informacji o zarejestrowanych wyborcach (spisów wyborców),
- f) rozpowszechniają jawnie fałszywe informacje o kandydatach lub popełniają inne czyny godzące w dobre imię i godność kandydatów,
- g) naruszają prawa członków komisji wyborczych, w tym z prawem głosu doradczego, obserwatorów i obserwatorów zagranicznych (międzynarodowych), mężów zaufania kandydatów, mężów zaufania i pełnomocników zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych, przedstawicieli środków masowego przekazu, w tym prawo do uzyskiwania we właściwym czasie informacji i kopii dokumentów wyborczych, do poświadczania kopii wymienionych dokumentów, naruszają zasady uprawiania agitacji wyborczej, w tym osoby, które uprawiają agitację w dniu poprzedzającym dzień głosowania i w dniu głosowania,
- i) prowadzą działalność dobroczynną, jak również sporządzają i rozpowszechniają reklamy handlowe oraz inne, z naruszeniem niniejszej Ustawy Federalnej,
- j) nie stwarzają warunków do organizowania masowych imprez w wypadku, gdy są do tego ustawowo zobligowane,
- k) naruszają ustanowione przez niniejszą Ustawę Federalną zasady finansowania kampanii wyborczej,
- l) ukryły pozostałą resztę kart do głosowania lub sporządziły dodatkowe, nie zewidencjonowane przez komisję wyborczą nakłady kart do głosowania, zaświadczeń o wykreśleniu z ewidencji wyborczej,
- ł) przeszkadzają lub bezprawnie wtrącają się do pracy komisji wyborczych bądź do działalności członków komisji wyborczych związanej z pełnieniem przez nich swoich obowiązków,
- m) przeszkadzają w głosowaniu w obwodach głosowania,
- n) naruszają tajemnicę głosowania,
- o) zmuszają wyborców do głosowania wbrew ich własnemu wyborowi,
- p) sfalszowały dokumenty wyborcze, sporządziły i wydały jawnie fałszywe dokumenty, jawnie nieprawidłowo obliczyły głosy lub ustaliły wynik wyborów, które, wbrew spoczywającym na nich obowiązkom, nie przedłożyły lub nie opublikowały informacji o wynikach głosowania,
- r) naruszają prawo obywateli do wglądu w spis wyborców,
- s) wydają obywatelom karty do głosowania w celu umożliwienia im oddania głosu za inne osoby lub oddania głosu więcej niż jeden raz w trakcie jednego i tego samego głosowania bądź dają (wydają) obywatelom wypełnione karty do głosowania,

- t) nie przedkładają lub nie publikują sprawozdań z wydatkowania środków przyznanych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów, sprawozdań finansowych kandydatów, zarejestrowanych kandydatów, zrzeszeń wyborczych, bloków wyborczych,
- u) pracodawcy, którzy odmawiają udzielenia przewidzianego przez niniejszą Ustawę Federalną urlopu w celu wzięcia udziału w wyborach bądź zwolnienia od pracy w celu wykonania obowiązków państwowych,
- v) zasiadające w organach państwowych osoby urzędowe, które nie dokonały na wniosek komisji wyborczych sprawdzenia informacji o naruszeniach niniejszej Ustawy Federalnej, innych ustaw federalnych i nie podjęły kroków zmierzających do położenia kresu takim naruszeniom.
2. Obwodowa, terytorialna, okręgowa komisja wyborcza, komisja wyborcza podmiotu Federacji Rosyjskiej, Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej ma prawo sporządzić zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej o wykroczeniach protokół w sprawie wykroczenia popełnionego przez kandydata, zarejestrowanego kandydata, pełnomocnika zrzeszenia wyborczego, bloku wyborczego, jak również przez inne osoby - w wypadkach przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną.

Rozdział XIII

Przepisy końcowe i przejściowe

Artykuł 94. Wejście w życie niniejszej Ustawy Federalnej

1. Niniejsza Ustawa Federalna wchodzi w życie z dniem jej oficjalnego opublikowania.
2. Traci moc Ustawa Federalna „O wyborach deputowanych do Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej” z 21 czerwca 1995 roku Nr 90-UF (Zbiór Ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej, 1995, Nr 26, poz. 2398).
3. W wypadku, gdy w jednostce municypalnej brak nazczelnika jednostki municypalnej i organu przedstawicielskiego samorządu terytorialnego bądź organu przedstawicielskiego samorządu terytorialnego nie mianował osoby upoważnionej do dokonywania czynności wyborczych zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną, tych czynności wyborczych dokonuje kierownik organu wykonawczego władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej bądź, na jego polecenie, inna osoba urzędowa.
4. W wypadku, gdy na dzień oficjalnego opublikowania postanowienia o rozpisaniu wyborów deputowanych do Dumy Państwowej w roku 1999 ustawa federalna nie zwiększy obowiązującej na początku wymienionego roku kwoty najniższego wynagrodzenia za pracę, podczas wymienionych wyborów wysokości środków finansowych, pochodne od kwoty najniższego wynagrodzenia za pracę, a wymienione w artykule 62 niniejszej Ustawy Federalnej, ulegają dwukrotnemu zwiększeniu.
5. W wypadku przeprowadzania wyborów deputowanych do Dumy Państwowej kadencji po raz pierwszy wybieranej zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną, terminu ustanowionego w ustępie 5 artykułu 12 niniejszej Ustawy Federalnej nie stosuje się, a Centralna Komisja Wyborcza Federacji Rosyjskiej przedłoży Dumie Państwowej schemat tworzenia jednomandatowych okręgów wyborczych nie później niż po upływie siedmiu dni od chwili wejścia w życie niniejszej Ustawy Federalnej.

Prezydent Federacji Rosyjskiej
B. JELCYN

Moskwa, Kreml
24 czerwca 1999 roku
Nr 121-UF

Warszawa, 15.12.1999 r.
Tłumaczenie z języka rosyjskiego: *Andrzej Kubik*

Federacja Rosyjska
Ustawa Federalna

O wyborach deputowanych do Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej

Uchwalona przez Dumę Państwową 2 czerwca 1999 roku
Zatwierdzona przez Radę Federacji 9 czerwca 1999 roku

SPIS TREŚCI

Rozdział I - Przepisy ogólne	1
Rozdział II - Okręgi wyborcze i obwody głosowania	5
Rozdział III - Spisy wyborców	8
Rozdział IV - Komisje wyborcze	12
Rozdział V - Zrzeszenia wyborcze	32
Rozdział VI - Zgłaszanie i rejestracja kandydatów na deputowanych do Dudy Państwowej	35
Rozdział VII - Status zarejestrowanych kandydatów	54
Rozdział VIII - Agitacja wyborcza	64
Rozdział IX - Finansowanie wyborów	76
Rozdział X - Głosowanie i ustalenie wyników wyborów	95
Rozdział XI - Obsadzanie wolnych mandatów deputowanych	132
Rozdział XII - Zaskarżanie naruszeń praw wyborczych obywateli i odpowiedzialność za naruszenie praw wyborczych obywateli	134
Rozdział XIII - Przepisy końcowe i przejściowe	141